RITVALE ROMANVM

PAVLI V. PONT. MAX.

IVSSV EDITVM.

PP. Eremitarum Camaldulensium Montis Regij prope Varsaviam

ANTVERPIÆ,

EX OFFICINA PLANTINIANA

BALTHASARIS MORETI.

M. DC. XXXV.

PAVLVS PAPA V.

Ad futuram rei memoriam.

APOSTOLICÆ Sedi per abundantiam diuinæ gratiæ, nullis ſuffragantibus meritis, præpoſiti, noſtræ ſollicitudinis eſſe intelligimus, ſuper vniuerſam domum Dei ita inuigilando intendere, vt opportunis indies magis rationibus prouideatur, quò, ſicut admonet Apoſtolus, omnia in ea honeſtè & ſecundùm ordinem fiant; præcipuè verò quæ pertinent ad Eccleſiæ Dei Sacramentorum adminiſtrationem: in qua religiosè obſeruari Apoſtolicis traditionibus & ſanctorum Patrum decretis conſtitutos ritus & cærimonias, pro noſtri officij debito curare omnino tenemur. Quamobrem fe. re. PIVS Papa V. Prædeceſſor noſter, huius noſtri, tunc ſui, officij memor, ad reſtituendam ſacrorum rituum obſeruationem in ſacroſancto Miſſæ ſacrificio, diuinoque Officio, & ſimul vt Catholica Eccleſia in fidei vnitate, ac ſub vno viſibili capite beati Petri ſucceſſore Rom. Pontifice congregata, vnum pſallendi & orandi ordinem, quantum cum Domino poterat, teneret, Breuiarium primùm, & deinde Miſſale Romanum, multo ſtudio & diligentia elaborata, paſtorali prouidentia edenda cenſuit. Cuius

vestigia eodem sapientiæ spiritu secutus similis mem. CLEMENS Papa VIII. etiam Prædecessor noster, non solùm Episcopis & inferioribus Ecclesiæ Prælatis accuratè restitutum Pontificale dedit, sed etiam complures alias in Cathedralibus & inferioribus Ecclesiis cærimonias promulgato Cærimoniali ordinauit. His ita constitutis, restabat, vt vno etiam volumine comprehensi, sacri & sinceri Ecclesiæ Catholicæ ritus, qui in Sacramentorum administratione aliisque Ecclesiasticis functionibus seruari debent ab iis qui curam animarum gerunt, Apostolicæ Sedis auctoritate prodirent; ad cuius voluminis præscriptum, in tanta Ritualium multitudine, sua illi ministeria tamquam ad publicam & obsignatam normã peragerent, vnoque ac fideli ductu inoffenso pede ambularent cum consensu. Quod sanè iampridem agitatum negotium, posteaquam generalium Conciliorum Græcè Latineque diuina gratia editorum opus morari desiuit, sollicitè vrgere nostri muneris esse existimauimus. Vt autem rectè, & ordine, vt par erat, res ageretur, nonnullis ex Vener. Fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus, pietate, doctrina, & prudentia præstantibus, eam demandauimus, qui cum consilio eruditorum virorum, variisque, præsertim antiquis, & quæ circumferuntur, Ritualibus consultis, eoque in primis quod vir singulari pietatis zelo & doctrina bo. me. Iulius Antonius S. R. E. Cardinalis sanctæ Seuerinæ nun-

nuncupatus, longo ſtudio, multaque induſtria & labore pleniſſimum compoſuerat, rebuſque omnibus maturè conſideratis, demum diuina adſpirante clementia, quanta oportuit breuitate, Rituale confecerunt. In quo cùm receptos & approbatos Catholicæ Eccleſiæ ritus ſuo ordine digeſtos conſpexerimus, illud ſub nomine Ritualis Romani meritò edendum publicò Eccleſiæ Dei bono iudicauimus. Quapropter hortamur in Domino Vener. Fratres Patriarchas, Archiepiſcopos, Epiſcopos, & dilectos filios eorum Vicarios, necnon Abbates, Parochos vniuerſos, vbique locorum exiſtentes, & alios ad quos ſpectat, vt in poſterum tamquam Eccleſiæ Romanæ filij, eiuſdem Eccleſiæ omnium matris & magiſtræ auctoritate conſtituto Rituali in ſacris functionibus vtantur; & in re tanti momenti, quæ Catholica Eccleſia, & ab ea probatus vſus antiquitatis ſtatuit, inuiolatè obſeruent. Datum Romæ apud ſanctam Mariam Maiorem, ſub annulo Piſcatoris, die XVII. Iunij M. DC. XIIII. Pontificatus noſtri anno decimo.

S. Cobellutius.

PAVLVS PAPA V.

Ad futuram rei memoriam.

SINCERÆ *fidei & deuotionis affectus, quem dilecti filij Balthasar & Ioannes Moreti fratres, librorum Impressores in ciuitate Antuerpiensi, ad Nos & Sedem Apostolicam gerere comprobantur, promeretur vt Sedes ipsa sese erga illos liberalẽ ostendat & gratiosam. Hinc est quòd Nos Balthasarem & Ioannem prædictos specialibus fauoribus & gratiis prosequi volẽtes, & eorum quemlibet à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisq; Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à Iure vel ab homine quauis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes, supplicationibus eorum nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, eisdem Balthasari & Ioanni, vt Rituale Romanum à Nobis publico Ecclesiæ Dei bono editum, iuxta tamen illius exemplar Romæ impressum, & non aliàs, imprimere liberè & licitè possint & valeant, Apostolica auctoritate tenore præsentium licentiam & facultatem concedimus & impartimur. Non obstantibus Constitutionibus & Ordinationibus Apostolicis, ceterisq; contrariis quibuscumque. Datum Romæ, apud Sanctam Mariam Maiorem sub Annulo Piscatoris, die* v. *Nouembris,* M. DC. XVI. *Pontificatus nostri anno duodecimo.*

S.Card. S.Susannæ.

Index

Index & ordo præcipuarum rerum, quæ in hoc Rituali libro continentur.

DE iis, quæ in Sacramentorum administratione generaliter seruanda sunt. *fol.* 1.
De Sacramento Baptiſmi ritè administrando. 5
Ordo Baptiſmi paruulorum. 16
De Baptiſmo adultorum. 26
Ordo Baptiſmi adultorum. 29
Ordo ſupplendi omiſſa ſuper baptizatum. 52
Ritus ſeruandus cùm Epiſcopus baptizat. 54
Benedictio Fontis Baptiſmi extra Sabbatum Paſchę & Pentecoſtes, cùm aqua conſecrata non habetur. 56
De Sacramento Pœnitētiæ. 60
De abſolutione ab Excommunicatione in foro exteriori. 67
Ritus abſoluendi excommunicatum iam mortuum. 70
De modo abſoluendi à Suſpenſione, vel ab Interdicto. 71
De ſanctiſſimo Euchariſtiæ Sacramento. 73
Ordo miniſtrandi ſacram Communionem. 76
De Communione Paſchali. 80
De Communione infirmorū. 81
De Sacramento extremæ Vnctionis. 88
Ordo miniſtrandi Sacramentum extremæ Vnctionis. 91
Septem Pſalmi Pœnitentiales. 98
Litaniæ. 107
De viſitatione & cura infirmorum. 115
Modus iuuandi morientes. 132
Ordo commendationis animæ. 134
De exequijs. 160
Quibus non licet dare Eccleſiaſticam ſepulturam. 163
Exequiarum ordo. 164
Officium defunctorum. 179
De officio faciendo in exequijs, abſente corpore defuncti, & in die tertio, ſeptimo, trigeſimo, & anniuerſario. 238
De exequijs paruulorum. 240
De Sacramento Matrimonij. 249
Ritus celebrandi Matrimonij Sacramentum. 253
De benedictione mulieris poſt partum. 256
De Benedictionibus regulæ generales. 258
Ordo ad faciendam Aquam benedictam. 259
Benedictio candelarum extra diem Purificationis beatæ Mariæ virginis. 262

Benedictio
- domorum in Sabbato ſancto Paſchæ. 263
- domorum alio tempore facienda. 264
- loci. 265
- domus nouæ. ibid.
- thalami. 266
- nauis. ibid.
- communis ſuper fruges & vineas. 267
- peregrinorum ad Loca ſancta prodeuntium. 268
- peregrinorum poſt reditum. 270

Benedictiones esculentorum, præsertim in Pascha. 272

Benedictio agni Paschalis. ibid.
Benedictio ouorum. 273
Benedictio panis. ibid.
Benedictio nouorum fructuum. 274
Benedictio ad quodcumque comestibile. ibid.
Benedictio olei simplicis. 275

Benedictiones ab Episcopis, vel aliis facultatem habentibus, faciendæ. 276

Benedictio Sacerdotaliũ indumentorum in genere. ibid.
Benedictio mapparum, siue linteaminum Altaris. 278
Benedictio corporalium. 279
Benedictio tabernaculi, seu vasculi, pro sacrosancta Eucharistia conseruanda. 280
Benedictio nouæ Crucis. ibid.
Benedictio Imaginum IESV Christi D.N. B. Mariæ, & Sanctorum. 281

Ritus benedicendi & imponendi primarium lapidem pro Ecclesia ædificanda, seruandus à Sacerdote facultatem habente ab Episcopo. 282
Ritus benedicendi nouam Ecclesiam seu Oratorium publicum, vt ibi sanctissimum Missæ sacrificium celebrari possit. 289
Ritus reconciliandi Ecclesiam violatam, si nondum erat ab Episcopo consecrata. 295

Ritus benedicendi nouum cœmeterium per Sacerdotem ab Episcopo delegatum. 299
Ordo reconciliandi cœmeterium violatum, siue Ecclesiæ contiguum sit, siue separatum, vbi Ecclesia non est polluta. 301
De Processionibus. 304

De Processione in die festo Purificationis beatæ Mariæ Virginis. 305
De Processione in die Palmarum. 311

Ordo seruandus in Litaniarum maiorum Processione, & Rogationum. 325
De Processione in festo sanctissimi Corporis Christi. 328
De Processione ad petendam pluuiam. 337
De Processione ad postulandam serenitatem. 340
Preces ad repellendam tempestatem. 341
Preces dicendæ tempore penuriæ & famis. 344
Processio tempore mortalitatis & pestis. 345
Preces dicendæ in Litaniis tempore belli. 346
Processio in quacumque tribulatione. 351
Preces dicendæ in Processione pro gratiarum actione. 353
De Processione in translatione sacrarum Reliquiarum. 362
De exorcizandis obsessis à dæmonio. 363
Formulæ scribendi in libris habendis apud Parochos. 397

DE IIS QVÆ IN SACRAMENTORVM ADMINISTRATIONE GENERALITER SERVANDA SVNT.

VT ea, quæ ex antiquis Catholicæ Ecclesiæ institutis, & sacrorum Canonum Summorúmque Pontificum decretis, de Sacramentorum ritibus ac cærimoniis hoc Libro præscribuntur, qua par est diligentia ac religione custodiantur, & vbique fideliter seruentur; illud ante omnia scire & obseruare conuenit, quod Sacrosancta Tridentina Synodus de iis ritibus decreuit in hæc verba:

Si quis dixerit, receptos & approbatos Ecclesiæ Catholicæ ritus in solemni Sacramentorum administratione adhiberi consuetos, aut contemni, aut sine peccato à ministris pro libito omitti, aut in nouos alios per quemcumque Ecclesiarum Pastorem mutari posse, anathema sit. *Sess. 7. Can. 13.*

Cùm igitur in Ecclesia Dei nihil sanctius aut vtilius, nihilq; excellentius aut magis diuinum habeatur, quàm Sacramenta ad humani generis salutem à Christo Domino instituta; Parochus, vel quiuis alius Sacerdos, ad quem eorum administratio pertinet, meminisse inprimis debet, se

sancta tractare; atque omni ferè temporis momento ad tam sanctæ administrationis officium paratum esse oportere.

Quamobrem illud perpetuò curabit, vt integrè, castè, piéque vitam agat: nam etsi Sacramenta ab impuris coinquinari non possunt, neque à prauis ministris eorum effectus impediri; impurè tamen & indignè ea ministrantes, in æternæ mortis reatum incurrunt. Sacerdos ergo si fuerit peccati mortalis sibi conscius (quod absit) ad Sacramentorum administrationem non audeat accedere, nisi priùs corde pœniteat: sed si habeat copiam Confessarij, & temporis locique ratio ferat, conuenit confiteri.

Quacumque diei ac noctis hora ad Sacramenta ministranda vocabitur, nullam officio suo præstando (præsertim si necessitas vrgeat) moram interponat. Ac propterea populum sæpè, prout sese offeret occasio, præmonebit, vt cùm sacro ministerio opus fuerit, se quamprimùm aduocet, nulla temporis aut cuiuscumque incommodi habita ratione.

Ipse verò antequam ad huiusmodi administrationem accedat, paululùm, si opportunitas dabitur, orationi, & sacræ rei quam acturus est meditationi vacabit, atque ordinem ministrandi & cærimonias pro temporis spatio præuidebit & perleget.

In omni Sacramentorum administratione superpelliceo sit indutus, & desuper stola eius coloris

ris quem Sacramenti ritus exposcit, nisi in Sacramento Pœnitentiæ ministrando occasio, vel consuetudo, vel locus interdum aliter suadeat.

Adhibebit quoque vnum saltem, si habeat, vel plures clericos, prout loci & Sacramenti ratio postulabit, decenti habitu & superpelliceo pariter indutos.

Curabit etiam, vt sacra supellex, vestes, ornamenta, linteamina, & vasa ministerij integra, nitidáque sint & munda.

In Sacramentorum administratione, eorum virtutem, vsum, ac vtilitatem, & cærimoniarum significationes, vt Concilium Tridentinum præcipit, ex sanctorum Patrum & Catechismi Romani doctrina, vbi commodè fieri poterit, diligenter explicabit.

Dum Sacramentum aliquod ministrat, singula verba, quæ ad illius formam & ministerium pertinent, attentè, distinctè, & piè, atque clara voce pronuntiabit. Similiter & alias Orationes & Preces deuotè ac religiosè dicet; nec memoriæ, quæ plerumque labitur, facilè confidet; sed omnia recitabit ex libro. Reliquas præterea cærimonias ac ritus ita decenter grauíque actione peraget, vt astantes ad cælestium rerum cogitationem erigat & attentos reddat.

Ad ministrandum procedens, rei quam tractaturus est, intentus sit, nec de ijs, quæ ad ipsam non pertinent, quidquam cum alio colloquatur, in ipsáque administratione actualem attentionem

habere

habere studeat, vel saltem virtualem, cum intentione faciendi quod in eo facit Ecclesia.

Illud porrò diligenter caueat, ne in Sacramentorum administratione aliquid quauis de causa vel occasione, directè vel indirectè, exigat aut petat; sed ea gratis ministret, & ab omni Simoniæ atque auaritiæ suspicione, nedum crimine, longissimè absit. Si quid verò nomine eleëmosynæ, aut deuotionis studio, peracto iam Sacramento, sponte à fidelibus offeratur, id licitè pro consuetudine locorum accipere poterit, nisi aliter Episcopo videatur.

Fidelibus alienæ parochiæ Sacramenta non ministrabit, nisi necessitatis causa, vel de licentia Parochi, seu Ordinarij.

Omnes autem qui Sacramenta suscipiunt, loco & tempore opportuno monebit, vt remoto inani colloquio, & habitu actuq; indecenti, piè ac deuotè Sacramentis intersint, & ea qua par est reuerentia suscipiant.

Librum hunc Ritualem (vbi opus fuerit) semper cùm ministrabit, secum habebit, ritusq; & cærimonias in eo præscriptas diligenter seruabit.

Ceterùm illorum tantùm Sacramentorum, quorum administratio ad Parochos pertinet, ritus hoc Opere præscribuntur; cuiusmodi sunt Baptismus, Pœnitentia, Eucharistia, Extrema vnctio, & Matrimonium. Reliqua verò duo Sacramenta Confirmationis & Ordinis, cùm propria sint Episcoporum, ritus suos habent in Pontificali præscri-

præſcriptos. Et ea, quæ de iis atque aliis Sacramentis ſcire, ſeruare, & docere Parochi debent, cùm ex aliis libris, tum præcipuè ex Catechiſmo Romano ſumi poſſunt. Siquidem hîc de iis ferè tantùm agere inſtituti operis ratio poſtulat, quæ ad ipſorum quinque Sacramentorum ritus pertinent.

Poſtremò, quiſquis Sacramenta adminiſtrare tenetur, habeat libros neceſſarios ad officium ſuum pertinentes, eóſque præſertim, in quibus variarum parochialium functionum notæ ad futuram rei memoriam deſcribuntur, vt ad finem huius Ritualis habetur.

DE SACRAMENTO BAPTISMI RITE ADMINISTRANDO.

SACRVM *Baptiſma, Chriſtianæ religionis & æternæ vitæ ianuam, quod inter alia nouæ Legis Sacramenta à* CHRISTO *inſtituta primum tenet locum, cunctis ad ſalutem neceſſarium eſſe, ipſa Veritas teſtatur illis verbis:* Niſi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu ſancto, non poteſt introire in regnum Dei. *Itaque ſumma ad illud opportunè ritéque adminiſtrandum ac ſuſcipiendum diligentia adhibenda eſt.* *Ioan. 3.*

Cùm

Cùm autem ad hoc Sacramentum conferendum alia ſint de Iure diuino abſolutè neceſſaria, vt materia, forma, miniſter; alia ad illius ſolemnitatem pertineant, vt ritus ac cærimoniæ, quas ex Apoſtolica & antiquiſſima traditione acceptas & approbatas, niſi neceſſitatis cauſſa, omittere non licet; de iis aliqua præmonenda ſunt, vt ſacrum hoc miniſterium ritè ac ſanctè peragatur.

De materia Baptiſmi.

AC primùm intelligat Parochus, cùm huius Sacramenti materia ſit aqua vera ac naturalis, nullum alium liquorem ad id adhiberi poſſe.

Aqua verò ſolemnis Baptiſmi ſit eo anno benedicta in Sabbato ſancto Paſchatis, vel Sabbato Pentecoſtes, quæ in Fonte mundo nitida & pura diligenter conſeruetur: & hæc, quando noua benedicenda eſt, in Eccleſiæ, vel potiùs Baptiſterij ſacrarium effundatur.

Si Aqua benedicta tam imminuta ſit, vt minùs ſufficere videatur, alia non benedicta admiſceri poteſt, in minori tamen quantitate.

Si verò corrupta fuerit, aut effluxerit, aut quouis modo defecerit, Parochus in Fontem benè mundatum ac nitidum recentem aquam infundat, eámque benedicat ex formula quæ infrà præſcribitur.

Sed ſi aqua conglaciata ſit, curetur vt liquefiat; ſin autem ex parte congelata ſit, aut nimiùm frigida, poterit parum aquæ naturalis

non

non benedicta calefacere, & admiſcere aquæ baptiſmali in vaſculo ad id parato, & ea tepefacta ad baptizandum vti, ne noceat infantulo.

De forma Baptiſmi.

QVoniam Baptiſmi forma his verbis expreſſa, Ego te baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, *omnino neceſſaria eſt; ideò eam nullo modo licet mutare, ſed eadem verba vno & eodem tempore, quo fit ablutio, pronuntianda ſunt.*

Latinus Presbyter Latina forma ſemper vtatur.

Cùm Baptiſmum iterare nullo modo liceat, ſi quis ſub conditione, de quo infrà, ſit baptizandus, ea conditio explicanda eſt, hoc modo: Si non es baptizatus, ego te baptizo in nomine Patris, &c. *Hac tamen conditionali forma non paßim aut leuiter vti licet; ſed prudenter, & vbi re diligenter perueſtigata, probabilis ſubeſt dubitatio, infantem non fuiſſe baptizatum.*

Baptiſmus licet fieri poßit aut per infuſionem aquæ, aut per immerſionem, aut per aſperſionem; primus tamen vel ſecundus modus, qui magis ſunt in vſu, pro Eccleſiarum conſuetudine retineantur; ita vt trina ablutione caput baptizandi perfundatur, vel immergatur in modum Crucis vno & eodem tempore quo verba proferuntur, & idem ſit aquam adhibens, & verba pronuntians.

Vbi verò Baptiſmus fit per infuſionem aquæ, cauen-

cauendum est, ne aqua ex infantis capite in Fontem, sed vel in Sacrarium Baptisterij prope ipsum Fontem extructum defluat, aut in aliquo vase, ad hunc vsum parato, recepta, in ipsius Baptisterij vel in Ecclesiæ Sacrarium effundatur.

De ministro Baptismi.

L*Egitimus quidem Baptismi minister est Parochus, vel alius Sacerdos à Parocho vel ab Ordinario loci delegatus; sed quoties infans aut adultus versatur in vitæ periculo, potest sine solemnitate à quocumque baptizari in qualibet lingua, siue clerico siue laico etiam excommunicato, siue fideli siue infideli, siue catholico siue hæretico, siue viro siue femina, seruata tamen forma & intentione Ecclesiæ.*

Sed si adsit Sacerdos, Diacono præferatur, Diaconus Subdiacono, clericus laico, & vir feminæ; nisi pudoris gratia deceat feminam potiùs quàm virum baptizare infantem non omnino editum, vel nisi meliùs femina sciret formam & modum baptizandi. Quapropter curare debet Parochus, vt fideles, præsertim obstetrices, rectum baptizandi ritum probè teneant & seruent.

Pater aut mater propriam prolem baptizare non debet, præterquam in mortis articulo, quando alius non reperitur qui baptizet, neque tunc vllam contrahunt cognationem, quæ matrimonij vsum impediat.

De baptizandis paruulis.

OPportunè Parochus hortetur eos, ad quos ea cura pertinet, vt natos infantes ſiue baptizandos, ſiue baptizatos, quamprimùm fieri poterit, & qua decet Chriſtiana modeſtia ſine pompæ vanitate deferant ad Eccleſiam, ne illis Sacramentum tantopere neceſſarium nimiùm differatur cum periculo ſalutis, & vt ijs, qui ex neceſsitate priuatim baptizati ſunt, conſuetæ cærimoniæ ritúſque ſuppleantur, omiſſa forma & ablutione.

Nemo in vtero matris clauſus baptizari debet. Sed ſi infans caput emiſerit, & periculum mortis immineat, baptizetur in capite; nec poſteà ſi viuus euaſerit, erit iterùm baptizandus. At ſi aliud membrum emiſerit, quod vitalem indicet motum, in illo, ſi periculum impendeat, baptizetur; & tunc ſi natus vixerit, erit ſub conditione baptizandus, eo modo quo ſuprà dictum eſt: Si non es baptizatus, ego te baptizo in nomine Patris, &c. *Si verò ita baptizatus deinde mortuus prodierit ex vtero, debet in loco ſacro ſepeliri.*

Si mater prægnans mortua fuerit, fœtus quamprimùm cautè extrahatur, ac ſi viuus fuerit, baptizetur; ſi fuerit mortuus, & baptizari non potuerit, in loco ſacro ſepeliri non debet.

Infantes expoſiti, & inuenti, ſi re diligenter inueſtigata de eorum Baptiſmo non conſtat, ſub conditione baptizentur.

In monſtris verò baptizandis, ſi caſus eueniat,

magna cautio adhibenda est: de quo, si opus fuerit, Ordinarius loci, vel alij periti consulantur, nisi mortis periculum immineat.

Monstrum quod humanam speciem non præseferat, baptizari non debet: de quo si dubium fuerit, baptizetur sub hac conditione: Si tu es homo, ego te baptizo, *&c.*

Illud verò, de quo dubium est, vnáne aut plures sint personæ, non baptizetur, donec id discernatur. Discerni autem potest, si habeat vnum vel plura capita, vnum vel plura pectora: tunc enim totidem erunt corda, & animæ, hominésque distincti, & eo casu singuli seorsum sunt baptizandi, vnicuique dicendo: Ego te baptizo, *&c. Si verò periculum mortis immineat, tempúsque non suppetat, vt singuli separatim baptizentur, poterit minister singulorum capitibus aquam infundens omnes simul baptizare, dicendo:* Ego vos baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. *Quam tamen formam in iis solùm, & in aliis similibus mortis periculis ad plures simul baptizandos, & vbi tempus non patitur vt singuli separatim baptizentur; aliàs numquam licet adhibere.*

Quando verò non est certum in monstro esse duas personas, vel quia duo capita & duo pectora non habet benè distincta; tunc debet primùm vnus absolutè baptizari, & posteà alter sub conditione, hoc modo: Si non es baptizatus, ego

ego te baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti.

De Patrinis.

PArochus antequam ad baptizandum accedat, ab iis, ad quos ſpectat, exquirat diligenter, quem, vel quos Suſceptores ſeu Patrinos elegerint, qui infantem de ſacro Fonte ſuſcipiant, ne plures quàm liceat, aut indignos vel ineptos admittat.

Patrinus vnus tantùm, ſiue vir ſiue mulier, vel ad ſummum vnus & vna adhibeantur ex decreto Concilij Tridentini: ſed ſimul non admittantur duo viri, aut duæ mulieres, neque ipſius baptizandi pater aut mater.

Hos autem Patrinos ſaltem in ætate pubertatis, ac Sacramento Confirmationis conſignatos eſſe maximè conuenit.

Sciant prætereà Parochi, ad hoc munus non eſſe admittendos infideles, aut hæreticos, non publicè excommunicatos aut interdictos, non publicè criminoſos aut infames, nec prætereà qui ſanamente non ſunt, nec qui ignorant rudimenta fidei: hæc enim Patrini ſpirituales filios ſuos, quos de Baptiſmi Fonte ſuſceperint, vbi opus fuerit, opportunè docere tenentur.

Prætereà ad hoc etiam admitti non debent Monachi vel Sanctimoniales, neque alij cuiuſuis Ordinis Regulares à ſæculo ſegregati.

De tempore & loco administrandi Baptiſmum.

QVamuis Baptiſmus quouis tempore, etiam interdicti & ceſſationis à diuinis, præſertim ſi vrgeat neceßitas, conferri poßit; tamen duo potißimùm ex antiquißimo Eccleſiæ ritu ſacri ſunt dies, in quibus ſolemni cærimonia hoc Sacramentum adminiſtrari maximè conuenit: nempe Sabbatum ſanctum Paſchæ, & Sabbatum Pentecoſtes. quibus diebus Baptiſmalis Fontis aqua ritè conſecratur. Quem ritum, quantum fieri commodè poteſt, in adultis baptizandis, niſi vitæ periculum immineat, retineri decet, aut certè non omnino prætermitti, præcipuè in Metropolitanis aut Cathedralibus Eccleſiis.

Ac licet vrgente neceßitate, vbique baptizare nihil impediat, tamen proprius Baptiſmi adminiſtrandi locus eſt Eccleſia, in qua ſit Fons Baptiſmalis, vel certè Baptiſterium prope Eccleſiam.

Itaque, neceßitate excepta, in priuatis locis nemo baptizari debet; niſi fortè ſint Regum aut magnorum Principum filij, id ipſis ita depoſcentibus; dummodò id fiat in eorum Cappellis, ſeu Oratoriis, & in aqua Baptiſmali de more benedicta.

Baptiſterium ſit decenti loco & forma, materiáque ſolida, & quæ aquam benè contineat, decenter ornatum, & cancellis circumſeptum, ſera & claue munitum, atque ita obſeratum, vt pul-

uis vel aliæ ſordes intrò non penetrent: in eóque, vbi commodè fieri poteſt, depingatur imago ſancti Ioannis Chriſtum baptizantis.

De ſacris Oleis, & aliis requiſitis.

SAcrum Chriſma, & ſanctum Oleum, quod & Catechumenorum dicitur, quorum vſus eſt in Baptiſmo, eodem anno ſint ab Epiſcopo de more benedicta Feria quinta in Cœna Domini.

Curet Parochus, vt ea ſuo tempore quàm primùm habeat, & tunc vetera in Eccleſia comburat.

Veteribus Oleis, niſi neceſsitas cogat, vltra annum non vtatur; ac ſi deficere videantur, & Chriſma, aut Oleum benedictum haberi non poſſit, aliud oleum de oliuis non benedictum adiiciatur, ſed in minori quantitate.

Chriſma & Oleum ſacrum ſint in ſuis vaſculis argenteis, aut ſaltem ſtanneis benè obturatis: quæ vaſcula ſint inter ſe diſtincta, & propriam vnumquodque inſcriptionem habeat maiuſculis litteris inciſam, ne quis error committatur.

Ad vſum verò quotidianum minora habeantur vaſcula ex argento, ſi fieri poteſt, aut ſtanno; ſiue ſeparata, ſiue etiam coniuncta; aptè tamen diſtincta & benè cooperta, & cum ſuis inſcriptionibus vt ſuprà, ne Parochus aberret, & vnum pro altero ſumat, quod cauere debet diligenter.

In ea igitur ex maioribus vaſculis Chriſmatis & Olei, quod ſufficiat, infundatur, atque vt effuſionis periculum caueatur, commodum erit in his vaſculis bombacium ſeu quid ſimile

 mile

mile habere, Oleo ſacro & Chriſmate ſeparatim perfuſum, in qua pollex, cùm opus eſt, ad inungendum immittatur.

Hæc vaſcula ita parata, in loco proprio, honeſto, ac mundo, ſub claue ac tuta cuſtodia decenter aſſeruentur, ne ab aliquo niſi à Sacerdote temerè tangantur, aut eis ſacrilegè quiſpiam abuti poßit.

Parochus quantum fieri poteſt, curet, ne per laicos, ſed per ſe vel per alium Sacerdotem, vel ſaltem per alium Eccleſiæ miniſtrum hæc Olea deferantur: caueat item ne de iis quidquam vlli vmquam tribuat, cuiuſuis rei prætextu.

Sal, quod in os baptizandi immittendum eſt, ſit benedictum ſua peculiari benedictione, quæ infrà præſcribitur; neque vtatur ſale exorcizato ad benedicendum aquam; ſitq́ue priùs benè confractum & attritum, ſiccum ac mundum. Sal ita benedictum nemini tradatur, neque etiam iis, qui benedicendum attulerint, reddatur; ſed ad alios baptizandos ſeruetur, aut in Sacrarium abijciatur.

Cùm igitur Baptiſmi Sacramentum iam adminiſtrandum eſt, hæc in promptu eſſe debent.

Vaſcula ſacri Olei Catechumenorum, & Chriſmatis.

Vaſculum cum ſale benedicendo, vel iam, vt dictum eſt, benedicto.

Vaſculum, ſeu cochleare ex argento, vel alio metallo nitidum, ad aquam Baptiſmi fundendam

dendam ſupra caput baptizandi, quod nulli præterea alij vſui deſeruiat.

Peluis, ſeu bacile ad excipiendam aquã ex capite defluentẽ, niſi ſtatim in Sacrarium defluat.

Goßipium, alio nomine bombacium, ſeu quid ſimile, ad abſtergenda loca ſacris Oleis inuncta.

Stolæ duæ, vbi commodè haberi poſſunt, vna violacea, & altera alba, vt infrà notatur, mutanda; ſin minùs, vna ſaltem adhibeatur.

Medulla panis, qua inuncti Sacerdotis digiti, cùm manus lauat, abſtergantur, & vas pro manuum lotione poſt Baptiſmum, quod huic tantùm vſui deſeruire decet.

Alba veſtis in modum pallioli, ſeu linteolum candidum infantis capiti imponendum.

Cereus, ſeu candela cerea baptizato ardens tradenda.

Hic denique Ritualis liber ſit paratus, & item liber Baptiſmalis, in quo baptizati deſcribuntur.

Omnibus igitur opportunè præparatis, Sacerdos ad tanti Sacramenti adminiſtrationem, lotis manibus, ſuperpelliceo & ſtola violacea indutus accedat, clericum vnum, ſeu plures, ſi poteſt, ſecum adhibeat, ſuperpelliceo pariter indutos, qui ſibi miniſtrent.

Ita paratus accedat ad limen Eccleſiæ, vbi foris expectant qui infantem detulerunt.

Interroget (niſi de his benè ſibi conſtet) an ſit ſuæ Parochiæ, maſculus an femina, an ſit domi

baptizatus, & à quo, & quàm ritè, & qui ſint Compatres qui infantem teneant, pro eóque reſpondeant; quos piè ac decenter aßiſtere, ac, prout opus fuerit, pro baptizando ad interrogationes reſpondere admoneat.

Et quoniam iis qui baptizantur, tamquam Dei filiis in Chriſto regenerandis, & in eius militiam adſcribendis, nomen imponitur, curet, ne obſcœna, fabuloſa, aut ridicula, vel inanium deorum, vel impiorum Ethnicorum hominum nomina imponantur; ſed potiùs, quatenus fieri poteſt, Sanctorum; quorum exemplis fideles ad piè viuendum excitentur, & patrociniis protegantur.

His igitur expeditis, & accepto nomine baptizandi, poſiti, ſi infans fuerit, ſuper brachium dextrum illius qui eum defert, Parochus ad Baptiſmum procedat, in hunc modum nominatim interrogans.

ORDO BAPTISMI PARVVLORVM.

N Quid petis ab Eccleſia Dei? Patrinus reſpondet: Fidem. Sacerdos. Fides quid tibi præſtat? Patrinus reſpondet: Vitam æternam. Sacerdos. Si igitur vis ad vitam ingredi, ſerua mandata: Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex tota mente tua, & proximum

mum tuum ſicut te ipſum. Deinde ter exſufflet leniter in faciem infantis, & dicat ſemel. Exi ab eo, vel ab ea, immunde ſpiritus, & da locum Spiritui ſancto paraclito. Poſteà pollice faciat ſignum Crucis in fronte & in pectore infantis, dicens: Accipe ſignum Crucis tam in fronte ✠ quàm in corde ✠, ſume fidem cæleſtium præceptorum, & talis eſto moribus, vt templum Dei iam eſſe poſſis. Oremus.

PReces noſtras, quæſumus Domine, clementer exaudi: & hunc electum tuum N. Crucis Dominicæ impreſſione ſignatum perpetua virtute cuſtodi, vt magnitudinis gloriæ tuæ rudimenta ſeruans, per cuſtodiam mandatorum tuorum ad regenerationis gloriam peruenire mereatur. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℞. Amen.

Deinde imponat manum ſuper caput infantis, ac dicat: Oremus.

OMnipotens ſempiterne Deus, Pater Domini noſtri IESV Chriſti, reſpicere dignare ſuper hunc famulum tuum N. quem ad rudimenta fidei vocare dignatus es: omnem cæcitatem cordis ab eo expelle: diſrumpe omnes laqueos ſatanæ, quibus fuerat colligatus: aperi ei Domine ianuam pietatis tuæ, vt ſigno ſapientiæ tuæ imbutus, omnium cupiditatum fœtoribus careat, & ad ſuauem odorem præceptorum tuorum lætus tibi in Eccleſia tua deſeruiat, & proficiat de die in

 diem.

diem. Per eumdem Christum Dominum nostrum. ℟. Amen.

Deinde Sacerdos benedicat salem, qui semel benedictus aliàs ad eumdem vsum deseruire potest.

Benedictio salis.

EXorcizo te creatura salis, in nomine Dei Patris omnipotentis ✠, & in charitate Domini nostri IESV Christi ✠, & in virtute Spiritus sancti ✠. Exorcizo te per Deum viuum ✠, per Deum verum ✠: per Deum sanctum ✠, per Deum ✠ qui te ad tutelam humani generis procreauit, & populo venienti ad credulitatem per seruos suos consecrari præcepit, vt in nomine sanctæ Trinitatis efficiaris salutare Sacramentum ad effugandum inimicum. Proinde rogamus te Domine Deus noster, vt hanc creaturam salis sanctificando sanctifices ✠, & benedicendo benedicas ✠, vt fiat omnibus accipientibus perfecta medicina, permanens in visceribus eorum, in nomine eiusdem Domini nostri IESV Christi, qui venturus est iudicare viuos & mortuos, & sæculum per ignem. ℟. Amen.

Deinde immittat modicum salis benedicti in os infantis, dicens: N. Accipe salem sapientiæ: propitiatio sit tibi in vitam æternam. ℟. Amen. Sacerdos. Pax tecum. ℟. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

DEus Patrum nostrorum, Deus vniuersæ conditor veritatis, te supplices exoramus,

vt

vt hunc famulum tuum N. reſpicere digneris propitius, & hoc primum pabulum ſalis guſtantem, non diutiùs eſurire permittas, quò minùs cibo expleatur cæleſti, quatenus ſit ſemper ſpiritu feruens, ſpe gaudens, tuo ſemper nomini ſeruiens. Perduc eum Domine, quæſumus, ad nouæ regenerationis lauacrum, vt cum fidelibus tuis promiſſionum tuarum æterna præmia conſequi mereatur. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℞. Amen.

Exorcizo te immunde ſpiritus in nomine Patris ✠, & Filij ✠, & Spiritus ſancti ✠, vt exeas, & recedas ab hoc famulo Dei N. Ipſe enim tibi imperat, maledicte damnate, qui pedibus ſuper mare ambulauit, & Petro mergenti dexteram porrexit.

Ergo maledicte diabole, recognoſce ſententiam tuam, & da honorem Deo viuo & vero, da honorem IESV Chriſto Filio eius, & Spiritui ſancto, & recede ab hoc famulo Dei N. quia iſtum ſibi Deus & Dominus noſter IESVS Chriſtus ad ſuam ſanctam gratiam, & benedictionem, Fontemq́ue Baptiſmatis vocare dignatus eſt.

Hîc pollice in fronte ſignat infantem, dicens:. Et hoc ſignum ſanctæ Crucis ✠ quod nos fronti eius damus, tu maledicte diabole numquam audeas violare. Per eumdem Chriſtum Dominum noſtrum. ℞. Amen.

Mox

Mox imponit manum ſuper caput infantis, & dicit : O remus.

ÆTernam ac iuſtiſſimam pietatem tuam deprecor, Domine ſancte, Pater omnipotens, æterne Deus, auctor luminis & veritatis, ſuper hunc famulum tuum N. vt digneris illum illuminare lumine intelligentiæ tuæ : munda eum, & ſanctifica : da ei ſcientiam veram, vt dignus gratia Baptiſmi tui effectus, teneat firmam ſpem, conſilium rectum, doctrinam ſanctam. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Poſteà Sacerdos imponit extremam partem ſtolæ ſuper infantem, & introducit eum in Eccleſiam, dicens : N. Ingredere in templum Dei, vt habeas partem cum Chriſto in vitam æternam. ℟. Amen.

Cùm fuerint Eccleſiam ingreſſi, Sacerdos procedens ad Fontem cum Suſceptoribus coniunctim clara voce dicit :

CRedo in Deum, Patrem omnipotentem, creatorem cæli & terræ. Et in Ieſum Chriſtum, filium eius vnicum, Dominum noſtrum : qui conceptus eſt de Spiritu ſancto, natus ex Maria virgine, paſſus ſub Pontio Pilato, crucifixus, mortuus, & ſepultus : deſcendit ad inferos : tertia die reſurrexit à mortuis : aſcendit ad cælos, ſedet ad dexteram Dei Patris omnipotentis : inde venturus eſt iudicare viuos & mortuos. Credo in Spiritum ſanctum, ſanctam

ſanctam Eccleſiam Catholicam, Sanctorum communionem, remiſſionem peccatorum, carnis reſurrectionem, vitam æternam, Amen.

PAter noſter, qui es in cælis: ſanctificetur nomen tuum: adueniat regnum tuum: fiat voluntas tua, ſicut in cælo, & in terra. Panem noſtrum quotidianum da nobis hodie: & dimitte nobis debita noſtra, ſicut & nos dimittimus debitoribus noſtris. Et ne nos inducas in tentationem: ſed libera nos à malo, Amen.

Ac deinde, antequam accedat ad Baptiſterium, dicat.

EXORCISMVS.

EXorcizo te omnis ſpiritus immunde, in nomine Dei Patris omnipotentis ✠, & in nomine IESV Chriſti filij eius, Domini & Iudicis noſtri ✠, & in virtute Spiritus ſancti ✠, vt diſcedas ab hoc plaſmate Dei N. quod Dominus noſter ad templum ſanctum ſuum vocare dignatus eſt, vt fiat templum Dei viui, & Spiritus ſanctus habitet in eo. Per eumdem Chriſtum Dominum noſtrum, qui venturus eſt iudicare viuos & mortuos, & ſæculum per ignem. ℟. Amen.

Poſteà Sacerdos digito accipiat de ſaliua oris ſui, & tangat aures & nares infantis: tangendo verò aurem dexteram, & ſiniſtram, dicat:

Ephphetha, quod eſt Adaperire: deinde tangat nares, dicens: In odorem ſuauitatis. Tu autem effugare diabole, appropinquabit enim iudicium Dei.

Poſteà

Posteà interrogat baptizandum nominatim dicens: N. Abrenuntias satanæ? Respondet Patrinus: Abrenuntio.

Et omnibus operibus eius? ℟. Abrenuntio.

Et omnibus pompis eius? ℟. Abrenuntio.

Deinde Sacerdos intingit pollicem in Oleo Catechumenorum, & infantem vngit in pectore, & inter scapulas in modum Crucis, dicens:

Ego te linio ✠ Oleo salutis in Christo IESV Domino nostro, vt habeas vitam æternam. ℟. Amen.

Hîc deponit stolam violaceam, & sumit aliam albi coloris.

Subinde pollicem & inuncta loca abstergit bombacio vel re simili, & interrogat expresso nomine baptizandum, Patrino respondente:

N. Credis in Deum Patrem omnipotentem, creatorem cæli & terræ? ℟. Credo.

Credis in IESVM Christum filium eius vnicum, Dominum nostrum, natum, & passum? ℟. Credo.

Credis in Spiritum sanctum, sanctam Ecclesiam catholicam, Sanctorum communionem, remissionem peccatorum, carnis resurrectionem, vitam æternam? ℟. Credo.

Subinde expresso nomine baptizandi, Sacerdos dicit: N. Vis baptizari? Respondet Patrinus: Volo.

Tunc Patrino, vel Matrina, vel vtroque (si ambo admittantur) infantem tenente, Sacerdos vasculo seu vrceolo accipit aquam Baptismalem, & de ea ter fundit super caput infantis

in

in modum Crucis, & ſimul verba proferens, ſemel tantùm diſtinctè attentè dicit:

N. Ego te baptizo in nomine Patris ✠, fundat primò; & Filij ✠, fundat ſecundò; & Spiritus ✠ ſancti; fundat tertiò.

Vbi autem eſt conſuetudo baptizandi per immerſionem, Sacerdos accipit infantem, & aduertens ne lædatur, cautè immergit, & trina merſione baptizat, & ſemel tantùm dicit:

N. Ego te baptizo in nomine Patris ✠, & Filij ✠, & Spiritus ✠ ſancti.

Mox Patrinus, vel Matrina, vel vterque ſimul infantem de ſacro Fonte leuant, ſuſcipientes illum de manu Sacerdotis.

Si verò dubitatur, an infans fuerit baptizatus, vtatur hac forma: N. Si non es baptizatus, ego te baptizo in nomine Patris ✠ & Filij ✠, & Spiritus ✠ ſancti. Deinde intingit pollicem in ſacro Chriſmate, & vngit infantem in ſummitate capitis in modum Crucis, dicens:

DEus omnipotens, Pater Domini noſtri IESV Chriſti, qui te regenerauit ex aqua & Spiritu ſancto, quique dedit tibi remiſſionem omnium peccatorum (hîc inungit) ipſe te liniat Chriſmate ſalutis ✠ in eodem Chriſto IESV Domino noſtro in vitam æternam. ℟. Amen.

Sacerdos. Pax tibi. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Tum bombacio, aut re ſimili abſtergit pollicem

licem ſuum, & locum inunctum, & imponit capiti eius linteolum candidum loco veſtis albæ, dicens:

Accipe veſtem candidam, quã immaculatam perferas ante tribunal Domini noſtri IESV Chriſti, vt habeas vitam æternam. ℟. Amen.

Poſteà dat ei, vel Patrino, candelam accenſam, dicens:

Accipe lampadem ardentem, & irreprehenſibilis cuſtodi Baptiſmum tuum: ſerua Dei mandata, vt cùm Dominus venerit ad nuptias, poſſis occurrere ei vnà cum omnibus Sanctis in aula cæleſti, habeaſque vitam æternam, & viuas in ſæcula ſæculorum. ℟. Amen.

Poſtremò dicit: N. Vade in pace, & Dominus ſit tecum. ℟. Amen.

Si verò fuerint plures baptizandi, ſiue maſculi ſiue feminæ, in Catechiſmo maſculi ſtatuantur ad dexteram, feminæ verò ad ſiniſtram; & omnia pariter dicantur vt ſuprà in proprio genere, & numero plurali. Verùm prima nominis interrogatio, exſufflatio, Crucis impreſſio, ſeu ſignatio, tactus aurium & narium cum ſaliua, abrenuntiationis interrogatio, vnctio Olei Catechumenorum, interrogatio de Fide ſeu Symbolo, & ipſe Baptiſmus, inunctio Chriſmatis, candidæ veſtis impoſitio, atque accenſæ candelæ traditio, ſingulariter ſingulis, & primùm maſculis, deinde feminis fieri debent.

Si

Si infans, vel adultus ægrotus adeò grauiter laboret, vt periculum immineat ne pereat, antequam Baptiſmus perficiatur, Sacerdos omiſſis quæ Baptiſmum præcedunt, eum baptizet, ter, vel etiam ſemel infundens aquam ſuper caput eius in modum Crucis, dicens: Ego te baptizo in nomine Patris ✠, &c. vt ſuprà. 23.

Si non habeatur aqua Baptiſmalis, & periculum impendeat, Sacerdos vtatur aqua ſimplici.

Deinde ſi habeat Chriſma, liniat eum in vertice, dicens: Deus omnipotens, Pater Domini noſtri IESV Chriſti, &c. vt ſuprà. 23.

Poſteà dat ei linteolum candidum, dicens: Accipe veſtem, &c. ſuprà. 24.

Ac demum det ei cerea̅m candelam accenſam, dicens: Accipe lampadem, vt ſuprà. 24. Si ſuperuixerit, ſuppleantur alij ritus omiſſi.

Admonendi ſunt Suſceptores de ſpirituali cognatione, quam contraxerunt cum baptizato, baptizatíque patre & matre; quæ cognatio impedit matrimonium, ac dirimit.

Curet Parochus parentes infantis admoneri, ne in lecto ſecum ipſi, vel nutrices paruulum habeant, propter oppreſſionis periculum: ſed eum diligenter cuſtodiant, & opportunè ad Chriſtianam diſciplinam inſtituant.

Commonendi ſunt etiam parentes, & alij ſi opus fuerit, ne filios Hebræis, aliiſve infidelibus,

vel hæreticis mulieribus vllo modo lactandos aut nutriendos tradant.

Antequam infans ex Ecclesia asportetur, aut Susceptores discedant, eorum nomina, & alia de administrato Baptismo ad præscriptam formam in Baptismali libro Parochus accuratè describat.

De Baptismo Adultorum.

SI quis adultus sit baptizandus, debet priùs secundùm Apostolicam regulam in Christiana fide ac sanctis moribus diligenter institui, & per aliquot dies in operibus pietatis exerceri, eiúsque voluntas & propositum sæpiùs explorari, & non nisi sciens & volens, probéque instructus baptizari.

At verò siquis, dum instruitur, in mortis periculum incidat, baptizaríque voluerit, habita ratione periculi vel necessitatis baptizetur.

Adultorum Baptismus, vbi commodè fieri potest, ad Episcopum deferatur, vt si illi placuerit, ab eo solemniùs conferatur; alioquin Parochus ipse baptizet, stata cærimonia.

Decet autem huiusmodi Baptismum ex Apostolico instituto, in Sabbato sancto Paschatis, vel Pentecostes, solemniter celebrari.

Quare si circa hæc tempora Catechumeni sint baptizandi, in ipsos dies, si nihil impediat, Baptismum differri conuenit.

Verùm ſi circa, ſeu poſt tempus Pentecoſtes aliqui conuerſi fuerint, qui ægrè ferant ſuum Baptiſma in longum tempus differri, & ad illud feſtinent, inſtructíque ac ritè parati eſſe noſcantur, citiùs baptizari poſſunt.

Catechumenus inſtructus baptizetur in Eccleſia, ſeu in Baptiſterio. Patrinus ei aſsiſtat, & ipſe Catechumenus ad Sacerdotis interrogationes reſpondeat; niſi mutus fuerit, aut omnino ſurdus, vel ignotæ linguæ. quo caſu vel per Patrinum, ſi illam intelligat, aut alium interpretem, vel nutu conſenſum explicet ſuum.

Pro huius autem veneratione Sacramenti, tam Sacerdotem qui adultos baptizabit, quàm ipſos adultos qui ſani ſunt, conuenit eſſe ieiunos.

Quare non poſt epulas, aut prandia, ſed ante meridiem (niſi ex rationabili cauſa aliter faciendum eſſet) eorum Baptiſma celebretur.

Admonendus eſt Catechumenus, vt peccatorum ſuorum pœniteat.

Amentes & furioſi non baptizentur, niſi tales à natiuitate fuerint: tunc enim de iis idem iudicium faciendum eſt, quod de infantibus: atque in fide Eccleſiæ baptizari poſſunt.

Sed ſi dilucida habeant interualla, dum mentis compotes ſunt, baptizentur, ſi velint. Si verò antequam inſanirent, ſuſcipiendi Baptiſmi deſiderium oſtenderint, ac vitæ periculum immineat, etiamſi non ſint compotes mentis, baptizentur.

Idémque dicendum est de eo, qui lethargo aut phrenesi laborat; vt tantùm vigilans & intelligens baptizetur; nisi periculum mortis impendeat, si in eo priùs apparuerit Baptismi desiderium.

Sacerdos diligenter curet, vt certior fiat de statu & conditione eorum qui baptizari petunt, præsertim exterorum. De quibus facta diligenti inquisitione, num aliàs ac ritè sint baptizati, caueat, ne quis iam baptizatus imperitia, vel errore, aut ad quæstum, vel ob aliam causam, fraude dolóve iterùm baptizari velit.

Omnes autem, de quibus re diligenter inuestigata, probabilis dubitatio est, an baptizati fuerint, si nihil aliud impediat, sub conditione baptizentur.

Hæretici verò ad Catholicam Ecclesiam venientes, in quorum Baptismo debita forma aut materia seruata non est, ritè baptizandi sunt: sed priùs errorum suorum prauitatem agnoscant, & detestentur, & in fide Catholica diligenter instruantur: vbi verò debita forma & materia seruata est, omissa tantùm suppleantur, nisi rationabili de causa aliter Episcopo videatur.

Ceterùm legantur & seruentur ea, quæ suprà de Baptismo in communi præscripta sunt, folio 14.

OR-

ORDO BAPTISMI ADVLTORVM.

IN primis Sacerdos, paratis his quæ ſuprà de obſeruandis in adminiſtratione Sacramenti Baptiſmi paruulorum dicuntur, indutus ſuperpelliceo & ſtola, vel etiam pluuiali violacei coloris, cum ſuis Clericis accedit ad gradus altaris, & genibus flexis, pias mente ad Deum preces effundit, vt tantum Sacramentum dignè valeat miniſtrare; & ad implorandum diuinum auxilium, ſurgens ſe ſignat, & ſi temporis ratio ferat, dicit: Deus in adiutorium meum intende. ℟. Domine ad adiuuandum me feſtina. Gloria Patri. Sicut erat.

Poſteà incipiat, proſequentibus Clericis, Antiph. Effundam ſuper vos aquam mundam, & mundabimini ab omnibus inquinamentis veſtris, dicit Dominus. Pſalmus 8.

DOmine Dominus noſter, * quàm admirabile eſt nomen tuum in vniuerſa terra!

Quoniam eleuata eſt magnificentia tua, * ſuper cælos.

Ex ore infantium & lactentium perfeciſti laudem propter inimicos tuos, * vt deſtruas inimicum & vltorem.

Quoniam videbo cælos tuos, opera digitorum tuorum: * lunam & ſtellas, quæ tu fundaſti.

Quid eſt homo, quòd memor es eius? * aut filius hominis, quoniam viſitas eum?
Minuiſti eum paulominùs ab Angelis, gloria & honore coronaſti eum, * & conſtituiſti eum ſuper opera manuum tuarum.
Omnia ſubieciſti ſub pedibus eius, * oues & boues vniuerſas, inſuper & pecora campi;
Volucres cæli, & piſces maris, * qui perambulant ſemitas maris.
Domine Dominus noſter, * quàm admirabile eſt nomen tuum in vniuerſa terra!
Gloria Patri. Sicut erat. Pſalmus 28.

Afferte Domino filij Dei: * afferte Domino filios arietum.
Afferte Domino gloriam & honorem, afferte Domino gloriam nomini eius: * adorate Dominum in atrio ſancto eius.
Vox Domini ſuper aquas, Deus maieſtatis intonuit: * Dominus ſuper aquas multas.
Vox Domini in virtute: * vox Domini in magnificentia.
Vox Domini confringentis cedros: * & confringet Dominus cedros Libani.
Et comminuet eas tamquam vitulum Libani: * & dilectus quemadmodum filius vnicornium.
Vox Domini intercidentis flammam ignis: * vox Domini concutientis deſertum: & commouebit Dominus deſertum Cades.
Vox Domini præparantis ceruos, & reuelabit con-

condenſa : * & in templo eius omnes dicent gloriam.
D ominus diluuium inhabitare facit : * & ſedebit Dominus rex in æternum.
D ominus virtutem populo ſuo dabit : * Dominus benedicet populo ſuo in pace.
G loria Patri. S icut erat. Pſalmus 41.
Q Vemadmodum deſiderat ceruus ad fontes aquarum : * ita deſiderat anima mea ad te Deus.
S itiuit anima mea ad Deum fortem viuum : * quando veniam & apparebo ante faciem Dei?
F uerũt mihi lacrymę meę panes die ac nocte:* dũ dicitur mihi quotidie : Vbi eſt Deus tuus ?
H æc recordatus ſum, & effudi in me animam meam : * quoniam tranſibo in locum tabernaculi admirabilis, vſque ad domum Dei.
I n voce exultationis, & confeſſionis : * ſonus epulantis.
Q uare triſtis es anima mea : * & quare conturbas me ?
S pera in Deo, quoniam adhuc confitebor illi : * ſalutare vultus mei, & Deus meus.
A d me ipſum anima mea conturbata eſt : * propterea memor ero tui de terra Iordanis, & Hermoniim à monte modico.
A byſſus abyſſum inuocat, * in voce cataractarum tuarum.
O mnia excelſa tua, & fluctus tui * ſuper me tranſierunt.

In die mandauit Dominus misericordiam suam: * & nocte canticum eius.

Apud me oratio Deo vitæ meæ, * dicam Deo: Susceptor meus es.

Quare oblitus es mei? * & quare contristatus incedo, dum affligit me inimicus?

Dum confringuntur ossa mea, * exprobrauerunt mihi qui tribulant me inimici mei.

Dum dicunt mihi per singulos dies: Vbi est Deus tuus? * quare tristis es anima mea? & quare conturbas me?

Spera in Deo, quoniam adhuc confitebor illi: * salutare vultus mei, & Deus meus.

Gloria Patri. Sicut erat.

Et repetitur Antiph. Effundam super vos aquam mundam. Qua repetita dicitur: Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison. Pater noster. ℣. Et ne nos inducas in tentationem. ℟. Sed libera nos à malo. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus.

Omnipotens sempiterne Deus, qui dedisti famulis tuis in confessione veræ fidei, æternæ Trinitatis gloriam agnoscere, & in potentia maiestatis adorare vnitatem: quæsumus, vt eiusdem fidei firmitate, ab omnibus semper muniamur aduersis. Oratio.

Adesto supplicationibus nostris, omnipotens Deus: & quod humilitatis nostræ geren-

gerendum eſt miniſterio, tuæ virtutis impleatur effectu. Oratio.

DA quæſumus Domine Electo noſtro, vt ſanctis edoctus myſteriis, & renouetur fonte Baptiſmatis, & inter Eccleſiæ tuæ membra numeretur. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Si plures fuerint baptizandi, hæc tertia Oratio dicatur in numero plurali.

Deinde Sacerdos procedit ad fores Eccleſiæ, & ſtat in limine, catechizandus verò extra limen. Et ſi ſunt plures, mares & feminæ, illi ad dexteram Sacerdotis, hæ verò ad ſiniſtram ſtatuantur, & Sacerdos interrogat:

Quo nomine vocaris? Catechumenus reſpondet: N. Sacerdos. N. Quid petis ab Eccleſia Dei? ℟. Fidem. Sacerdos. Fides quid tibi præſtat? ℟. Vitam æternam. Sacerdos. Si vis habere vitam æternam, ſerua mandata. Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex tota mente tua, & proximum tuum ſicut te ipſum. In his duobus mandatis tota lex pendet, & Prophetæ. Fides autem eſt, vt vnum Deum in Trinitate, & Trinitatem in vnitate venereris, neque confundendo perſonas, neque ſubſtantiam ſeparando. Alia eſt enim perſona Patris, alia Filij, alia Spiritus ſancti; ſed horum trium vna eſt ſubſtantia, & non niſi vna Diuinitas.

Et rursus interrogat: N. Abrenuntias satanæ?
Resp. Abrenuntio.
Interrog. Et omnibus operibus eius?
Resp. Abrenuntio.
Interrog. Et omnibus pompis eius?
Resp. Abrenuntio.

Deinde Sacerdos interrogat de Symbolo fidei, dicens: Credis in Deum Patrem omnipotentem, creatorem cæli & terræ? ℟. Credo.

Interrog. Credis & in IESVM Christum Filium eius vnicum, Dominum nostrum, natum, & passum? ℟. Credo.

Interrog. Credis & in Spiritum sanctum, sanctam Ecclesiam Catholicam, Sanctorum communionem, remissionem peccatorum, carnis resurrectionem, & vitam æternam? ℟. Credo.

Tunc Sacerdos exsufflat ter in faciem eius, semel dicens: Exi ab eo spiritus immunde, & da locum Spiritui sancto paraclito.

Hîc in modum Crucis halet in faciem ipsius, & dicat: N. Accipe Spiritum bonum per istam insufflationem, & Dei benedictionem ✠. Pax tibi. ℟. Et cum spiritu tuo.

Deinde facit Crucem cum pollice in eius fronte, & in pectore, dicens: N. Accipe signum Crucis tam in fronte ✠ quàm in corde ✠: sume fidem cælestium præceptorum. Talis esto moribus, vt templum Dei iam esse possis: ingressusque Ecclesiam Dei, euasisse te laqueos

mortis

mortis lætus agnoſce, [horreſce idola, reſpue ſimulacra] cole Deum Patrem omnipotentem, & IESVM Chriſtum Filium eius vnicum, Dominum noſtrum, qui venturus eſt iudicare viuos & mortuos, & ſæculum per ignem. ℟. Amen.

Hîc aduertendum eſt, quòd dicta verba, [horreſce idola, reſpue ſimulacra] dicantur Catechumeno, qui venit de gentilitatis errore, ſeu de Ethnicis & idololatris. Catechumeno verò Iudæo, ſiue ex Hebræis venienti, loco horum verborum, dicatur, [horreſce Iudaicam perfidiam, reſpue Hebraicam ſuperſtitionem.] Saraceno autem, vel Turcæ, aut Perſæ, ſiue alij ex Mahumetanis ad fidem venienti Catechumeno, loco eorumdem verborum dicatur: [horreſce Mahumeticam perfidiam, reſpue prauam ſectam infidelitatis.]

At hæretico ad Catholicam Eccleſiam venienti, qui, ſi in eius Baptiſmo debita forma ſeruata non eſt, baptizari debet, dicatur: [horreſce hæreticam prauitatem, reſpue nefarias ſectas impiorum.] Vel exprimatur proprio nomine ſecta, de qua Catechumenus venit.

Si plures ſunt Electi, omnia ſupradicta dicuntur ſigillatim ſuper ſingulos. Oremus. Oratio.

TE deprecor, Domine ſancte, Pater omnipotens, æterne Deus, vt huic famulo tuo N. qui in huius ſæculi nocte vagatur incertus ac dubius, viam veritatis & agnitionis

tuæ iubeas demonſtrari: quatenus reſeratis oculis cordis ſui, te vnum Deum Patrem in Filio, & Filium in Patre cum Spiritu ſancto recognoſcat, atque huius confeſſionis fructum & hîc, & in futuro ſæculo percipere mereatur. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Si plures ſint Electi, præcedens Oratio dicatur in numero plurali. (Sequentes autem Signationes fiant cum ſuis verbis ſingillatim ſuper ſingulos.)

Deinde ſignet Electum ſigno Crucis cum pollice in fronte, dicens: Signo tibi frontem ✠, vt ſuſcipias Crucem Domini.

In auribus: Signo tibi aures ✠, vt audias diuina præcepta.

In oculis: Signo tibi oculos ✠, vt videas claritatem Dei.

In naribus: Signo tibi nares ✠, vt odorem ſuauitatis Chriſti ſentias.

In ore: Signo tibi os ✠, vt loquaris verba vitæ.

In pectore: Signo tibi pectus ✠, vt credas in Deum.

In ſcapulis: Signo tibi ſcapulas ✠, vt ſuſcipias iugum ſeruitutis eius.

In toto corpore, illud non tangens manu, producit ſignum Crucis, & dicit: Signo te totum in nomine Patris ✠, & Filij ✠, & Spiritus ✠ ſancti, vt habeas vitam æternam, & viuas in ſæcula ſæculorum. ℟. Amen.

O re-

Oremus. Oratio.

PReces noſtras, quæſumus Domine, clementer exaudi, & hunc Electum tuum N. Crucis Dominicæ, cuius impreſſione eum ſignamus, virtute cuſtodi: vt magnitudinis gloriæ tuæ rudimenta ſeruans, per cuſtodiam mandatorum tuorum ad regenerationis gloriam peruenire mereatur. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Oremus. Oratio.

DEus, qui humani generis ita es conditor, vt ſis etiam reformator, propitiare populis adoptiuis, & nouo teſtamento ſobolem nouæ prolis adſcribe: vt filij promiſſionis quod non potuerunt aſſequi per naturam, gaudeant ſe recepiſſe per gratiam. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Tunc imponit manum ſuper caput Electi, & dicit: Oremus.

OMnipotens ſempiterne Deus, Pater Domini noſtri IESV Chriſti, reſpicere digneris ſuper hunc famulum tuum N. quem ad rudimenta fidei vocare dignatus es; omnem cæcitatem cordis ab eo expelle, diſrumpe omnes laqueos ſatanæ, quibus fuerat colligatus: aperi ei Domine ianuam pietatis tuæ, vt ſigno ſapientiæ tuæ imbutus, omnium cupiditatum fœtoribus careat, & ad ſuauem odorem præceptorum tuorum lætus tibi in Eccleſia tua deſeruiat, & proficiat de die in diem, vt idoneus

neus

neus efficiatur accedere ad gratiam Baptiſmi tui, percepta medicina. Per eumdem Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Si plures ſint, hæc, & præcedens Oratio, Preces noſtras. dicantur in numero plurali.

Deinde Sacerdos benedicit ſal.

Benedictio ſalis dandi Catechumeno.

EXorcizo te creatura ſalis, in nomine Dei Patris omnipotentis ✠, & in charitate Domini noſtri IESV Chriſti ✠, & in virtute Spiritus ſancti ✠. Exorcizo te per Deum viuum ✠, per Deum verum ✠, per Deum ſanctum ✠, per Deum ✠, qui te ad tutelam humani generis procreauit, & populo venienti ad credulitatem per ſeruos ſuos conſecrari præcepit, vt in nomine ſanctæ Trinitatis efficiaris ſalutare Sacramentum ad effugandum inimicum. Proinde rogamus te Domine Deus noſter, vt hanc creaturam ſalis ſanctificando ſanctifices ✠, & benedicendo benedicas ✠, vt fiat omnibus accipientibus perfecta medicina, permanens in viſceribus eorum, in nomine eiuſdem Domini noſtri IESV Chriſti, qui venturus eſt iudicare viuos & mortuos, & ſæculum per ignem. ℟. Amen.

Tunc pollice & indice accipit de ipſo ſale, & immittit in os Catechumeni, dicens: N. Accipe ſal ſapientiæ; propitiatio tibi ſit in vitam æternam. ℟. Amen. Sacerdos. Pax tibi. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Ore-

O remus. Oratio.

DEus patrum noſtrorum, Deus vniuerſæ conditor veritatis, te ſupplices exoramus, vt hunc famulum tuum N. reſpicere digneris propitius, & hoc primum pabulum ſalis guſtantem, non diutiùs eſurire permittas, quò minùs cibo expleatur cæleſti, quatenus ſit ſemper ſpiritu feruens, ſpe gaudens, tuo ſemper nomini ſeruiens. Perduc eum Domine, quæſumus, ad nouæ regenerationis lauacrum, vt cum fidelibus tuis promiſſionum tuarum æterna præmia conſequi mereatur. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Si plures ſint, dicatur ſingulis: N. Accipe ſal, &c. & præcedens Oratio, Deus patrum noſtrorum. in numero plurali.

Quòd ſi Catechumenus fuerit Gentilis, ſeu ex Idololatris venerit ad Fidem, benedicto ſale, priuſquam eius medicinam guſtet, Sacerdos addat ſequentem Orationem, dicens:

O remus.

DOmine ſancte, Pater omnipotens, æterne Deus, qui es, qui eras, & qui permanes vſque in finem, cuius origo neſcitur, nec finis comprehendi poteſt: te ſupplices inuocamus ſuper hunc famulum tuum N. quem liberaſti de errore gentilium, & conuerſatione turpiſſima: dignare exaudire eum, qui tibi ceruices ſuas humiliat ad lauacri fontem, vt renatus ex aqua & Spiritu ſancto, expoliatus veterem

terem hominem, induat nouum, qui ſecundùm te creatus eſt; accipiat veſtem incorruptam & immaculatam, tibiq́ue Deo noſtro ſeruire mereatur. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Si plures ſint, præcedens Oratio dicatur in numero plurali. Deinde Sacerdos dicat ſuper maſculum tantùm: Ora Electe, flecte genua, & dic Pater noſter. Et Electus genu flexo orat, & dicit: Pater noſter. Et cùm orauerit, & dixerit Pater noſter, vſque ad, Sed libera nos à malo, incluſiuè, Sacerdos ſubiungit: Leua, comple orationem tuam, & dic Amen. Et ille reſpondet: Amen. Et Sacerdos dicit Patrino: Signa eum. Deinde Electo: Accede. Et Patrinus pollice ſignat eum in fronte, dicens: In nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti. Tum quoque Sacerdos facit Crucem in fronte eius, ita dicendo: In nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti.

Et imponit manum ſuper eum, & dicit:

Oremus. Oratio.

DEus Abraham, Deus Iſaac, Deus Iacob, Deus, qui Moyſi famulo tuo in monte Sinai apparuiſti, & filios Iſraël de terra Ægypti eduxiſti, deputans eis Angelum pietatis tuæ, qui cuſtodiret eos die ac nocte: te quæſumus, Domine, vt mittere digneris ſanctum Angelum tuum de cælis, qui ſimiliter cuſtodiat & hunc famulum tuum N. & perducat eum ad gratiam

gratiam Baptiſmi tui. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Exorciſmus.

ERgo maledicte diabole, recognoſce ſententiam tuam, & da honorem Deo viuo & vero, da honorem IESV Chriſto Filio eius, & Spiritui ſancto: & recede ab hoc famulo Dei N. quia iſtum ſibi Deus & Dominus noſter IESVS Chriſtus ad ſuam ſanctam gratiam, fontemque Baptiſmatis, vocare dignatus eſt: & hoc ſignum ſanctæ Crucis ✠, quod nos fronti eius damus, tu maledicte diabole numquam audeas violare. Per eumdem Chriſtum Dominum noſtrum, qui venturus eſt iudicare viuos & mortuos, & ſæculum per ignem. ℟. Amen.

Sed ſi plures ſint Catechumeni, hîc, & in ſequentibus Sacerdos dicat in numero plurali: Orate Electi, flectite genua, &c. vt ſuprà, vſque ad finem præcedentis Exorciſmi, qui incipit: Ergo maledicte diabole. Item ſuper vnum ſecundò dicat: Ora Electe, flecte genua, & dic Pater noſter. & reliqua vt ſuprà. fol. 40. vſque ad Orationem Deus Abraham. excluſiuè. deinde imponit manum ſuper eum, ac dicit:

Oremus.

DEus immortale præſidium omnium poſtulantium, liberatio ſupplicum, pax rogantium, vita credentium, reſurrectio mortuorum; te inuoco ſuper hunc famulum tuum N. qui Baptiſmi tui donum petens, æternam conſequi gratiam ſpirituali regeneratione

D deſide-

desiderat: accipe eum Domine, & quia dignatus es dicere, Petite, & accipietis; quærite, & inuenietis; pulsate, & aperietur vobis: petenti præmium porrige, & ianuam pande pulsanti, vt æternam cælestis lauacri benedictionem consecutus, promissa tui muneris regna percipiat. Qui cum Patre & Spiritu sancto viuis & regnas Deus in sæcula sæculorum. ℟. Amen.

Exorçismus.

AVdi maledicte satana, adiuratus per nomen æterni Dei, & Saluatoris nostri IESV Christi Filij eius, cum tua victus inuidia tremens gemensque discede; nihil tibi sit commune cum seruo Dei N. iam cælestia cogitante, renuntiaturo tibi, & sæculo tuo, & beatæ immortalitati victuro. Da igitur honorem aduenienti Spiritui sancto, qui ex summa cæli arce descendens, proturbatis fraudibus tuis, diuino Fonte purgatum pectus, sanctificatum Deo templum & habitaculum perficiat, vt ab omnibus penitus noxijs præteritorum criminum liberatus seruus Dei, gratias perenni Deo referat semper, & benedicat nomen sanctum eius in sæcula sæculorum. ℟. Amen.

Item super vnum masculum tertiò dicat, vt suprà. Ora Electe, flecte genua, & dic Pater noster, &c. vsque ad Orationem Deus Abraham. exclusiuè. deinde imponit manum super eum dicens:

Exorcismus.

Exorcizo te immunde spiritus, in nomine

Patris ✠, & Filij ✠, & Spiritus ✠ ſancti, vt exeas & recedas ab hoc famulo Dei N. ipſe enim tibi imperat, maledicte damnate, qui pedibus ſuper mare ambulauit, & Petro mergenti dexteram porrexit. Exorciſmus.

Ergo maledicte diabole, &c. & repetit totum, vt ſuprà habetur. Super feminam verò Sacerdos dicit: Ora Electa, flecte genua, & dic Pater noſter, &c. vt ſuprà vſque ad Orationem Deus Abraham. excluſiuè. deinde imponit manum ſuper eam, & dicit:

Oremus. Oratio.

DEus cæli, Deus terræ, Deus Angelorum, Deus Archangelorum, Deus Patriarcharum, Deus Prophetarum, Deus Apoſtolorum, Deus Martyrum, Deus Confeſſorum, Deus Virginum, Deus omnium benè viuentium: Deus, cui omnis lingua confitetur, & omne genu flectitur, cæleſtium, terreſtrium, & infernorum: te inuoco, Domine, ſuper hanc famulam tuam N. vt eam cuſtodire, & perducere digneris ad gratiam Baptiſmi tui. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Deinde dicatur Exorciſmus. Ergo maledicte diabole, recognoſce ſententiam tuam, &c. vt ſuprà. 41.

Si plures fuerint feminæ Catechumenæ, hîc & in ſequentibus Sacerdos dicat in numero plurali. Orate Electæ, flectite genua, & dicite Pater noſter. & reliqua vt ſuprà, vſque ad Orationem

tionem Deus Abraham. exclusiuè. deinde imponit manum super capita singularum, & postea in eodem numero plurali dicit Orationem Deus cæli, Deus terræ, &c. & Exorcismum. Ergo maledicte diabole, &c. vt suprà. 41.

Interim super vnam tantùm, secundò & tertiò repetit: Ora Electa, flecte genua, & dic Pater noster, & reliqua, vt suprà. fol. 40. vsque ad finem Orationis Deus Abraham. qua finita imponit manum super caput eius, & post tertiam signationem dicit: Exorcismus.

EXorcizo te immunde spiritus, per Patrem ✠, & Filium ✠, & Spiritum ✠ sanctum, vt exeas & recedas ab hac famula Dei N. ipse enim tibi imperat, maledicte damnate, qui cæco nato oculos aperuit, & quatriduanum Lazarum de monumento suscitauit. Ergo maledicte diabole, &c. totum vt suprà. 41.

Super vtrumque, siue masculum, siue feminam, imponit manum super caput eius, & dicit: Oremus.

ÆTternam ac iustissimam pietatem tuam deprecor, Domine sancte, Pater omnipotens, æterne Deus, auctor luminis & veritatis, super hunc famulum tuum N. vt digneris eum illuminare lumine intelligentiæ tuæ: munda eum, & sanctifica, da ei scientiam veram, vt dignus efficiatur accedere ad gratiam Baptismi tui, teneat firmam spem, consilium rectum, doctrinam sanctam, vt aptus sit ad percipiendam gratiam

gratiam tuam. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Si plures fuerint Electi, ſiue mares, ſiue feminæ, præcedentes Orationes & Exorciſmi dicantur in numero plurali, & in genere proprio, vt ſuperiùs dictum eſt.

His peractis, Sacerdos ſiniſtra manu apprehendens dexteram Electi prope brachium, vel ei porrigens extremam partem ſtolæ, introducit eum in Eccleſiam, dicens: N. Ingredere in ſanctam Eccleſiam Dei, vt accipias benedictionem cæleſtem à Domino IESV Chriſto, & habeas partem cum illo, & Sanctis eius. ℟. Amen.

Si plures fuerint, dicat in numero plurali: Ingredimini in ſanctam Eccleſiam Dei, &c. & introducat eos, vt ſuprà.

Et ingreſſus Electus procumbit, ſeu proſternit ſe in pauimento, & adorat.

Deinde ſurgit, & Sacerdos imponit manum ſuper caput eius, & Electus cum eo recitat Symbolum Apoſtolorum, & Orationem Dominicam.

Ita etiam ſi plures fuerint, omnes ſurgunt, & ſimul recitant:

CRedo in Deum, Patrem omnipotentem, creatorem cæli & terræ. Et in Ieſum Chriſtum, filium eius vnicum, Dominum noſtrum: qui conceptus eſt de Spiritu ſancto, natus ex Maria virgine, paſſus ſub Pontio Pilato, crucifixus, mortuus, & ſepultus: deſcendit ad infe-

ros: tertia die reſurrexit à mortuis: aſcendit ad cælos, ſedet ad dexteram Dei Patris omnipotentis: inde venturus eſt iudicare viuos & mortuos. Credo in Spiritum ſanctum, ſanctam Eccleſiam Catholicam, Sanctorum communionem, remiſſionem peccatorum, carnis reſurrectionem, vitam æternam, Amen.

PAter noſter, qui es in cælis: ſanctificetur nomen tuum: aduenîat regnum tuum: fiat voluntas tua, ſicut in cælo, & in terra. Panem noſtrum quotidianum da nobis hodie: & dimitte nobis debita noſtra, ſicut & nos dimittimus debitoribus noſtris: Et ne nos inducas in tentationem: ſed libera nos à malo, Amen.

Tunc rurſus Sacerdos imponat manum ſuper caput Electi, & dicat: Exorciſmus.

NEc te latet, ſatana, imminere tibi pœnas, imminere tibi tormenta, imminere tibi diem iudicij, diem ſupplicij ſempiterni, diem, qui venturus eſt velut clibanus ardens, in quo tibi atque vniuerſis angelis tuis præparatus ſempiternus erit interitus. Proinde damnate, atque damnande, da honorem Deo viuo & vero, da honorem IESV Chriſto Filio eius, da honorem Spiritui ſancto paraclito, in cuius nomine atque virtute præcipio tibi, quicumque es ſpiritus immunde, vt exeas & recedas ab hoc famulo Dei N. quem hodie idem Deus & Dominus noſter IESVS Chriſtus ad ſuam ſan-
ctam

ctam gratiam & benedictionem, Fontemque Baptiſmatis dono vocare dignatus eſt; vt fiat eius templum per aquam regenerationis in remiſſionem omnium peccatorum. In nomine eiuſdem Domini noſtri IESV Chriſti, qui venturus eſt iudicare viuos & mortuos, & ſæculum per ignem. Amen.

Similiter ſi plures fuerint, imponit manum ſuper capita ſingulorum, & dicit eumdem Exorciſmum in numero multitudinis, & genere ſuo.

Poſteà Sacerdos pollice accipit de ſaliua oris ſui, & tangit aures & nares Electi: tangendo verò aurem dextram & ſiniſtram, dicat:

Ephphétha, quod eſt, Adaperire. deinde tangendo nares, dicat: In odorem ſuauitatis, & ſubdit: Tu autem effugare diabole, appropinquabit enim iudicium Dei. Deinde interroget Electum: Quis vocaris? & ipſe reſpondet: N.

Interroget: N. Abrenuntias ſatanæ? ℟. Abrenuntio. Interrog. Et omnibus operibus eius? ℟. Abrenuntio. Interrog. Et omnibus pompis eius? ℟. Abrenuntio.

Tunc Sacerdos intingit pollicem dextræ manus in Oleo ſancto Catechumenorum, & inungit Electum primùm in pectore, deinde inter ſcapulas, in modum Crucis, dicens: Ego te linio Oleo ſalutis ✠ in Chriſto IESV Domino noſtro in vitam æternam. ℟. Amen.

Pax tibi. ℟. Et cum ſpiritu tuo. Mox bombacio vel re ſimili tergit pollicem & loca inuncta, & ſubiungit dicens: Exi immunde ſpiritus, & da honorem Deo viuo & vero. Fuge immunde ſpiritus, & da locum IESV Chriſto filio eius. Recede immunde ſpiritus, & da locum Spiritui ſancto paraclito.

Quando plures ſunt Electi, idem fit circa ſingulos eorum. Et ducitur Electus ad Baptiſterium: vbi ſi ob aliquam cauſam non habeatur, ſiue præparata non fuerit aqua Baptiſmalis, fiat benedictio Fontis, vt infrà ponitur. Et cùm fuerit prope Fontem, Sacerdos interrogat: Quis vocaris? Reſpondet: N.

Interrog. N. Credis in Deum Patrem omnipotentem, creatorem cæli & terræ? ℟. Credo.

Interrog. Credis & in IESVM Chriſtum filium eius vnicum, Dominum noſtrum, natum, & paſſum? ℟. Credo.

Interrog. Credis & in Spiritum ſanctum, ſanctam Eccleſiam Catholicam, Sanctorum communionem, remiſſionem peccatorum, carnis reſurrectionem, & vitam æternam? ℟. Credo.

Iterùm interrogat, dicens: N. Quid petis? Reſp. Baptiſmum.

Interrog. Vis baptizari? Reſp. Volo.

Tunc Patrino, vel Matrina, vel vtroque (ſi ambo admittuntur) admota manu, tenente ſeu

tangen-

tangente Electum, vel Electam, aperto capite, & laxatis à collo veſtibus inclinatum, Sacerdos vaſculo vel vrceolo haurit aquam Baptiſmalem de Fonte, & cum ea ſub trina ſupra caput in modum Crucis infuſione baptizet Electum, ſeu Electam, in nomine SS. Trinitatis, ſic dicens:

Ego te baptizo in nomine Patris ✠, fundat primò; **& Filij ✠,** fundat ſecundò; **& Spiritus ✠ ſancti,** fundat tertiò.

Si aqua, quæ ex capite baptizati defluit, non dilabitur in ſacrarium Baptiſterij, recipiatur in ſubiecta aliqua pelui, & in illud poſtmodum proijciatur. Cùm plures ſunt Electi, ſingillatim ſinguli interrogantur, & baptizantur, vt ſuprà. Si ſunt mares & feminæ, primùm mares, deinde feminæ. Verùm ſi probabiliter dubitetur, an Electus fuerit aliàs baptizatus, dicat Sacerdos:

Si non es baptizatus, ego te baptizo, in nomine Patris ✠, & Filij ✠, & Spiritus ✠ ſancti.

Deinde Sacerdos intingat pollicem dextrum in ſacrum Chriſma, & perungat verticem Electi in modum Crucis, dicens:

DEus omnipotens, Pater Domini noſtri IESV Chriſti, qui te regenerauit ex aqua & Spiritu ſancto, quique dedit tibi remiſſionem omnium peccatorum, ipſe te liniat Chriſmate ſalutis ✠ in eodem Chriſto IESV Domino noſtro in vitam æternam. ℟. Amen.

℣. Pax tecum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Tunc bombacio, vel re ſimili pollicem tergit, & imponit capiti Electi chriſmale, ſeu candidum linteolum, & dat illi veſtem candidam, dicens:

Accipe veſtem candidam & immaculatam, quam perferas ante tribunal Domini noſtri IESV Chriſti, vt habeas vitam æternam. ℟. Amen.

Et Electus deponit priores veſtes, & induitur nouis albi coloris, vel ſaltem exteriore candida, quam à Sacerdote accepit. Poſteà dat ei Sacerdos cereum, ſeu candelam accenſam in manu dextra, dicens:

Accipe lampadem ardentem, & irreprehenſibilis cuſtodi Baptiſmum tuum: ſerua Dei mandata, vt cùm Dominus venerit ad nuptias, poſſis occurrere ei in aula cæleſti in vitam æternam. ℟. Amen.

Ipſe verò Neophytus eumdem cereum accenſum manibus teneat vſque in finem, præterquam dum confirmatur.

In Eccleſijs autem vbi Baptiſmus fit per merſionem, ſiue totius corporis, ſiue capitis tantùm, Sacerdos accipiat Electum per brachia prope humeros, & ſuperiore parte corporis nudatum, reliqua honeſtè contectum, ter illum, vel caput eius mergendo, & toties eleuando, baptizet ſub trina merſione, ſanctam Trinitatem ſemel tantùm ſic inuocando:

Ego te baptizo in nomine Patris ✠, mergat ſemel;

ſemel; & Filij ✠, mergat iterùm; & Spiritus ſancti ✠, mergat tertiò; Patrino, vel Matrina, vel vtroque eum tenente, vel tangente.

Et cùm Electus ſurrexerit de Fonte, Patrinus, vel Matrina cum linteo in manibus ſuſcipit eum de manu Sacerdotis, & Sacerdos intincto pollice dextro in ſacro Chriſmate, illum in vertice in modum Crucis perungit, dicens: **Deus omnipotens, Pater Domini noſtri Iesv Chriſti,** &c. vt ſuprà. 49.

Deinde Sacerdos imponit capiti eius linteolum, ſeu Chriſmale, & dat ei veſtem candidam, dicens: **Accipe veſtem candidam,** vt ſuprà.

Et ſtatim prædicto linteo abſtergitur, & in loco ſemoto veſtitur nouis & albis veſtibus, & exteriore candida, quam accepit.

Poſteà dat ei Sacerdos candelam accenſam in dextra manu, dicens: **Accipe lampadem.** vt ſuprà. Eodem modo, ſi plures fuerint, fit ſuper ſingulis.

Poſteà dicat: **N. Vade in pace, & Dominus ſit tecum.** ℟. **Amen.**

Si adſit Epiſcopus qui id legitimè præſtare poſſit, ab eo Neophyti Sacramento Confirmationis initiantur: deinde ſi hora congruens fuerit, celebratur Miſſa, cui Neophyti interſunt, & ſanctiſſimam Euchariſtiam deuotè ſuſcipiunt.

Si verò ob baptizandorum multitudinem, vt in India & nouo Orbe quandoque contingit,

tingit, in singulorum Baptismo præscripti ritus adhiberi non possunt, tunc vel pluribus simul adhibeantur, vel si vrget necessitas, omittantur.

Ordo supplendi omissa super baptizatum.

CVm vrgente mortis periculo, vel alia cogente necessitate, siue paruulus siue adultus, sacris Precibus ac cærimonijs prætermissis, fuerit baptizatus, vbi conualuerit, vel cessauerit periculum, & ad Ecclesiam delatus fuerit, omissa omnia suppleantur: idémque ordo ac ritus seruetur, qui in Baptismo paruulorum (si fuerit paruulus,) seu adultorum (si fuerit adultus) præscriptus est. Excepto quòd interrogatio, An velit baptizari, formáque Baptismi, & ablutio prætermittuntur, & quædam Orationes, & Exorcismi suo quique loco immutati, vt infrà, dicuntur.

Sacerdos igitur antequam immittat salem in os baptizati, manum super caput eius imponens dicit:

Oremus. Oratio.

OMnipotens sempiterne Deus, Pater Domini nostri IESV Christi, respicere dignare super hunc famulum tuum N. quem dudum ad rudimenta fidei vocare dignatus es, omnem cæcitatem cordis ab eo expelle, disrumpe omnes laqueos satanæ, quibus fuerat colli-

colligatus : aperi ei , Domine, ianuam pietatis tuæ, vt ſigno ſapientiæ tuæ imbutus, omnium cupiditatum fœtoribus careat, & ad ſuauem odorem præceptorum tuorum lætus tibi in Eccleſia tua deſeruiat, & proficiat de die in diem, vt idoneus ſit frui gratia Baptiſmi tui, quem ſuſcepit, ſalis percepta medicina. Per eumdem Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Deinde poſteaquam modicum ſalis immiſit in os baptizati, dicens : Accipe ſalem ſapientiæ, propitiatio ſit tibi in vitam æternam. ℟. Amen. dicit : Oremus.

DEus Patrum noſtrorum, Deus vniuerſæ conditor veritatis, te ſupplices exoramus, vt hunc famulum tuum N. reſpicere digneris propitius, vt hoc pabulum ſalis guſtantem non diutiùs eſurire permittas, quò minùs cibo expleatur cæleſti, quatenus ſit ſemper ſpiritu feruens, ſpe gaudens, tuo ſemper nomini ſeruiens, & quem ad nouæ regenerationis lauacrum perduxiſti, quæſumus Domine, vt cum fidelibus tuis promiſſionum tuarum æterna præmia conſequi mereatur. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Poſt hæc facto ſigno Crucis in fronte baptizati, dictiſque illis verbis :

Et hoc ſignum Crucis ✠ quod nos fronti eius damus, tu maledicte diabole numquam audeas violare. Per eumdem Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen. manus ſuper caput

put eius imposita dicit: Oremus.

ÆTernam ac iustissimam pietatem tuam deprecor, Domine sancte, Pater omnipotens, æterne Deus, auctor luminis & veritatis, super hunc famulum tuum N. vt digneris eum illuminare lumine intelligentiæ tuæ: munda eum, & sanctifica: da ei scientiam veram, vt dignus sit frui gratia Baptismi tui, quem suscepit; teneat firmam spem, consilium rectum, doctrinam sanctam, vt aptus sit ad retinendam gratiam Baptismi tui. Per Christum Dominum nostrum. ℟. Amen.

In Baptismo autem adultorum, præter illa quæ suprà notata sunt, quando supplentur omissa, hæc mutari debent. Primùm in Exorcismo, Audi maledicte satana, vbi dicitur [habitaculum perficiat] dicatur, habitaculum perfecit. deinde in Exorcismo, Nec te latet, vbi dicitur [vt fiat] dicatur, vt fieret.

Ritus seruandus, cùm Episcopus baptizat.

SI Episcopus, vel S. R. E. Cardinalis paruulos vel adultos baptizare voluerit, parantur & seruantur omnia, vt superiùs de ordine Baptismi dictum est, atque hæc præterea quæ infrà notantur.

Adsint Cappellani, vel alij Presbyteri, & Clerici superpelliceis induti, qui ei assistant ac ministrent.

Ipse

Ipſe verò ſuper rochetum ſiue ſuperpelliceum, ſi eſt Regularis, accipiat albam, & cingulum, & ſtolam, & pluuiale violacei coloris, ac mitram: atque ita paratus cum miniſtris procedat ad Baptiſmi miniſterium. Et dum interrogat, N. Quid petis ab Eccleſia Dei? ac dum facit reliquas interrogationes, ſedet cum mitra: cùm verò exſufflat, dicendo, Exi ab eo immunde ſpiritus, ſurgit cum mitra. Rurſus ſedet, cùm ſignat Catechumenum ſigno Crucis in fronte, & in pectore, vel dicit: Accipe ſignum Crucis, &c. & cùm dicit Orationes, quæ præcedunt vel ſequuntur benedictionem ſalis, ſurgit depoſita mitra, ſimiliter cùm ipſum ſalem benedicit. Cùm autem ſalem benedictum immittit in os baptizandi, mitram accipit, & ſedet. Cùm verò legit Exorciſmos, & dum ſaliua aures & nares Catechumeni tangens dicit, Ephphétha, ac dum introducit eum in Eccleſiam, ſtat cum mitra. Cùm autem dicit, Credo in Deum Patrem, &c. & Pater noſter. ſuper Catechumenum, ſtat ſine mitra. Sed cùm nomen quærit, & interrogat: N. Abrenuntias ſatanæ, &c. & baptizandum Oleo ſacro in pectore & inter ſcapulas inungit, ſedet cum mitra: quo facto accipit ſtolam, & pluuiale album. Et cùm rurſus interrogat de Fide, Credis in Deum, &c. Vis baptizari, &c. & cùm baptizat per infuſionem, ſedet cum mitra. Si verò baptizat per

immersionem, mitram retinens stare debet.

Cùm demum Chrismate verticem baptizati linit, & dat ei vestem candidam, & candelam accensam, ac dicit: **Vade in pace,** &c. sedet cum mitra.

Si autem Pontifex quempiam à Presbytero iam catechizatum, tantùm baptizare voluerit, sic paratus vestibus albis incipiat, postquam ad Baptisterium deuentum fuerit, dicens: **Quo nomine vocaris?** ℟. N. Episcopus interrogat: **N. Credis in Deum Patrem omnipotentem,** &c. & prosequitur vsque in finem iuxta ordinem Baptismi, vt suprà.

Benedictio Fontis Baptismi extra Sabbatum Paschæ & Pentecostes, cùm aqua consecrata non habetur.

PRimùm lauatur & mundatur vas Baptisterij, deinde limpida aqua repletur. Tum Sacerdos cum suis Clericis, vel etiam aliis Presbyteris, Cruce & duobus cereis præcedentibus, ac thuribulo, & incenso, & cum vasculis Chrismatis & Olei Catechumenorum descendit ad Fontem, & ibi vel ante Altare Baptisterij, dicit Litaniam ordinariam, prout habetur infrà post Septem Psalmos Pœnitentiales.

Et ante Vers. **Vt nos exaudire digneris,** dicat

cat & ſecundò repetat ſequentem verſum:

Vt Fontem iſtum ad regenerandam tibi nouam prolem benedicere ✠ & conſecrare ✠ digneris, Te rogamus audi nos.

Poteſt etiam dici Litania breuior, vt in Miſſali in Sabbato ſancto: & dicto vltimo Kyrie eleïſon. Sacerdos dicat, Pater noſter. & Credo in Deum, &c. omnia clara voce: quibus finitis dicat: ℣. Apud te Domine eſt fons vitæ. ℟. Et in lumine tuo videbimus lumen. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

OMnipotens ſempiterne Deus, adeſto magnæ pietatis tuæ myſteriis, adeſto Sacramentis, & ad recreandos nouos populos, quos tibi Fons Baptiſmatis parturit, ſpiritum adoptionis emitte: vt quod noſtræ humilitatis gerendum eſt miniſterio, virtutis tuæ impleatur effectu. Per Dominum noſtrum IESVM Chriſtum filium tuum, qui tecum viuit & regnat in vnitate Spiritus ſancti Deus: per omnia ſæcula ſæculorum. ℟. Amen.

Exorciſmus aquæ.

EXorcizo te creatura aquæ, per Deum viuum ✠, per Deum verum ✠, per Deum ſanctum ✠, per Deum, qui te in principio, verbo ſeparauit ab arida, cuius ſuper te ſpiritus ferebatur, qui te de paradiſo manare iuſſit.

Hîc manu aquam diuidat, & deinde de ea effundat extra marginem Fontis versus quatuor Orbis partes, prosequens:

Et in quatuor fluminibus totam terram rigare præcepit: qui te in deserto amaram per lignum dulcem fecit atque potabilem; qui te de petra produxit, vt populum, quem ex Ægypto liberauerat, siti fatigatum recrearet. Exorcizo te & per IESVM Christum filium eius vnicum, Dominum nostrum, qui te in Cana Galilææ signo admirabili sua potentia conuertit in vinum: qui super te pedibus ambulauit, & à Ioanne in Iordane in te baptizatus est: qui te vnà cum sanguine de latere suo produxit, & discipulis suis iussit, vt credentes baptizarent in te, dicens: Ite, docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti; vt efficiaris aqua sancta, aqua benedicta, aqua, quæ lauat sordes, & mundat peccata. Tibi igitur præcipio omnis spiritus immunde, omne phantasma, omne mendacium, eradicare & effugare ab hac creatura aquæ, vt qui in ipsa baptizandi erunt, fiat eis fons aquæ salientis in vitam æternam, regenerans eos Deo Patri, & Filio, & Spiritui sancto, in nomine eiusdem Domini nostri IESV Christi, qui venturus est iudicare viuos & mortuos, & sæculum per ignem. ℟. Amen.

Oremus. Oratio.

DOmine ſancte, Pater omnipotens, æterne Deus, aquarum ſpiritualium ſanctificator, te ſuppliciter deprecamur, vt ad hoc miniſterium humilitatis noſtræ reſpicere digneris, & ſuper has aquas abluendis & purificandis hominibus præparatas, Angelum ſanctitatis emittas, quò peccatis vitæ prioris ablutis, reatúque deterſo, purum ſancto Spiritui habitaculum regenerati effici mereantur. Per Dñm noſtrum IESVM Chriſtum filium tuum, qui tecum viuit & regnat in vnitate eiuſdem Spiritus ſancti Deus: per omnia ſæcula ſæculorum. ℟. Amen.

Tunc ſufflet ter in aquam verſus tres partes ſecundùm hanc figuram ☩: deinde imponit incenſum in thuribulo, & Fontem incenſat. Poſteà infundens de Oleo Catechumenorum in aquam in modum Crucis, clara voce dicit:

Sanctificetur, & fecundetur Fons iſte Oleo ſalutis renaſcentibus ex eo in vitam æternam, in nomine Patris ✠, & Filij ✠, & Spiritus ✠ ſancti. ℟. Amen.

Deinde infundit de Chriſmate, modo quo ſuprà, dicens: Infuſio Chriſmatis Domini IESV Chriſti, & Spiritus ſancti paracliti, fiat in nomine ſanctæ Trinitatis. ℟. Amen.

Poſteà accipit ambas ampullas dicti Olei ſancti & Chriſmatis, & de vtroque ſimul in modum Crucis infundendo, dicit:

Commixtio Chriſmatis ſanctificationis, &

Olei vnctionis, & aquæ Baptiſmatis pariter fiat in nomine Patris ✠, & Filij ✠, & Spiritus ✠ ſancti. ℟. Amen.

Tum depoſita ampulla, dextera manu Oleum ſanctum & Chriſma infuſum miſcet cum aqua, & ſpargit per totum Fontem. Deinde medulla panis manum tergit, & ſi quis baptizandus eſt, eum baptizat, vt ſuprà. Quòd ſi neminem baptizat, ſtatim manus abluat, & ablutio effundatur in Sacrarium.

DE SACRAMENTO POENITENTIÆ.

SANCTVM *Pœnitentiæ Sacramentum, ad eos qui poſt Baptiſmum lapſi ſunt, in gratiam Dei reſtituendos, à Chriſto Domino inſtitutum, eò diligentiùs adminiſtrandum eſt, quò frequentior eſt eius vſus, & quò plura requiruntur ad illud rectè dignéque tractandum ac ſuſcipiendum. Cùm autem ad illud conſtituendum tria concurrant, materia, forma, & miniſter: illius quidem remota materia ſunt peccata, proxima verò ſunt actus pœnitentis, nempe contritio, confeſſio, & ſatisfactio. Forma autem, illa abſolutionis verba:* Ego te abſoluo, *&c. Miniſter denique eſt Sacerdos, habens poteſtatem abſoluendi vel ordinariam vel delegatam. Sed ſi periculum*

mortis immineat, approbatúſque deſit Confeſſarius, quilibet Sacerdos poteſt à quibuſcumque cenſuris & peccatis abſoluere. In eius miniſtro requiritur etiam bonitas, ſcientia, atque prudentia, cum ſigillo ſecretæ confeſſionis ſub exacto perpetuóque ſilentio. Quibus & aliis ad id opportunis vt optimè ſint inſtructi, omni ſtudio curare debent Confeſſarij.

In primis meminerit Confeſſarius, ſe iudicis pariter & medici perſonam ſuſtinere, ac diuinæ iuſtitiæ ſimul & miſericordiæ miniſtrum à Deo conſtitutum eſſe, vt tamquam arbiter inter Deum & homines, honori diuino & animarum ſaluti conſulat.

Vt ergo rectè iudicare queat, diſcernens inter lepram & lepram, & tamquam peritus medicus animarum morbos prudenter curare, & apta cuique remedia applicare ſciat, quantam poteſt maximam ad id ſcientiam atque prudentiam, tum aſſiduis ad Deum precibus, tum ex probatis Auctoribus, præſertim è Catechiſmo Romano, & prudenti conſilio peritorum, ſtudeat ſibi comparare.

Sciat caſus & cenſuras Sedi Apoſtolicæ & Ordinario ſuo reſeruatas, & ſuæ cuiuſque Eccleſiæ conſtitutiones, eáſque diligenter obſeruet.

Denique huius Sacramenti doctrinam omnem rectè noſſe ſtudebit, & alia ad eius rectam adminiſtrationem neceſſaria. Atque in hoc miniſterio ita procedat, vt infrà præſcribitur.

Ordo miniſtrandi Sacramentum Pœnitentiæ.

SAcerdos ad audiendam confeßionem vocatus, promptum facilémque ſe præbeat: ac priuſquam ad audiendum accedat, ſi tempus ſuppetat, ad hoc miniſterium rectè ſanctéque obeundum, diuinum auxilium piis precibus implorabit.

In Eccleſia, non autem in priuatis ædibus confeßiones audiat, niſi ex cauſa rationabili; quæ tùm inciderit, ſtudeat tamen id decenti ac patenti loco præſtare.

Habeat in Eccleſia ſedem confeßionalem, in qua ſacras confeßiones excipiat: quæ ſedes patenti, conſpicuo, & apto Eccleſiæ loco poſita, crate perforata inter pœnitentem & Sacerdotem ſit inſtructa.

Superpelliceo & ſtola violacei coloris vtatur, prout tempus vel locorum feret conſuetudo.

Pœnitens, ſi opus fuerit, admoneatur, vt qua decet humilitate mentis & habitus accedat, flexis genibus ſigno Crucis ſe muniat.

Mox Confeſſarius inquirat de illius ſtatu (niſi aliter notus fuerit) & quampridem ſit confeſſus, & an impoſitam pœnitentiam adimpleuerit, num ritè atque integrè aliàs confeſſus fuerit, num conſcientiam ſuam, vt debet, priùs diligenter diſcuſſerit.

Quòd ſi pœnitens aliqua cenſura vel caſu reſeruato

seruato sit ligatus, à quo ipse non poßit absoluere, non absoluat, nisi prius obtenta facultate à Superiore.

Si verò Confessarius, pro personarum qualitate, cognouerit pœnitentem ignorare Christianæ fidei rudimenta; si tempus suppetat, eum breuiter instruat de articulis Fidei, & aliis ad salutem cognitu necessariis, & ignorantiam eius corripiat, illúmque admoneat, vt ea postmodum diligentiùs addiscat.

Tum pœnitens confeßionem generalem Latina vel vulgari lingua dicat; scilicet, Confiteor, &c. *vel saltem vtatur his verbis:* Confiteor Deo omnipotenti, & tibi Pater. *Peccata sua exinde confiteatur, adiuuante, quotiescumq; opus fuerit, Sacerdote: qui confitentem non reprehendet, nisi finita, vt dicetur, confeßione; neque interpellabit, nisi opus fuerit aliquid meliùs intelligere: proinde fiduciam ei præbeat, & humaniter suggerat, vt omnia peccata sua ritè & integrè confiteatur, remota stulta illa quorumdam verecundia, qua præpediti, suadente diabolo, peccata confiteri non audent.*

Si pœnitens numerum, & species, & circumstantias peccatorum explicatu necessarias non expresserit, eum Sacerdos prudenter interroget.

Sed caueat, ne curiosis aut inutilibus interrogationibus quemquam detineat, præsertim iuniores vtriusque sexus, vel alios, de eo quod ignorant, imprudenter interrogans, ne scan-

dalum patiantur, indéque peccare discant.

Demum, audita confeßione, perpendens peccatorum quæ ille admisit magnitudinem ac multitudinem, pro eorum grauitate, ac pœnitentis conditione, opportunas correptiones ac monitiones, prout opus esse viderit, paterna charitate adhibebit, & ad dolorem & contritionem efficacibus verbis adducere conabitur, atque ad vitam emendandam ac meliùs instituendam inducet, remediáque peccatorum tradet.

Postremò salutarem & conuenientem satisfactionem, quantum spiritus & prudentia suggesserit, iniungat, habita ratione status, conditionis, sexus, & ætatis, & item dispositionis pœnitentium. Videátque, ne pro peccatis grauibus leuißimas pœnitentias imponat: ne si fortè peccatis conniueat, alienorum peccatorum particeps efficiatur. Id verò ante oculos habeat, vt satisfactio non sit tantùm ad nouæ vitæ remedium, & infirmitatis medicamentum, sed etiam ad præteritorum peccatorum castigationem.

Quare curet, quantum fieri potest, vt contrarias peccatis pœnitentias iniungat: veluti auaris eleëmosynas, libidinosis ieiunia vel alias carnis afflictiones, superbis humilitatis officia, desidiosis deuotionis studia. Rariùs autem vel seriùs confitentibus, vel in peccata facilè recidentibus, vtilißimum fuerit consulere, vt sæpè, puta semel in mense, vel certis diebus solemnibus confiteantur, & si expediat, communicent.

Pœni-

Pœnitentias pecuniarias sibi ipsis Confessarij non applicent, neque à pœnitentibus quidquam tamquam ministerij sui præmium petant vel accipiant.

Pro peccatis occultis, quantumuis grauibus, manifestam pœnitentiam non imponant.

Videat autem diligenter Sacerdos, quando, & quibus conferenda, vel neganda, vel differenda sit absolutio; ne absoluat eos, qui talis beneficij sunt incapaces: quales sunt qui nulla dant signa doloris, qui odia & inimicitias deponere, aut aliena si possunt restituere, aut proximam peccandi occasionem deserere, aut alio modo peccata derelinquere, & vitam in melius emendare nolunt; aut qui publicum scandalum dederunt, nisi publicè satisfaciant, & scandalum tollant: neque etiam eos absoluat, quorum peccata sunt Superioribus reseruata.

Si verò quis confiteatur in periculo mortis constitutus, absoluendus est ab omnibus peccatis & censuris, quantumuis reseruatis; (cessat enim tunc omnis reseruatio) sed priùs, si potest, cui debet, satisfaciat: ac si periculum euaserit, & aliqua ratione Superiori, à quo aliàs esset absoluendus, se sistere teneatur; cùm primùm poterit, coram eo se sistat, quidquid debet præstiturus.

Quòd si inter confitendum, vel etiam antequam incipiat confiteri, vox & loquela ægrum deficiat, nutibus & signis conetur, quoad eius

fieri poterit, peccata pœnitentis cognoſcere; quibus vtcumque vel in genere vel in ſpecie cognitis, vel etiam ſi confitendi deſiderium ſiue per ſe ſiue per alios oſtenderit, abſoluendus eſt.

Meminerit porrò Sacerdos, ægris non eſſe iniungendam grauem aut laborioſam pœnitentiam; ſed indicendam tantùm illam, quam, ſi conualuerint, opportuno tempore peragant. Interim iuxta grauitatem morbi, aliqua oratione, aut leui ſatisfactione impoſita, & acceptata, abſoluantur, prout opus fuerit.

Abſolutionis forma.

Cùm igitur pœnitentem abſoluere voluerit, iniuncta ei priùs, & ab eo acceptata ſalutari pœnitentia, primò dicit:

Miſereatur tui omnipotens Deus, & dimiſſis peccatis tuis perducat te ad vitam æternam. Amen.

Deinde dextera verſus pœnitentem eleuata, dicit: Indulgentiam, abſolutionem, & remiſſionem peccatorum tuorum tribuat tibi omnipotens & miſericors Dominus. Amen.

Dominus noſter IESVS Chriſtus te abſoluat: & ego auctoritate ipſius te abſoluo ab omni vinculo excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, in quantum poſſum, & tu indiges. Deinde ego te abſoluo à peccatis tuis,

in

in nomine Patris ✠, & Filij, & Spiritus sancti. Amen.

Si pœnitens sit laicus, omittitur verbum, suspensionis. Passio Domini nostri IESV Christi, merita beatæ Mariæ virginis, & omnium Sanctorum, quidquid boni feceris, & mali sustinueris, sint tibi in remissionem peccatorum, augmentum gratiæ, & præmium vitæ æternæ. Amen.

In confessionibus autem frequentioribus & breuioribus omitti potest, Misereatur, &c. satis erit dicere: Dominus noster IESVS Christus, &c. vt suprà vsque ad illud, Passio Domini, &c.

Vrgente verò aliqua graui necessitate in periculo mortis, breuiter dicere poterit:

Ego te absoluo ab omnibus censuris, & peccatis, in nomine Patris, &c.

De absolutione ab Excommunicatione in foro exteriori.

SI potestas absoluendi ab excommunicationis sententia Sacerdoti commissa fuerit à Superiore, & in mandato certa forma sit præscripta, illa omnino seruanda est: si verò in mandato seu commißione dicitur: In forma Ecclesiæ consueta absoluat; *hæc seruanda sunt.*

Primò, vt excommunicatus ei, ob cuius offensam in excommunicationem incurrit, priùs, si potest,

test, satisfaciat. Quòd si tunc non possit, sufficientem cautionem præbeat, aut saltem, si eam præstare non potest, iuret se, cùm primùm poterit, satisfacturum.

Secundò, si crimen, ob quod in excommunicationem incidit, sit graue, iuramentum ab eo exigatur de parendo mandatis Ecclesiæ, quæ illi fient pro tali causa: ac præcipuè, ne deinceps delinquat contra illum Canonem vel decretum, contra quod faciendo, censuram incurrit.

Denique hunc absoluendi ritum obseruabit.

Pœnitentem coram se vtroque genu flexo, in humero (si vir fuerit) vsque ad camisiam exclusiuè denudato, virga aut funiculis sedens leuiter percutit, dicendo totum Psalmum Miserere mei Deus, &c. cum Gloria Patri, &c. Deinde surgit, & aperto capite dicit: Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison. Pater noster. Et ne nos inducas in tentationem. ℟. Sed libera nos à malo. ℣. Saluum fac seruum tuum, [vel ancillam tuam,] Domine. ℟. Deus meus sperantem in te. ℣. Nihil proficiat inimicus in eo, [vel in ea.] ℟. Et filius iniquitatis non apponat nocere ei. ℣. Esto ei Domine turris fortitudinis. ℟. A facie inimici. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo.

O re-

Oremus.

DEus, cui proprium eſt miſereri ſemper & parcere, ſuſcipe deprecationem noſtram, vt hunc famulum tuum, quem excommunicationis ſententia conſtringit, miſeratio tuæ pietatis clementer abſoluat. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Mox ſedet, & cooperto capite dicit:

Dominus noſter IESVS Chriſtus te abſoluat: & ego auctoritate ipſius, & ſanctiſſimi Domini noſtri Papæ [vel Reuerendiſſimi Epiſcopi N. vel talis Superioris] mihi commiſſa, abſoluo te à vinculo excommunicationis, in quam incurriſti [vel incurriſſe declaratus es] propter tale factum, vel cauſam, &c. & reſtituo te communioni & vnitati fidelium, & ſanctis Sacramentis Eccleſiæ, in nomine Patris ✠, & Filij, & Spiritus ſancti.

Quòd ſi Sacerdoti nulla ſit à Superiore præſcripta forma, nec ſibi mandatum, vt in forma Eccleſiæ communi vel conſueta abſoluat, tunc nihilominùs pro rei grauitate prædictam cærimoniam & Preces adhibeat: at verò ſi res non fuerit adeò grauis, abſoluere poterit, dicens:

Dominus noſter IESVS Chriſtus te abſoluat: & ego auctoritate ipſius, & ſanctiſſimi Domini noſtri Papæ (ſi à Papa fuerit delegatus) [vel Reuerendiſſimi Epiſcopi N. vel talis Superioris] mihi conceſſa, abſoluo te, &c. vt ſuprà.

In foro autem interiori Confeſſarius habens facul-

facultatem abſoluendi excommunicatum, abſoluat iuxta formam communem ſuprà præſcriptam in abſolutione Sacramentali.

Ritus abſoluendi excommunicatum iam mortuum.

SI quis excommunicatus ex hac vita decedens dederit ſignum contritionis, ne Eccleſiaſtica careat ſepultura, ſed Eccleſiæ ſuffragijs, quatenus fieri poteſt, adiuuetur, abſolui poteſt hoc modo.

Si corpus nondum ſepultum fuerit, verberetur, & abſoluatur, vt infrà; deinde abſolutum in loco ſacro ſepeliatur.

Si verò fuerit ſepultum in loco profano, ſi commodè fieri poterit, exhumabitur, & eodem modo verberabitur, & poſt abſolutionem in loco ſacro ſepelietur: ſed ſi commodè exhumari non poteſt, locus ſepulturæ verberetur, poſteà abſoluatur.

Quòd ſi in loco ſacro ſit ſepultus, non exhumabitur, ſed verberabitur ſepulchrum. Dum autem corpus, ſiue ſepulturam verberat, Sacerdos dicat Antiph. **Exultabunt Domino oſſa humiliata.** Pſalm. **Miſerere mei Deus,** &c. Quo facto abſoluatur, dicendo: **Auctoritate mihi conceſſa, ego te abſoluo à vinculo excommunicationis, quam incurriſti** [vel **incurriſſe declaratus es**] **propter tale factum,**

ctum, & restituo te communioni fidelium, in nomine Patris ✠, & Filij, & Spiritus sancti. Amen. Deinde dicatur Psalmus De profundis. in fine, Requiem æternam dona ei Domine. ℟. Et lux perpetua luceat ei. Kyrie eleïson. Christe eleïson. Kyrie eleïson. Pater noster. ℣. Et ne nos inducas in tentationem. ℟. Sed libera nos à malo. ℣. A porta inferi. ℟. Erue Domine animam eius. ℣. Requiescat in pace. ℟. Amen. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus.

DA quæsumus Domine, animæ famuli tui, quem excommunicationis sententia constrinxerat, refrigerij sedem, quietis beatitudinem, & superni luminis claritatem. Per Christum Dominum nostrum. ℟. Amen.

De modo absoluendi à Suspensione, vel ab Interdicto, extra vel intra sacramentalem Confessionem.

SI Sacerdoti sit commissa facultas absoluendi aliquem à suspensione vel interdicto, quamuis nulla verba sint præcipuè determinata, vti poterit hac formula.

Pœnitens dicat: Confiteor Deo, &c. Sacerdos:

dos: Misereatur tui, &c. Indulgentiam, &c.

Auctoritate mihi ab N. tradita, ego absoluo te à vinculo suspensionis, [vel interdicti] quam [vel quod] propter tale factum [vel causam] incurristi, [seu incurrisse declaratus es,] in nomine Patris ✠, & Filij, & Spiritus sancti. Amen.

Si verò Confessario, siue in foro conscientiæ, siue extra, data est potestas dispensandi super irregularitate, tunc postquam absoluerit à peccatis, addat consequenter:

Et eadem auctoritate dispenso tecum super irregularitate, [vel irregularitatibus, si sunt plures] in quam, [vel in quas] ob talem causam, [vel tales causas, eas exprimendo,] incurristi, & habilem reddo, & restituo te executioni Ordinum & officiorum tuorum, in nomine Patris ✠, & Filij, & Spiritus sancti. Amen.

Si nullum habet Ordinem, dicatur: Habilem reddo te ad omnes Ordines suscipiendos, vel etiam ad alia, iuxta tenorem mandati.

Quòd si necesse sit titulum Beneficij restituere, & fructus malè perceptos condonare, subiungat:

Et restituo tibi titulum, [seu titulos] Beneficij, [seu Beneficiorum,] & condono tibi fructus malè perceptos. In nomine Patris ✠, & Filij, & Spiritus sancti. Amen.

Aduertat autem Sacerdos, ne vllo modo in iis facultatis suæ terminos excedat.

DE SANCTISSIMO EVCHARISTIÆ SACRAMENTO.

Omnibus quidem Eccleſiæ Catholicæ Sacramentis religiosè ſanctéque tractandis, magna ac diligens cura adhibenda eſt; ſed præcipuè in adminiſtrando ac ſuſcipiendo ſanctiſsimæ Euchariſtiæ Sacramento, quo nihil dignius, nihil ſanctius & admirabilius habet Eccleſia Dei; cùm in eo contineatur præcipuum & maximum Dei donum, & ipſemet omnis gratiæ & ſanctitatis fons auctórque Chriſtus Dominus.

Parochus igitur ſummum ſtudium in eo ponat, vt cùm ipſe venerabile hoc Sacramentum, qua decet reuerentia, debitóque cultu tractet, cuſtodiat, & adminiſtret; tum etiam populus ſibi commiſſus religiosè colat, ſanctè frequentérque ſuſcipiat, præſertim in maioribus anni ſolemnitatibus.

Ideò populum ſæpiùs admonebit, qua præparatione, & quanta animi religione ac pietate, & humili etiam corporis habitu ad tam diuinum Sacramentum debeat accedere: vt præmiſſa Sacramentali confeſſione, omnes ſaltem à media

nocte ieiuni, & vtroque genu flexo Sacramentum humiliter adorent, ac reuerenter suscipiant, viri quantum fieri potest à mulieribus separati.

Moneantur prætereà communicantes, vt sumpto Sacramento non statim ab Ecclesia discedant, aut colloquantur, ne statim vagis oculis circumspiciant, aut expuant, neque de libro statim Orationes recitent, ne Sacramenti species de ore decidant: sed, qua par est deuotione, aliquantisper in oratione permaneant, gratias agentes Deo de tam singulari beneficio, atque etiam de sanctißima paßione Dominica, in cuius memoriam hoc mysterium celebratur & sumitur.

Curare porrò debet, vt perpetuò aliquot particulæ consecratæ eo numero, qui vsui infirmorum & aliorum fidelium communioni satis esse poßit, conseruentur in pyxide ex solida decentíque materia, eáque munda, & suo operculo benè clausa, albo velo cooperta, & quantum res feret, ornato in tabernaculo claue obserato.

Hoc autem tabernaculum conopeo decenter opertum, atque ab omni alia re vacuum, in Altari maiori, vel in alio, quod venerationi & cultui tanti Sacramenti commodius ac decentius videatur, sit collocatum; ita vt nullum aliis sacris functionibus, aut Ecclesiasticis officiis impedimentum afferatur. Lampades coram eo plures, vel saltem vna, die noctúque perpetuò colluceat;

ceat; curabítque Parochus, vt omnia ad ipſius Sacramenti cultum ordinata, integra, mundáque ſint, & conſeruentur.

Sanctiſſimæ Euchariſtiæ particulas frequenter renouabit. Hoſtiæ verò, ſeu particulæ conſecrandæ ſint recentes, & vbi eas conſecrauerit, veteres primò diſtribuat, vel ſumat.

Fideles omnes ad ſacram Communionem admittendi ſunt, exceptis iis, qui iuſta ratione prohibentur. Arcendi autem ſunt publicè indigni, quales ſunt excommunicati, interdicti, manifeſtéque infames, vt meretrices, concubinarij, fœneratores, magi, ſortilegi, blaſphemi, & alij eius generis publici peccatores: niſi de eorum pœnitentia & emendatione conſtet, & publico ſcandalo priùs ſatisfecerint.

Occultos verò peccatores, ſi occultè petant, & non eos emendatos agnouerit, repellat; non autem ſi publicè petant, & ſine ſcandalo ipſos præterire nequeat.

Amentibus prætereà ſeu phreneticis communicare non licet; licebit tamen, ſi quando habeant lucida interualla, & deuotionem oſtendant, dum in eo ſtatu manent, ſi nullum indignitatis periculum adſit.

Iis etiam, qui propter ætatis imbecillitatem nondum huius Sacramenti cognitionem & guſtum habent, adminiſtrari non debet.

Ordo miniſtrandi ſacram Communionem.

SAcerdos igitur ſanctiſſimam Euchariſtiam miniſtraturus, Hoſtiis, ſeu particulis pro populi multitudine conſecratis, vaſculoque vno, vel pluribus, decenti & commodo loco expoſitis, cum vino & aqua ad purificationem eorum qui Communionem ſumpſerint, & ante eos linteo mundo extenſo, lotis priùs manibus, & ſuperpelliceo indutus, ac deſuper ſtola coloris Officio illius diei conuenientis, præcedente Clerico ſeu alio miniſtro, procedit ad altare manibus iunctis, & accenſis cereis; facta priùs & poſteà genuflexione, extrahit pyxidem, & illam ſuper corporale depoſitam diſcooperit. Miniſter genibus flexis, nomine populi ad cornu Epiſtolæ facit Confeſſionem generalem, dicens: Confiteor Deo, &c. Tum Sacerdos iterùm genuflectit, & manibus iunctis ante pectus vertit ſe ad populum (aduertens ne terga vertat Sacramento) & in cornu Euangelij dicit: Miſereatur veſtri, &c. & addit: Indulgentiam, abſolutionem ✠, & remiſſionem peccatorum veſtrorum tribuat vobis omnipotens & miſericors Dominus. ℟. Amen. Dicens, Indulgentiam, &c. manu dextera in formam Crucis ſignat communicandos.

Deinde ad Altare ſe conuertit, genufleὟtit, manu ſiniſtra pyxidem prehendit; & duobus digitis, pollice & indice, Sacramentum accipit, & eleuat, conuerſuſque ad populum in medio Altari dicit clara voce: Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi. mox ſubdit: Domine non ſum dignus, vt intres ſub tectum meum, ſed tantùm dic verbo, & ſanabitur anima mea. quod iterùm ac tertiò repetit. qua formula etiam vtendum eſt, cùm feminæ Communio miniſtratur.

Poſteà ad communicandum accedit, incipiens ab iis qui ſunt ad partem Epiſtolæ; ſed primò, ſi Sacerdotibus, vel aliis ex Clero danda ſit Communio, iis ad gradus Altaris genuflexis præbeatur; vel ſi commodè fieri poteſt, intra ſepimentum Altaris ſint à laicis diſtincti. Sacerdotes verò cum ſtola communicent.

Sacerdos vnicuique porrigens Sacramentum, & faciens cum eo ſignum Crucis ſuper pyxidem ſimul dicit: Corpus Domini noſtri IESV Chriſti cuſtodiat animam tuam in vitam æternam, Amen.

Vbi verò omnes communicauerint, Sacerdos reuerſus ad Altare dicere poterit: O ſacrum conuiuium, in quo Chriſtus ſumitur, recolitur memoria paſſionis eius, mens impletur gratia, & futuræ gloriæ nobis pignus datur. ℣. Panem de cælo præſtitiſti eis. Miniſter reſpondet: Omne delectamentum in ſe

habentem, tempore Paſchali additur, Alleluia. mox Sacerdos dicit ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo. Oremus.

DEus, qui nobis ſub Sacramento mirabili, paſſionis tuæ memoriam reliquiſti; tribue quæſumus, ita nos Corporis & Sanguinis tui ſacra myſteria venerari, vt redemptionis tuæ fructum in nobis iugiter ſentiamus. Qui viuis & regnas, &c.

Tempore Paſchali dicitur Oratio.

SPiritum nobis, Domine, tuæ charitatis infunde: vt quos Sacramentis Paſchalibus ſatiaſti, tua facias pietate concordes. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Antequam reponat Sacramentum, diligenter aduertat, vt ſi aliquod fragmentum digitis adhæſerit, illud in pyxidem deponat, & eoſdem digitos, quibus tetigit Sacramentum, abluat; & abſtergat purificatorio; ablutionem verò ſumat, ſi celebrauerit, aut iis, qui tunc communicarunt, ſumendam tradat, aut ſaltem in ſacrarium iniiciat. Poſteà genuflectens reponit Sacramentum in tabernaculo, & claue obſerat. Deinde extenta manu dextera, benedicit iis qui communicarunt, dicens: Benedictio Dei omnipotentis, Patris ✠, & Filij, & Spiritus ſancti deſcendat ſuper vos, & maneat ſemper. ℟. Amen.

Com-

Communio autem populi intra Miſſam, ſtatim poſt Communionem Sacerdotis celebrantis fieri debet (niſi quandoque ex rationabili cauſa poſt Miſſam ſit facienda) cùm Orationes, quæ in Miſſa poſt Communionem dicuntur, non ſolùm ad Sacerdotem, ſed etiam ad alios communicantes ſpectant.

Itaque Sacerdos, ſumpto ſacratiſſimo Sanguine, antequam ſe purificet, ponat particulas conſecratas in pyxide, vel ſi pauci ſint communicandi, ſuper patenam, niſi in principio poſitæ fuerint in pyxide; & genuflectit, miniſtro interim faciente confeſſionem, vt ſuprà. Poſteà vertens ſe ad populum, in cornu Euangelij dicit: Miſereatur veſtri, &c. & eo quo ſuprà dictum eſt modo porrigit communicandis Euchariſtiam, incipiens à miniſtris Altaris, ſi velint communicare. Finita Communione, reuertitur ad Altare, nihil dicens, & non dat eis benedictionem, quia illam dabit in fine Miſſæ. Deinde dicit ſecretò, Quod ore ſumpſimus, &c. vt in Miſſali, ſe purificat, & Miſſam abſoluit. Quòd ſi contingat, abſoluta Miſſa, ſtatim aliquos interdum communicare, tunc Sacerdos adhuc planeta indutus, ſacram Communionem eo modo, quo ſuprà dictum eſt, miniſtrabit.

De Communione Paſchali.

CVret autem Parochus, vt in Quadrageſima per ſe vel per alios concionatores populo opportunè denuntietur Conſtitutio Concilij Lateranenſis ſub Innocentio III. *quæ ſic habet:*

Omnis vtriuſque ſexus fidelis, poſtquam ad annos diſcretionis peruenerit, omnia ſua ſolus peccata confiteatur fideliter ſaltem ſemel in anno proprio Sacerdoti, & iniunctam ſibi pœnitentiam ſtudeat pro viribus adimplere, ſuſcipiens reuerenter ad minus in Paſcha Euchariſtiæ Sacramentum, niſi fortè de conſilio proprij Sacerdotis, ob aliquam rationabilem cauſam ad tempus ab eius perceptione duxerit abſtinendum: alioquin & viuens ab ingreſſu Eccleſiæ arceatur, & moriens Chriſtiana careat ſepultura.

Vt igitur hoc ſalutare Concilij decretum inuiolabiliter ſeruetur, deſcripta Parochus habeat nomina ſuorum Parochianorum; & qui dicto tempore non communicauerint, & poſt Octauam Paſchæ eos qui propriæ ſalutis immemores ſæpiùs admoniti non obtemperauerint, Ordinario ſuo denuntiet.

Dabit quoque operam Parochus, quoad eius fieri poteſt, vt in ipſo die ſanctiſſimo Paſchæ communicent, quo die ipſe per ſe, niſi legitimè

impe-

impediatur, parochiæ ſuæ fidelibus hoc Sacramentum miniſtrabit. Alienæ verò parochiæ fideles ad proprium Parochum remittet, præter peregrinos & aduenas, & qui certum domicilium non habent: quibus ipſe ſacram præbebit Communionem, ſi ad illum acceſſerint ritè parati; vel vbi eſt ea conſuetudo, eos ad Cathedralis Eccleſiæ Parochos remittet. In ceteris verò ſeruabit ea, quæ in libro de ſtatu animarum, vt infrà, præſcribuntur.

Aegrotis quoque parochialibus, etiamſi Communionem extra præſcriptos Paſchales dies ſumpſerint, in Paſchalibus diebus illam deferet ac miniſtrabit.

De Communione infirmorum.

Viaticum ſacratiſſimi Corporis Domini noſtri IESV *Chriſti ſummo ſtudio ac diligentia ægrotantibus opportuno tempore procurandum eſt, ne fortè contingat illos tanto bono, Parochi incuria, priuatos decedere. Cauendum autem in primis eſt, ne ad indignos cum aliorum ſcandalo deferatur, quales ſunt publici vſurarij, concubinarij, notoriè criminoſi, nominatim excommunicati aut denuntiati, niſi ſeſe priùs ſacra Confeſſione purgauerint, & publicæ offenſioni, prout de iure, ſatisfecerint.*

Hortetur Parochus infirmum, vt ſacram Communionem ſumat, etiam ſi grauiter non ægrotet,

tet, aut mortis periculum non immineat, maximè si Festi alicuius celebritas id suadeat; neque ipse illam ministrare recusabit.

Pro Viatico autem ministrabit, cùm probabile est, quòd eam ampliùs sumere non poterit. Quòd si æger, sumpto Viatico, dies aliquot vixerit, vel periculum mortis euaserit, & communicare voluerit, eius pio desiderio Parochus non deerit.

Potest quidem Vaticum breuì morituris dari non ieiunis; id tamen diligenter curandum est, ne iis tribuatur, à quibus ob phrenesim, siue ob aßiduam tußim, aliámve similem morbum aliqua indecentia cum iniuria tanti Sacramenti timeri potest. Ceteris autem infirmis, qui ob deuotionem in ægritudine communicant, danda est Eucharistia ante omnem cibum & potum, non aliter ac ceteris fidelibus, quibus nec etiam per modum medicinæ antè aliquid sumere licet.

Sed alicui ad adorandum solùm, seu deuotionis seu cuiusuis rei prætextu ad ostendendum non deferatur.

Deferri autem debet hoc sanctum Sacramentum ab Ecclesia ad priuatas ægrotantium domos decenti habitu, superposito mundo velamine, manifestè atque honorificè, ante pectus cum omni reuerentia & timore, semper lumine præcedente.

Parochus igitur processurus ad communicandum infirmum, aliquot campanæ ictibus iubeat conuocari Parochianos, seu confraternitatem sanctis-

ſanctiſsimi Sacramenti (vbi fuerit inſtituta) ſeu alios pios Chriſti fideles, qui ſacram Euchariſtiam cum cereis ſeu intortitiis comitentur, & vmbellam ſeu baldachinnm, vbi haberi poteſt, deferant. Præmoneat, vt ægri cubiculum mundetur, & in eo paretur menſa linteo mundo cooperta, in qua ſanctiſsimum Sacramentum decenter deponatur.

Parentur luminaria, ac duo vaſcula, alterum cum vino, alterum cum aqua; præterea linteum mundum ante pectus communicandi ponatur, atque alia ad ornatum loci, pro cuiuſque facultate.

Vbi verò conuenerint, qui Euchariſtiam comitaturi ſunt, Sacerdos indutus ſuperpelliceo & ſtola, &, ſi haberi poteſt, pluuiali albi coloris, Acolythis ſeu Clericis, aut etiam Presbyteris (ſi locus feret) ſuperpelliceo pariter indutis comitatus, decenter, & de more acceptas aliquot particulas conſecratas, vel vnam tantùm (ſi longius aut difficilius iter ſit faciendum) ponat in pyxide, ſeu parua cuſtodia, quam proprio ſuo operculo cooperit; & velum ſericum ſuperimponit; ipſe verò Sacerdos impoſito ſibi priùs ab vtroque humero oblongo velo decenti, vtraque manu accipiat vas cum Sacramento, & deinde vmbellam ſeu baldachinum ſubeat, nudo capite proceſſurus.

Præcedat ſemper Acolythus, vel alius miniſter deferens laternam (noctu autem hoc Sacramentum

mentum deferri non debet, nisi necessitas vrgeat) sequantur duo Clerici, vel qui illorum vices suppleant; quorum alter Aquam benedictam cum aspersorio, & bursam cum corporali, quod supponendum erit vasculo sanctissimi Sacramenti super mensa in cubiculo infirmi, & cum linteolo purificatorio ad digitos Sacerdotis abstergendos; alter hunc librum Ritualem deferat, & campanulam iugiter pulset. Succedant deinde deferentes intortitia. Postremò Sacerdos Sacramentum gestans eleuatum ante pectus sub vmbella dicens Psalmum, Miserere, *& alios Psalmos, & Cantica. Quòd si longius aut difficilius iter obeundum sit, & fortasse etiam equitandum, necesse erit, vas, in quo Sacramentum defertur, bursa decenter ornata, & ad collum appensa, aptè includere, & ita ad pectus alligare atque obstringere, vt neque decidere, neque pyxide excuti Sacramentum queat.*

Ingrediens verò locum vbi iacet infirmus, dicat: Pax huic domui. ℟. Et omnibus habitantibus in ea. Tum depositum Sacramentum super mensa, supposito corporali, genuflexus adorat, omnibus in genua procumbentibus, & mox accepta Aqua benedicta, aspergit infirmum, & cubiculum, dicens Antiphonam: Asperges me Domine hyssopo, & mundabor: lauabis me, & super niuem dealbabor: & primum versum Psalmi, Miserere mei Deus, cum Gloria Patri. Sicut erat, &c.

Dein-

Deinde repetitur Antiph. Aſperges me, &c. Poſteà ℣. Adiutorium noſtrum in nomine Domini. ℟. Qui fecit cælum & terram. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

EXaudi nos, Domine ſancte, Pater omnipotens, æterne Deus, & mittere digneris ſanctum Angelum tuum de cælis, qui cuſtodiat, foueat, protegat, viſitet atque defendat omnes habitantes in hoc habitaculo. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

His dictis accedat ad infirmum, vt cognoſcat, num ſit benè diſpoſitus ad ſuſcipiendum ſacrum Viaticum, & vtrùm velit aliqua peccata confiteri; & illum audiat, atque abſoluat: quamuis priùs deberet eſſe ritè confeſſus, niſi neceſſitas aliter vrgeat. Poſteà facta de more Confeſſione generali, ſiue ab infirmo, ſiue eius nomine ab alio, Sacerdos dicit: Miſereatur, &c. Indulgentiam, &c.

Deinde facta genuflexione, accipit Sacramentum de vaſculo, atque illud eleuans oſtendit infirmo, dicens: Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi. & more ſolito ter dicat: Domine non ſum dignus, vt intres ſub tectum meum; ſed tantùm dic verbo, & ſanabitur anima mea. & infirmus ſimùl cum Sacerdote dicat eadem verba,

ba., saltem semel, submissa voce; tum Sacerdos dans infirmo Eucharistiam, dicat: Accipe frater [vel soror] Viaticum Corporis Domini nostri IESV Christi, qui te custodiat ab hoste maligno, & perducat in vitam æternam. Amen.

Si verò Communio non datur per modum Viatici, dicat more ordinario: Corpus Domini nostri IESV Christi custodiat, &c.

Quòd si mors immineat, & periculum sit in mora, tunc dicto, Misereatur, &c. prædictis Precibus omnibus, vel ex parte omissis, ei statim Viaticum præbeatur. Posteà Sacerdos abluat digitos, nihil dicens; & infirmo detur ablutio. Deinde dicat ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus.

Domine sancte, Pater omnipotens, æterne Deus, te fideliter deprecamur, vt accipienti fratri nostro [vel sorori nostræ] sacrosanctum Corpus Domini nostri IESV Christi Filij tui, tam corpori quàm animæ prosit ad remedium sempiternum: qui tecum viuit & regnat in vnitate Spiritus sancti Deus, per omnia sæcula sæculorum. ℟. Amen.

His expletis, si altera particula Sacramenti superfuerit (superesse autem semper debet, præterquam in casu iam dicto) genuflectit, surgit, & accipiens vas cum Sacramento, facit cum eo signum Crucis super infirmum, nihil dicens, & reuerenter illud deferens, ordine

ne quo venerat, reuertitur ad Eccleſiam dicendo Pſalmum Laudate Dominum de cælis. & alios Pſalmos & Hymnos, prout tempus feret. Cùm peruenerit ad Eccleſiam, ponit Sacramentum ſuper Altare, adorat, deinde dicit ℣. Panem de cælo præſtitiſti eis. ℟. Omne delectamentum in ſe habentem. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo. Oremus.

DEus, qui nobis ſub Sacramento mirabili, paſſionis tuæ memoriam reliquiſti; tribue, quæſumus, ita nos Corporis & Sanguinis tui ſacra myſteria venerari, vt redemptionis tuæ fructum in nobis iugiter ſentiamus. Qui viuis & regnas, &c. Amen.

Deinde annuntiat Indulgentias à ſummis Pontificibus conceſſas ſanctiſsimum Sacramentum comitantibus.

Posteà cum Sacramento in pyxide velo cooperta faciat ſignum Crucis ſuper populum, nihil dicens. Poſtremò illud in loco ſuo reponat.

Quòd ſi ob difficultatem aut longitudinem itineris, vel quia ea qua decet veneratione Sacramentum ad Eccleſiam commodè reportari non poteſt, ſumpta fuerit vna tantùm particula conſecrata, vt dictum eſt, tunc ea infirmo adminiſtrata, Sacerdos prædictis Precibus recitatis, eum manu benedicit, & vnà cum aliis priuato habitu, extinctis luminibus, vmbella demiſſa, latente pyxide, ad Eccleſiam, vel domum quiſque ſuam reuertatur.

DE SACRAMENTO EXTREMÆ VNCTIONIS.

EXtremæ Vnctionis Sacramentum à Christo Domino institutum, tamquam cælestis medicina, non animæ solùm, sed etiam corpori salutaris, omni studio ac diligentia periculosè ægrotantibus adhibendum est; & eo quidem tempore, si fieri possit, cùm illis adhuc integra mens & ratio viget: vt ad vberiorem Sacramenti gratiam percipiendam, ipsi etiam suam fidem, ac piam animi voluntatem conferre possint, dum sacro liniuntur Oleo.

In quo illud inprimis ex generali Ecclesiæ consuetudine obseruandum est, vt si tempus, & infirmi conditio permittat, ante extremam Vnctionem, Pœnitentiæ & Eucharistiæ Sacramenta infirmis præbeantur.

Habeat igitur Parochus loco nitido & decenter ornato, in vase argenteo seu stanneo, diligenter custoditum sacrum Oleum infirmorum, quod singulis annis Feria v. in Cœna Domini ab Episcopo benedictum, veteri combusto, renouandum est. Id tamen, si fortè infra annum aliquo modo ita deficiat, vt sufficere non posse videatur, neque aliud benedictum haberi queat, modico Oleo non benedicto in minori quantitate super infuso, reparari potest.

Oleum

Oleum porrò ipsum vel per se solum, vel in bombacio, seu re simili seruari potest: sed ad euitandum effusionis periculum multò commodiùs ad infirmos defertur in bombacio.

Debet autem hoc Sacramentum infirmis præberi, qui cùm ad vsum rationis peruenerint, tam grauiter laborant, vt mortis periculum imminere videatur, & iis qui præ senio deficiunt, & in diem videntur morituri, etiam sine alia infirmitate.

Infirmis autem, qui dum sana mente & integris sensibus essent, illud petierunt, seu verisimiliter petiissent, seu dederint signa contritionis, etiamsi deinde loquelam amiserint, vel amentes effecti sint, vel delirent, aut non sentiant, nihilominùs præbeatur.

Sed si infirmus, dum phrenesi aut amentia laborat, verisimiliter posset quidquam facere contra reuerentiam Sacramenti, non inungatur, nisi periculum tollatur omnino.

Impœnitentibus verò, & qui in manifesto peccato mortali moriuntur, & excommunicatis, & nondum baptizatis penitus denegetur.

Non ministretur etiam prælium inituris, aut nauigationem, aut peregrinationem, aut alia pericula subituris, aut reis vltimo supplicio mox afficiendis, aut pueris rationis vsum non habentibus.

Si quis autem laborat in extremis, & periculum immineat ne decedat antequam finiantur

Vnctiones; *citò vngatur*, *incipiendo ab eo loco:* Per istam sanctam Vnctionem, &c. *vt infrà. deinde si adhuc superuiuat*, *dicantur Orationes prætermissæ*, *suo loco positæ.*

Si verò dum inungitur, *infirmus decedat*, *Presbyter vltrà non procedat*, *& prædictas Orationes omittat.*

Quòd si dubitet an viuat adhuc, *Vnctionem prosequatur*, *sub conditione pronuntiando formam*, *dicens:* Si viuis, per istam sanctam Vnctionem, &c. *vt infrà.*

Si autem acciderit, *infirmum post peccatorum suorum confeßionem ad exitum vitæ properare, tunc cum sacro Viatico poterit & Oleum infirmorum ad eum deferri*, *per ipsum Sacerdotem qui defert sacram Eucharistiam. Si tamen alius Presbyter vel Diaconus*, *qui Oleum sanctum deferat*, *haberi poßit*, *per ipsum deferatur: qui superpelliceo indutus*, *cum Oleo sacro occultè delato sequatur Sacerdotem Viaticum portantem*; *& postquam infirmus Viaticum sumpserit*, *inungatur à Sacerdote.*

In eadem infirmitate hoc Sacramentum iterari non debet, *nisi diuturna sit*, *vt cùm infirmus conualuerit*, *iterùm in periculum mortis incidit.*

Quinque verò corporis partes præcipuè vngi debent, *quas veluti sensuum instrumenta homini natura tribuit*; *nempe oculi*, *aures*, *nares*, *os*, *& manus*: *attamen pedes etiam & renes vngen-*

vngendi ſunt; ſed renum vnctio in mulieribus, honeſtatis gratiâ, ſemper omittitur; atque etiam in viris, quando infirmus commodè moueri non poteſt. Sed ſiue in mulieribus, ſiue in viris, alia corporis pars pro renibus vngi non debet.

Manus verò, quæ reliquis infirmis interiùs vngi debent, Presbyteris exteriùs vngantur.

Dum oculos, aures, & alia corporis membra, quæ paria ſunt, Sacerdos vngit, caueat, ne altero ipſorum inungendo, Sacramenti formam priùs abſoluat, quàm ambo huiuſmodi paria membra perunxerit.

Si quis autem ſit aliquo membro mutilatus, pars loco illi proxima inungatur, eadem verborum forma.

Huius autem Sacramenti forma, qua Sancta Romana Eccleſia vtitur, ſolemnis illa precatio eſt, quam Sacerdos ad ſingulas vnctiones adhibet, cùm ait:

Per iſtam ſanctam Vnctionem, & ſuam piiſſimam miſericordiam, indulgeat tibi Dominus quidquid per viſum, ſiue per auditum, &c. deliquiſti.

Ordo miniſtrandi Sacramentum extremæ Vnctionis.

SAcerdos igitur hoc Sacramentum miniſtraturus, quatenus fieri poterit, parari curet apud infirmum menſam mappa candida coopertam,

itémque vas, in quo sit bombacium, seu quid simile in septem globulos distinctum, ad abstergendas partes inunctas; medullam panis ad detergendos digitos, & aquam ad abluendas Sacerdotis manus; ceream item candelam, quæ deinde accensa ipsi vngenti lumen præbeat. Denique operam dabit, vt quanta poterit munditia ac nitore hoc Sacramentum ministretur.

Deinde conuocatis Clericis seu ministris, vel saltem vno Clerico, qui Crucem sine hasta, Aquam benedictam cum aspersorio, & librum Ritualem deferat, ipse Parochus decenter accipit vas sacri Olei infirmorum sacculo serico violacei coloris inclusum, illúdque cautè defert, ne effundi possit. Quòd si longius iter peragendum, aut etiam equitandum sit, vel aliàs adsit periculum effusionis, vas Olei sacculo aut bursa inclusum, vt dictum est, ad collum appendat, vt commodiùs & securiùs perferat. Procedat autem sine sonitu campanulæ.

Cum peruentum fuerit ad locum vbi iacet infirmus, Sacerdos intrans cubiculum dicit: Pax huic domui. ℟. Et omnibus habitantibus in ea.

Deinde deposito Oleo super mensam, superpelliceo stoláque violacea indutus, ægroto Crucem piè deosculandam porrigit: mox in modum crucis eum Aqua benedicta, & cubiculum & circumstantes aspergit, dicens Antiphonam Asperges, &c. *Quòd si ægrotus voluerit con-*

confiteri, audiat illum, & absoluat. Deinde piis verbis illum consoletur, & de huius Sacramenti vi atque efficacia, si tempus ferat, breuiter admoneat; & quantum opus sit eius animum confirmet, & in spem erigat vitæ æternæ.

Posteà dicat versiculum. Adiutorium nostrum in nomine Domini. ℟. Qui fecit cælum & terram. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus.

INtroëat, Domine IESV Christe, domum hanc sub nostræ humilitatis ingressu, æterna felicitas, diuina prosperitas, serena lætitia, charitas fructuosa, sanitas sempiterna: effugiat ex hoc loco accessus dæmonum; adsint Angeli pacis, domumque hanc deserat omnis maligna discordia. Magnifica, Domine, super nos nomen sanctum tuum; & benedic ✠ nostræ conuersationi: sanctifica nostræ humilitatis ingressum, qui sanctus & pius es, & permanes cum Patre & Spiritu sancto, in sæcula sæculorum. Amen.

Oremus, & deprecemur Dominum nostrum IESVM Christum, vt benedicendo benedicat ✠ hoc tabernaculum, & omnes habitantes in eo, & det eis Angelum bonum custodem, & faciat eos sibi seruire ad considerandum mirabilia de lege sua: auertat ab eis omnes contrarias potestates: eripiat eos ab omni formidine, & ab omni perturbatione, ac sanos in hoc tabernaculo custodire dignetur. Qui cum Patre &

Spiritu ſancto viuit & regnat Deus in ſæcula ſæculorum. Amen.

Oremus.

EXaudi nos, Domine ſancte, Pater omnipotens, æterne Deus, & mittere digneris ſanctum Angelum tuum de cælis, qui cuſtodiat, foueat, protegat, viſitet, atque defendat omnes habitantes in hoc habitaculo. Per Chriſtum Dominum noſtrum. Amen.

Quæ Orationes, ſi tempus non patiatur, ex parte, vel in totum poterunt omitti. Tum de more facta Confeſſione generali, Latino vel vulgari ſermone, Sacerdos dicat: Miſereatur tui, &c. Indulgentiam, &c.

Antequam Parochus incipiat vngere infirmum, moneat adſtantes, vt pro illo orent; & vbi commodum fuerit, pro loco & tempore, & adſtantium numero vel qualitate, recitent ſeptem Pſalmos Pœnitentiales, cum Litanijs, vel alias Preces, dum ipſe Vnctionis Sacramentum adminiſtrat. Mox dicat:

IN nomine Patris ✠, & Filij ✠, & Spiritus ✠ ſancti, extinguatur in te omnis virtus diaboli per impoſitionem manuum noſtrarum, & per inuocationem omnium ſanctorum Angelorum, Archangelorum, Patriarcharum, Prophetarum, Apoſtolorum, Martyrum, Confeſſorum, Virginum, atque omnium ſimul Sanctorum. Amen.

Deinde intincto pollice in Oleo ſancto in modum Crucis vngit infirmum in partibus hîc

hîc ſubſcriptis, aptando proprio loco verba formæ in hunc modum.

Ad oculos.

PEr iſtam ſanctam Vnctionem ✠ & ſuam piiſſimã miſericordiam, indulgeat tibi Dominus quidquid per viſum deliquiſti. Amen.

Miniſter verò ſi eſt in Sacris, vel ipſemet Sacerdos poſt quamlibet Vnctionem tergat loca inuncta nouo globulo bombacij, vel rei ſimilis, eaque in vaſe mundo reponat, & ad Eccleſiam poſteà deferat, comburat, cinereſque proiiciat in Sacrarium.

Ad aures.

Per iſtam ſanctam Vnctionem ✠ & ſuam piiſſimam miſericordiam, indulgeat tibi Dominus quidquid per auditum deliquiſti. Amen.

Ad nares.

Per iſtam ſanctam Vnctionem ✠ & ſuam piiſſimã miſericordiam, indulgeat tibi Dominus quidquid per odoratum deliquiſti. Amen.

Ad os, compreſſis labijs.

Per iſtam ſanctam Vnctionem ✠ & ſuam piiſſimam miſericordiam, indulgeat tibi Dominus quidquid per guſtum & locutionem deliquiſti. Amen.

Ad manus.

Per iſtam ſanctam Vnctionem ✠ & ſuam piiſſimam miſericordiam, indulgeat tibi Dominus quidquid per tactum deliquiſti. Amen.

Et aduerte, quòd Sacerdotibus, vt dictum eſt, manus non inunguntur interiùs, ſed exteriùs.

Ad pedes.

Per istam sanctam Vnctionem ✠ & suam piissimam misericordiam, indulgeat tibi Dominus quidquid per gressum deliquisti. Amen.

Ad lumbos, siue renes.

Per istam sanctam Vnctionem ✠ & suam piissimam misericordiam, indulgeat tibi Dominus quidquid per lumborum delectationem deliquisti. Amen.

Hæc autem vnctio ad lumbos, vt dictum est, omittitur semper in feminis, & etiam in viris, qui ob infirmitatem vix, aut sine periculo moueri non possunt.

Quibus omnibus peractis, Sacerdos dicit: Kyrie eleïson. Christe eleison. Kyrie eleïson. Pater noster, &c. Et ne nos inducas in tentationem. ℟. Sed libera nos à malo. ℣. Saluum fac seruum tuum. ℟. Deus meus sperantem in te. ℣. Mitte ei Domine auxilium de sancto. ℟. Et de Sion tuere eum. ℣. Esto ei Domine turris fortitudinis. ℟. A facie inimici. ℣. Nihil proficiat inimicus in eo. ℟. Et filius iniquitatis non apponat nocere ei. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus.

DOmine Deus, qui per Apostolum tuum Iacobum locutus es: Infirmatur quis in vobis? inducat presbyteros Ecclesiæ, & orent super eum, vngentes eum Oleo in nomine Domini,

mini, & oratio fidei ſaluabit infirmum, & alleuiabit eum Dominus, & ſi in peccatis ſit, remittentur ei: cura, quæſumus, Redemptor noſter, gratia ſancti Spiritus languores iſtius infirmi, eiuſque ſana vulnera, & dimitte peccata, atque dolores cunctos mentis & corporis ab eo expelle, plenamque interiùs & exteriùs ſanitatem miſericorditer redde, vt ope miſericordiæ tuæ reſtitutus, ad priſtina reparetur officia. Qui cum Patre & Spiritu ſancto viuis & regnas Deus in ſæcula ſæculorum. Amen. Oremus.

RESpice, quæſumus Domine, famulum tuum N. in infirmitate ſui corporis fatiſcentem, & animam refoue, quam creaſti: vt caſtigationibus emendatus, ſe tua ſentiat medicina ſaluatum. Per Chriſtum Dominum noſtrum. Amen. Oremus.

DOmine ſancte, Pater omnipotens, æterne Deus, qui benedictionis tuæ gratiam ægris infundendo corporibus, facturam tuam multiplici pietate cuſtodis: ad inuocationem tui nominis benignus aſſiſte, vt famulum tuum ab ægritudine liberatum, & ſanitate donatum, dextera tua erigas, virtute confirmes, poteſtate tuearis, atque Eccleſiæ tuæ ſanctæ, cum omni deſiderata proſperitate reſtituas. Per Chriſtum Dominum noſtrum. Amen.

Ad extremum, pro perſonæ qualitate, ſalutaria monita breuiter præbere poterit, quibus infirmus ad moriendum in Domino confirme-

 tur,

tur, & ad fugandas dæmonum tentationes roboretur.

Denique Aquam benedictam, & Crucem, nisi aliam habeat, coram eo relinquet, vt illam frequenter aspiciat, & pro sua deuotione osculetur & amplectatur.

Admoneat etiam domesticos & ministros infirmi, vt si morbus ingrauescat, vel infirmus incipiat agonizare, statim ipsum Parochum accersant, vt morientem adiuuet, eiusque animam Deo commendet: sed si mors immineat, priusquam discedat, Sacerdos animam Deo ritè commendabit.

Quæ autem pertinent ad visitationem curamque infirmorum, & ad iuuandos morientes, ad commendationem animæ, & ad exequias, infrà suis locis præscribuntur.

SEPTEM PSALMI POENITENTIALES, CVM LITANIIS,

Pro infirmis, dum sacro liniuntur Oleo, seu pro alia necessitate, dicuntur flexis genibus.

Antiph. Ne reminiscaris. Psalmus 6.

DOmine, ne in furore tuo arguas me: * neque in ira tua corripias me.

Miserere mei Dñe, quoniã infirmus sum: * sana me Dñe, quoniã conturbata sunt ossa mea.

Et

Et anima mea turbata eſt valdè : * ſed tu Domine vſquequò ?

Conuertere Domine, & eripe animā meam: * ſaluum me fac propter miſericordiam tuam.

Quoniam non eſt in morte qui memor ſit tui: * in inferno autem quis confitebitur tibi?

Laboraui in gemitu meo, lauabo per ſingulas noctes lectum meum: * lacrymis meis ſtratum meum rigabo.

Turbatus eſt à furore oculus meus : * inueteraui inter omnes inimicos meos.

Diſcedite à me omnes qui operamini iniquitatem: *quoniā exaudiuit Dn̄s vocem fletus mei.

Exaudiuit Dominus deprecationem meam, * Dominus orationem meam ſuſcepit.

Erubeſcant & conturbentur vehementer omnes inimici mei : * conuertantur & erubeſcant valdè velociter. Gloria Patri. Pſalmus 31.

BEati, quorum remiſſæ ſunt iniquitates : * & quorum tecta ſunt peccata.

Beatus vir, cui non imputauit Dominus peccatum, * nec eſt in ſpiritu eius dolus.

Quoniam tacui, inueterauerunt oſſa mea, * dum clamarem tota die.

Quoniam die ac nocte grauata eſt ſuper me manus tua : * conuerſus ſum in ærumna mea, dum configitur ſpina.

Delictum meum cognitum tibi feci: * & iniuſtitiam meam non abſcondi.

Dixi : Confitebor aduerſum me iniuſtitiam

meam

meam Domino: * & tu remisisti impietatem peccati mei.

Pro hac orabit ad te omnis sanctus, * in tempore opportuno.

Verumtamen in diluuio aquarum multarum * ad eum non approximabunt.

Tu es refugium meum à tribulatione, quæ circumdedit me; * exultatio mea erue me à circumdantibus me.

Intellectum tibi dabo, & instruã te in via hac, qua gradieris: * firmabo super te oculos meos.

Nolite fieri sicut equus & mulus, * quibus non est intellectus.

In camo & fræno maxillas eorum constringe, * qui non approximant ad te.

Multa flagella peccatoris, * sperantem autem in Domino misericordia circumdabit.

Lætamini in Domino, & exultate iusti, * & gloriamini omnes recti corde.

Gloria Patri.

Psalmus 37.

DOmine ne in furore tuo arguas me, * neque in ira tua corripias me.

Quoniam sagittæ tuæ infixæ sunt mihi: * & confirmasti super me manum tuam.

Non est sanitas in carne mea à facie iræ tuæ: * non est pax ossibus meis à facie peccatorum meorum.

Quoniam iniquitates meæ supergresse sunt caput meum: * & sicut onus graue grauatæ sunt super me.

Putrue-

Putruerunt, & corruptæ ſunt cicatrices meæ, * à facie inſipientiæ meæ.
Miſer factus ſum, & curuatus ſum vſque in finem: * tota die contriſtatus ingrediebar.
Quoniam lumbi mei impleti ſunt illuſionibus: * & non eſt ſanitas in carne mea.
Afflictus ſum, & humiliatus ſum nimis: * rugiebam à gemitu cordis mei.
Domine, ante te omne deſiderium meum: * & gemitus meus à te non eſt abſconditus.
Cor meum conturbatum eſt, dereliquit me virtus mea: * & lumen oculorum meorum, & ipſum non eſt mecum.
Amici mei, & proximi mei * aduerſum me appropinquauerunt, & ſteterunt.
Et qui iuxta me erant, de longè ſteterunt: * & vim faciebant qui quærebant animá meam.
Et qui inquirebant mala mihi, locuti ſunt vanitates: * & dolos tota die meditabantur.
Ego autem tamquam ſurdus non audiebam: * & ſicut mutus non aperiens os ſuum.
Et factus ſum ſicut homo non audiens: * & non habens in ore ſuo redargutiones.
Quoniam in te Domine ſperaui: * tu exaudies me Domine Deus meus.
Quia dixi: Nequando ſupergaudeant mihi inimici mei: * & dum commouentur pedes mei, ſuper me magna locuti ſunt.
Quoniam ego in flagella paratus ſum: * & dolor meus in conſpectu meo ſemper.

Quoniam iniquitatem meam annuntiabo: * & cogitabo pro peccato meo.
Inimici autem mei viuunt, & confirmati sunt super me: * & multiplicati sunt qui oderunt me iniquè.
Qui retribuunt mala pro bonis, detrahebant mihi: * quoniam sequebar bonitatem.
Ne derelinquas me Domine Deus meus: * ne discesseris à me.
Intende in adiutorium meum, * Domine Deus salutis meæ. Gloria Patri. Psalmus 50.

Miserere mei Deus, * secundùm magnam misericordiam tuam.
Et secundùm multitudinem miserationum tuarum, * dele iniquitatem meam.
Ampliùs laua me ab iniquitate mea: * & à peccato meo munda me.
Quoniam iniquitatem meam ego cognosco: * & peccatum meum contra me est semper.
Tibi soli peccaui, & malum coram te feci: * vt iustificeris in sermonibus tuis, & vincas cùm iudicaris.
Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum: * & in peccatis concepit me mater mea.
Ecce enim veritatem dilexisti: * incerta & occulta sapientiæ tuæ manifestasti mihi.
Asperges me hyssopo, & mundabor: * lauabis me, & super niuem dealbabor.
Auditui meo dabis gaudium & lætitiam: * & exultabunt ossa humiliata.

A uerte faciem tuam à peccatis meis : * & omnes iniquitates meas dele.
C or mundum crea in me Deus : * & ſpiritum rectum innoua in viſceribus meis.
N e proiicias me à facie tua : * & ſpiritum ſanctum tuum ne auferas à me.
R edde mihi lætitiam ſalutaris tui : * & ſpiritu principali confirma me.
D ocebo iniquos vias tuas : * & impij ad te conuertentur.
L ibera me de ſanguinibus Deus, Deus ſalutis meæ: * & exultabit lingua mea iuſtitiam tuam.
D omine, labia mea aperies : * & os meum annuntiabit laudem tuam.
Q uoniam ſi voluiſſes ſacrificium, dediſſem vtique : * holocauſtis non delectaberis.
S acrificium Deo ſpiritus contribulatus : * cor contritum & humiliatum Deus non deſpicies.
B enignè fac Domine in bona voluntate tua Sion : * vt ædificentur muri Ieruſalem.
T unc acceptabis ſacrificium iuſtitiæ, oblationes, & holocauſta : * tunc imponent ſuper altare tuum vitulos.
G loria Patri.

Pſalmus 101.

D Omine exaudi orationem meam : * & clamor meus ad te veniat.
N on auertas faciem tuam à me : * in quacumque die tribulor, inclina ad me aurem tuam.
I n quacumque die inuocauero te, * velociter exaudi me.

Quia defecerunt ſicut fumus dies mei : * & oſſa mea ſicut cremium aruerunt.
Percuſſus ſum vt fœnum, & aruit cor meum: * quia oblitus ſum comedere panem meum.
A voce gemitus mei * adhæſit os meum carni meæ.
Similis factus ſum pellicano ſolitudinis : * factus ſum ſicut nycticorax in domicilio.
Vigilaui, * & factus ſum ſicut paſſer ſolitarius in tecto.
Tota die exprobrabant mihi inimici mei: * & qui laudabant me, aduerſum me iurabant.
Quia cinerem tamquam panem manducabam, * & potum meum cum fletu miſcebam.
A facie iræ & indignationis tuæ : * quia eleuans alliſiſti me.
Dies mei ſicut vmbra declinauerunt : * & ego ſicut fœnum arui.
Tu autem Dñe in æternum permanes:* & memoriale tuũ in generationem & generationem.
Tu exurgens miſereberis Sion : * quia tempus miſerendi eius, quia venit tempus.
Quoniam placuerunt ſeruis tuis lapides eius: * & terræ eius miſerebuntur.
Et timebunt gentes nomen tuum Domine, * & omnes reges terræ gloriam tuam.
Quia ædificauit Dominus Sion: * & videbitur in gloria ſua.
Reſpexit in orationem humilium : * & non ſpreuit precem eorum.

Scri-

Scribantur hæc in generatione altera: * & populus, qui creabitur, laudabit Dominum:

Quia prospexit de excelso sancto suo: * Dominus de cælo in terram aspexit:

Vt audiret gemitus compeditorum: * vt solueret filios interemptorum:

Vt annuntient in Sion nomen Domini: * & laudem eius in Ierusalem.

In conueniendo populos in vnum, * & reges vt seruiant Domino.

Respondit ei in via virtutis suæ: * paucitatem dierum meorum nuntia mihi.

Ne reuoces me in dimidio dierum meorum: * in generationem & generationem anni tui.

Initio tu Domine terram fundasti: * & opera manuum tuarum sunt cæli.

Ipsi peribunt, tu autem permanes: * & omnes sicut vestimentum veterascent.

Et sicut opertorium mutabis eos, & mutabuntur: * tu autem idem ipse es, & anni tui non deficient.

Filij seruorum tuorum habitabunt: * & semen eorum in sæculum dirigetur.

Gloria Patri.

Psalmus 129.

DE profundis clamaui ad te Domine: * Domine exaudi vocem meam:

Fiant aures tuæ intendentes, * in vocem deprecationis meæ.

Si iniquitates obseruaueris Domine: * Domine quis sustinebit?

Q uia apud te propitiatio est: * & propter legem tuam sustinui te Domine.
S ustinuit anima mea in verbo eius: * sperauit anima mea in Domino.
A custodia matutina vsque ad noctem: * speret Israël in Domino.
Q uia apud Dominum misericordia: * & copiosa apud eum redemptio.
E t ipse redimet Israël, * ex omnibus iniquitatibus eius. G loria Patri.

Psalmus 142.

D Omine exaudi orationem meam: auribus percipe obsecrationem meam in veritate tua: * exaudi me in tua iustitia.
E t non intres in iudicium cum seruo tuo: * quia non iustificabitur in conspectu tuo omnis viuens.
Q uia persecutus est inimicus animam meam: * humiliauit in terra vitam meam.
C ollocauit me in obscuris sicut mortuos sæculi: * & anxiatus est super me spiritus meus, in me turbatum est cor meum.
M emor fui dierum antiquorum, meditatus sum in omnibus operibus tuis: * in factis manuum tuarum meditabar.
E xpandi manus meas ad te: * anima mea sicut terra sine aqua tibi.
V elociter exaudi me Domine: * defecit spiritus meus.
N on auertas faciem tuam à me: * & similis ero descendentibus in lacum.

A uditam fac mihi manè miſericordiam tuam : * quia in te ſperaui.
N otam fac mihi viam, in qua ambulem : * quia ad te leuaui animam meam.
E ripe me de inimicis meis Domine, ad te confugi : * doce me facere voluntatem tuam, quia Deus meus es tu.
S piritus tuus bonus deducet me in terram rectam : * propter nomen tuum Domine viuificabis me, in æquitate tua.
E duces de tribulatione animam meam : * & in miſericordia tua diſperdes inimicos meos.
E t perdes omnes qui tribulant animam meam : * quoniam ego ſeruus tuus ſum.
G loria Patri.
Antiph. Ne reminiſcaris, Domine, delicta noſtra, vel parentum noſtrorum : neque vindictam ſumas de peccatis noſtris.

LITANIÆ.

K Yrie eleïſon.
C hriſte eleïſon.
K yrie eleiſon.
C hriſte audi nos.
C hriſte exaudi nos.
P ater de cælis Deus, Miſerere nobis.
F ili redemptor mundi Deus, Miſerere nobis.
S piritus ſancte Deus, Miſerere nobis.
S ancta Trinitas vnus Deus, Miſerere nobis.
S ancta Maria, Ora pro nobis.

Sancta Dei Genitrix, ora.
Sancta Virgo virginum, ora.
Sancte Michaël, ora.
Sancte Gabriel, ora.
Sancte Raphaël, ora.
Omnes sancti Angeli & Archangeli, Orate pro nobis.
Omnes sancti beatorum spirituum ordines, Orate pro nobis.
Sancte Ioannes Baptista, ora.
Omnes sancti Patriarchæ & Prophetæ, Orate.
Sancte Petre, Ora.
Sancte Paule, ora.
Sancte Andrea, ora.
Sancte Iacobe, ora.
Sancte Ioannes, ora.
Sancte Thoma, ora.
Sancte Iacobe, ora.
Sancte Philippe, ora.
Sancte Bartholomæe, ora.
Sancte Matthæe, ora.
Sancte Simon, ora.
Sancte Thaddæe, ora.
Sancte Mathia, ora.
Sancte Barnaba, ora.
Sancte Luca, ora.
Sancte Marce, ora.
Omnes sancti Apostoli & Euangelistæ, Orate.
Omnes sancti Discipuli Domini, orate.
Omnes sancti Innocentes, orate.

Sancte Stephane, Ora.
Sancte Laurenti, ora.
Sancte Vincenti, ora.
Sancti Fabiane & Sebaſtiane, Orate.
Sancti Ioannes & Paule, orate.
Sancti Coſma & Damiane, orate.
Sancti Geruaſi & Protaſi, orate.
Omnes ſancti Martyres, orate.
Sancte Silueſter, Ora.
Sancte Gregori, ora.
Sancte Ambroſi, ora.
Sancte Auguſtine, ora.
Sancte Hieronyme, ora.
Sancte Martine, ora.
Sancte Nicolae, ora.
Omnes ſancti Pontifices & Confeſſores, Orate pro nobis.
Omnes ſancti Doctores, orate.
Sancte Antoni, Ora.
Sancte Benedicte, ora.
Sancte Bernarde, ora.
Sancte Dominice, ora.
Sancte Franciſce, ora.
Omnes ſancti Sacerdotes & Leuitæ, Orate.
Omnes ſancti Monachi & Eremitæ, orate.
Sancta Maria Magdalena, Ora.
Sancta Agatha, ora.
Sancta Lucia, ora.
Sancta Agnes, ora.
Sancta Cæcilia, ora.

Sancta Catharina, ora.
Sancta Anastasia, ora.
Omnes sanctæ Virgines & Viduæ, Orate.
Omnes Sancti & Sanctæ Dei, Intercedite pro nobis.
Propitius esto, Parce nobis Domine.
Propitius esto, Exaudi nos Domine.
Ab omni malo, Libera nos Domine.
Ab omni peccato, Libera.
Ab ira tua, Libera.
A subitanea & improuisa morte, Libera.
Ab insidiis diaboli, Libera.
Ab ira, & odio, & omni mala voluntate, Libera nos Domine.
A spiritu fornicationis, Libera.
A fulgure & tempestate, Libera.
A morte perpetua, Libera.
Per mysteriũ sanctæ incarnationis tuæ, Libera.
Per aduentum tuum, Libera.
Per natiuitatem tuam, Libera.
Per baptismum & sanctum ieiunium tuum, Libera nos Domine.
Per crucem & passionem tuam, Libera.
Per mortem & sepulturam tuam, Libera.
Per sanctam resurrectionem tuam, Libera.
Per admirabilem ascensionem tuam, Libera.
Per aduentum Spiritus sancti paracliti, Libera.
In die iudicij, Libera.
Peccatores, Te rogamus audi nos.
Vt nobis parcas, Te rogamus.

Vt nobis indulgeas, Te rogamus.
Vt ad veram pœnitentiam nos perducere digneris, Te rogamus.
Vt Ecclesiam tuam sanctam regere & conseruare digneris, Te rogamus.
Vt domnum Apostolicum & omnes Ecclesiasticos ordines in sancta religione conseruare digneris, Te rogamus.
Vt inimicos sanctæ Ecclesiæ humiliare digneris, Te rogamus.
Vt Regibus & Principibus Christianis pacem & veram concordiam donare digneris, Te rogamus audi nos.
Vt cuncto populo Christiano pacem & vnitatem largiri digneris, Te rogamus.
Vt nosmetipsos in tuo sancto seruitio confortare & conseruare digneris, Te rogamus.
Vt mentes nostras ad cælestia desideria erigas, Te rogamus audi nos.
Vt omnibus benefactoribus nostris sempiterna bona retribuas, Te rogamus.
Vt animas nostras, fratrum, propinquorum, & benefactorum nostrorum ab æterna damnatione eripias, Te rogamus.
Vt fructus terræ dare & conseruare digneris, Te rogamus audi nos.
Vt omnibus fidelibus defunctis requiem æternam donare digneris, Te rogamus.
Vt nos exaudire digneris, Te rogamus.
Fili Dei, Te rogamus.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, Parce nobis Domine.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, Exaudi nos Domine.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, Miserere nobis.

Christe audi nos. Christe exaudi nos.

Kyrie eleiſon. Christe eleiſon. Kyrie eleiſon. Pater noſter. ſecretò. ℣. Et ne nos inducas in tentationem. ℟. Sed libera nos à malo. Pſalmus 69.

DEus in adiutorium meum intende: * Domine ad adiuuandum me feſtina.

Confundantur, & reuereantur, * qui quærunt animam meam.

Auertantur retrorſum, & erubeſcant, * qui volunt mihi mala.

Auertantur ſtatim erubeſcentes, * qui dicunt mihi: Euge, euge.

Exultent & lætentur in te omnes, qui quærunt te; * & dicant ſemper, Magnificetur Dominus, qui diligunt ſalutare tuum.

Ego verò egenus & pauper ſum: * Deus adiuua me.

Adiutor meus, & liberator meus es tu: * Domine ne moreris.

Gloria Patri. Sicut erat. ℣. Saluos fac ſeruos tuos. ℟. Deus meus ſperantes in te. ℣. Eſto nobis Domine turris fortitudinis. ℟. A facie inimici. ℣. Nihil proficiat inimicus in nobis.

℟. Et

℞. Et filius iniquitatis non apponat nocere nobis. ℣. Domine non ſecundùm peccata noſtra facias nobis. ℞. Neque ſecundùm iniquitates noſtras retribuas nobis. ℣. Oremus pro Pontifice noſtro N. ℞. Dominus conſeruet eum, & viuificet eum, & beatum faciat eum in terra, & non tradat eum in animam inimicorum eius. ℣. Oremus pro benefactoribus noſtris. ℞. Retribuere dignare Domine omnibus nobis bona facientibus propter nomen tuum vitam æternam, Amen. ℣. Oremus pro fidelibus defunctis. ℞. Requiem æternam dona eis Domine, & lux perpetua luceat eis. ℣. Requieſcant in pace. ℞. Amen. ℣. Pro fratribus noſtris abſentibus. ℞. Saluos fac ſeruos tuos, Deus meus, ſperantes in te. ℣. Mitte eis Domine auxilium de ſancto. ℞. Et de Sion tuere eos. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℞. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℞. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus. Oratio.

DEus, cui proprium eſt miſereri ſemper, & parcere: ſuſcipe deprecationem noſtram: vt nos, & omnes famulos tuos, quos delictorum catena conſtringit, miſeratio tuæ pietatis clementer abſoluat.

EXaudi, quæſumus Domine, ſupplicum preces, & confitentium tibi parce peccatis: vt pariter nobis indulgentiam tribuas benignus & pacem.

INeffabilem nobis Domine misericordiam tuam clementer ostende: vt simul nos & à peccatis omnibus exuas, & à pœnis, quas pro his meremur, eripias.

DEus, qui culpa offenderis, pœnitentia placaris: preces populi tui supplicantis propitius respice: & flagella tuæ iracundiæ, quæ pro peccatis nostris meremur, auerte.

OMnipotens sempiterne Deus, miserere famulo tuo Pontifici nostro N. & dirige eum secundùm tuam clementiam in viam salutis æternæ: vt te donante tibi placita cupiat, & tota virtute perficiat.

DEus, à quo sancta desideria, recta consilia, & iusta sunt opera: da seruis tuis illam, quam mundus dare non potest, pacem: vt & corda nostra mandatis tuis dedita, & hostium sublata formidine, tempora sint tua protectione tranquilla.

VRe igne sancti Spiritus renes nostros, & cor nostrum, Domine: vt tibi casto corpore seruiamus, & mundo corde placeamus.

FIdelium Deus omnium conditor & redemptor, animabus famulorum famularumque tuarum remissionem cunctorum tribue peccatorum: vt indulgentiam, quam semper optauerunt, piis supplicationibus consequantur.

ACtiones nostras, quæsumus Domine, aspirando præueni, & adiuuando prosequere:

quere : vt cuncta noſtra oratio & operatio à te ſemper incipiat, & per te cœpta finiatur.

OMnipotens ſempiterne Deus, qui viuorum dominaris ſimul & mortuorum, omniumque miſereris, quos tuos fide & opere futuros eſſe prænoſcis : te ſupplices exoramus, vt pro quibus effundere preces decreuimus, quoſque vel præſens ſæculum adhuc in carne retinet, vel futurum iam exutos corpore ſuſcepit, intercedentibus omnibus Sanctis tuis, pietatis tuæ clementia, omnium delictorum ſuorum veniam conſequantur. Per Dominum noſtrum. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo. ℣. Exaudiat nos omnipotens & miſericors Dominus. ℟. Amen. ℣. Et fidelium animæ per miſericordiam Dei requieſcant in pace. ℟. Amen.

DE VISITATIONE ET CVRA INFIRMORVM.

Parochus in primis meminiſſe debet, non poſtremas eſſe muneris ſui partes, ægrotantium curam habere. Quare cùm primùm nouerit, quempiam ex fidelibus curæ ſuæ commiſſis ægrotare, non expectabit vt ad eum vocetur, ſed vltrò ad illum accedat; idq; non ſemel tantùm, ſed ſæpiùs, quatenus opus fuerit : hortetúrque

túrque parochiales ſuos, vt ipſum admoneant, cùm aliquem in Parochia ſua ægrotare contigerit, præcipuè ſi morbus grauior fuerit.

Ad hoc iuuabit, præſertim in amplis Parochiis, ægrotorum notam ſeu catalogum habere, vt cuiuſque ſtatum & conditionem cognoſcat, eorúmque memoriam faciliùs retinere, & illis opportunè ſubuenire poſſit.

Quòd ſi Parochus legitimè impeditus, infirmorum, vt quando plures ſunt, viſitationi interdum vacare non poteſt; id præſtandum curabit per alios Sacerdotes, ſi quos habet in Parochia ſua, aut ſaltem per laicos homines pios, & Chriſtiana charitate præditos.

Aegrotos viſitans, ea, qua Sacerdotes Domini decet, honeſtate & grauitate ſe habeat, vt non ægris ſolùm, ſed ſibi & domeſticis verbo & exemplo proſit ad ſalutem.

Eorum verò præcipuam curam geret, qui humanis auxiliis deſtituti, benigni ac prouidi Paſtoris charitatem & operam requirunt. Quibus ſi non poteſt ipſe ſuccurrere de ſuo, & eleëmoſynas illis, prout debet, ſi facultas ſuppetit, erogare, quantum fieri poteſt, ſiue per Charitatis, vel alterius nominis Confraternitatem, ſi in ea ciuitate vel loco fuerit, ſiue per priuatas ſiue per publicas collectas & eleëmoſynas, illorum neceſſitatibus ſuccurrendum curabit.

In primis autem ſpiritualem ægrotantium curam ſuſcipiat, omnémque diligentiam in eo ponat,

nat, vt in via salutis eos dirigat, atque à diabolicis insidiis salutarium adiumentorum præsidio defendat ac tueatur.

Accedat autem ad ægrotum ita paratus, vt in promptu habeat argumenta ad persuadendum apta; ac præsertim Sanctorum exempla, quæ plurimùm valent; quibus eum in Domino consoletur, excitet, ac recreet. Hortetúrque vt omnem spem suam in Deo ponat, peccatorum suorum pœniteat, diuinam misericordiam imploret, & infirmitatis pœnas, tamquam paternam Dei visitationem, patienter ferat, & ad salutem suam prouenisse credat, vt vitam morésque suos meliùs instituat.

Deinde qua par est prudentia & charitate hominem ad sacram confessionem inducat, & confitentem audiat, etiamsi velit totius vitæ peccata confiteri; ac si opus fuerit, tam infirmo, quàm eius familiaribus vel propinquis in memoriam reuocet, quod Lateranensis Concilij, ac plurium summorum Pontificum decretis cauetur sub grauibus pœnis, ne Medici vltra tertiam vicem ægrotos visitent, nisi priùs ipsis certò constet, illos confeßionis Sacramento ritè expiatos fuisse.

Illud prætereà diligenter seruari curabit, ne quis pro corporali salute aliquid ægroto suadeat, vel adhibeat, quod in detrimentum animæ conuertatur.

Vbi verò periculum immineat, Parochus monebit ægrotum, ne dæmonum astutia, neque Medicorum

dicorum pollicitationibus, neque propinquorum aut amicorum blanditiis se vllo modo decipi sinat, quò minùs ea, quæ ad animæ salutem pertinent, opportunè procuret, & qua par est deuotione & celeritate, sancta Sacramenta, dum sana mens est, integríque sensus, religiosè suscipiat, citra fallacem illam ac perniciosam procrastinationem, quæ plurimos ad æterna supplicia perduxit, indiésque fallente diabolo perducit.

Quòd si æger aliquis hortationibus ac monitis Sacerdotum, vel amicorum & domesticorum consiliis adduci non potest, vt velit peccata sua confiteri, tunc non omnino desperanda res est; sed quamdiu ille viuit, repetendæ sunt frequentes, variæ, & efficaces Sacerdotum & aliorum piorum hominum exhortationes; proponendáque æternæ salutis damna, & sempiternæ mortis supplicia; ostendendáque immensa Dei misericordia, eum ad pœnitentiam prouocantis, ad ignoscendum paratißimi. Adhibendæ sunt etiam tum priuatæ, tum publicæ ad Deum Preces, ad diuinam gratiam impetrandam pro salute miseri decumbentis.

Videbit denique Sacerdos, quibus potißimùm tentationibus aut prauis opinionibus æger sit subiectus, eíque, prout opus fuerit, apta remedia prudenter adhibebit.

Sacras Imagines Christi Domini Crucifixi, beatæ Mariæ Virginis, & Sancti, quem æger præcipuè

præcipuè veneratur, ob oculos eius apponi curabit. Vasculum item adsit Aquæ benedictæ, qua frequenter aspergatur.

Proponet etiam ægrotanti, prout eius conditio feret, aliquas breues Orationes, & pias mentis ad Deum excitationes; præsertim versiculos è Psalmorum libro, vel Orationem Dominicam, & Salutationem Angelicam, Symbolum Fidei, vel Paßionis Domini nostri meditationem, & Sanctorum martyria & exempla, ac cælestis gloriæ beatitudinem. Hæc tamen opportunè & discretè suggerantur, ne ægroto molestia, sed leuamen afferatur.

Consoletur infirmum, dicens, se pro eo in Missæ sacrificio, & aliis Precibus oraturum, curaturúmque vt alij itidem pro eo faciant; ídque re ipsa præstabit.

Si morbus grauior, vel cum periculo fuerit, ægroto suadeat, vt dum integra mente est, rem suam omnem rectè constituat, & testamentum faciat; si quid habeat alienum, restituat, & ad remedium animæ suæ pro facultatibus, quod in Domino ei placuerit, disponat: sed hæc suggerendo, omnis auaritiæ nota caueatur.

Hortetur denique, vt si conualuerit, ante omnia ad Ecclesiam veniat, vbi Deo gratias agat de restituta valetudine, & sacram Communionem piè suscipiat, ac deinceps meliorem vitæ disciplinam teneat.

Sequentes Preces omnes, vel ex parte, prout

tempus & ægrotorum conditio feret, arbitrio Sacerdotis dici vel omitti possunt.

Sacerdos igitur infirmi cubiculum ingressus, primùm dicat: Pax huic domui. ℟. Et omnibus habitantibus in ea. Mox infirmum, & lectum eius, & cubiculum aspergat Aqua benedicta dicens Antiphonam. Asperges me Domine, &c. Deinde erga infirmum officium suum præstet, vt suprà dictum est. Quo præstito, vel antequam discedat, dicere poterit supra infirmum aliquem Psalmum ex quatuor prioribus Pœnitentialibus, vel Psalmum 90. Qui habitat in adiutorio, &c. cum Gloria Patri. in fine. Posteà dicat: Kyrie eleïson. Christe eleïson. Kyrie eleïson. Pater noster, &c. ℣. Et ne nos inducas in tentationem. ℟. Sed libera nos à malo. ℣. Saluum fac seruum tuum. ℟. Deus meus sperantem in te. ℣. Mitte ei Domine auxilium de sancto. ℟. Et de Sion tuere eum. ℣. Nihil proficiat inimicus in eo. ℟. Et filius iniquitatis non apponat nocere ei. ℣. Esto ei Domine turris fortitudinis. ℟. A facie inimici. ℣. Dominus opem ferat illi. ℟. Super lectum doloris eius. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

DEus, cui proprium est misereri semper, & parcere: suscipe deprecationem nostram: vt

vt nos, & hunc famulum tuum, quos delictorum catena constringit, miseratio tuæ pietatis clementer absoluat.

Deus infirmitatis humanæ singulare præsidium, auxilij tui super infirmum famulum tuum ostende virtutem, vt ope misericordiæ tuæ adiutus, Ecclesiæ tuæ sanctæ incolumis repræsentari mereatur.

Concede hunc famulum tuum, quæsumus Domine Deus, perpetua mentis & corporis sanitate gaudere; & gloriosa beatæ Mariæ semper virginis intercessione, à præsenti liberari tristitia, & æterna perfrui lætitia. Per Christum Dominum nostrum. ℟. Amen.

Benedictio Dei omnipotentis, Patris ✠, & Filij, & Spiritus sancti, descendat super te, & maneat semper. ℟. Amen.

Deinde aspergat eum Aqua benedicta.

Qui sequuntur Psalmi, & Euangelia, cum Precibus, pro temporis etiam opportunitate, & ægrotantium pio desiderio, Sacerdotis arbitrio dici poterunt. Psalmus 6. Domine, ne in furore tuo arguas me, &c. in fine Gloria Patri. Sicut erat. vt suprà fol. 98. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. ℣. Sequentia sancti Euangelij secundùm Matthæum. ℟. Gloria tibi Domine.

Dum Sacerdos dicit: Sequentia sancti, &c. faciat signum Crucis de more super se in fronte, ore, & in pectore, similiter super infirmum,

ſi fuerit maſculus, & is ob infirmitatem non poteſt ſe ſignare.

Si autem fuerit femina, dum Sacerdos ſe ſignat, illa per ſemetipſam in locis prædictis ſe ſignet, ſi poteſt; ſi verò non poteſt, alia mulier eam ſignet: & hoc idem in ſequentibus Euangelijs ſeruetur. *Matth.* 8.

IN illo tempore: Cùm introiſſet IESVS Capharnaum, acceſſit ad eum Centurio rogans eum, & dicens: Domine, puer meus iacet in domo paralyticus, & malè torquetur. Et ait illi IESVS: Ego veniam, & curabo eum. Et reſpondens Centurio ait: Domine non ſum dignus, vt intres ſub tectum meum, ſed tantùm dic verbo, & ſanabitur puer meus. Nam & ego homo ſum ſub poteſtate conſtitutus, habens ſub me milites, & dico huic: Vade, & vadit; & alij, Veni, & venit; & ſeruo meo: Fac hoc, & facit. Audiens autem IESVS miratus eſt, & ſequentibus ſe dixit: Amen dico vobis, non inueni tantam fidem in Iſraël. Dico autem vobis, quòd multi ab Oriente & Occidente venient, & recumbent cum Abraham, & Iſaac, & Iacob in regno cælorum: filij autem regni eiicientur in tenebras exteriores: ibi erit fletus, & ſtridor dentium. Et dixit IESVS Centurioni: Vade, & ſicut credidiſti, fiat tibi. Et ſanatus eſt puer in illa hora. Oremus.

OMnipotens ſempiterne Deus, ſalus æterna credentium, exaudi nos pro infirmo

famulo

famulo tuo N. pro quo misericordiæ tuæ imploramus auxilium, vt reddita sibi sanitate, gratiarum tibi in Ecclesia tua referat actiones. Per Christum Dominum nostrum. ℟. Amen.

Psalmus 15.

CONserua me Domine, quoniam speraui in te. * Dixi Domino: Deus meus es tu, quoniam bonorum meorum non eges.

Sanctis, qui sunt in terra eius: * mirificauit omnes voluntates meas in eis.

Multiplicatæ sunt infirmitates eorum: * posteà accelerauerunt.

Non congregabo conuenticula eorum de sanguinibus: * nec memor ero nominum eorum per labia mea.

Dominus pars hereditatis meæ,& calicis mei:* tu es, qui restitues hereditatem meam mihi.

Funes ceciderunt mihi in præclaris: * etenim hereditas mea præclara est mihi.

Benedicam Dominum, qui tribuit mihi intellectum: * insuper & vsque ad noctem increpuerunt me renes mei.

Prouidebam Dominum in cóspectu meo semper:*quoniã à dextris est mihi,ne commouear.

Propter hoc lætatum est cor meum, & exultauit lingua mea: * insuper & caro mea requiescet in spe.

Quoniam non derelinques animam meam in inferno: * nec dabis sanctum tuum videre corruptionem.

Notas mihi fecisti vias vitæ, adimplebis me lætitia cum vultu tuo: * delectationes in dextera tua vsque in finem. Gloria. Sicut, &c.
℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo.
℣. Sequentia sancti Euangelij secundùm Marcum. ℟. Gloria tibi Domine. *Marc.* 16.

IN illo tempore: Recumbentibus vndecim discipulis, apparuit illis IESVS, & exprobrauit incredulitatem eorum, & duritiam cordis, quia his, qui viderant eum resurrexisse, non crediderunt. Et dixit eis: Euntes in mundum vniuersum, prædicate Euangelium omni creaturæ. Qui crediderit, & baptizatus fuerit, saluus erit: qui verò non crediderit, condemnabitur. Signa autem eos, qui crediderint, hæc sequentur. In nomine meo dæmonia eijcient: linguis loquentur nouis: serpentes tollent; & si mortiferum quid biberint, non eis nocebit. Super ægros manus imponent, & benè habebunt. Oremus. Oratio.

VIrtutum cælestium Deus, qui ab humanis corporibus omnem languorem, & omnem infirmitatem præcepti tui potestate depellis: adesto propitius huic famulo tuo N. vt fugatis infirmitatibus, & viribus receptis, nomen sanctum tuum, instaurata protinus sanitate, benedicat. Per Christum Dominum nostrum. ℟. Amen. Psalmus 19.

EXaudiat te Dominus in die tribulationis: * protegat te nomen Dei Iacob.

Mittat

M ittat tibi auxilium de sancto : * & de Sion tueatur te.

M emor sit omnis sacrificij tui : * & holocaustum tuum pingue fiat.

T ribuat tibi secundùm cor tuum : * & omne consilium tuum confirmet.

L ætabimur in salutari tuo : * & in nomine Dei nostri magnificabimur.

I mpleat Dominus omnes petitiones tuas : * nunc cognoui quoniam saluum fecit Dominus Christum suum.

E xaudiet illum de cælo sancto suo: * in potentatibus salus dexteræ eius.

H i in curribus, & hi in equis : * nos autem in nomine Domini Dei nostri inuocabimus.

I psi obligati sunt, & ceciderunt : * nos autem surreximus & erecti sumus.

D omine saluum fac regem : * & exaudi nos in die, qua inuocauerimus te.

G loria Patri.

℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo.

℣. Sequentia sancti Euangelij secundùm Lucam. ℟. Gloria tibi Domine. *Luc.* 4.

IN illo tempore: Surgens IESVS de synagoga introiuit in domum Simonis. Socrus autem Simonis tenebatur magnis febribus: & rogauerunt illum pro ea. Et stans super illam imperauit febri, & dimisit illam, & continuò surgens ministrabat illis. Cùm autem sol occidisset, omnes, qui habebant infirmos variis lan-

guoribus, ducebant illos ad IESVM. At ille singulis manus imponens, curabat eos.

Oremus. Oratio.

DOmine sancte, Pater omnipotens, æterne Deus, qui fragilitatem humanæ conditionis, infusa virtutis tuæ dignatione, confirmas, vt salutaribus remediis pietatis tuæ corpora nostra & mentes vegetentur: super hunc famulum tuum propitius intende; vt omni necessitate corporeæ infirmitatis exclusa, gratia in eo pristinæ sanitatis perfectè reparetur. Per Christum Dominum nostrum. ℟. Amen.

Psalmus 85.

INclina Domine aurem tuam, & exaudi me: * quoniam inops & pauper sum ego.

Custodi animam meam, quoniam sanctus sum: * saluum fac seruum tuum, Deus meus, sperantem in te.

Miserere mei Domine, quoniam ad te clamaui tota die: * lætifica animam serui tui, quoniam ad te Domine animam meam leuaui.

Quoniam tu Domine suauis & mitis: * & multæ misericordiæ omnibus inuocantibus te.

Auribus percipe Domine orationem meam: * & intende voci deprecationis meæ.

In die tribulationis meæ clamaui ad te: * quia exaudisti me.

Non est similis tui in diis Domine: * & non est secundùm opera tua.

Omnes gentes quascumque fecisti, venient, & adora-

adorabunt coram te Domine: * & glorificabunt nomen tuum.
Quoniam magnus es tu, & faciens mirabilia: * tu es Deus ſolus.
Deduc me Domine in via tua, & ingrediar in veritate tua: * lætetur cor meum vt timeat nomen tuum.
Confitebor tibi Dñe Deus meus in toto corde meo, * & glorificabo nomen tuum in æternum:
Quia miſericordia tua magna eſt ſuper me: * & eruiſti animam meam ex inferno inferiori.
Deus, iniqui inſurrexerunt ſuper me, & ſynagoga potentium quæſierunt animam meam: * & non propoſuerunt te in conſpectu tuo.
Et tu Domine Deus miſerator & miſericors: * patiens, & multæ miſericordiæ, & verax.
Reſpice in me, & miſerere mei, * da imperium tuum puero tuo: & ſaluũ fac filium ancillę tuæ.
Fac mecum ſignum in bonum, vt videant qui oderunt me, & confundantur: * quoniam tu Domine adiuuiſti me, & conſolatus es me.
Gloria Patri. Sicut erat.
℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.
℣. Sequentia ſancti Euangelij ſecundùm Ioannem. ℟. Gloria tibi Domine. *Ioan. 5.*

IN illo tempore: Erat dies feſtus Iudæorum, & aſcendit IESVS Ieroſolymam. Eſt autem Ieroſolymis probatica piſcina, quæ cognominatur Hebraicè Bethſaida, quinque porticus habens. In his iacebat multitudo magna lan-

guentium, cæcorum, claudorum, aridorum expectantium aquæ motum. Angelus autem Domini descendebat secundùm tempus in piscinam, & mouebatur aqua. Et qui prior descendisset in piscinam post motionem aquæ, sanus fiebat à quacumque detinebatur infirmitate. Erat autem quidam homo ibi triginta & octo annos habens in infirmitate sua. Hunc cùm vidisset IESVS iacentem, & cognouisset, quia multum iam tempus haberet, dicit ei: Vis sanus fieri? Respondit ei languidus: Domine, hominem non habeo, vt cùm turbata fuerit aqua, mittat me in piscinam: dum venio enim ego, alius ante me descendit. Dicit ei IESVS: Surge, tolle grabatum tuum, & ambula. Et statim sanus factus est homo ille, & sustulit grabatum suum, & ambulabat. Erat autem sabbatum in die illo. Dicebant ergo Iudæi illi qui sanatùs fuerat: Sabbatum est, non licet tibi tollere grabatum tuum. Respondit eis: Qui me sanum fecit, ille mihi dixit: Tolle grabatum tuum, & ambula. Interrogauerunt ergo eum. Quis est ille homo, qui dixit tibi: Tolle grabatum tuum, & ambula? Is autem, qui sanus fuerat effectus, nesciebat quis esset. IESVS autem declinauit à turba constituta in loco. Posteà inuênit eum IESVS in templo, & dixit illi: Ecce sanus factus es: iam noli peccare, ne deterius tibi aliquid contingat.

Oremus. Oratio.

RESpice Domine famulum tuum in infirmitate sui corporis laborantem, & animam refoue, quam creasti, vt castigationibus emendatus, continuò se sentiat tua medicina saluatum. Per Christum Dominum nostrum. ℟. Amen.

Psalmus 90.

QVi habitat in adiutorio Altissimi, * in protectione Dei cæli commorabitur.

Dicet Domino, Susceptor meus es tu, & refugium meum: * Deus meus, sperabo in eum.

Quoniam ipse liberauit me de laqueo venantium, * & à verbo aspero.

Scapulis suis obumbrabit tibi: * & sub pennis eius sperabis.

Scuto circumdabit te veritas eius: * non timebis à timore nocturno,

A sagitta volante in die, à negotio perambulante in tenebris: * ab incursu, & dæmonio meridiano.

Cadent à latere tuo mille, & decem millia à dextris tuis: * ad te autem non appropinquabit.

Verumtamen oculis tuis considerabis: * & retributionem peccatorum videbis.

Quoniam tu es Domine spes mea: * Altissimum posuisti refugium tuum.

Non accedet ad te malum: * & flagellum non appropinquabit tabernaculo tuo.

Quoniam Angelis suis mandauit de te: * vt custodiant te in omnibus viis tuis.

In manibus portabunt te: * ne fortè offendas ad lapidem pedem tuum.

Super aſpidem & baſiliſcum ambulabis: * & conculcabis leonem & draconem.

Quoniam in me ſperauit, liberabo eum: * protegam eum, quoniam cognouit nomen meum.

Clamabit ad me, & ego exaudiam eum: * cum ipſo ſum in tribulatione: eripiam eum, & glorificabo eum.

Longitudine dierum replebo eum: * & oſtendam illi ſalutare meum. Gloria Patri.

Oremus. Oratio.

OMnipotẽs ſempiterne Deus, infirmitatem famuli tui propitiùs reſpice, atque ad protegendum eum dexteram tuę maieſtatis extende. Per Chriſtum Dñm noſtrum. ℟. Amen.

Completa Oratione vltima, Sacerdos imponat dexteram manum ſuper caput infirmi, & dicat: Super ægros manus imponent, & benè habebunt. IESVS Mariæ filius, mundi ſalus, & Dominus, meritis & interceſſione ſanctorum Apoſtolorum ſuorum Petri & Pauli, & omnium Sanctorum, ſit tibi clemens & propitius. Amen. Poſteà dicat: ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

℣. Initium ſancti Euangelij ſecundùm Ioannem. ℟. Gloria tibi Domine. *Ioan.* 1.

IN principio erat Verbum: & Verbum erat apud Deum: & Deus erat Verbum. Hoc erat in principio apud Deum. Omnia per ipſum

sum facta sunt : & sine ipso factum est nihil. Quod factum est, in ipso vita erat: & vita erat lux hominũ: & lux in tenebris lucet, & tenebræ eam non comprehenderunt. Fuit homo missus à Deo, cui nomen erat Ioannes. Hic venit in testimonium, vt testimoniũ perhiberet de lumine: vt omnes crederent per illum. Non erat ille lux: sed vt testimonium perhiberet de lumine. Erat lux vera, quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. In mundo erat: & mundus per ipsum factus est: & mundus eum non cognouit. In propria venit: & sui eum non receperunt. Quotquot autem receperunt eum, dedit eis potestatem filios Dei fieri: his, qui credunt in nomine eius. Qui non ex sanguinibus, neque ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri: sed ex Deo nati sunt. ET VERBVM CARO FACTVM EST: & habitauit in nobis, (& vidimus gloriam eius, gloriam quasi vnigeniti à Patre,) plenum gratiæ & veritatis. ℟. Deo gratias.

Posteà benedicens infirmum subiungat, dicens: Benedictio Dei omnipotentis Patris ✠, & Filij, & Spiritus sancti, descendat super te, & maneat semper. ℟. Amen.

Deinde aspergat eum Aqua benedicta.

Si fuerint plures infirmi in eodem cubiculo vel loco, Preces & Orationes prædictæ dicantur super eos in numero plurali.

Quæ omnia etiam poterunt arbitrio Sacerdotis breuiora fieri.

Modus

Modus iuuandi morientes.

INgrauescente morbo Parochus infirmum frequentiùs visitabit, & ad salutem diligenter iuuare non desinet: monebitque instante periculo se confestim vocari, vt in tempore præstò sit morienti; sumptoque sanctissimo Viatico, & sacra Vnctione adhibita, si periculum immineat, statim commendationis animæ officium præstabit, de quo infrà. Sed si tempus suppetat, sequentia pietatis officia præstare poterit, si ita expedire iudicauerit, pro conditione personæ.

Ac primò, si ægrotus indulgentiam legitima auctoritate concessam consequi possit, eam illi reducat ad mentem, proponatque quid ad eam consequendam agi debeat; præsertim, vt contrito corde sanctissimum nomen IESV semel vel sæpiùs inuocet.

Deinde hortetur infirmum, & excitet, vt dum mente viget, eliciat actus fidei, spei, & charitatis, aliarumque virtutum, nempe,

Vt firmiter credat omnes articulos Fidei, & quidquid sancta Romana Ecclesia Catholica & Apostolica credit & docet.

Vt speret, Christum Dominum nostrum pro sua immensa clementia sibi fore propitium, & merito eius sanctissimæ Passionis, & per intercessionem beatæ Mariæ & omnium Sanctorum se vitam æternam consecuturum.

Vt

Vt toto corde diligat, & maximè diligere cupiat Dominum Deum ea dilectione, qua illum diligunt Beati Sanctique omnes.

Vt ob amorem Dei doleat ex corde de omni offensa, qualitercumque contra Dominum Deum & proximum commissa.

Vt ex corde ob amorem Dei parcat omnibus, qui sibi quoquo modo fuerint molesti, aut inimici.

Vt ab ijs veniam postulet, quos aliquando dictis aut factis offendit.

Vt quem patitur dolorem, & morbi molestiam, propter Deum in pœnitentiam peccatorum suorum patienter toleret.

Vt si Dominus sibi salutem corporis præstare dignabitur, proponat de cetero pro viribus suis à peccatis cauere, & eius mandata seruare.

Horteturthereà, vt eo modo quo potest, saltem ex corde ita per interualla precetur.

Miserere mei Deus secundùm magnam misericordiam tuam.

In te Domine speraui, non confundar in æternum.

In manus tuas Domine commendo spiritum meum, redemisti me, Domine Deus veritatis.

Deus in adiutorium meum intende, Domine ad adiuuandum me festina.

Esto mihi Domine in Deum protectorem.

Deus propitius esto mihi peccatori.

Dulcis-

Dulciſſime Domine IESV Chriſte, per virtutem ſanctiſſimæ Paſſionis tuæ recipe me in numerum electorum tuorum.

Domine IESV Chriſte, ſuſcipe ſpiritum meum.

Maria mater gratiæ, Mater miſericordię, Tu nos ab hoſte protege, Et hora mortis ſuſcipe.

Sancte Angele Dei, mihi cuſtos aſſiſte.

Omnes ſancti Angeli, & omnes Sancti intercedite pro me, & mihi ſuccurrite.

Hæc, & his ſimilia poterit prudens Sacerdos vulgari vel Latino ſermone, pro perſonæ captu, morienti ſuggerere.

Deinde ſequentes Preces quanta poterit maiori deuotione dicat, admoneatque domeſticos & circumſtantes, vt ſimul orent pro moriente.

Ordo commendationis animæ.

PArochus ad decedentis animæ commendationem accedens, Clericum ſaltem vnum, ſi poteſt, ſecum habeat, qui deferat vaſculum Aquæ benedictæ, ſuperpelliceum & ſtolam violaceam, quibus ipſe Sacerdos ante infirmi cubiculum indutus, locum ingrediens dicat: Pax huic domui & omnibus habitantibus in ea. Deinde aſpergat ægrotum, lectum, & circumſtantes Aqua benedicta, dicens: Aſperges me Domine hyſſopo, & mundabor, &c.

Poſteà Saluatoris noſtri Crucifixi imaginem

ægroto osculandam præbeat, verbis efficacibus eum ad spem æternæ salutis erigens, ipsamque imaginem coram eo ponat, vt illam aspiciens salutis suæ spem sumat.

Deinde accensa candela, genibus flexis cum omnibus circumstantibus breues Litanias deuotè recitet, in hunc modum.

Kyrie eleïson.
Christe eleison.
Kyrie eleison.
Sancta Maria, Ora pro eo.
Omnes sancti Angeli & Archangeli, Orate pro eo.
Sancte Abel, ora.
Omnis chorus iustorum, orate.
Sancte Abraham, ora.
Sancte Ioannes Baptista, ora.
Omnes sancti Patriarchæ & Prophetæ, orate.
Sancte Petre, ora.
Sancte Paule, ora.
Sancte Andrea, ora.
Sancte Ioannes, ora.
Omnes sancti Apostoli & Euangelistæ, orate.
Omnes sancti Discipuli Domini, orate.
Omnes sancti Innocentes, orate.
Sancte Stephane, ora.
Sancte Laurenti, ora.
Omnes sancti Martyres, orate.
Sancte Siluester, ora.
Sancte Gregori, ora.

Sancte

Sancte Augustine, ora.
Omnes sancti Pontifices & Confessores, orate.
Sancte Benedicte, ora.
Sancte Francisce, ora.
Omnes sancti Monachi & Eremitæ, orate.
Sancta Maria Magdalena, ora.
Sancta Lucia, ora.
Omnes sanctæ Virgines & Viduæ, orate.
Omnes Sancti & Sanctæ Dei, Intercedite pro eo.
Propitius esto, Parce ei Domine.
Propitius esto, Libera eum Domine.
Propitius esto, Libera.
Ab ira tua, Libera.
A periculo mortis, Libera.
A mala morte, Libera.
A pœnis inferni, Libera.
Ab omni malo, Libera.
A potestate diaboli, Libera.
Per natiuitatem tuam, Libera.
Per crucem & passionem tuam, Libera.
Per mortem & sepulturam tuam, Libera.
Per gloriosam resurrectionem tuam, Libera.
Per admirabilem ascensionem tuam, Libera.
Per gratiam Spiritus sancti paracliti, Libera.
In die iudicij, Libera.
Peccatores, Te rogamus audi nos.
Vt ei parcas, Te rogamus.
Kyrie eleïson. Christe eleïson.
Kyrie eleison.

Dein-

Deinde cùm in agone sui exitus anima anxiatur, dicantur sequentes Orationes.

Oratio.

PRoficiſcere anima Chriſtiana de hoc mundo, in nomine Dei Patris omnipotentis, qui te creauit: in nomine IESV Chriſti filij Dei viui, qui pro te paſſus eſt: in nomine Spiritus ſancti, qui in te effuſus eſt: in nomine Angelorum & Archangelorum: in nomine Thronorum & Dominationum: in nomine Principatuum & Poteſtatum: in nomine Cherubim & Seraphim: in nomine Patriarcharum & Prophetarum: in nomine ſanctorum Apoſtolorum & Euangeliſtarum: in nomine ſanctorum Martyrum & Confeſſorum: in nomine ſanctorum Monachorum & Eremitarum: in nomine ſanctarum Virginum, & omnium Sanctorum & Sanctarum Dei: hodie ſit in pace locus tuus, & habitatio tua in ſancta Sion. Per eumdem Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Oratio.

DEus miſericors, Deus clemens, Deus, qui ſecundùm multitudinem miſerationum tuarum peccata pœnitentium deles, & præteritorum criminum culpas venia remiſſionis euacuas: reſpice propitius ſuper hunc famulum tuum N. & remiſſionem omnium peccatorum ſuorum tota cordis confeſſione poſcentem deprecatus exaudi. Renoua in eo, pijſſime Pater, quidquid terrena fragilitate

corruptum, vel quidquid diabolica fraude violatum est: & vnitati corporis Ecclesiæ membrum redemptionis annecte. Miserere Domine gemituum, miserere lacrymarum eius: & non habentem fiduciam, nisi in tua misericordia, ad tuæ sacramentum reconciliationis admitte. Per Christum Dominum nostrum. ℟. Amen.

COmmendo te omnipotenti Deo, charissime frater, & ei, cuius es creatura, committo: vt cùm humanitatis debitum morte interueniente persolueris, ad auctorem tuum, qui te de limo terræ formauerat, reuertaris. Egredienti itaque animæ tuæ de corpore splendidus Angelorum cœtus occurrat: iudex Apostolorum tibi senatus adueniat: candidatorum tibi Martyrum triumphator exercitus obuiet: liliata rutilantium te Confessorum turma circumdet: iubilantium te Virginum chorus excipiat: & beatæ quietis in sinu Patriarcharum te complexus astringat: mitis atque festiuus Christi IESV tibi aspectus appareat, qui te inter assistentes sibi iugiter interesse decernat. Ignores omne quod horret in tenebris, quod stridet in flammis, quod cruciat in tormentis. Cedat tibi teterrimus satanas cum satellitibus suis: in aduentu tuo te comitantibus Angelis contremiscat, atque in æternæ noctis chaos immane diffugiat. Exurgat Deus, & dissipentur inimici eius: & fugiant

giant qui oderunt eum, à facie eius. Sicut deficit fumus, deficiant: ſicut fluit cera à facie ignis, ſic pereant peccatores à facie Dei: & iuſti epulentur, & exultent in conſpectu Dei. Confundantur igitur & erubeſcant omnes tartareæ legiones, & miniſtri ſatanæ iter tuum impedire non audeant. Liberet te à cruciatu Chriſtus, qui pro te crucifixus eſt. Liberet te ab æterna morte Chriſtus, qui pro te mori dignatus eſt. Conſtituat te Chriſtus filius Dei viui intra paradiſi ſui ſemper amœna virentia; & inter oues ſuas te verus ille Paſtor agnoſcat. Ille ab omnibus peccatis tuis te abſoluat; atque ad dexteram ſuam in electorum ſuorum te ſorte conſtituat. Redemptorem tuum facie ad faciem videas, & præſens ſemper aſſiſtens, manifeſtiſſimam beatis oculis aſpicias veritatem. Conſtitutus igitur inter agmina beatorum, contemplationis diuinæ dulcedine potiaris in ſæcula ſæculorum. ℟. Amen.

Oratio.

SVſcipe Domine ſeruum tuum in locum ſperandæ ſibi ſaluationis à miſericordia tua. ℟. Amen.

Libera Domine animam ſerui tui ex omnibus periculis inferni, & de laqueis pœnarum, & ex omnibus tribulationibus. ℟. Amen.

Libera Domine animam ſerui tui, ſicut liberaſti Enoch & Eliam de communi morte mundi. ℟. Amen.

Libera Domine animam serui tui, sicut liberasti Noë de diluuio. ℟. Amen.
Libera Domine animam serui tui, sicut liberasti Abraham de Vr Chaldæorum. ℟. Amen.
Libera Domine animam serui tui, sicut liberasti Iob de passionibus suis. ℟. Amen.
Libera Domine animam serui tui, sicut liberasti Isaac de hostia, & de manu patris sui Abrahæ. ℟. Amen.
Libera Domine animam serui tui, sicut liberasti Lot de Sodomis, & de flamma ignis. ℟. Amen.
Libera Domine animam serui tui, sicut liberasti Moysen de manu Pharaonis regis Ægyptiorum. ℟. Amen.
Libera Domine animam serui tui, sicut liberasti Danielem de lacu leonum. ℟. Amen.
Libera Domine animam serui tui, sicut liberasti tres pueros de camino ignis ardentis, & de manu regis iniqui. ℟. Amen.
Libera Domine animam serui tui, sicut liberasti Susannam de falso crimine. ℟. Amen.
Libera Domine animam serui tui, sicut liberasti Dauid de manu regis Saul, & de manu Goliæ. ℟. Amen.
Libera Domine animam serui tui, sicut liberasti Petrum & Paulum de carceribus. ℟. Amen.
Et sicut beatissimam Theclam virginem & martyrem tuam de tribus atrocissimis tormen-

tis liberaſti, ſic liberare digneris animam huius ſerui tui, & tecum facias in bonis congaudere cæleſtibus. ℟. Amen.

Oratio.

COmmendamus tibi Domine animam famuli tui N. precamurque te Domine IESV Chriſte, ſaluator mundi, vt propter quam ad terram miſericorditer deſcendiſti, Patriarcharum tuorum ſinibus inſinuare non renuas. Agnoſce Domine creaturam tuam, non à dijs alienis creatam, ſed à te ſolo Deo viuo & vero: quia non eſt alius Deus præter te, & non eſt ſecundùm opera tua. Lætifica Domine animam eius in conſpectu tuo, & ne memineris iniquitatum eius antiquarum, & ebrietatum, quas ſuſcitauit furor, ſiue feruor mali deſiderij. Licet enim peccauerit, tamen Patrem, & Filium, & Spiritum ſanctum non negauit, ſed credidit, & zelum Dei in ſe habuit, & Deum, qui fecit omnia, fideliter adorauit.

Oratio.

DElicta iuuentutis, & ignorantias eius, quæſumus, ne memineris Domine, ſed ſecundùm magnam miſericordiam tuam memor eſto illius in gloria claritatis tuæ. Aperiantur ei cæli, collætentur illi Angeli. In regnum tuum Domine ſeruum tuum ſuſcipe. Suſcipiat eum ſanctus Michaël Archangelus Dei, qui militiæ cæleſtis meruit principatum. Veniant illi obuiàm ſancti Angeli Dei, & perducant eum in ciuitatem cæleſtem Ieruſalem.

Suſcipiat eum beatus Petrus Apoſtolus, cui à Deo claues regni cæleſtis traditæ ſunt. Adiuuet eum ſanctus Paulus Apoſtolus, qui dignus fuit eſſe vas electionis. Intercedat pro eo ſanctus Ioannes electus Dei Apoſtolus, cui reuelata ſunt ſecreta cæleſtia. Orent pro eo omnes ſancti Apoſtoli, quibus à Domino data eſt poteſtas ligandi atque ſoluendi. Intercedant pro eo omnes Sancti & electi Dei, qui pro Chriſti nomine tormenta in hoc ſæculo ſuſtinuerunt: vt vinculis carnis exutus, peruenire mereatur ad gloriam regni cæleſtis: præſtante Domino noſtro IESV Chriſto: Qui cum Patre & Spiritu ſancto viuit & regnat in ſæcula ſæculorum. ℟. Amen.

Si verò diutiùs laborat anima, poterit legi ſuper eum hoc Euangelium ſancti Ioannis.

Ioan. 17.

SVbleuatis oculis in cælum IESVS dixit: Pater venit hora, clarifica Filium tuum, vt Filius tuus clarificet te. Sicut dediſti ei poteſtatem omnis carnis, vt omne quod dediſti ei, det eis vitam æternam. Hæc eſt autem vita æterna: vt cognoſcant te, ſolum Deum verum, & quem miſiſti IESVM Chriſtum. Ego te clarificaui ſuper terram: opus conſummaui, quod dediſti mihi, vt faciam. Et nunc clarifica me tu Pater apud temetipſum, claritate quam habui, priuſquam mundus eſſet, apud te. Manifeſtaui nomen tuum hominibus, quos dediſti mihi de mundo.

mundo. Tui erant, & mihi eos dedisti: & sermonem tuum seruauerunt. Nunc cognouerunt, quia omnia quæ dedisti mihi, abs te sunt: quia verba quæ dedisti mihi, dedi eis. Et ipsi acceperunt: & cognouerunt verè, quia à te exiui: & crediderunt, quia tu me misisti. Ego pro eis rogo. Non pro mundo rogo, sed pro his, quos dedisti mihi: quia tui sunt. Et mea omnia, tua sunt: & tua, mea sunt: & clarificatus sum in eis. Et iam non sum in mundo: & hi in mundo sunt: & ego ad te venio. Pater sancte, serua eos in nomine tuo, quos dedisti mihi: vt sint vnum, sicut & nos. Cùm essem cum eis, ego seruabam eos in nomine tuo. Quos dedisti mihi, custodiui: & nemo ex eis perijt, nisi filius perditionis, vt Scriptura impleatur. Nunc autem ad te venio, & hæc loquor in mundo, vt habeant gaudium meum impletum in semetipsis. Ego dedi eis sermonem tuum, & mundus eos odio habuit, quia non sunt de mundo, sicut & ego non sum de mundo. Non rogo vt tollas eos de mundo, sed vt serues eos à malo. De mundo non sunt, sicut & ego non sum de mundo. Sanctifica eos in veritate. Sermo tuus veritas est. Sicut tu me misisti in mundum, & ego misi eos in mundum. Et pro eis ego sanctifico me ipsum: vt sint & ipsi sanctificati in veritate. Non pro eis autem rogo tantùm, sed & pro eis, qui credituri sunt per verbum eorum in me: vt omnes vnum sint, sicut tu Pater in

me, & ego in te, vt & ipſi in nobis vnum ſint: vt credat mundus, quia tu me miſiſti. Et ego claritatem, quam dediſti mihi, dedi eis: vt ſint vnum, ſicut & nos vnum ſumus. Ego in eis, & tu in me: vt ſint conſummati in vnum: & cognoſcat mundus quia tu me miſiſti, & dilexiſti eos, ſicut & me dilexiſti. Pater, quos dediſti mihi, volo vt vbi ſum ego, & illi ſint mecum: vt videant claritatem meam, quam dediſti mihi: quia dilexiſti me ante conſtitutionem mundi. Pater iuſte, mundus te non cognouit. Ego autem te cognoui: & hi cognouerunt, quia tu me miſiſti. Et notum feci eis nomen tuum, & notum faciam: vt dilectio, qua dilexiſti me, in ipſis ſit, & ego in ipſis.

Paſſio Domini noſtri IESV Chriſti ſecundùm Ioannem. *Cap.* 18.

IN illo tempore: Egreſſus eſt IESVS cum diſcipulis ſuis trans torrentem Cedron, vbi erat hortus, in quem introiuit ipſe, & diſcipuli eius. Sciebat autem & Iudas, qui tradebat eum, locum, quia frequenter IESVS conuenerat illuc cum diſcipulis ſuis. Iudas ergo cùm accepiſſet cohortem, & à Pontificibus & Phariſæis miniſtros, venit illuc cum laternis, & facibus, & armis. IESVS itaque ſciens omnia, quæ ventura erant ſuper eum, proceſſit, & dixit eis: Quem quæritis? Reſponderunt ei: IESVM Nazarenum. Dicit eis IESVS: Ego ſum. Stabat autem & Iudas, qui

qui tradebat eum, cum ipsis. Vt ergo dixit eis: Ego sum: abierunt retrorsum, & ceciderunt in terram. Iterùm ergo interrogauit eos: Quem quæritis? Illi autem dixerunt: IESVM Nazarenum. Respondit IESVS: Dixi vobis, quia ego sum: si ergo me quæritis, sinite hos abire. Vt impleretur sermo, quem dixit: Quia quos dedisti mihi, non perdidi ex eis quemquam. Simon ergo Petrus habens gladium eduxit eum: & percussit pontificis seruum: & abscidit auriculam eius dexteram. Erat autem nomen seruo Malchus. Dixit ergo IESVS Petro: Mitte gladium tuum in vaginam. Calicem quem dedit mihi Pater, non bibam illum? Cohors ergo, & tribunus, & ministri Iudæorum comprehenderunt IESVM, & ligauerunt eum: & adduxerunt eum ad Annam primùm. erat enim socer Caiphæ, qui erat pontifex anni illius. Erat autem Caiphas, qui consilium dederat Iudæis: Quia expedit, vnum hominem mori pro populo. Sequebatur autem IESVM Simon Petrus, & alius discipulus. Discipulus autem ille erat notus pontifici, & introiuit cum IESV in atrium pontificis. Petrus autem stabat ad ostium foris. Exiuit ergo discipulus ille, qui erat notus pontifici, & dixit ostiariæ: & introduxit Petrum. Dicit ergo Petro ancilla ostiaria: Numquid & tu ex discipulis es hominis istius? Dicit ille. Non sum. Stabant autem serui & mi-

niſtri ad prunas : quia frigus erat, & calefaciebant ſe: erat autem cum eis & Petrus ſtans, & calefaciens ſe. Pontifex ergo interrogauit IESVM de diſcipulis ſuis, & de doctrina eius. Reſpondit ei IESVS : Ego palàm locutus ſum mundo : ego ſemper docui in ſynagoga, & in templo, quò omnes Iudæi conueniunt: & in occulto locutus ſum nihil. Quid me interrogas? interroga eos, qui audierunt, quid locutus ſum ipſis : ecce hi ſciunt, quæ dixerim ego. Hæc autem cùm dixiſſet, vnus aſſiſtens miniſtrorum dedit alapam IESV, dicens : Sic reſpondes pontifici? Reſpondit ei IESVS : Si malè locutus ſum, teſtimonium perhibe de malo : ſi autem benè, quid me cædis? Et miſit eum Annas ligatum ad Caipham pontificem. Erat autem Simon Petrus ſtans, & calefaciens ſe. Dixerunt ergo ei: Numquid & tu ex diſcipulis eius es? Negauit ille, & dixit : Non ſum. Dicit ei vnus ex ſeruis pontificis, cognatus eius, cuius abſcidit Petrus auriculam : Nónne ego te vidi in horto cum illo? Iterùm ergo negauit Petrus: & ſtatim gallus cantauit. Adducunt ergo IESVM à Caipha in prætorium. Erat autem manè: & ipſi non introierunt in prætorium, vt non contaminarentur, ſed vt manducarent Paſcha. Exiuit ergo Pilatus ad eos foras, & dixit : Quam accuſationem affertis aduerſus hominem hunc? Reſponderunt, & dixerunt ei:

Si non esset hic malefactor, non tibi tradidissemus eum. Dixit ergo eis Pilatus: Accipite eum vos, & secundùm legem vestram iudicate eum. Dixerunt ergo ei Iudæi: Nobis non licet interficere quemquam. Vt sermo IESV impleretur, quem dixit significans qua morte esset moriturus. Introiuit ergo iterùm in prætorium Pilatus, & vocauit IESVM, & dixit ei: Tu es rex Iudæorum? Respondit IESVS: A temetipso hoc dicis, an alij dixerunt tibi de me? Respondit Pilatus: Numquid ego Iudæus sum? Gens tua, & pontifices tradiderunt te mihi: quid fecisti? Respondit IESVS: Regnum meum non est de hoc mundo. si ex hoc mundo esset regnum meum, ministri mei vtique decertarent, vt non traderer Iudæis: nunc autem regnum meum non est hinc. Dixit itaque ei Pilatus: Ergo rex es tu? Respondit IESVS: Tu dicis quia rex sum ego. Ego in hoc natus sum, & ad hoc veni in mundum, vt testimonium perhibeam veritati: omnis, qui est ex veritate, audit vocem meam. Dicit ei Pilatus: Quid est veritas? Et cùm hoc dixisset, iterùm exiuit ad Iudæos, & dicit eis: Ego nullam inuenio in eo causam. Est autem consuetudo vobis, vt vnum dimittam vobis in Pascha: vultis ergo dimittam vobis regem Iudæorum? Clamauerunt ergo rursum omnes, dicentes: Non hunc, sed Barabbam. Erat autem Barabbas latro. Tunc ergo apprehendit

hendit Pilatus IESVM, & flagellauit. Et milites plectentes coronam de ſpinis impoſuerunt capiti eius: & veſte purpurea circumdederunt eum. Et veniebant ad eum, & dicebant: Aue rex Iudæorum: & dabant ei alapas. Exiuit ergo iterùm Pilatus foras, & dicit eis: Ecce adduco vobis eum foras, vt cognoſcatis quia nullam inuenio in eo cauſam. Exiuit ergo IESVS portans coronam ſpineam, & purpureum veſtimentum: & dicit eis: Ecce homo. Cùm ergo vidiſſent eum Pontifices, & miniſtri, clamabant dicentes: Crucifige, crucifige eum. Dicit eis Pilatus: Accipite eum vos, & crucifigite: ego enim non inuenio in eo cauſam. Reſponderunt ei Iudæi: Nos legem habemus, & ſecundùm legem debet mori: quia filium Dei ſe fecit. Cùm ergo audiſſet Pilatus hunc ſermonem, magis timuit. Et ingreſſus eſt prætorium iterùm: & dixit ad IESVM: Vnde es tu? IESVS autem reſponſum non dedit ei. Dicit ergo ei Pilatus: Mihi non loqueris? neſcis quia poteſtatem habeo crucifigere te, & poteſtatem habeo dimittere te? Reſpondit IESVS: Non haberes poteſtatem aduerſum me vllam, niſi tibi datum eſſet deſuper. Proptereà qui me tradidit tibi, maius peccatum habet. Et exinde quærebat Pilatus dimittere eum. Iudæi autem clamabant dicentes: Si hunc dimittis, non es amicus Cæſaris. Omnis enim, qui ſe regem facit, contradicit Cæſari. Pilatus

tus autem cùm audiſſet hos ſermones, adduxit foras IESVM, & ſedit pro tribunali, in loco, qui dicitur Lithóſtrotos, Hebraicè autem Gabbatha. Erat autem paraſceue Paſchæ, hora quaſi ſexta: & dicit Iudæis: Ecce rex veſter. Illi autem clamabant: Tolle, tolle, crucifige eum. Dicit eis Pilatus: Regem veſtrum crucifigam? Reſponderunt Pontifices: Non habemus Regem, niſi Cæſarem. Tunc ergo tradidit eis illum, vt crucifigeretur. Suſceperunt autem IESVM, & eduxerunt. Et baiulans ſibi crucem exiuit in eum, qui dicitur Caluariæ, locum, Hebraicè autem Gólgotha: vbi crucifixerunt eum, & cum eo alios duos hinc & hinc, medium autem IESVM. Scripſit autem & titulum Pilatus: & poſuit ſuper crucem. Erat autem ſcriptum: IESVS Nazarenus, Rex Iudæorum. Hunc ergo titulum multi Iudæorum legerunt: quia prope ciuitatem erat locus, vbi crucifixus eſt IESVS: & erat ſcriptum Hebraicè, Græcè, & Latinè. Dicebant ergo Pilato Pontifices Iudæorum: Noli ſcribere, Rex Iudæorum: ſed quia ipſe dixit: Rex ſum Iudæorum. Reſpondit Pilatus: Quod ſcripſi, ſcripſi. Milites ergo cùm crucifixiſſent eum, acceperunt veſtimenta eius. (& fecerunt quatuor partes, vnicuique militi partem) & tunicam. Erat autem tunica inconſutilis, deſuper contexta per totum. Dixerunt ergo ad inuicem: Non ſcindamus eam,

ſed

ſed ſortiamur de illa cuius ſit. Vt Scriptura impleretur, dicens: Partiti ſunt veſtimenta mea ſibi: & in veſtem meam miſerunt ſortem. Et milites quidem hæc fecerunt. Stabant autem iuxta crucem IESV mater eius, & ſoror matris eius, Maria Cléophæ, & Maria Magdalene. Cùm vidiſſet ergo IESVS matrem, & diſcipulum ſtantem, quem diligebat, dicit matri ſuæ: Mulier, ecce filius tuus. Deinde dicit diſcipulo: Ecce mater tua. Et ex illa hora accepit eam diſcipulus in ſua. Poſteà ſciens IESVS, quia omnia conſummata ſunt, vt conſummaretur Scriptura, dixit: Sitio. Vas ergo erat poſitum aceto plenum. Illi autem ſpongiam plenam aceto, hyſſopo circumponentes, obtulerunt ori eius. Cùm ergo accepiſſet IESVS acetum, dixit: Conſummatum eſt. Et inclinato capite tradidit ſpiritum. Iudæi ergo, quoniam Paraſcéue erat, vt non remanerent in cruce corpora ſabbato (erat enim magnus dies ille ſabbati) rogauerunt Pilatum, vt frangerentur eorum crura, & tollerentur. Venerunt ergo milites, & primi quidem fregerunt crura, & alterius, qui crucifixus eſt cum eo. Ad IESVM autem cùm veniſſent, vt viderunt eum iam mortuum, non fregerunt eius crura, ſed vnus militum lancea latus eius aperuit, & continuò exiuit ſanguis, & aqua. Et qui vidit, teſtimonium perhibuit: & verum eſt teſtimonium eius. Et ille ſcit, quia

vera dicit: vt & vos credatis. Facta ſunt enim hæc vt Scriptura impleretur: Os non comminuetis ex eo. Et iterùm alia Scriptura dicit: Videbunt, in quem transfixerunt. Poſt hæc autem rogauit Pilatum Ioſeph ab Arimathia (eò quòd eſſet diſcipulus IESV, occultus autem propter metum Iudæorum) vt tolleret corpus IESV. Et permiſit Pilatus. Venit ergo, & tulit corpus IESV. Venit autem & Nicodémus, qui venerat ad IESVM nocte primùm, ferens mixturam myrrhæ, & áloes, quaſi libras centum. Acceperunt ergo corpus IESV, & ligauerunt illud linteis cum aromatibus, ſicut mos eſt Iudæis ſepelire. Erat autem in loco, vbi crucifixus eſt, hortus: & in horto monumentum nouum, in quo nondum quiſquam poſitus erat. Ibi ergo propter Paraſcéuen Iudæorum, quia iuxtà erat monumentum, poſuerunt IESVM.

Oratio ad Dominum IESVM Chriſtum de ſingulis articulis Paſſionis eius, dicenda à moriente, vel ab alio pro eo. ℣. Adoramus te Chriſte, & benedicimus tibi. ℟. Quia per ſanctam Crucem tuam redemiſti mundum.

DEus, qui pro redemptione mundi voluiſti naſci, circumcidi, à Iudæis reprobari, à Iuda traditore oſculo tradi, vinculis alligari; ſicut agnus innocens ad victimam duci, atque conſpectibus Annæ, Caiphæ, Pilati, & Herodis indecenter offerri; à falſis teſtibus accuſari,

cuſari, flagellis & opprobrijs vexari, ſputis conſpui, ſpinis coronari, colaphis cædi, arundine percuti, facie velari, & veſtibus exui, cruci clauis affigi, in cruce leuari, inter latrones deputari, felle & aceto potari, & lancea vulnerari: Tu Domine per has ſanctiſſimas pœnas tuas, quas ego indignus recolo, & per ſanctam crucem & mortem tuam libera me [vel, ſi alius dicit pro eo libera famulum tuum N.] à pœnis inferni, & perducere digneris, quò perduxiſti latronem tecum crucifixum. Qui cum Patre & Spiritu ſancto viuis & regnas in ſæcula ſæculorum. Amen.

Dici prætereà poſſunt ſequentes Pſalmi.

Pſalmus 117.

CONfitemini Domino quoniam bonus: * quoniam in ſæculum miſericordia eius.

D icat nunc Iſraël quoniam bonus: * quoniam in ſæculum miſericordia eius.

D icat nunc domus Aaron: * quoniam in ſæculum miſericordia eius.

D icant nunc qui timent Dominum: * quoniam in ſæculum miſericordia eius.

D e tribulatione inuocaui Dominum: * & exaudiuit me in latitudine Dominus.

D ominus mihi adiutor: * non timebo quid faciat mihi homo.

D ominus mihi adiutor: * & ego deſpiciam inimicos meos.

B onum eſt confidere in Domino, *quàm confidere in homine.

B onum eſt ſperare in Domino, * quàm ſperare in principibus.

O mnes gentes circuierunt me: * & in nomine Domini quia vltus ſum in eos.

C ircumdantes circumdederunt me : * & in nomine Domini quia vltus ſum in eos.

C ircumdederunt me ſicut apes, & exarſerunt ſicut ignis in ſpinis : * & in nomine Domini quia vltus ſum in eos.

I mpulſus euerſus ſum vt caderem : * & Dominus ſuſcepit me.

F ortitudo mea, & laus mea Dominus: * & factus eſt mihi in ſalutem.

V ox exultationis, & ſalutis : * in tabernaculis iuſtorum.

D extera Domini fecit virtutem : dextera Dñi exaltauit me , * dextera Dñi fecit virtutem.

N on moriar , ſed viuam : * & narrabo opera Domini.

C aſtigans caſtigauit me Dominus : * & morti non tradidit me.

A perite mihi portas iuſtitiæ , ingreſſus in eas confitebor Domino : * hæc porta Domini, iuſti intrabunt in eam.

C onfitebor tibi quoniam exaudiſti me : * & factus es mihi in ſalutem.

L apidem,quem reprobauerunt ædificantes : * hic factus eſt in caput anguli.

A Domino factum eſt iſtud: * & eſt mirabile in oculis noſtris.

H æc eſt dies, quam fecit Dominus: * exultemus, & lætemur in ea.

O Domine ſaluum me fac, ô Dñe benè proſperare: * benedictus qui venit in nomine Dñi.

B enediximus vobis de domo Domini: * Deus Dominus, & illuxit nobis.

C onſtituite diem ſolemnem in condenſis, * vſquè ad cornu altaris.

D eus meus es tu, & confitebor tibi: * Deus meus es tu, & exaltabo te.

C onfitebor tibi quoniam exaudiſti me: * & factus es mihi in ſalutem.

C onfitemini Domino quoniam bonus:* quoniam in ſæculum miſericordia eius.

G loria Patri. Pſalmus 118.

B Eati immaculati in via: * qui ambulant in lege Domini.

B eati qui ſcrutantur teſtimonia eius: * in toto corde exquirunt eum.

N on enim qui operantur iniquitatem, * in vijs eius ambulauerunt.

T u mandaſti * mandata tua cuſtodiri nimis.

V tinam dirigantur viæ meæ, * ad cuſtodiendas iuſtificationes tuas.

T unc non confundar, * cùm perſpexero in omnibus mandatis tuis.

C onfitebor tibi in directione cordis: * in eo quòd didici iudicia iuſtitiæ tuæ.

I ustificationes tuas custodiam : * non me derelinquas vsquequaque.

I n quo corrigit adolescentior viam suam ? * in custodiendo sermones tuos.

I n toto corde meo exquisiui te : * ne repellas me à mandatis tuis.

I n corde meo abscondi eloquia tua : * vt non peccem tibi.

B enedictus es Domine : * doce me iustificationes tuas.

I n labiis meis, * pronuntiaui omnia iudicia oris tui.

I n via testimoniorum tuorum delectatus sum, * sicut in omnibus diuitiis.

I n mandatis tuis exercebor : * & considerabo vias tuas.

I n iustificationibus tuis meditabor : * non obliuiscar sermones tuos. G loria Patri.

R Etribue seruo tuo, viuifica me: * & custodiam sermones tuos.

R euela oculos meos : * & considerabo mirabilia de lege tua.

I ncola ego sum in terra: * non abscondas à me mandata tua.

C oncupiuit anima mea desiderare iustificationes tuas, * in omni tempore.

I ncrepasti superbos : * maledicti qui declinant à mandatis tuis.

A ufer à me opprobrium, & contemptum : * quia testimonia tua exquisiui.

Etenim sederunt principes, & aduersum me loquebantur: * seruus autem tuus exercebatur in iustificationibus tuis.
Nam & testimonia tua meditatio mea est: * & consilium meum iustificationes tuæ.
Adhæsit pauimento anima mea: * viuifica me secundùm verbum tuum.
Vias meas enuntiaui, & exaudisti me: * doce me iustificationes tuas.
Viam iustificationum tuarum instrue me: * & exercebor in mirabilibus tuis.
Dormitauit anima mea præ tædio: * confirma me in verbis tuis.
Viam iniquitatis amoue à me: * & de lege tua miserere mei.
Viam veritatis elegi: * iudicia tua non sum oblitus.
Adhæsi testimoniis tuis Domine: * noli me confundere.
Viam mandatorum tuorum cucurri, * cùm dilatasti cor meum.

Tres piæ & vtiles morientibus Orationes, cum tribus Pater noster & tribus Aue Maria, in agone mortis recitandæ. Primò dicitur: Kyrie eleïson. Christe eleïson. Kyrie eleïson. Pater noster. Aue Maria. Oratio.

DOmine IESV Christe, per tuam sanctissimam agoniam, & orationem qua orasti pro nobis in monte Oliueti, quando factus est sudor tuus sicut guttæ sanguinis decurrentis in terram:

terram: obſecro te, vt multitudinem ſudoris tui ſanguinei, quem præ timoris anguſtia copioſiſſimè pro nobis effudiſti, offerre & oſtendere digneris Deo Patri omnipotenti contra multitudinem omnium peccatorum huius famuli tui N. & libera eum in hac hora mortis ſuæ ab omnibus pœnis & anguſtiis, quas pro peccatis ſuis ſe timet meruiſſe. Qui cum Patre & Spiritu ſancto viuis & regnas Deus in ſæcula ſæculorum. ℟. Amen. Secundò dicitur: Kyrie eleïſon. Chriſte eleïſon. Kyrie eleïſon. Pater noſter. Aue Maria. Oratio.

DOmine IESV Chriſte, qui pro nobis mori dignatus es in cruce, obſecro te, vt omnes amaritudines paſſionum & pœnarum tuarum, quas pro nobis miſeris peccatoribus ſuſtinuiſti in cruce, maximè in illa hora, quando ſanctiſſima anima tua egreſſa eſt de ſanctiſſimo corpore tuo, offerre & oſtendere digneris Deo Patri omnipotenti pro anima huius famuli tui N. & libera eum in hac hora mortis ab omnibus pœnis & paſſionibus, quas pro peccatis ſuis ſe timet meruiſſe. Qui cum Patre & Spiritu ſancto viuis & regnas Deus in ſæcula ſæculorum. ℟. Amen. Tertiò dicitur: Kyrie eleïſon. Chriſte eleïſon, Kyrie eleïſon, Pater noſter. Aue Maria. Oratio.

DOmine IESV Chriſte, qui per os Prophetæ dixiſti, In charitate perpetua dilexi te, ideò attraxi te miſerans: obſecro te, vt eam-

dem charitatem tuam, quæ te de cælis in terram ad tolerandas omnium paſſionum tuarum amaritudines attraxit, offerre & oſtendere digneris Deo Patri omnipotenti pro anima huius famuli tui N. & libera eum ab omnibus paſſionibus & pœnis, quas pro peccatis ſuis timet ſe meruiſſe. Et ſalua animam eius in hac hora exitus ſui. Aperi ei ianuam vitæ, & fac eum gaudere cum Sanctis tuis in gloria æterna. Et tu piiſſime Domine IESV Chriſte, qui redemiſti nos pretioſiſſimo Sanguine tuo, miſerere animæ huius famuli tui, & eam introducere digneris ad ſemper virentia & amœna loca Paradiſi, vt viuat tibi amore indiuiſibili, qui à te, & ab electis tuis numquam ſeparari poteſt. Qui cum Patre & Spiritu ſancto viuis & regnas Deus in ſæcula ſæculorum. ℟. Amen.

In exſpiratione.

CVm verò tempus expirandi inſtiterit, tunc maximè ab omnibus circumſtantibus flexis genibus vehementer orationi inſtandum eſt. Ipſe verò moriens, ſi poteſt, dicat; vel ſi non poteſt, aſſiſtens, ſiue Sacerdos pro eo clara voce pronuntiet: IESV, IESV, IESV. Quod, & ea quæ ſequuntur, ad illius aures, ſi videbitur, etiam ſæpiùs repetat. In manus tuas Domine commendo ſpiritum meum. Domine IESV Chriſte ſuſcipe ſpiritum meum. Sancta Maria ora pro me. Maria mater gratiæ, mater miſe-

misericordiæ, tu me ab hoste protege, & hora mortis suscipe.

Tunc vbi viget pia consuetudo, pulsetur campana parochialis Ecclesię aliquibus ictibus, ad significandum fidelibus in vrbe, vel loco, aut extrà in suburbanis existentibus instantem mortem expirantis ægroti, vt pro eo Deum rogare possint.

Egressa anima de corpore, statim dicatur hoc ℞. Subuenite Sancti Dei, occurrite Angeli Domini, Suscipientes animam eius, Offerentes eam in conspectu Altissimi. ℣. Suscipiat te Christus qui vocauit te, & in sinum Abrahæ Angeli deducant te. ℞. Suscipientes animam eius, Offerentes eam in conspectu Altissimi. ℣. Requiem æternam dona ei Domine, & lux perpetua luceat ei. Offerentes eam in conspectu Altissimi. Kyrie eleison. Christe eleïson. Kyrie eleïson. Pater noster. ℣. Et ne nos inducas in tentationem. ℞. Sed libera nos à malo. ℣. Requiem æternam dona ei Domine. ℞. Et lux perpetua luceat ei. ℣. A porta inferi. ℞. Erue Domine animam eius. ℣. Requiescat in pace. ℞. Amen. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℞. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiscum. ℞. Et cum spiritu tuo. Oremus.

TIbi Domine commendamus animam famuli tui N. vt defunctus sæculo tibi viuat, & quæ per fragilitatem humanæ conuersatio-

nis peccata commiſit, tu venia miſericordiſſimæ pietatis abſterge. Per Chriſtum Dominum noſtrum.

Interim detur campanæ ſignum tranſitus defuncti pro loci conſuetudine, vt audientes pro eius anima Deum precentur. Deinde corpus de more honeſtè compoſitum loco decenti cum lumine collocetur; ac parua Crux ſuper pectus inter manus defuncti ponatur: aut vbi Crux deſit, manus in modum Crucis componantur: interdumque aſpergatur Aqua benedicta: & interim donec efferatur, qui adſunt, ſiue Sacerdotes, ſiue alij, orabunt pro defuncto.

DE EXEQVIIS.

SAcras cærimonias ac ritus, quibus ex antiquiſsima traditione, & ſummorum Pontificum inſtitutis ſancta mater Eccleſia Catholica in filiorum ſuorum exequijs vti ſolet, tamquam vera religionis myſteria, Chriſtianæque pietatis ſigna, & fidelium mortuorum ſaluberrima ſuffragia, Parochi ſummo ſtudio ſeruare debent, atque vſu retinere.

His itaque præſtandis, qua par eſt modeſtia ac deuotione ita ſe habebunt, vt ad defunctorum ſalutem, ſimúlque ad viuorum pietatem, quemadmodum verè ſunt, non ad quæſtum, eiuſmodi ritus ſanctè inſtituti eſſe videantur.

Nullum

Nullum corpus sepeliatur, præsertim si mors repentina fuerit, nisi post debitum temporis interuallum, vt nullus omnino de morte relinquatur dubitandi locus.

Quod antiquißimi est instituti, illud quantum fieri poterit, retineatur, vt Missa præsente corpore defuncti pro eo celebretur, antequam sepulturæ tradatur.

Si quis die festo sit sepeliendus, Missa propria pro defunctis præsente corpore celebrari poterit; dum tamen Conuentualis Missa & Officia diuina non impediantur, magnáque diei celebritas non obstet.

Caueant omnino Parochi aliíque Sacerdotes, ne sepulturæ vel exequiarum seu anniuersarij mortuorum officij causa quidquam paciscantur, aut tamquam pretium exigant: sed iis eleëmosynis contenti sint, quæ aut probata consuetudine dari solent, aut Ordinarius constituerit. Neque permittant, vt pallia aut alia Altaris ornamenta ad ornatum feretri vel tumbæ adhibeantur.

Cùm autem antiquißimi ritus Ecclesiastici sit, cereos accensos in exequiis & funeribus deferre, caueant item ne eiusmodi ritus omittatur, ac ne quid auarè aut indignè in eo committatur.

Pauperes verò, quibus mortuis nihil aut ita parum superest, vt propriis impensis humari non poßint, gratis omnino sepeliantur; ac debita

lumina suis impensis, si opus fuerit, adhibeant Sacerdotes ad quos defuncti cura pertinet, vel aliqua pia Confraternitas, si fuerit, iuxta loci consuetudinem.

Vbi viget antiqua consuetudo sepeliendi mortuos in Cœmeteriis, retineatur, & vbi fieri potest, restituatur; at verò cui locus sepulturæ dabitur in Ecclesia, humi tantùm detur. Cadauera autem prope altaria non sepeliantur.

Sepulchra Sacerdotum & Clericorum cuiuscumque Ordinis, vbi fieri potest, à sepulchris laicorum separata sint, ac decentiori loco sita; atque ita, vbi commodum fuerit, vt alia pro Sacerdotibus, alia pro inferioris Ordinis Ecclesiæ ministris parata sint.

Sacerdos, aut cuiusuis Ordinis Clericus defunctus vestibus suis quotidianis communibus vsque ad talarem vestem inclusiuè, tum desuper sacro vestitu Sacerdotali vel Clericali, quem Ordinis sui ratio deposcit, indui debet. Sacerdos quidem super talarem vestem, amictu, alba, cingulo, manipulo, stola, & casula seu planeta violacea sit indutus.

Diaconus verò induatur amictu, alba, cingulo, manipulo, stola super humerum sinistrum, quæ sub axilla dextra annectatur, & Dalmatica violacea.

Subdiaconus autem amictu, alba, cingulo, manipulo, & tunicella.

Alij prætereà inferiorum Ordinum Clerici super-

per pelliceo supra vestem talarem ornari debent, singuli prædicti cum tonsura ac birretis suis.

Nullum porrò cadauer perpetuæ sepulturæ traditum ex vlla cuiusuis Ordinis Ecclesia asportari liceat, nisi de licentia Ordinarij.

Laici cadauer, quolibet generis aut dignitatis titulo præditus ille fuerit, Clerici ne deferant, sed laici.

Corpora defunctorum in Ecclesia ponenda sunt pedibus versus altare maius, vel si conduntur in Oratoriis aut Cappellis, ponantur cum pedibus versis ad illarum altaria, quod etiam pro situ & loco fiat in sepulchro. Presbyteri verò habeant caput versus altare.

Ceterùm nemo Christianus in communione fidelium defunctus, extra Ecclesiam aut cœmeterium ritè benedictum sepeliri debet: sed si neceßitas cogat ex aliquo euentu aliquando ad tempus aliter fieri, curetur, vt quatenus fieri poterit, corpus in locum sacrum quamprimùm transferatur, & interim semper Crux capiti illius apponi debet, ad significandum illum in Christo quieuisse.

Quibus non licet dare Ecclesiasticam sepulturam.

IGnorare non debet Parochus, qui ab Ecclesiastica sepultura ipso iure sunt excludendi; ne quemquam ad illam contra sacrorum Canonum decreta vmquam admittat.

Negatur igitur Ecclesiastica sepultura Paganis,

nis, Iudæis, & omnibus infidelibus, hæreticis, & eorum fautoribus: apostatis à Christiana fide; schismaticis, & publicis excommunicatis maiori excommunicatione; interdictis nominatim, & iis, qui sunt in loco interdicto, eo durante.

Se ipsos occidentibus ob desperationem, vel iracundiam (non tamen si ex insania id accidat) nisi ante mortem dederint signa pœnitentiæ.

Morientibus in duello, etiamsi ante obitum dederint pœnitentiæ signa.

Manifestis & publicis peccatoribus, qui sine pœnitentia perierunt.

Iis, de quibus publicè constat, quòd semel in anno non susceperint Sacramenta Confessionis & Communionis in Pascha, & absque vllo signo contritionis obierunt.

Infantibus mortuis absque Baptismo.

Vbi verò in prædictis casibus dubium occurrerit, Ordinarius consulatur.

Exequiarum ordo.

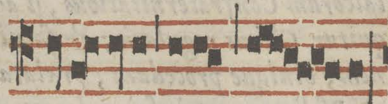
Constituto tempore, quo corpus ad Ecclesiam deferendum est, conuocetur Clerus, & alij, qui funeri interesse debent, & in Parochialem, vel in aliam Ecclesiam, iuxta loci consuetudinem, ordine conueniant; ac datis certis campanæ signis, eo modo & ritu quo in eo loco fieri solet, Parochus indutus superpelliceo & stola

nigra,
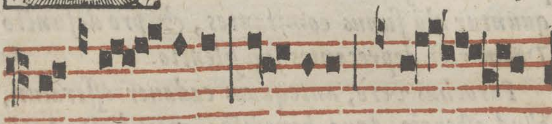
nigra, vel etiam pluuiali eiuſdem coloris, Clerico præferente Crucem, & alio Aquam benedictam, ad domum defuncti vnà cum aliis procedit. diſtribuuntur cerei, & accenduntur intortitia. Mox ordinatur Proceßio, præcedentibus laicorum Confraternitatibus, ſi adſint; tum ſequitur Clerus regularis, & ſæcularis per ordinem, biníque procedunt, prælata Cruce, deuotè Pſalmos, vt infrà, decantantes, Parocho præcedente feretrum cum luminibus. Inde ſequuntur alij funus comitantes, & pro defuncto Deum ritè deprecantes ſub ſilentio.

Parochus verò, antequam cadauer efferatur, illud aſpergit Aqua benedicta. mox dicit Antiphonam, Si iniquitates obſeruaueris. *& Pſalmum*, De profundis clamaui ad te Domine, *&c. in fine*, Requiem æternam dona ei Domine, & lux perpetua luceat ei. *repetit Antiphonam totam*, Si iniquitates, *&c. Deinde cadauer effertur, Parochúſque de domo procedens ſtatim graui voce intonat Antiphonam*, Exultabunt Domino; *& Cantores inchoant Pſalmum* Miſerere mei Deus ſecundùm magnam, *&c. Clero alternatim proſequente; ac ſi longitudo itineris poſtulauerit, dicantur alij Pſalmi ex Officio mortuorum: & in fine cuiuſque Pſalmi dicitur*, Requiem æternam dona ei Domine, *&c. qui Pſalmi deuotè, diſtinctè, grauíque voce recitari debent vſque ad Eccleſiam.*

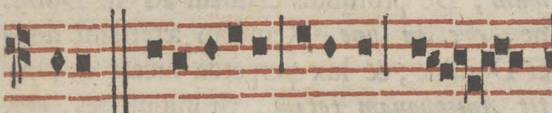
Ad ingreſſum Eccleſiæ repetitur Antiph. Exultabunt Domino oſſa humiliata. *Deinde Eccleſiam ingreſſi, cantant Reſp. Cantore incipiente, & Clero alternatim reſpondente, videlicet:*
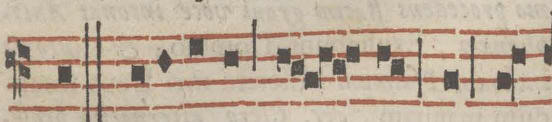

SVbuenite Sancti De i,

oc cur rite An geli Do-

mini, Suſcipientes animam e-
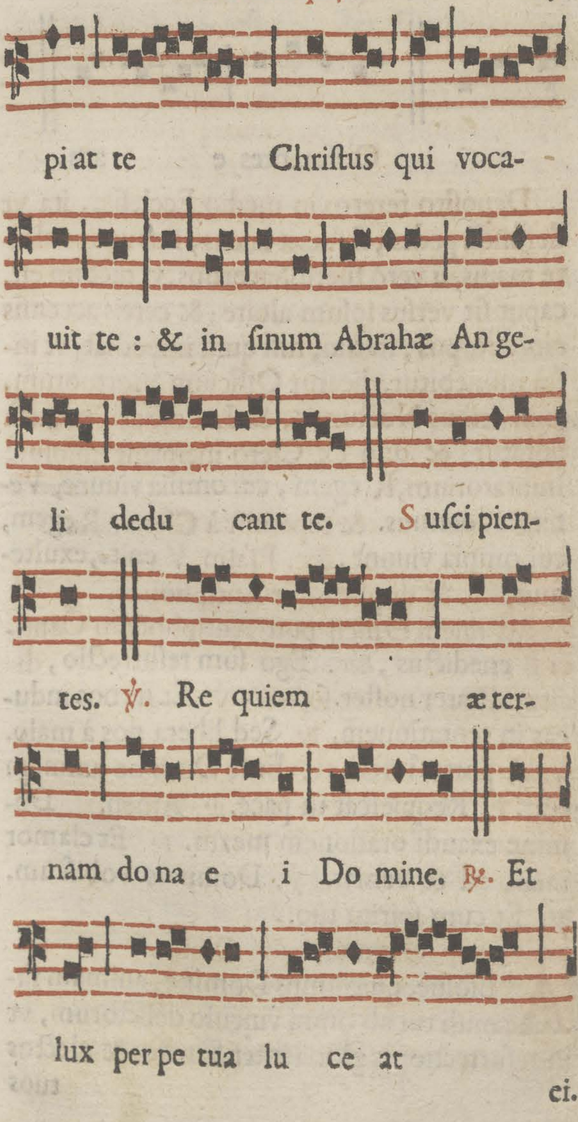

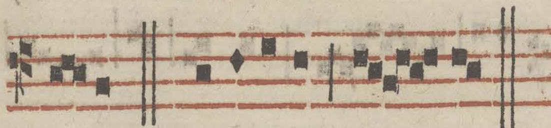
ius, Offerentes e am in con-

ſpe ctu Al tiſ ſimi. ℣. Suſci-

piat

pi at te Christus qui voca-
uit te : & in ſinum Abrahæ An ge-
li dedu cant te. Suſci pien-
tes. ℣. Re quiem æ ter-
nam do na e i Do mine. ℟. Et
lux per pe tua lu ce at
ei.

Depoſito feretro in medio Eccleſiæ, ita vt defúncti pedes, ſi fuerit laicus, ſint verſus altare maius, ſi verò fuerit Sacerdos, vt dictum eſt, caput ſit verſus ipſum altare; & cereis accenſis circa corpus, ſtatim, niſi quid impediat, vt infrà monebitur, dicatur Officium mortuorum, cum tribus Nocturnis, & Laudibus, vt infrà ponitur; & duo ex Clero incipiant abſolutè Inuitatorium, R egem, cui omnia viuunt, Venite adoremus. & repetitur à Clero, R egem, cui omnia viuunt, &c. Pſalm. V enite, exultemus, &c. & duplicantur Antiphonæ.

Ad finem Officij poſt Antiphonam Cantici B enedictus, &c. Ego ſum reſurrectio, dicitur. P ater noſter. ſecretò. ℣. Et ne nos inducas in tentationem. ℟. Sed libera nos à malo. ℣. A porta inferi. ℟. Erue Domine animam eius. ℣. Requieſcat in pace. ℟. Amen. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus. Oratio.

ABſolue, quæſumus Domine, animam famuli tui ab omni vinculo delictorum, vt in reſurrectionis gloria inter Sanctos & electos

tuos

tuos resuscitatus respiret. Per Christum Dominum nostrum. ℟. Amen.
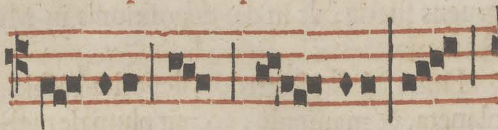
Dum in Officio dicuntur Laudes, Sacerdos cum ministris paratur ad celebrandam Missam solemnem pro defuncto, si tempus congruens fuerit, vt in die depositionis in Missali Romano.

Finita Missa, Sacerdos, deposita casula, seu planeta, & manipulo, accipit pluuiale nigri coloris; & Subdiaconus accipit Crucem, & accedit ad feretrum, & se sistit ad caput defuncti cum Cruce medius inter duos Acolythos seu ceroferarios cum candelabris, & candelis accensis: & omnes alij de Clero veniunt ordinatim in gradu suo cum candelis accensis, & stant in circuitu feretri: tum sequitur Sacerdos cum Diacono, & assistente, aliisque ministris, & facta reuerentia Altari, sistit se contra Crucem ad pedes defuncti, retrò astantibus ei à sinistris duobus Acolythis, vno cum thuribulo & nauicula incensi, altero cum vase Aquæ benedictæ & aspersorio, & Acolytho seu Clerico tenente librum, absolutè dicit sequentem Orationem.
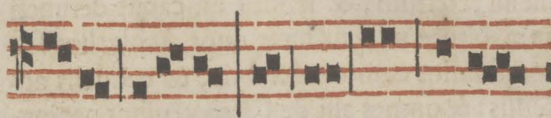
NOn intres in iudicium cum seruo tuo Domine, quia nullus apud te iustificabitur homo, nisi per te omnium peccatorum ei tribuatur remissio. Non ergo eum, quæsumus, tua iudicialis sententia premat, quem tibi vera supplicatio fidei Christianæ commendat: sed gratia tua illi succurrente, mereatur euadere

dere iudicium vltionis, qui dum viueret, insignitus est signaculo sanctæ Trinitatis, qui viuis & regnas in sæcula sæculorum. ℟. Amen.
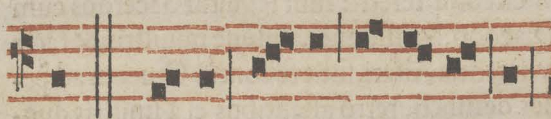
Deinde Cantore incipiente, Clerus circumstans cantat sequens Responsorium.
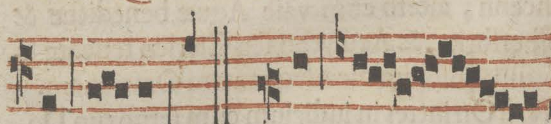

L I bera me Do mine de
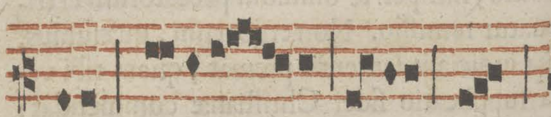

morte æter na, in die illa tremen-

da: Quando cæ li mo uendi sunt
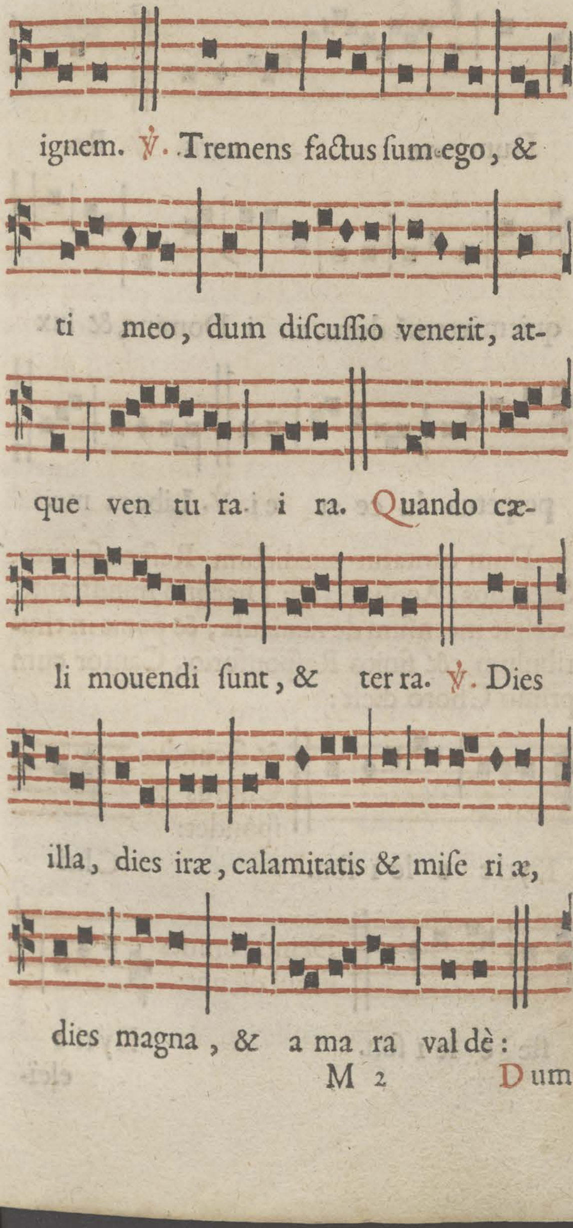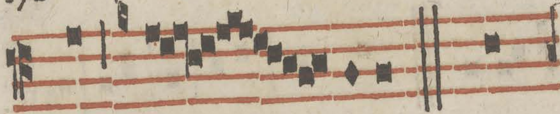

& ter ra: D um ve-

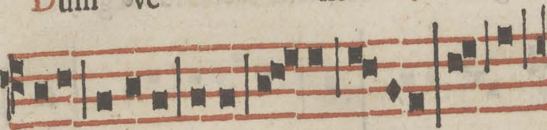
neris iu di ca re sæculum per

ignem.
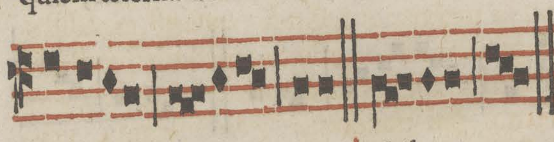

ignem. ℣. Tremens factus ſum ego, &
ti meo, dum diſcuſſio venerit, at-
que ven tu ra i ra. Quando cæ-
li mouendi ſunt, & ter ra. ℣. Dies
illa, dies iræ, calamitatis & miſe ri æ,
dies magna, & a ma ra val dè:

Dum ve neris. ℣. Re-
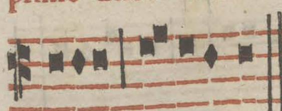

quiem æternã dona e i Domine, & lux
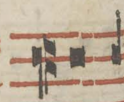

perpetua lu ce at e i. ℣. Libera me.
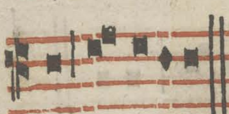
Dum cantatur prædictum Reſponſorium, Sacerdos, Acolytho ſeu Diacono miniſtrante, accipit incenſum de nauicula, & ponit in thuribulum, & finito Reſponſorio, Cantor cum primo Choro dicit:

& ſecundus Chorus reſpondet:

Kyri e e le ï ſon. Chri-
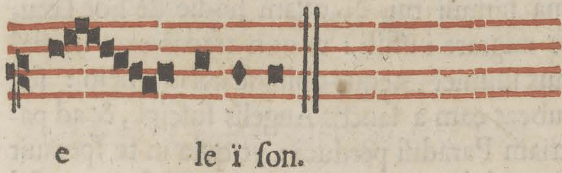

Deinde omnes ſimul dicunt:

ſte e le ï ſon. Kyri e

eleï-
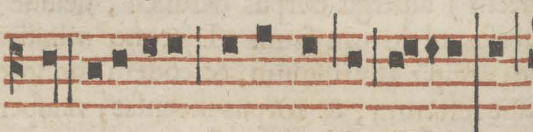

Mox Sacerdos dicit alta voce : Pater noſter , &c. & ſecretò dicitur ab omnibus : & ipſe interim accipit à Diacono vel Acolytho aſperſorium Aquæ benedictæ , & facta profunda inclinatione Cruci , quæ eſt ex aduerſo , Diacono ſeu miniſtro genuflectente , & fimbrias pluuialis ſubleuante : circumiens feretrum (ſi tranſit ante Sacramentum genuflectit) aſpergit corpus defuncti , deinde reuerſus ad locum ſuum , Diacono miniſtrante , accipit thuribulum , & eodem modo circuit feretrum , & corpus incenſat , vt aſperſerat : poſteà reddito thuribulo ei à quo acceperat , ſtans in loco ſuo , Acolytho ſeu alio miniſtro tenente librum apertum ante ſe , dicit : ℣. Et ne nos inducas in tentationem , ℟. Sed libera nos à malo. ℣. A porta inferi. ℟. Erue Domine animam eius. ℣. Requieſcat in pace. ℟. Amen. ℣. Domine exaudi orationem meam , ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo. Oremus. Oratio.

DEus, cui proprium eſt miſereri ſemper , & parcere : te ſupplices exoramus pro ani-
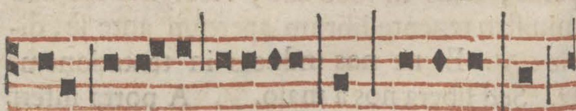
ma famuli tui N. quam hodie de hoc ſæculo migrare iuſſiſti : vt non tradas eam in manus inimici , neque obliuiſcaris in finem : ſed iubeas eam à ſanctis Angelis ſuſcipi , & ad patriam Paradiſi perduci : vt quia in te ſperauit & credidit , non pœnas inferni ſuſtineat , ſed gaudia ſempiterna poſſideat. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Si defunctus fuerit Sacerdos, in Oratione dicatur : pro anima famuli tui Sacerdotis, quam hodie , &c.

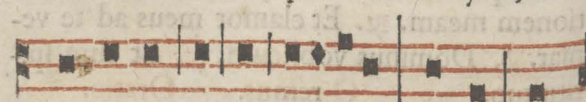
Finita Oratione , corpus defertur ad ſepulchrum , ſi tunc deferendum ſit ; & dum portatur , Clerici cantant Antiphonam.

IN paradiſum deducant te Angeli : in
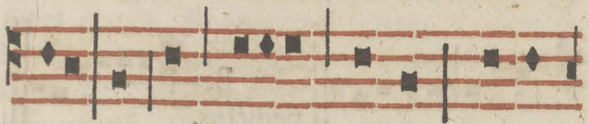

tuo aduentu ſuſcipiant te Martyres, &
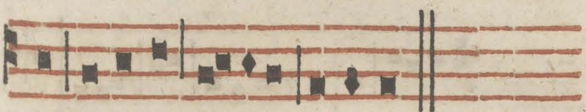

perducant te in ciuitatem ſanctam Ieruſa-

rusalem. Chorus Angelorum te susci-

piat, & cum Lazaro quondam paupe-

re æternam habeas requiem.

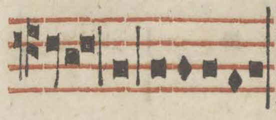
Cùm autem peruenerit ad sepulchrum, si non est benedictum, Sacerdos illud benedicit, dicens hanc Orationem.

Oremus.

DEus, cuius miseratione animæ fidelium requiescunt, hunc tumulum benedicere dignare, eique Angelum tuum sanctum deputa custodem, & quorum quarumque corpora hîc sepeliuntur, animas eorum ab omnibus absolue vinculis delictorum, vt in te semper cum Sanctis tuis sine fine lætentur. Per Christum Dominum nostrum. ℟. Amen.

Dicta Oratione, Sacerdos Aqua benedicta aspergat, deinde incenset corpus defuncti, & tumulum.

Quòd si corpus tunc ad sepulturam non deferatur, omisso Responsorio, In Paradisum, &c. & benedictione sepulchri, si iam est benedictum, prosequatur Officium, vt infrà: quod numquam omittitur, & intonet Antiphonam,
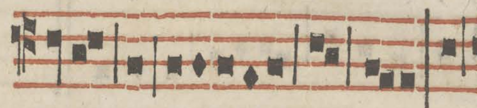

& dicitur Cant. Benedictus.

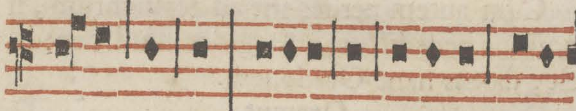

Ego sum resurrectio. E u o u a e.

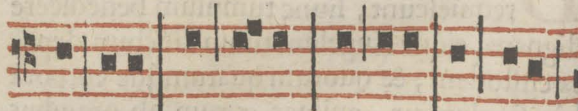
Et repetitur Antiph.
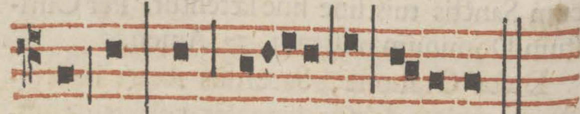

Ego sum resurrectio & vi ta, qui

credit in me, etiam si mortuus fue-

rit, viuet: & omnis, qui viuit, & credit

in me, non morietur in æ ternum.

Posteà

Posteà Sacerdos dicit: Kyrie eleïson. Christe eleïson. Kyrie eleïson. Pater noster, &c. interim corpus aspergit. ℣. Et ne nos inducas in tentationem. ℟. Sed libera nos à malo. ℣. A porta inferi. ℟. Erue Domine animam eius. ℣. Requiescat in pace. ℟. Amen. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

FAc, quæsumus, Domine, hanc cum seruo tuo defuncto [vel famula tua defuncta] misericordiam, vt factorum suorum in pœnis non recipiat vicem, qui [vel quæ] tuam in votis tenuit voluntatem, vt sicut hîc eum [vel eam] vera fides iunxit fidelium turmis, ita illic eum [vel eam] tua miseratio societ Angelicis choris. Per Christum Dominum nostrum. ℟. Amen. ℣. Requiem æternam dona ei Domine. ℟. Et lux perpetua luceat ei. ℣. Requiescat in pace. ℟. Amen. ℣. Anima eius, & animæ omnium fidelium defunctorum per misericordiam Dei requiescant in pace.

Deinde à sepultura in Ecclesiam, vel in Sacristiam reuertentes dicant sine cantu Añam. Si iniquitates, cum Psalmo De profundis, &c. Requiem æternam dona eis Domine, &c.

Si verò ob rationabilem causam, videlicet ob temporis angustiam, vel aliorum funerum instantem necessitatem, prædictum Officium mor-

mortuorum cum tribus Nocturnis & Laudibus dici non poteſt; depoſito in Eccleſia feretro cum corpore, dicatur ſaltem primum Nocturnum cum Laudibus, vel etiam ſine Laudibus, maximè vbi eiuſmodi viget conſuetudo, incipiendo ab Inuitatorio, Regem, cui omnia viuunt, Venîte, *&c.* Et poſteà omnia alia dicantur, quæ ſuprà præſcripta ſunt dicenda poſt Officium mortuorum, & Miſſam.
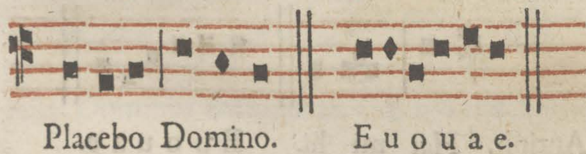
Quòd ſi etiam ea fuerit temporis anguſtia, vel alia vrgens neceſſitas, vt vnum Nocturnum cum Laudibus dici non poſſit, aliæ prædictæ Preces & ſuffragia numquam omittantur.

Miſſa verò, ſi hora fuerit congruens, ritus pro defunctis, vt in die obitus, præſente corpore non omittatur, niſi obſtet magna diei ſolemnitas, aut aliqua neceſſitas aliter ſuadeat, & poſt Miſſam fiat vt ſuprà.

OFFICIVM
DEFVNCTORVM.

DIcitur in choro in die depoſitionis, & alijs diebus, pro temporis opportunitate, & Eccleſiarum conſuetudine, vt ſuprà dictum eſt. In die verò depoſitionis, & tertio, ſeptimo, trigeſimo, & anniuerſario, duplicantur Antiphonæ. Et in fine Pſalmorum dicitur: Requiem æternam dona eis Domine. Et lux perpetua luceat eis. etiam ſi pro vno tantùm fiat Officium.

Ad Veſperas abſolutè incipitur ab Antiph.

Pſalmus 114.

DIlexi, quoniam exaudiet Dominus * vocem orationis meæ.

Quia inclinauit aurem ſuam mihi: * & in diebus meis inuocabo.

Circumdederunt me dolores mortis: * & pericula inferni inuenerunt me.

Tribulationem & dolorem inueni: * & nomen Domini inuocaui.

O Domine libera animam meam: * miſeri-

cors

cors Dominus, & iustus, & Deus noster miseretur.
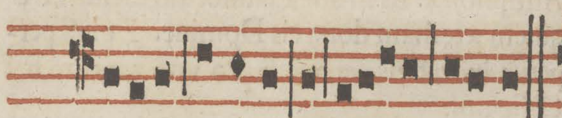
C ustodiens paruulos Dominus: * humiliatus sum, & liberauit me.

C onuertere anima mea in requiem tuam: * quia Dominus benefecit tibi.

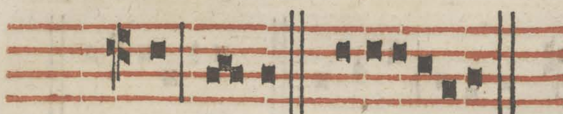
Q uia eripuit animam meam de morte: * oculos meos à lacrymis, pedes meos à lapsu.

P lacebo Domino * in regione viuorum.

R equiem æternam.

Aña. Placebo Domino in regione viuorum.

Antiph. Hei mi hi. E u o u a e.

Psalmus 119.

A D Dominum cùm tribularer clamaui: * & exaudiuit me.

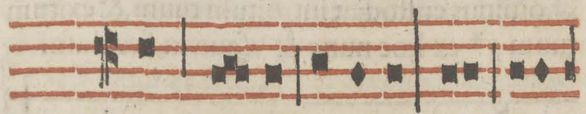
D omine libera animam meam à labijs iniquis, * & à lingua dolosa.

Q uid detur tibi, aut quid apponatur tibi * ad linguam dolosam?
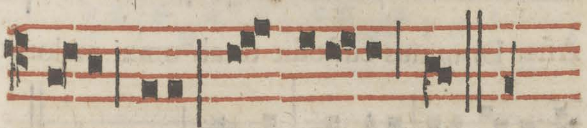
S agittæ potentis acutæ, * cum carbonibus desolatoriis.

H eu mihi, quia incolatus meus prolongatus est,
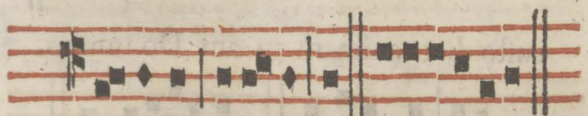
eſt, habitaui cum habitantibus Cedar: * mùltùm incola fuit anima mea.
Cum his qui oderunt pacem, eram pacificus: * cùm loquebar illis, impugnabant me gratis.

Antiph. Hei mi hi Domine: quia inco-

la tus meus pro longatus eſt.

Aña. Dominus cuſtodit te. E u o u a e.
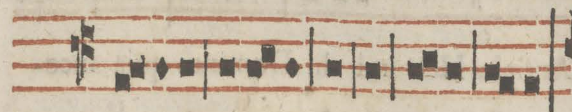
Pſalmus 120.

LEuaui oculos meos in montes, * vnde veniet auxilium mihi.
Auxilium meum à Domino, * qui fecit cælum & terram.
Non det in commotionem pedem tuum: * neque dormitet qui cuſtodit te.
Ecce non dormitabit, neque dormiet, * qui cuſtodit Iſraël.
Dominus cuſtodit te, Dominus protectio tua * ſuper manum dexteram tuam.
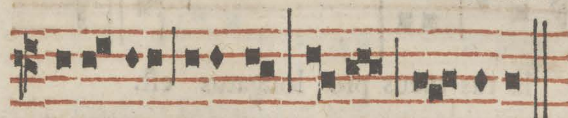
P er diem ſol non vret te : * neque luna per noctem.

D ominus cuſtodit te ab omni malo : * cuſtodiat animam tuam Dominus.
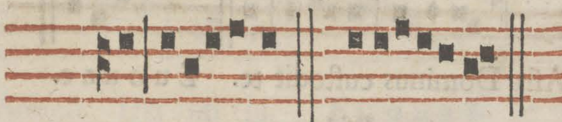
D ominus cuſtodiat introitum tuum, & exitum tuum ; * ex hoc nunc & vſque in ſæculum.

Aña. Dominus cuſtodit te ab omni malo:

cuſto diat animam tu am Do minus.

Antiph. Si iniquitates. E u o u a e.

Pſalmus 129.

DE profundis clamaui ad te Domine : * Domine exaudi vocem meam.

F iant aures tuæ intendentes, * in vocem deprecationis meæ.

S i iniquitates obſeruaueris Domine : * Domine quis ſuſtinebit ?

Q uia apud te propitiatio eſt : * & propter legem tuam ſuſtinui te Domine.
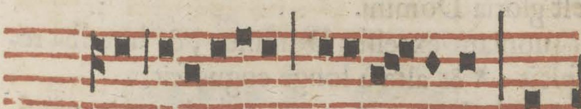
S uſti-

S uſtinuit anima mea in verbo eius : * ſperauit anima mea in Domino.

A cuſtodia matutina vſque ad noctem : * ſperet Iſraël in Domino.

Q uia apud Dominum miſericordia : * & copioſa apud eum redemptio.

E t ipſe redimet Iſraël, * ex omnibus iniquitatibus eius.

Antiph. Si iniquitates obſerua ueris Do-

mine : Domine quis ſuſtine bit?

Antiph. Opera. E u o u a e.

Pſalmus 137.

C Onfitebor tibi Domine in toto corde meo : * quoniam audiſti verba oris mei.

I n conſpectu Angelorum pſallam tibi : * adorabo ad templum ſanctum tuum, & confitebor nomini tuo.

S uper

Super misericordia tua, & veritate tua: * quoniam magnificasti super omne, nomen sanctum tuum.

In quacumque die inuocauero te, exaudi me: * multiplicabis in anima mea virtutem.

Confiteantur tibi Domine omnes reges terræ: * quia audierunt omnia verba oris tui.
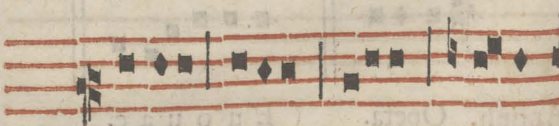
Et cantent in viis Domini: * quoniam magna est gloria Domini.

Quoniam excelsus Dominus, & humilia respicit: * & alta à longè cognoscit.
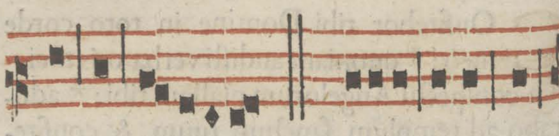
Si ambulauero in medio tribulationis, viuificabis me: * & super iram inimicorum meorum extendisti manum tuam, & saluum me fecit dextera tua.

Dominus retribuet pro me: * Domine misericordia tua in sæculum: opera manuum tuarum ne despicias.
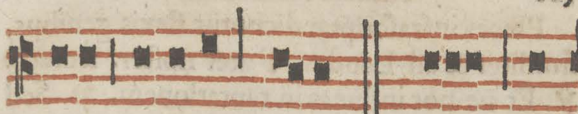
Requiem æternam.
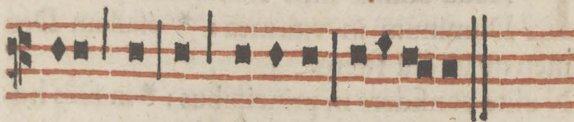

Antiph. Opera manuum tuarum Domi-
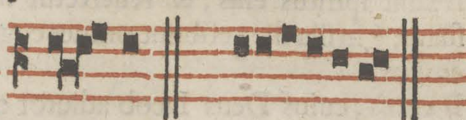

ne ne despici as. ℣. Audiui vocem de cælo,

cælo, dicentem mi hi. ℟. Beati mor-

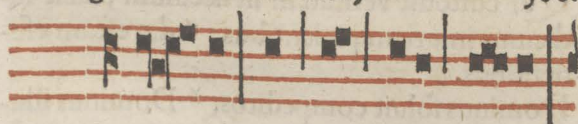

tui, qui in Domino moriuntur.
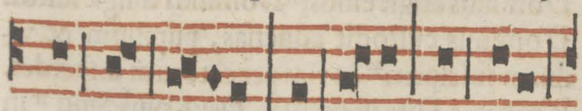

Ad Magnificat, Antiph. Om ne. E u o u a e.
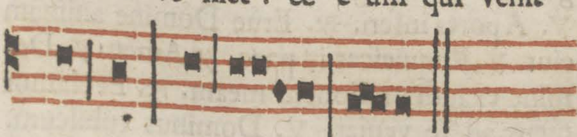
Magnificat * anima mea, &c. vt infrà. 380.

Antiph. Om ne quod dat mihi Pa ter,

ad me ve niet : & e um qui venit

ad me, non eijciam fo ras.

Preces infraſcriptæ dicuntur flexis genibus, ſimiliter & ad Laudes. Pater noſter. ſecretò. ℣. Et ne nos inducas in tentationem. ℟. Sed libera nos à malo.

Pſalmus 145.

LAuda anima mea Dominum, laudabo Dominum in vita mea: * pſallam Deo meo quamdiu fuero.

Nolite confidere in principibus: * in filiis hominum, in quibus non eſt ſalus.

Exibit ſpiritus eius, & reuertetur in terram ſuam: * in illa die peribunt omnes cogitationes eorum.

Beatus, cuius Deus Iacob adiutor eius, ſpes eius in Domino Deo ipſius: * qui fecit cælum & terram, mare, & omnia quæ in eis ſunt.

Qui cuſtodit veritatem in ſæculum, facit iudicium iniuriam patientibus: * dat eſcam eſurientibus.

Dominus ſoluit compeditos: * Dominus illuminat cæcos.

Dominus erigit eliſos, * Dominus diligit iuſtos.

Dominus cuſtodit aduenas, pupillum & viduam ſuſcipiet: * & vias peccatorum diſperdet.

Regnabit Dñs in ſæcula, Deus tuus Sion * in generationem & generationem. Requiem.

℣. A porta inferi. ℟. Erue Domine animam eius. ℣. Requieſcat in pace. ℟. Amen. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

In

In die depositionis Defuncti, Oratio.

ABsolue, quæsumus Dñe, animam famuli tui N. [vel famulæ tuæ] vt defunctus [vel defuncta] sęculo, tibi viuat: & quæ per fragilitatē carnis humana conuersatione commisit, tu venia misericordissimæ pietatis absterge. Per Christum Dñm nostrum. ℟. Amen. Vel

DEus, cui proprium est misereri semper, & parcere: te supplices exoramus pro anima famuli tui N. [famulæ tuæ] quam hodie de hoc sæculo migrare iussisti: vt non tradas eam in manus inimici, neque obliuiscaris in finem: sed iubeas eam à sanctis Angelis suscipi, & ad patriam Paradisi perduci: vt quia in te sperauit & credidit, non pœnas inferni sustineat, sed gaudia æterna possideat. Per Christum Dominum nostrum. ℟. Amen.

In die tertio, septimo, & trigesimo depositionis Defuncti, Oratio.

QVæsumus Dñe, vt animæ famuli tui N. [vel famulæ tuæ] cuius depositionis diem tertium, [vel septimum, vel trigesimum] commemoramus, Sanctorum, atque electorum tuorum largiri digneris consortium: & rorem misericordiæ tuæ perennem infundas. Per Christum Dominum nostrum. ℟. Amen.

In anniuersario, Oratio.

DEus indulgentiarum Domine, da animæ famuli tui N. [vel famulæ tuæ, vel animabus famulorum famularumque tuarum]

cuius [vel quorum] anniuersarium depositionis diem commemoramus, refrigerij sedem, quietis beatitudinem, & luminis claritatem. Per Christum Dominum nostrum. ℟. Amen.

Aliæ Orationes diuersæ pro defunctis.

Pro Summo Pontifice defuncto, Oratio.

DEus, qui inter summos Sacerdotes famulum tuum N. ineffabili tua dispositione connumerari voluisti: præsta quæsumus, vt qui vnigeniti Filij tui vices in terris gerebat, sanctorum tuorum Pontificum consortio perpetuo aggregetur. Per eumdem Christum Dominum nostrum. ℟. Amen.

Pro defuncto Episcopo, Oratio.

DEus, qui inter Apostolicos Sacerdotes famulum tuum N. Pontificali fecisti dignitate vigere; præsta quæsumus, vt eorum quoque perpetuo aggregetur consortio. Per Christum Dominum nostrum. ℟. Amen.

Si fuerint plures, dicatur in numero plurali.

Pro Episcopo Cardinali defuncto dicatur: famulum tuum N. Episcopum Cardinalem Pontificali fecisti dignitate, &c.

Pro Presbytero Cardinali dicatur: famulum tuum N. Presbyterum Cardinalem Sacerdotali fecisti, &c.

Pro Diacono autem Cardinali dicitur Oratio, Inclina Domine, quæ habetur paulò infrà, hoc modo: Vt animam famuli tui N. Diaconi Cardinalis, quam de hoc sæculo, &c.

Pro defuncto Sacerdote, Oratio.

DEus, qui inter Apoſtolicos Sacerdotes, famulum tuum N. Sacerdotali feciſti dignitate vigere; præſta quæſumus, vt eorum quoque perpetuo aggregetur conſortio.

Vel Oratio.

PRæſta quæſumus Domine, vt anima famuli tui N. Sacerdotis, quem in hoc ſæculo commorantem ſacris muneribus decoraſti, in cæleſti ſede glorioſa ſemper exultet. Per Chriſtum Dominum noſtrum.

Pro vno defuncto, Oratio.

INclina Domine aurem tuam ad preces noſtras, quibus miſericordiam tuam ſupplices deprecamur, vt animam famuli tui N. quam de hoc ſæculo migrare iuſſiſti, in pacis ac lucis regione conſtituas, & Sanctorum tuorum iubeas eſſe conſortem. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Pro vna defuncta, Oratio.

QVæſumus Domine, pro tua pietate miſerere animæ famulæ tuæ N. & à contagiis mortalitatis exutam, in æternæ ſaluationis partem reſtitue. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Pro defunctis fratribus, propinquis, & benefactoribus.

DEus veniæ largitor, & humanæ ſalutis amator: quæſumus clementiam tuam, vt noſtræ congregationis fratres, propinquos, &

benefactores, qui ex hoc ſæculo tranſierunt; beata Maria ſemper Virgine intercedente cum omnibus Sanctis tuis, ad perpetuæ beatitudinis conſortium peruenire concedas. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

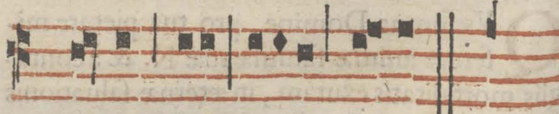
Pro fidelibus Defunctis generalis Oratio.

FIdelium Deus omnium conditor & redemptor, animabus famulorum famularumque tuarum, remiſſionem cunctorum tribue peccatorum: vt indulgentiam, quam ſemper optauerunt, piis ſupplicationibus conſequantur. Qui viuis & regnas in ſæcula ſæculorum. ℟. Amen.
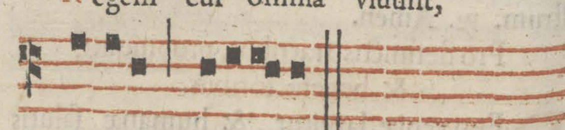
℣. Requiem æternam dona eis Domine. ℟. Et lux perpetua luceat eis. ℣. Requieſcant in pace. ℟. Amen.

AD MATVTINVM,

Inuitatorium.

Regem cui omnia viuunt,

Venite adoremus.
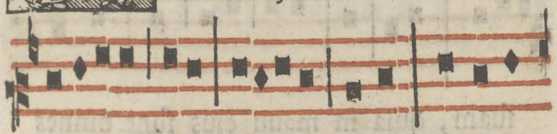
Chorus repetit, Regem, &c.

Pſal-

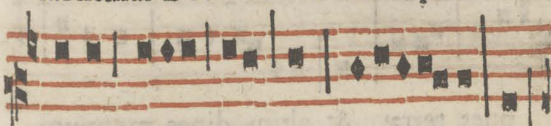
Psalmus 94.
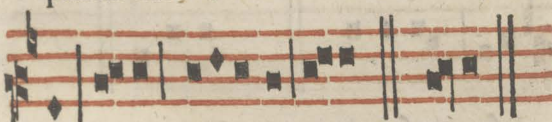
VEnite, exultemus Domino,
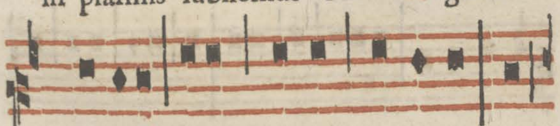

iubilemus Deo salutari nostro: præoccu-
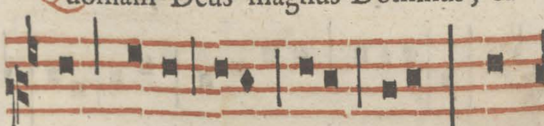

pemus faciem eius in confessione, &
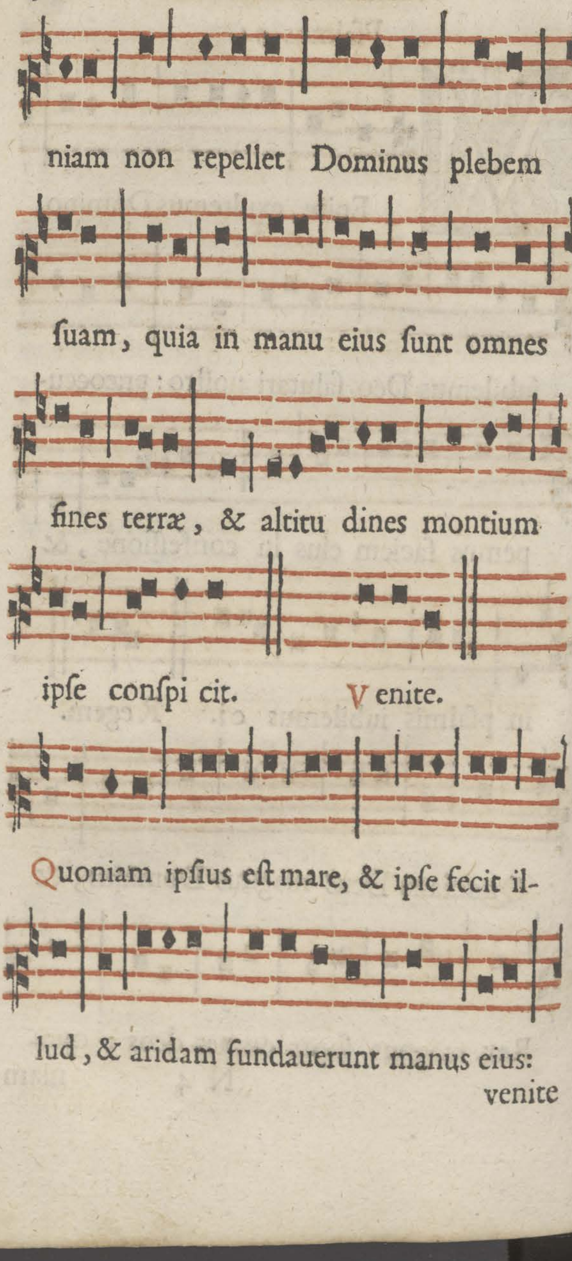

in psalmis iubilemus ei. Regem.
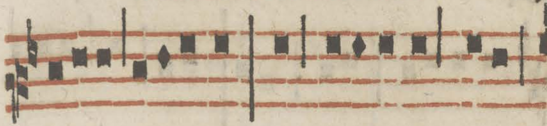

Quoniam Deus magnus Dominus, &
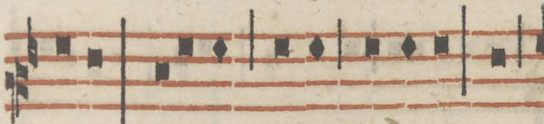

Rex magnus super omnes deos: quo-
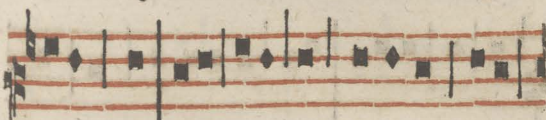

niam non repellet Dominus plebem
ſuam, quia in manu eius ſunt omnes
fines terræ, & altitu dines montium
ipſe conſpi cit. Venite.
Quoniam ipſius eſt mare, & ipſe fecit il-
lud, & aridam fundauerunt manus eius:
venite
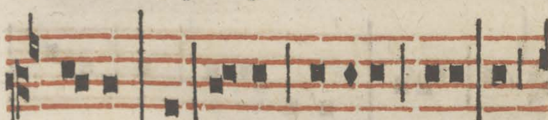

venite adoremus, & procidamus ante
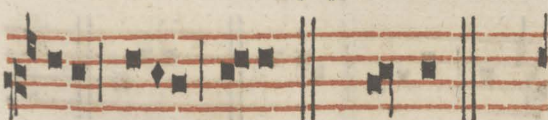

Deum: ploremus coram Domino, qui
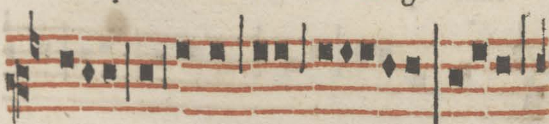

fecit nos, quia ipſe eſt Dominus Deus
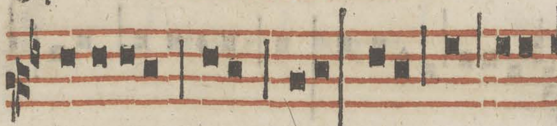

noſter: nos autem populus eius, &

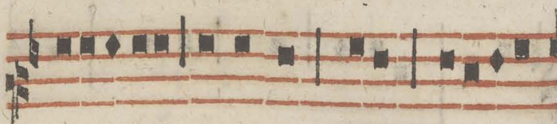
oues paſcuæ e ius. Regem.
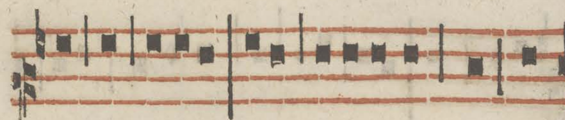

Hodie ſi vocem eius audieritis, nolite
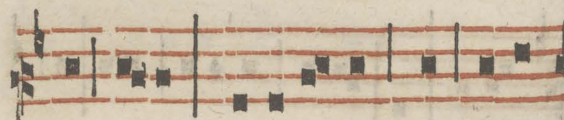

obdu rare corda veſtra , ſicut in exa-
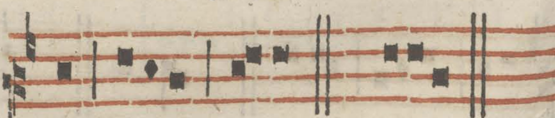

cerbatione ſecundùm diem tentatio-

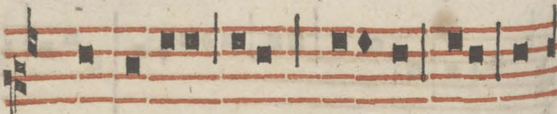
nis in deſerto: vbi tentauerunt me pa-

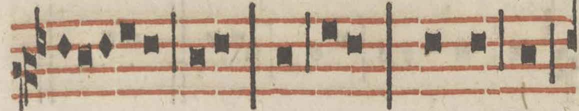
tres veſtri , probaue runt , & vide-
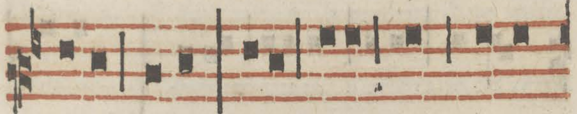

runt opera me a. Venite.
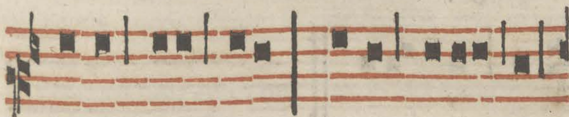

Quadraginta annis proximus fui ge-
nera-
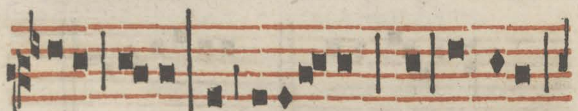

nerationi huic , & dixi , Semper hi
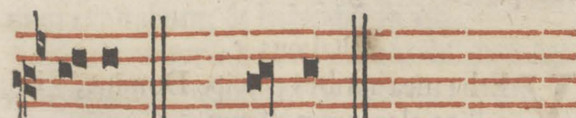

errant corde : ipſi verò non cogno-
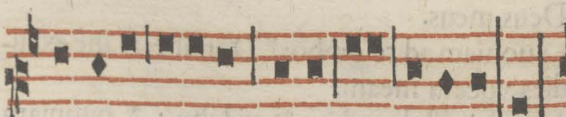

uerunt vias meas , quibus iuraui in

i ra mea , ſi introi bunt in requiem
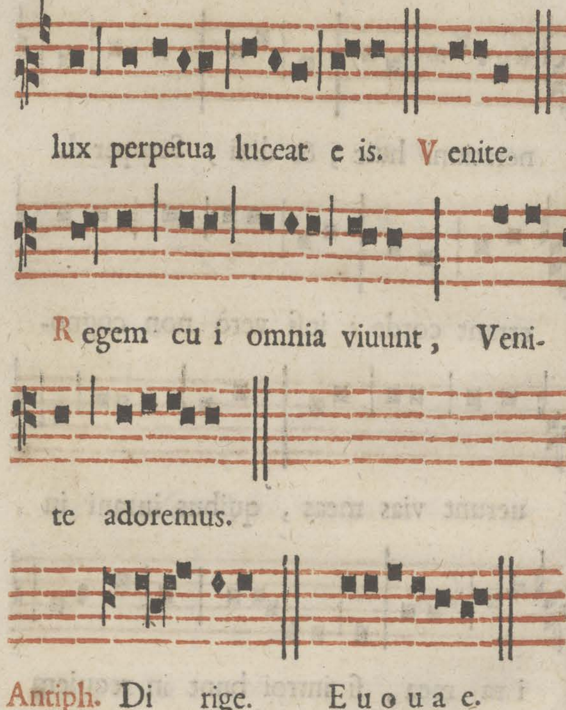

meam. Regem.

Requiem æternam dona eis Domine, &

lux

Psalmus 5.

VErba mea auribus percipe Domine, * intellige clamorem meum.

Intende voci orationis meæ, * rex meus, & Deus meus.

Quoniam ad te orabo: * Domine, manè exaudies vocem meam.

Manè adſtabo tibi, & videbo: * quoniam non Deus volens iniquitatem tu es.

Ne-

Neque habitabit iuxta te malignus : * neque permanebunt iniusti ante oculos tuos.

Odisti omnes, qui operantur iniquitatem : * perdes omnes, qui loquuntur mendacium.

Virum sanguinum & dolosum abominabitur Dominus : * ego autem in multitudine misericordiæ tuæ.

Introibo in domum tuam: * adorabo ad templum sanctum tuum in timore tuo.

Domine deduc me in iustitia tua : * propter inimicos meos dirige in conspectu tuo viam meam.

Quoniam non est in ore eorum veritas : * cor eorum vanum est.
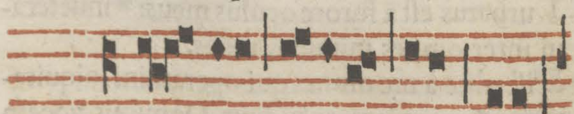
Sepulchrum patens est guttur eorum, linguis suis dolosè agebant, * iudica illos Deus.

Decidant à cogitationibus suis, secundùm multitudinem impietatum eorum expelle eos, * quoniam irritauerunt te Domine.

Et lætentur omnes, qui sperant in te, * in æternum exultabunt, & habitabis in eis.
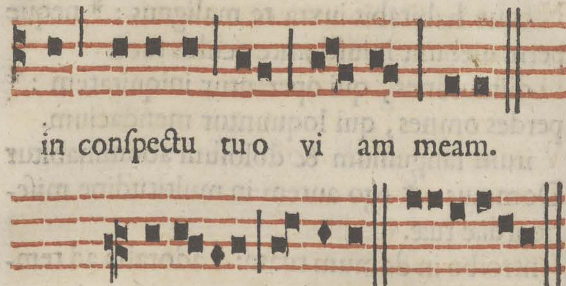
Et gloriabuntur in te omnes, qui diligunt nomen tuum, * quoniam tu benedices iusto.

Domine, vt scuto bonæ voluntatis tuæ * coronasti nos. Requiem æternam.

Antiph. Di rige Domine Deus meus

in

Antiph. Conuertere Domine. E u o u a e.

Pſalmus 6.

DOmine, ne in furore tuo arguas me: * neque in ira tua corripias me.

Miſerere mei Domine, quoniam infirmus ſum: * ſana me Domine, quoniam conturbata ſunt oſſa mea.

Et anima mea turbata eſt valdè: * ſed tu Domine vſquequò?

Conuertere Domine, & eripe animam meam: * ſaluum me fac propter miſericordiam tuam.

Quoniam non eſt in morte qui memor ſit tui: * in inferno autem quis confitebitur tibi?

Laboraui in gemitu meo, lauabo per ſingulas noctes lectum meum: * lacrymis meis ſtratum meum rigabo.
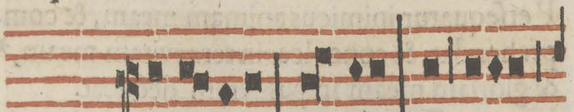
Turbatus eſt à furore oculus meus: * inueteraui inter omnes inimicos meos.

Diſcedite à me omnes qui operamini iniquitatem: * quoniam exaudiuit Dominus vocem fletus mei.
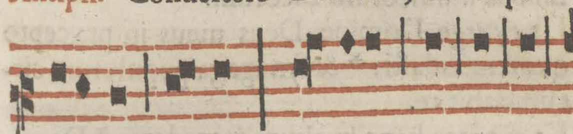
Exaudiuit Dominus deprecationem meam, * Dominus orationem meam suscepit.

Erubescant & conturbentur vehementer omnes inimici mei: * conuertantur & erubescant valdè velociter.
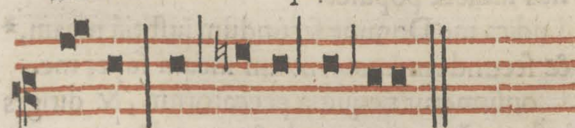
Requiem æternam.
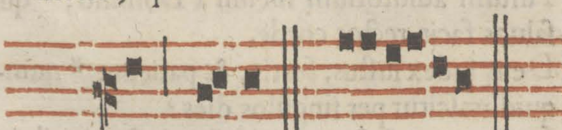

Antiph. Conuertere Domine, & eripe

animam meam : quoniam non est in

morte, qui memor sit tui.

Antiph. Ne quando. E u o u a e.

Psalmus 7.

DOmine Deus meus, in te speraui: * saluum me fac ex omnibus persequentibus me, & libera me.

Ne

Ne quando rapiat vt leo animã meam, * dum non eſt qui redimat, neque qui ſaluum faciat.
Domine Deus meus, ſi feci iſtud, * ſi eſt iniquitas in manibus meis.
Si reddidi retribuentibus mihi mala, * decidam meritò ab inimicis meis inanis.
Perſequatur inimicus animam meam, & comprehendat, & conculcet in terra vitam meam, * & gloriam meam in puluerem deducat.
Exurge Domine in ira tua: * & exaltare in finibus inimicorum meorum.
Et exurge Domine Deus meus in præcepto quod mandaſti: * & ſynagoga populorum circumdabit te.
Et propter hanc in altum regredere: * Dominus iudicat populos.
Iudica me Domine ſecundùm iuſtitiã meam, * & ſecundùm innocentiam meam ſuper me.
Conſumetur nequitia peccatorum, & diriges iuſtum, * ſcrutans corda & renes Deus.
Iuſtum adiutorium meum à Domino, * qui ſaluos facit rectos corde.
Deus iudex iuſtus, fortis, & patiens: * numquid iraſcitur per ſingulos dies?
Niſi conuerſi fueritis, gladium ſuum vibrabit: * arcum ſuum tetendit, & parauit illum.
Et in eo parauit vaſa mortis, * ſagittas ſuas ardentibus effecit.
Ecce parturijt iniuſtitiam: * concepit dolorẽ, & peperit iniquitatem.

L acum aperuit, & effodit eum: * & incidit in foueam quam fecit.
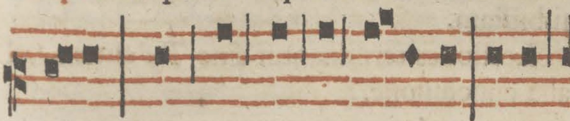
C onuertetur dolor eius in caput eius: * & in verticem ipſius iniquitas eius deſcendet.

C onfitebor Domino ſecundùm iuſtitiam eius: * & pſallam nomini Domini altiſſimi.
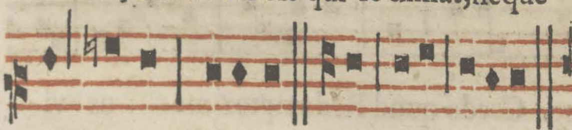
R equiem æternam.
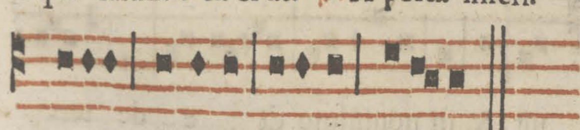

Antiph. Ne quando rapiat vt leo animam

meam, dum non eſt qui re dimat, neque

qui ſaluum fa ci at. ℣. A porta inferi.

℟. Erue Domine animas eorum.
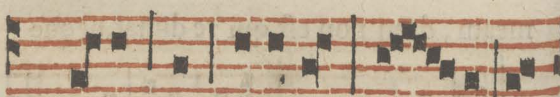
P ater noſter. totum ſecretò.

Lectiones leguntur ſine Abſolutione, Benedictionibus, & Titulo.
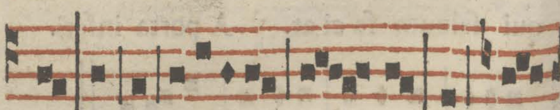
Lectio j. *Iob 7. c*

PArce mihi Domine, nihil enim ſunt dies mei. Quid eſt homo, quia magnificas eum? aut quid apponis erga eum cor tuum? Viſitas eum diluculo, & ſubitò probas illum. Vſquequò non parcis mihi, nec dimittis me, vt glutiam ſaliuam meam? Peccaui, quid faciam tibi ô cuſtos hominum? quare poſuiſti me contrarium tibi, & factus ſum mihimetipſi grauis? Cur non tollis peccatum meum, & quare non aufers iniquitatem meam? ecce, nunc in puluere dormiam: & ſi manè me quæſieris, non ſubſiſtam.
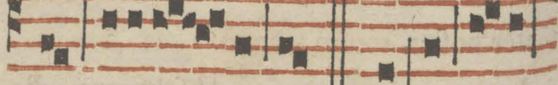
Lectiones terminantur ſine Tu autem. vel alia concluſione.

℟. Credo quòd Redemptor me us vi-

uit, & in nouiſſimo di e de ter-

ra ſurrectu rus ſum: Et in carne
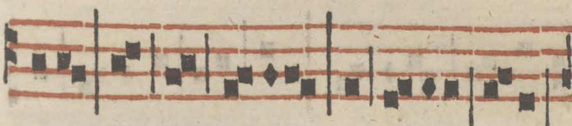
mea

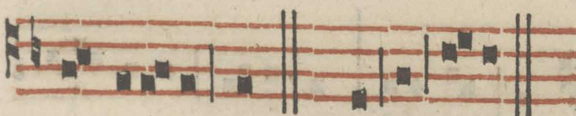
me a videbo De um ſaluato rem

me um. ℣. Quem viſurus ſum ego

ip ſe, & non a lius, & o culi me i
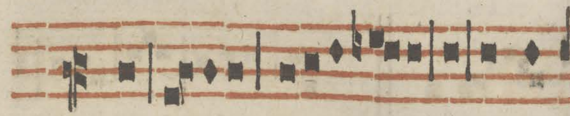

conſpectu ri ſunt. Et in carne.

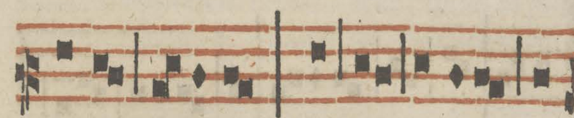
Lectio ij. *Iob* 10.

TÆdet animam meam vitæ meæ, dimittam aduerſum me eloquium meum, loquar in amaritudine animæ meæ. Dicam Deo: Noli me condemnare: indica mihi cur me ita iudices. Numquid bonum tibi videtur, ſi calumnieris me, & opprimas me opus manuum tuarum, & conſilium impiorum adiuues? Numquid oculi carnei tibi ſunt: aut ſicut videt homo, & tu videbis? Numquid ſicut
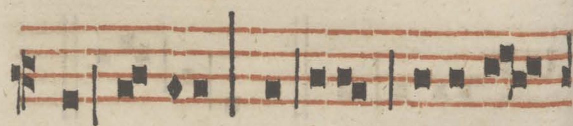
dies hominis dies tui, & anni tui sicut humana sunt tempora, vt quæras iniquitatem meam, & peccatum meum scruteris? Et scias quia nihil impium fecerim, cùm sit nemo qui de manu tua possit eruere.
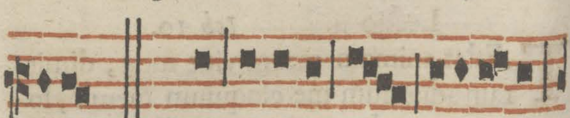

Resp. Qui Lazarum resusci tasti à monu-
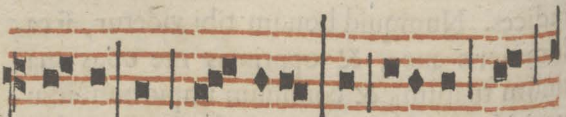

mento fœ tidum: Tu eis Domine do-
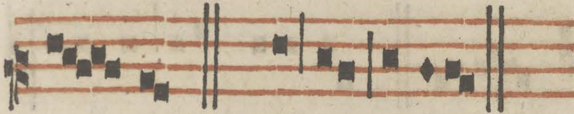

na re quiem, & locum indulgen-

tiæ. Vers. Qui venturus es iudica re
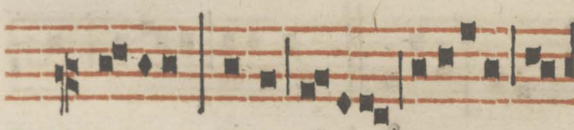

vi uos & mor. tuos', & sæculum per ignem.
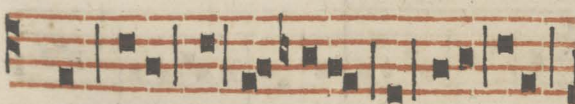

i gnem. Tu eis Domine.

Lectio iij. *Iob* 10.
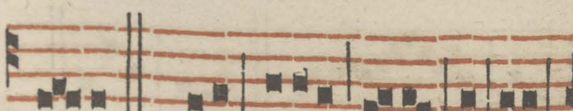
MAnus tuæ fecerunt me, & plasmauerunt me totum in circuitu: & sic repentè præcipitas me? Memento quæso quòd sicut lutum feceris me, & in puluerem reduces me. Nónne sicut lac mulsisti me, & sicut caseum me coagulasti? Pelle & carnibus vestisti me, ossibus & neruis compegisti me. Vitam & misericordiam tribuisti mihi, & visitatio tua custodiuit spiritum meum.
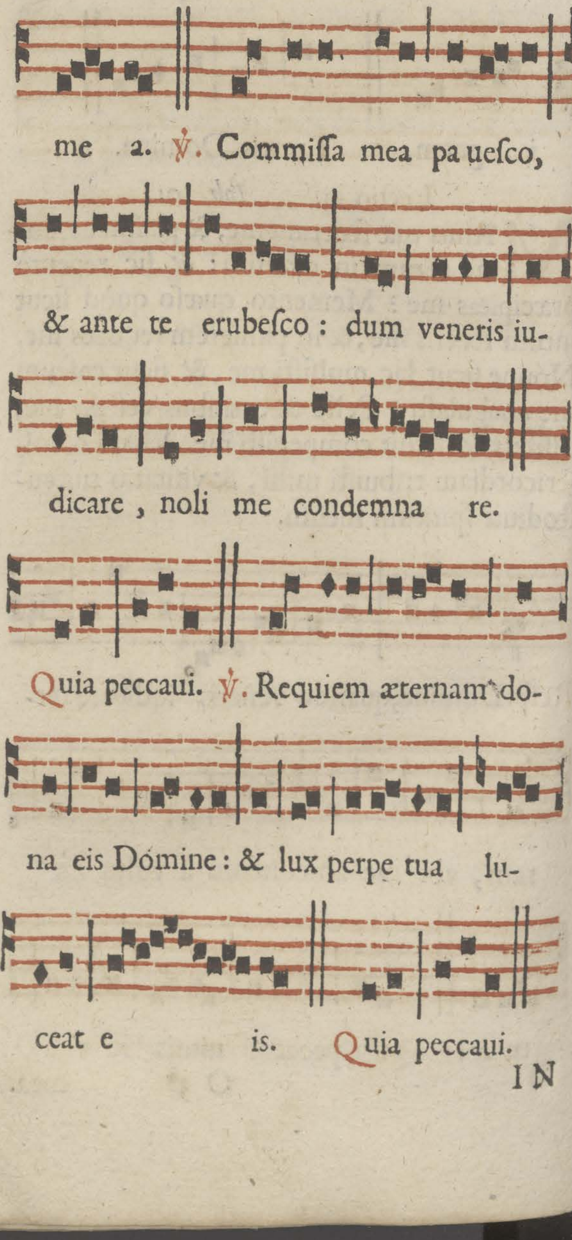

Resp. Domine, quando veneris iudicare ter-

ram, vbi me abscondam à vultu iræ

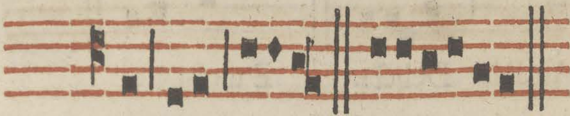

tu æ? Quia peccaui nimis in vita

me a. ℣. Commiſſa mea pa ueſco,
& ante te erubeſco : dum veneris iu-
dicare , noli me condemna re.
Quia peccaui. ℣. Requiem æternam do-
na eis Dómine : & lux perpe tua lu-
ceat e is. Quia peccaui.

I N

IN SECVNDO NOCTVRNO.

Antiph. In loco paſcuæ. E u o u a e.

Pſalmus 22.

DOminus regit me, & nihil mihi deerit: * in loco paſcuæ ibi me collocauit.

Super aquam refectionis educauit me: * animam meam conuertit.

Deduxit me ſuper ſemitas iuſtitiæ, * propter nomen ſuum.

Nam, & ſi ambulauero in medio vmbræ mortis, non timebo mala: * quoniam tu mecum es.
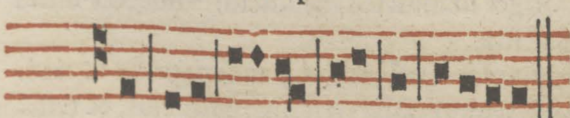
Virga tua, & baculus tuus: * ipſa me conſolata ſunt.

Paraſti in conſpectu meo menſam, * aduerſus eos qui tribulant me.

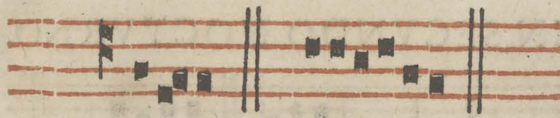
Impinguaſti in oleo caput meum, * & calix meus inebrians quàm præclarus eſt!

Et miſericordia tua ſubſequetur me, * omnibus diebus vitæ meæ.

Et vt inhabitem in domo Domini, * in longitudinem dierum. Requiem æternam.

Antiph. In loco paſcuæ ibi me collocauit.

Antiph. Delicta. E u o u a e.

Pſalmus 24.

AD te Domine leuaui animam meam : * Deus meus in te confido , non erubeſcam :

Neque irrideant me inimici mei:* etenim vniuerſi , qui ſuſtinent te , non confundentur.

Confundantur omnes iniqua agentes * ſuperuacuè :

Vias tuas Domine demonſtra mihi: * & ſemitas tuas edoce me.

Dirige me in veritate tua, & doce me: * quia tu es Deus ſaluator meus, & te ſuſtinui tota die.

Reminiſcere miſerationum tuarum Domine,* & miſericordiarum tuarum, quæ à ſæculo ſunt.

Delicta iuuentutis meæ, * & ignorantias meas ne memineris.

Secundùm miſericordiam tuam memento mei tu : * propter bonitatem tuam Domine.

Dulcis & rectus Dominus : * propter hoc legem dabit delinquentibus in via.

Diriget manſuetos in iudicio: * docebit mites vias ſuas.

Vniuerſæ viæ Domini , miſericordia & veritas: * requirentibus teſtamentum eius, & teſtimonia eius.

Pro-

Propter nomen tuum Domine propitiaberis peccato meo: * multum eſt enim.

Quis eſt homo qui timet Dominum? * legem ſtatuit ei in via, quam elegit.

Anima eius in bonis demorabitur: * & ſemen eius hereditabit terram.

Firmamentum eſt Dominus timentibus eum:* & teſtamentum ipſius vt manifeſtetur illis.

Oculi mei ſemper ad Dominum: * quoniam ipſe euellet de laqueo pedes meos.

Reſpice in me, & miſerere mei: * quia vnicus & pauper ſum ego.

Tribulationes cordis mei multiplicatæ ſunt: * de neceſſitatibus meis erue me.

Vide humilitatem meam & laborem meum: * & dimitte vniuerſa delicta mea.

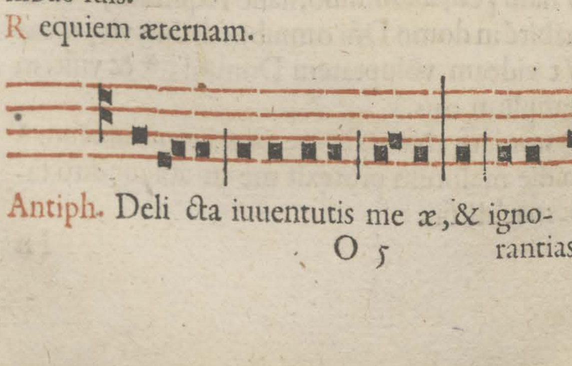
Reſpice inimicos meos, quoniam multiplicati ſunt, * & odio iniquo oderunt me.

Cuſtodi animam meam, & erue me: * non erubeſcam, quoniam ſperaui in te.

Innocentes & recti adhæſerunt mihi: * quia ſuſtinui te.

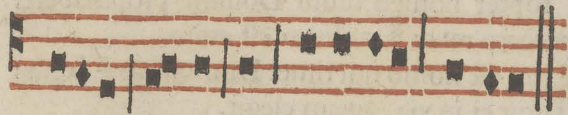
Libera Deus Iſraël, * ex omnibus tribulationibus ſuis.

Requiem æternam.

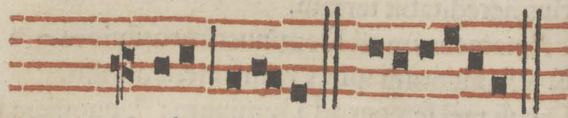

Antiph. Deli cta iuuentutis me æ, & igno-

 rantias

rantias me as ne memineris Domine.

Antiph. Credo vide re. E u o u a e.

Psalmus 26.

DOminus illuminatio mea, & ſalus mea, * quem timebo?

Dominus protector vitæ meæ, * à quo trepidabo?

Dum appropiant ſuper me nocentes, * vt edant carnes meas:

Qui tribulant me inimici mei, * ipſi infirmati ſunt, & ceciderunt.

Si conſiſtant aduerſum me caſtra, * non timebit cor meum.

Si exurgat aduerſum me prœlium, * in hoc ego ſperabo.

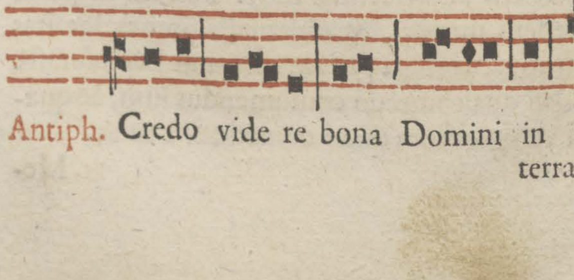
Vnam petij à Domino, hanc requiram, * vt inhabitē in domo Dñi omnibus diebus vitę meæ:

Vt videam voluptatem Domini, * & viſitem templum eius.
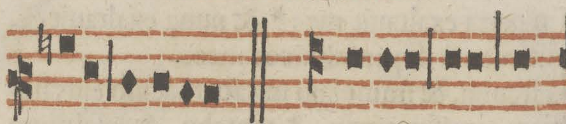
Quoniam abſcondit me in tabernaculo ſuo: * in die malorum protexit me in abſcondito tabernaculi ſui.

In
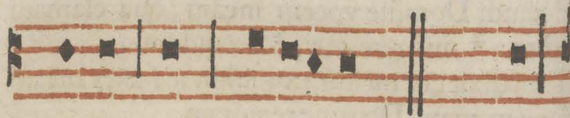
In petra exaltauit me : * & nunc exaltauit caput meum ſuper inimicos meos.
Circuiui, & immolaui in tabernaculo eius hoſtiam vociferationis : * cantabo , & pſalmum dicam Domino.
Exaudi Domine vocem meam , qua clamaui ad te : * miſerere mei, & exaudi me.
Tibi dixit cor meum,exquiſiuit te facies mea:* faciem tuam Domine requiram.
Ne auertas faciem tuam à me : * ne declines in ira à ſeruo tuo.
Adiutor meus eſto : * ne derelinquas me , neque deſpicias me Deus ſalutaris meus.
Quoniam pater meus & mater mea dereliquerunt me: * Dominus autem aſſumpſit me.
Legem pone mihi Domine in via tua: * & dirige me in ſemitam rectam propter inimicos meos.
Ne tradideris me in animas tribulantium me : * quoniam inſurrexerunt in me teſtes iniqui , & mentita eſt iniquitas ſibi.
Credo videre bona Dñi * in terra viuentium.
Expecta Dominum, viriliter age : * & confortetur cor tuum, & ſuſtine Dominum.
Requiem æternam.
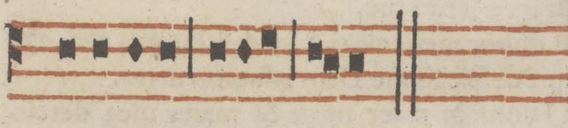

Antiph. Credo vide re bona Domini in terra

terra viuentium. Verſ. Collocet eos Do-

mi nus cum principibus. Reſp. Cum
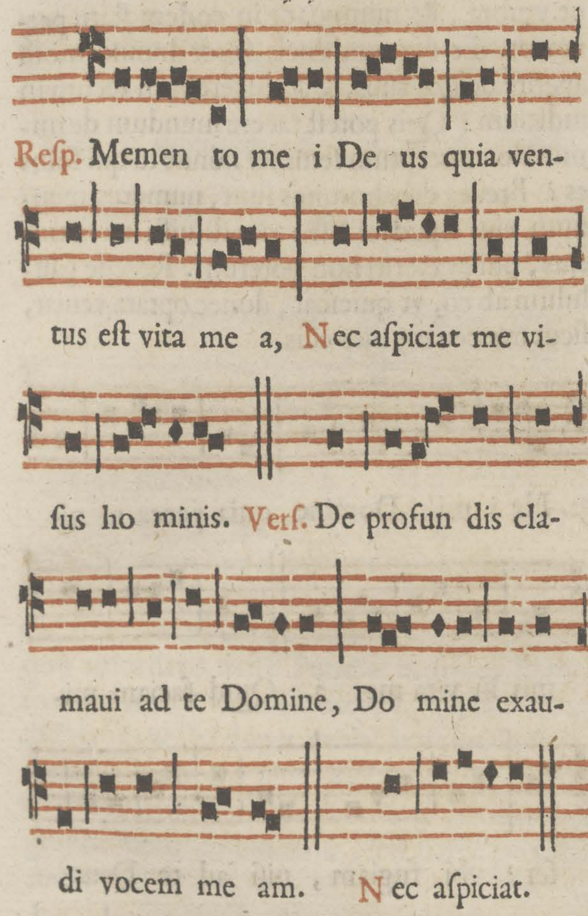

princi pibus populi ſu i.

Pater noſter. totum ſecretò.

Lectio iiij. *Iob* 13. *d*

REſponde mihi : Quantas habeo iniquitates & peccata, ſcelera mea & delicta oſtende mihi. Cur faciem tuam abſcondis, & arbitraris me inimicum tuum? Contra folium, quod vento rapitur, oſtendis potentiam tuam, & ſtipulam ſiccam perſequeris. Scribis enim contra me amaritudines, & conſumere me vis peccatis adoleſcentiæ meæ. Poſuiſti in neruo pedem meum, & obſeruaſti omnes ſemitas meas, & veſtigia pedum meorum conſideraſti. Qui quaſi putredo conſumendus ſum, & quaſi veſtimentum quod comeditur à tinea.
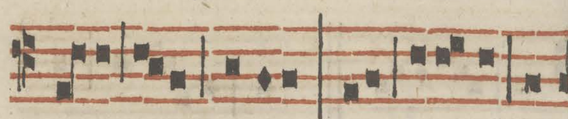
℞. Me-
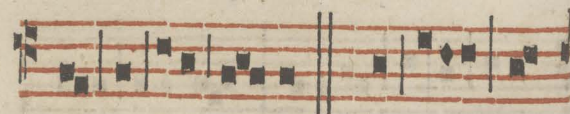

Lectio v. *Iob* 14.

HOmo natus de muliere, breui viuens tempore, repletur multis miserijs. Qui quasi flos egreditur & conteritur, & fugit vel-
ut
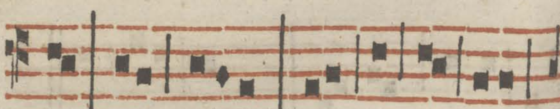
ut vmbra, & numquam in eodem ſtatu permanet. Et dignum ducis ſuper huiuſcemodi aperire oculos tuos, & adducere eum tecum in iudicium? Quis poteſt facere mundum de immundo conceptum ſemine? nónne tu qui ſolus es? Breues dies hominis ſunt, numerus menſium eius apud te eſt: conſtituiſti terminos eius, qui præteriri non poterunt. Recede paululùm ab eo, vt quieſcat, donec optata veniat, ſicut mercenarij dies eius.
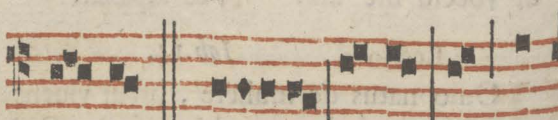

℟. He i mihi Domine, quia pecca ui ni-

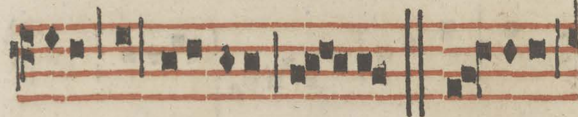
mis in vita me a. Quid faciam mi-
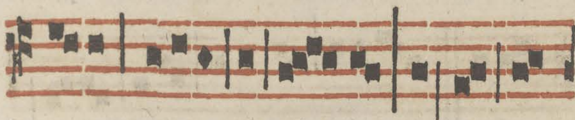

ſer? vbi fugiam, niſi ad te Deus
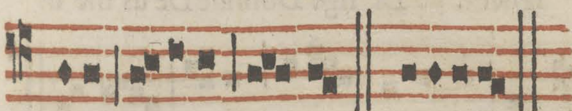

me us? Miſerere me i, dum veneris

neris in nouissimo di e. ℣. A nima
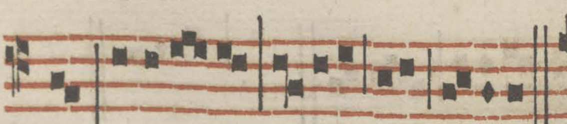

me a turbata est val dè, sed tu Do-

mine succurre e i. Mise re re.
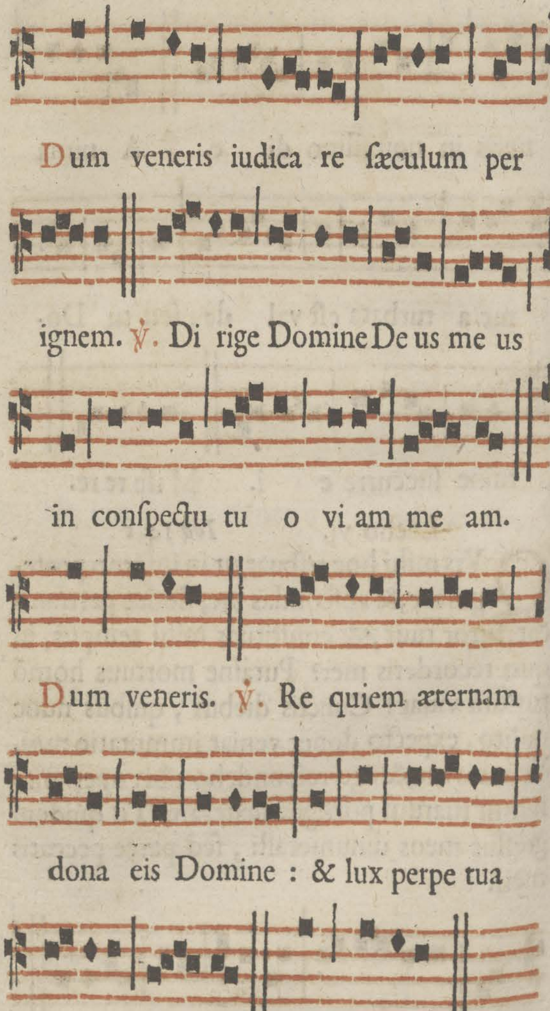
Lectio vj. *Iob* 14. c

QVis mihi hoc tribuat, vt in inferno protegas me, & abscondas me, donec pertranseat furor tuus, & constituas mihi tempus, in quo recorderis mei? Putásne mortuus homo rursum viuat? Cunctis diebus, quibus nunc milito, expecto donec veniat immutatio mea. Vocabis me, & ego respondebo tibi: operi manuum tuarum porriges dexteram. Tu quidem gressus meos dinumerasti, sed parce peccatis meis.

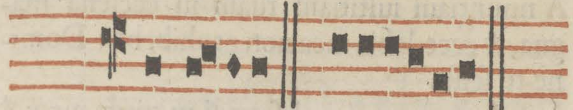

℟. Ne recorde ris peccata mea Domine,

Dum

Dum veneris iudica re sæculum per
ignem. ℣. Di rige Domine De us me us
in conspectu tu o vi am me am.
Dum veneris. ℣. Re quiem æternam
dona eis Domine : & lux perpe tua
lu ceat e is. Dum veneris.

IN TERTIO NOCTVRNO.

Antiph. Complaceat. E u o u a e.

Pſalmus 39.

EXpectans expectaui Dominum, * & intendit mihi.

Et exaudiuit preces meas: * & eduxit me de lacu miſeriæ, & de luto fæcis.

Et ſtatuit ſuper petram pedes meos: * & direxit greſſus meos.

Et immiſit in os meum canticum nouum, * carmen Deo noſtro.

Videbunt multi & timebunt: * & ſperabunt in Domino.

Beatus vir, cuius eſt nomen Domini ſpes eius: * & non reſpexit in vanitates & inſanias falſas.

Multa feciſti tu Domine Deus meus mirabilia tua: * & cogitationibus tuis non eſt qui ſimilis ſit tibi.

Annuntiaui, & locutus ſum: * multiplicati ſunt ſuper numerum.

Sacrificium & oblationem noluiſti: * aures autem perfeciſti mihi.

Holocauſtum & pro peccato non poſtulaſti: * tunc dixi: Ecce venio.

In capite libri ſcriptum eſt de me, vt facerem

voluntatem tuam: * Deus meus volui, & legem tuam in medio cordis mei.

Annuntiaui iuſtitiam tuam in eccleſia magna, * ecce labia mea non prohibebo: Domine tu ſciſti.

Iuſtitiam tuam non abſcondi in corde meo: * veritatem tuam & ſalutare tuum dixi.

Non abſcondi miſericordiam tuam, & veritatem tuam: * à concilio multo.

Tu autem Domine ne longè facias miſerationes tuas à me: * miſericordia tua & veritas tua ſemper ſuſceperunt me.

Quoniam circumdederunt me mala, quorum non eſt numerus: * comprehenderunt me iniquitates meæ, & non potui vt viderem.

Multiplicatæ ſunt ſuper capillos capitis mei: * & cor meum dereliquit me.

Complaceat tibi Domine vt eruas me: * Domine ad adiuuandum me reſpice.

Confundantur & reuereantur ſimul qui quærunt animam meam, * vt auferant eam.

Conuertantur retrorſum, & reuereantur * qui volunt mihi mala.

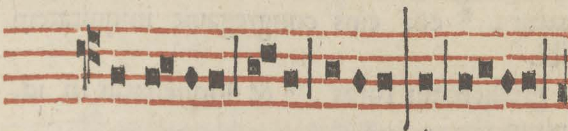
Ferant confeſtim confuſionem ſuam, * qui dicunt mihi: Euge, euge.

Exultent, & lætentur ſuper te omnes quærentes te: * & dicant ſemper: Magnificetur Dominus, qui diligunt ſalutare tuum.

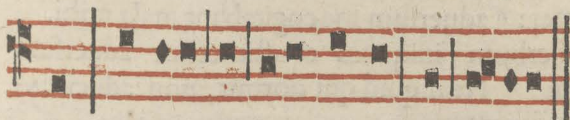
Ego autem mendicus ſum, & pauper: * Dominus ſollicitus eſt mei.

Adiutor meus, & protector meus tu es: * Deus meus ne tardaueris.
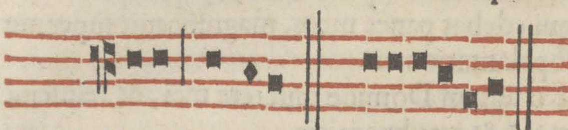
Requiem æternam.

Aña. Complaceat ti bi Domine, vt eri pias

me: Domine ad adiuuandum me respice.

Antiph. Sana Domine. E u o u a e.

Psalmus 40.

BEatus qui intelligit super egenum & pauperem: * in die mala liberabit eum Dominus.

Dominus conseruet eum, & viuificet eum, & beatum faciat eum in terra: * & non tradat eum in animam inimicorum eius.

Dominus opem ferat illi super lectum doloris eius: * vniuersum stratum eius versasti in infirmitate eius.

Ego dixi: Domine miserere mei: * sana animam meam, quia peccaui tibi.

I nimici mei dixerunt mala mihi : * Quando morietur, & peribit nomen eius?

E t ſi ingrediebatur vt videret, vana loquebatur, * cor eius congregauit iniquitatem ſibi.

E grediebatur foras, * & loquebatur in idipſum.

A duerſum me ſuſurrabant omnes inimici mei : * aduerſum me cogitabant mala mihi.

V erbum iniquum conſtituerunt aduerſum me: * Numquid qui dormit, non adijciet vt reſurgat?

E tenim homo pacis meæ, in quo ſperaui : * qui edebat panes meos, magnificauit ſuper me ſupplantationem.
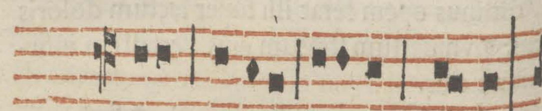
T u autem Domine miſerere mei, & reſuſcita me: * & retribuam eis.

I n hoc cognoui, quoniam voluiſti me: * quoniam non gaudebit inimicus meus ſuper me.

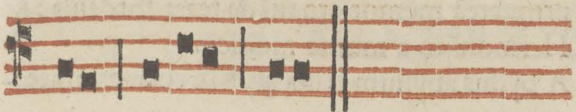
M e autem propter innocentiam ſuſcepiſti: * & confirmaſti me in conſpectu tuo in æternum.

B enedictus Dominus Deus Iſraël à ſæculo, & vſque in ſæculum : * fiat, fiat.
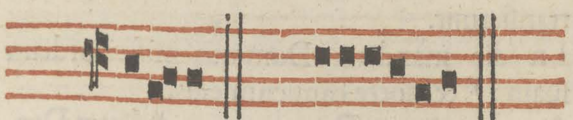
R equiem æternam.

Antiph. Sana Domine ani mam meam,

quia peccaui tibi.

Antiph. Siti uit. E u o u a e.

Psalmus 41.

QVemadmodum desiderat ceruus ad fontes aquarum: * ita desiderat anima mea ad te Deus.

Sitiuit anima mea ad Deum fortem viuum: * quando veniam & apparebo ante faciem Dei?

Fuerunt mihi lacrymæ meæ panes die ac nocte: * dum dicitur mihi quotidie: Vbi est Deus tuus?

Hæc recordatus sum, & effudi in me animam meam: * quoniam transibo in locum tabernaculi admirabilis, vsque ad domum Dei:

In voce exultationis, & confessionis: * sonus epulantis.

Quare tristis es anima mea? * & quare conturbas me?

Spera in Deo, quoniam adhuc confitebor illi: * salutare vultus mei, & Deus meus.

Ad meipsum anima mea conturbata est: *

proptereà memor ero tui de terra Iordanis, & Hermonijm à monte modico.

A byſſus abyſſum inuocat, * in voce cataractarum tuarum.

O mnia excelſa tua, & fluctus tui * ſuper me tranſierunt.

I n die mandauit Dominus miſericordiam ſuam: * & nocte canticum eius.

A pud me oratio Deo vitæ meæ, * dicam Deo, Suſceptor meus es.

Q uare oblitus es mei: * & quare contriſtatus incedo, dum affligit me inimicus?

D um confringuntur oſſa mea, * exprobrauerunt mihi qui tribulant me inimici mei.
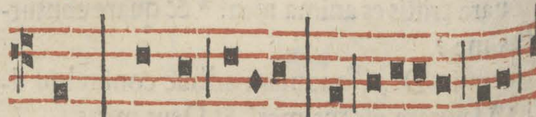
D um dicunt mihi per ſingulos dies: Vbi eſt Deus tuus? * quare triſtis es anima mea? & quare conturbas me?

S pera in Deo, quoniam adhuc confitebor illi: * ſalutare vultus mei, & Deus meus.

R equiem æternam.
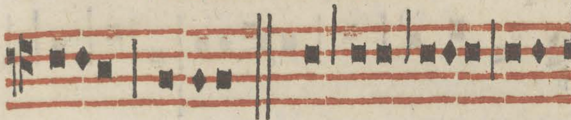

Antiph. Siti uit a nima mea ad Deum vi-
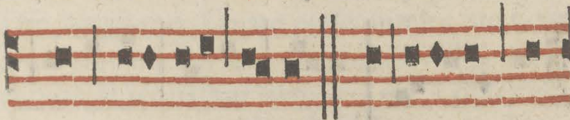

uum: quando veniam, & apparebo ante

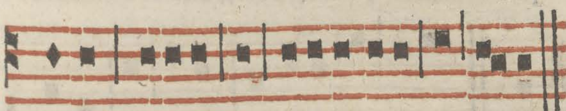
faciem

faciem Domini? ℣. Ne tradas bestijs ani-

mas confitentes ti bi. ℟. Et animas pau-

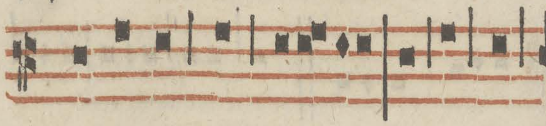

perum tuorum ne obliuiscaris in finem.

Pater noster. totum secretò.

Lectio vij. *Iob* 17.

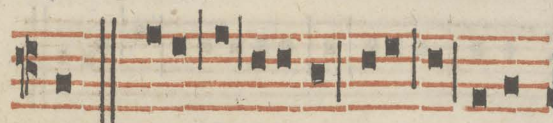
SPiritus meus attenuabitur, dies mei breuiabuntur,& solum mihi superest sepulchrum. Non peccaui, & in amaritudinibus moratur oculus meus. Libera me Domine, & pone me iuxta te, & cuiusuis manus pugnet contra me. Dies mei transierunt, cogitationes meæ dissipatæ sunt, torquentes cor meum. Noctem verterunt in diem, & rursum post tenebras spero lucem. Si sustinuero, infernus domus mea est,& in tenebris straui lectulum meum. Putredini dixi, Pater meus es: mater mea & soror mea, vermibus. Vbi est ergo nunc præstolatio mea, & patientiam meam quis consideret?

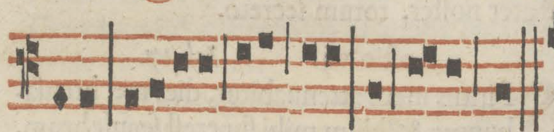
℟. Peccantem me quoti die, & non me
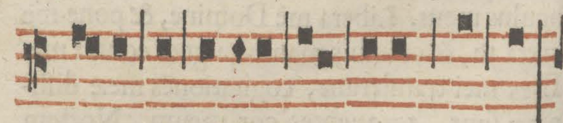

pœnitentem, timor mortis conturbat
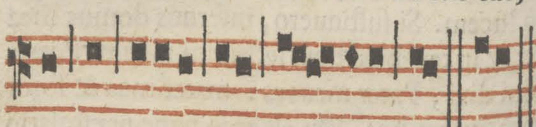

me : Quia in inferno nulla eſt redem-

ptio, miſerere mei Deus, & ſalua me.
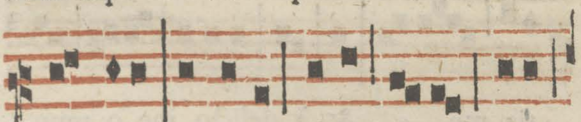

℣. De us in nomine tuo ſaluum me fac,
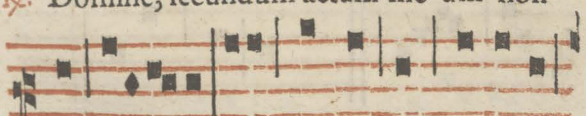

& in virtute tua li bera me. Quia.

Lectio viij. Iob 19. c
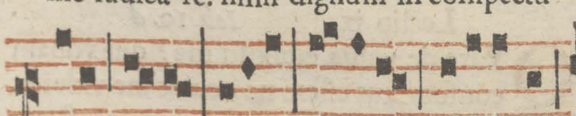
PElli meæ, consumptis carnibus, adhæsit os meum, & derelicta sunt tantummodò labia circa dentes meos. Miseremini mei, miseremini mei, saltem vos amici mei, quia manus Dñi tetigit me. Quare persequimini me sicut Deus, & carnibus meis saturamini? Quis mihi tribuat vt scribantur sermones mei? quis mihi det vt exarentur in libro stylo ferreo, & plumbi lamina, vel celte sculpantur in silice? Scio enim quòd redemptor meus viuit, & in nouissimo die de terra surrecturus sum: & rursum circumdabor pelle mea, & in carne mea videbo Deum meum. Quem visurus sum ego ipse, & oculi mei conspecturi sunt, & non alius: reposita est hæc spes mea in sinu meo.
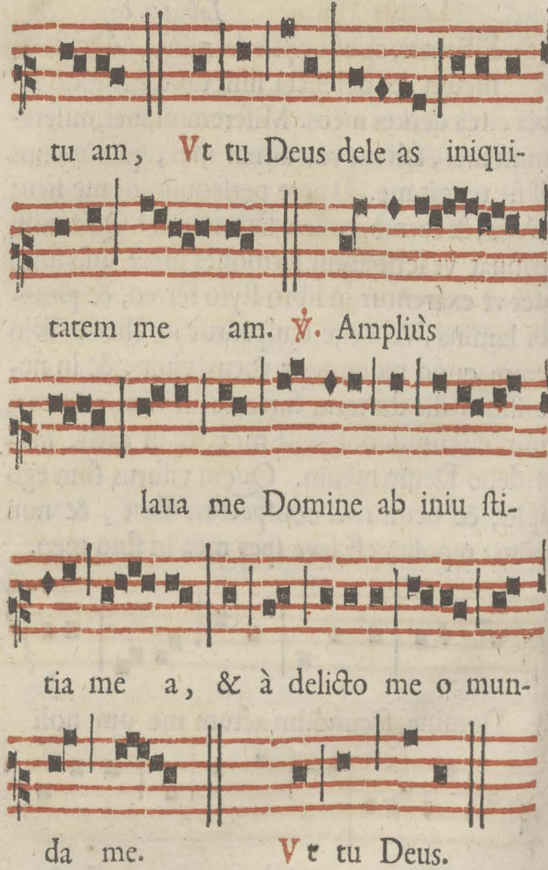

℟. Domine, secundùm actum me um noli

me iudica re: nihil dignum in conspectu
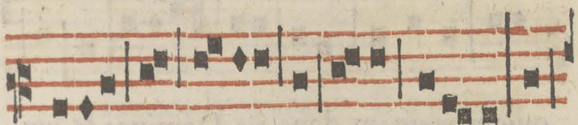

tu o e gi: ide ò deprecor maiestatem

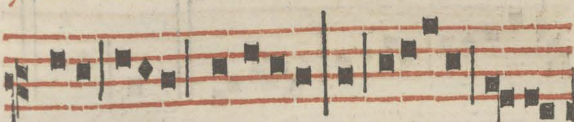
Lectio ix. *Iob* 10. *d*

QVare de vulua eduxiſti me? qui vtinam conſumptus eſſem ne oculus me videret. Fuiſſem quaſi non eſſem, de vtero tranſlatus ad tumulum. Numquid non paucitas dierum meo-

meorum finietur breuî? Dimitte ergo me, vt plangam paululùm dolorem meum: antequam vadam & non reuertar, ad terram tenebroſam, & opertam mortis caligine: terram miſeriæ & tenebrarum, vbi vmbra mortis, & nullus ordo, ſed ſempiternus horror inhabitat.

℟. Libera me Domine de vi is inferni, qui
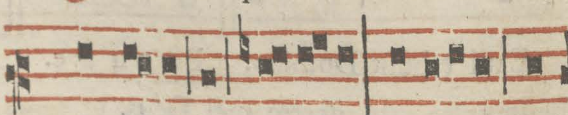

portas æreas confregiſti, & viſitaſti infer-

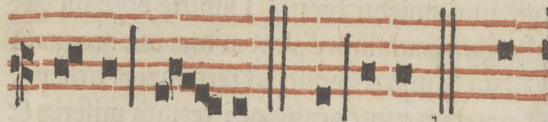
num, & dediſti e is lumen, vt viderent te:

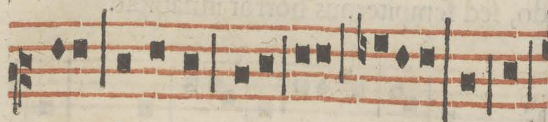
Qui erant in pœnis tenebra rum.
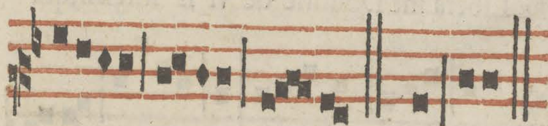

℣. Clamantes & di centes, Aduenisti Re-
dem-

demptor no ster. Qui erant. ℣. Re-

quiem æternam dona eis Domine: & lux

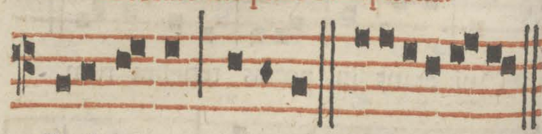

perpetua lu ceat e is. Qui erant.

Aliud Responsorium, videlicet, Libera me Domine. quod dicitur in festo omnium Defunctorum, & quando dicuntur nouem Lectiones, require fol. 170.

AD LAVDES
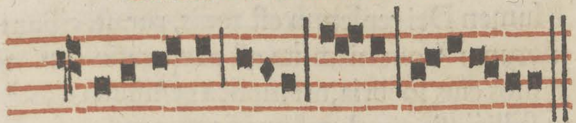
absolutè incipitur Antiphona.

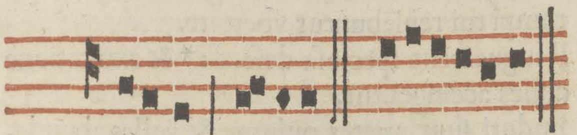
Exul tabunt Domino. E u o u a e.

Psalmus 50. Miserere mei Deus. vt suprà folio 102.

Aña.

Aña. Exul tabunt Dño ossa humili ata.

Antiph. Exaudi Domine. E u o u a e.

Psalmus 64.

TE decet hymnus Deus in Sion : * & tibi reddetur votum in Ierusalem.

Exaudi orationẽ meã:*ad te omnis caro veniet.

Verba iniquorum præualuerunt super nos : * & impietatibus nostris tu propitiaberis.

Beatus, quem elegisti, & assumpsisti: * inhabitabit in atrijs tuis.

Replebimur in bonis domus tuæ:*sanctum est templum tuum, mirabile in æquitate.

Exaudi nos Deus salutaris noster, * spes omnium finium terræ, & in mari longè.

Præparans montes in virtute tua, accinctus potentia : * qui conturbas profundum maris, sonum fluctuum eius.

Turbabuntur gentes, & timebunt qui habitant terminos à signis tuis : * exitus matutini & vespere delectabis.

Visitasti terram, & inebriasti eam : * multiplicasti locupletare eam.

Flumen Dei repletum est aquis, parasti cibum illorum: * quoniam ita est præparatio eius.

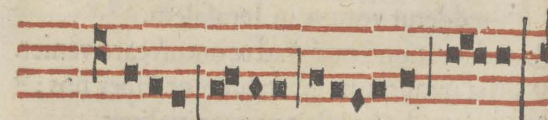
Riuos eius inebria, multiplica genimina eius: * in stillicidijs eius lætabitur germinans.

Benedices coronæ anni benignitatis tuæ: * & campi tui replebuntur vbertate.

Pinguescent speciosa deserti: * & exultatione colles accingentur.

Induti sunt arietes ouium, & valles abundabunt frumento: * clamabunt, etenim hymnum dicent.
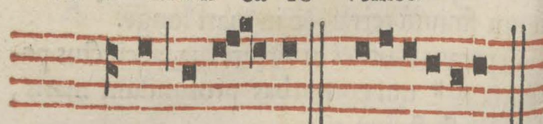
Requiem æternam.

Antiph. Exaudi Domine orationem me am,

ad te omnis ca ro veniet.

Antiph. Me susce pit. E u o u a e.

Psalmus 62.

DEus Deus meus * ad te de luce vigilo.

Sitiuit in te anima mea, * quàm multipliciter tibi caro mea.

In terra deserta, & inuia, & inaquosa: * sic in sancto apparui tibi, vt viderem virtutem tuam, & gloriam tuam.

Quoniam melior est misericordia tua super vitas: * labia mea laudabunt te.

Sic benedicam te in vita mea: * & in nomine tuo leuabo manus meas.

Sicut adipe & pinguedine repleatur anima mea: * & labiis exultationis laudabit os meum.

Si memor fui tui super stratum meum, in matutinis meditabor in te: * quia fuisti adiutor meus.

Et in velamento alarum tuarum exultabo, adhæsit anima mea post te: * me suscepit dextera tua.

Ipsi verò in vanum quæsierunt animã meam, introibunt in inferiora terræ: * tradentur in manus gladij, partes vulpium erunt.

Rex verò lætabitur in Deo, laudabuntur omnes qui iurant in eo: * quia obstructum est os loquentium iniqua. Psalmus 66.

DEus misereatur nostri, & benedicat nobis: * illuminet vultum suum super nos, & misereatur nostri.

Vt cognoscamus in terra viam tuam: * in omnibus gentibus salutare tuum.

Confiteantur tibi populi Deus: * confiteantur tibi populi omnes.
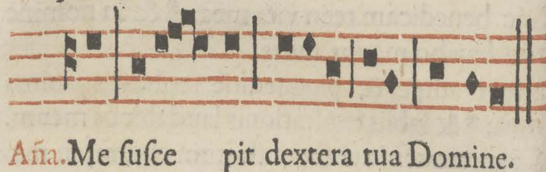
Lætentur & exultent gentes: * quoniã iudicas populos in æquitate, & gentes in terra dirigis.
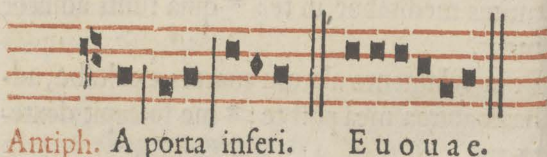
Con-

Confiteantur tibi populi Deus: confiteantur tibi populi omnes: * terra dedit fructum ſuum.

Benedicat nos Deus, Deus noſter, benedicat nos Deus: * & metuant eum omnes fines terræ.

Requiem æternam.

Canticum Ezechiæ. *Iſaiæ* 38.

EGo dixi, In dimidio dierum meorum * vadam ad portas inferi.

Quæſiui reſiduum annorum meorum. * dixi: Non videbo Dominum Deum in terra viuentium.

Non aſpiciam hominem vltrà, * & habitatorem quietis.

Generatio mea ablata eſt; & conuoluta eſt à me, * quaſi tabernaculum paſtorum.

Præciſa eſt velut à texente, vita mea: dum adhuc ordirer, ſuccîdit me: * de manè vſque ad veſperam finies me.

Sperabam vſque ad manè, * quaſi leo ſic contriuit omnia oſſa mea.

De manè vſque ad veſperam finies me: * ſicut pullus hirundinis ſic clamabo, meditabor vt columba:

Attenuati ſunt oculi mei, * ſuſpicientes in excelſum.

Domine vim patior, reſponde pro me. * Quid dicam, aut quid reſpondebit mihi, cùm ipſe fecerit?

Recogitabo tibi omnes annos meos * in amaritudine animæ meæ.

Domine ſi ſic viuitur, & in talibus vita ſpiritus mei, corripies me, & viuificabis me. * Ecce in pace amaritudo mea amariſſima.

Tu autem eruiſti animam meam vt non periret, * proieciſti poſt tergum tuum omnia peccata mea.

Quia non infernus confitebitur tibi, neque mors laudabit te: * non expectabunt qui deſcendunt in lacum, veritatem tuam.

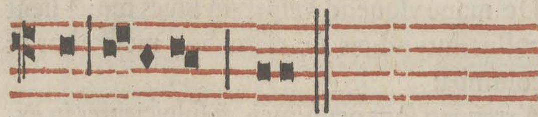
Viuens viuens ipſe confitebitur tibi, ſicut & ego hodie: * pater filijs notam faciet veritatem tuam.

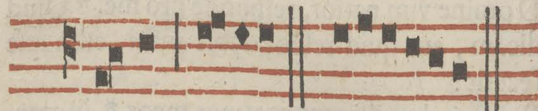
Domine ſaluum me fac, * & pſalmos noſtros cantabimus cunctis diebus vitæ noſtræ in domo Domini. Requiem æternam.

Antiph. A porta inferi, e rue Domi-

Q. ne

Pſalmus 148.

LAudate Dominum de cælis: * laudate eum in excelſis.

Laudate eum omnes Angeli eius : * laudate eum omnes virtutes eius.

Laudate eum ſol & luna : * laudate eum omnes ſtellæ & lumen.

Laudate eum cæli cælorum : * & aquæ omnes quæ ſuper cælos ſunt , laudent nomen Domini.

Quia ipſe dixit, & facta ſunt: * ipſe mandauit, & creata ſunt.

Statuit ea in æternum, & in ſæculum ſæculi : * præceptum poſuit, & non præteribit.

Laudate Dominum de terra: * dracones, & omnes abyſſi.

Ignis, grando, nix, glacies, ſpiritus procellarum: * quæ faciunt verbum eius:

Montes, & omnes colles: * ligna fructifera, & omnes cedri.

Beſtiæ,

B estiæ, & vniuersa pecora: * serpentes, & volucres pennatæ:
R eges terræ, & omnes populi: * principes, & omnes iudices terræ.
I uuenes, & virgines: senes cum iunioribus laudent nomen Domini: * quia exaltatum est nomen eius solius.
C onfessio eius super cælum & terram: * & exaltauit cornu populi sui.
H ymnus omnibus sanctis eius: * filiis Israël, populo appropinquanti sibi.

Psalmus 149.

C Antate Domino canticum nouum: * laus eius in ecclesia sanctorum.
L ætetur Israël in eo, qui fecit eum: * & filij Sion exultent in rege suo.
L audent nomen eius in choro: * in tympano, & psalterio psallant ei.
Q uia beneplacitum est Domino in populo suo: * & exaltabit mansuetos in salutem.
E xultabunt sancti in gloria: * lætabuntur in cubilibus suis.
E xaltationes Dei in gutture eorum: * & gladij ancipites in manibus eorum:
A d faciendam vindictam in nationibus: * increpationes in populis.
A d alligandos reges eorum in compedibus: * & nobiles eorum in manicis ferreis.
V t faciant in eis iudicium conscriptum: * gloria hæc est omnibus sanctis eius.

Pſalmus 150.

LAudate Dominum in ſanctis eius : * laudate eum in firmamento virtutis eius.
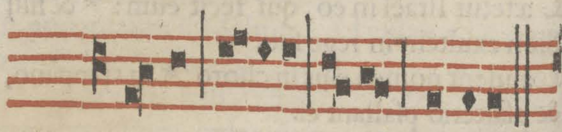
Laudate eum in virtutibus eius : * laudate eum ſecundùm multitudinem magnitudinis eius.

Laudate eum in ſono tubæ : * laudate eum in pſalterio, & cithara.

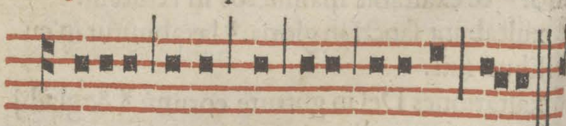
Laudate eum in tympano, & choro: * laudate eum in chordis, & organo.

Laudate eum in cymbalis beneſonantibus: laudate eum in cymbalis iubilationis: * omnis ſpiritus laudet Dominum.
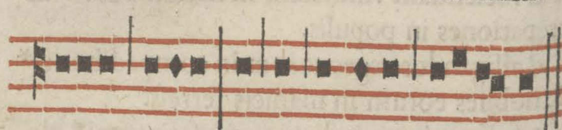
Requiem æternam.

Antiph. Omnis ſpi ritus laudet Dominum.

℣. Audiui vocem de cælo dicentem mihi.

℟. Beati mortui, qui in Domino moriuntur.

Antiph. Ego ſum. E u o u a e.

Canticum Zachariæ. *Lucæ* 1.

BEnedictus Dominus Deus Iſraël, * quia viſitauit, & fecit redemptionem plebis ſuæ:

Et erexit cornu ſalutis nobis: * in domo Dauid pueri ſui.

Sicut locutus eſt per os ſanctorum, * qui à ſæculo ſunt prophetarum eius.

Salutem ex inimicis noſtris, * & de manu omnium qui oderunt nos.

Ad faciendam miſericordiam cum patribus noſtris: * & memorari teſtamenti ſui ſancti.

Iuſiurandum, quod iurauit ad Abraham patrem noſtrum, * daturum ſe nobis:

Vt ſine timore de manu inimicorum noſtrorum liberati, * ſeruiamus illi.

In ſanctitate & iuſtitia coram ipſo, * omnibus diebus noſtris.

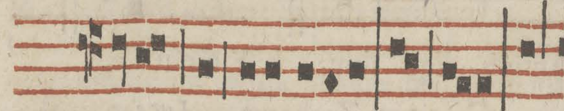
Et tu puer, Propheta Altiſſimi vocaberis: * præibis enim ante faciem Domini parare vias eius:

Ad dandam ſcientiam ſalutis plebi eius: * in remiſſionem peccatorum eorum.

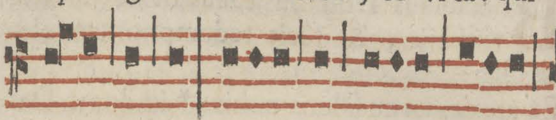
Per viſcera miſericordiæ Dei noſtri: * in quibus viſitauit nos, oriens ex alto.

Illuminare his, qui in tenebris, & in vmbra
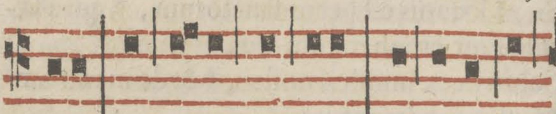
mortis ſedent: * ad dirigendos pedes noſtros in viam pacis. R equiem æternam.
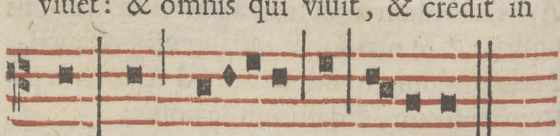

Antiph. Ego ſum reſurrectio, & vi ta: qui

credit in me, etiam ſi mortuus fuerit,

viuet: & omnis qui viuit, & credit in

me, non morie tur in æ ternum.

Deinde Pater noſter. Pſalm. De profundis. fol. 182. cum Precibus & Orationibus Officio congruentibus, vt ſuprà in Veſperis.

De officio faciẽdo in exequijs, abſente corpore defuncti, & in die tertio, ſeptimo, trigeſimo, & anniuerſario.

SI faciendæ ſint exequiæ abſente corpore, eo die, quo benè viſum fuerit, in Eccleſia dicatur

catur Officium mortuorum, cum tribus Nocturnis, & Laudibus, & Antiph. duplicatis, vel ſaltem vnum Nocturnum cum tribus Lectionibus, & Laudibus, & Miſſa. Poſt Miſſam Celebrans deponit manipulum & planetam, accipit pluuiale nigri coloris, & præcedentibus Subdiacono cum Cruce, & Clero, & duobus Ceroferarijs cum luminaribus accenſis, & duobus Acolythis, vno cum nauicula incenſi & thuribulo, & altero cum vaſculo Aquæ benedictæ & aſperſorio, & hoc libro Rituali, accedit cum Diacono à ſiniſtris ad locum tumuli, & ibi à circumſtante Clero cantatur ℟. Libera me Domine, &c. vt ſuprà 170. Interim miniſtratur incenſum, benedicitur, & imponitur in thuribulum. poſteà dicitur: Kyrie eleiſon. Chriſte eleiſon. Kyrie eleiſon. Sacerdos dicit: Pater noſter, &c. & dum ſecretò dicitur, accipit aſperſorium, circuit tumbam aſpergens, deinde incenſat eodem modo, vt dictum eſt. Poſteà dicit ℣. Et ne nos inducas in tentationem. ℟. Sed libera nos à malo. ℣. A porta inferi. ℟. Erue Domine animam eius. ℣. Requieſcat in pace. ℟. Amen. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

ABſolue, quæſumus Domine, animam famuli tui N. [vel famulę tuæ] vt defunctus

[vel defuncta] sæculo tibi viuat, & peccata, quæ per fragilitatem carnis humana conuersatione commisit, tu venia misericordissimæ pietatis absterge. Per Christum Dominum nostrum. ℟. Amen.

Vel dicatur Oratio, quæ dicta est in Missa, vel alia conueniens. ℣. Requiem æternam dona ei Domine. ℟. Et lux perpetua luceat ei. ℣. Requiescat in pace. ℟. Amen.

Si Officium fuerit pro pluribus defunctis, Oratio & Versus dicantur in plurali numero: si fuerit mulier, in genere feminino; si fuerit Sacerdos, vel Episcopus, in Oratione exprimitur nomen dignitatis, &c.

Prædictus autem Officij ritus pro defunctis adultis tam Sacerdotibus & Clericis, quàm sæcularibus & laicis, seruari debet in Officio sepulturæ in die depositionis, siue in die tertio, septimo, trigesimo, & anniuersario.

De Exequiis paruulorum.

IN primis admonendi sunt Parochi, vt iuxta vetustam & laudabilem Ecclesiarum consuetudinem, paruulorum corpuscula non sepeliantur in communibus & promiscuis cœmeteriorum & Ecclesiarum sepulturis; sed vt pro illis in Parochialibus Ecclesiis, aut illarum cœmeteriis, quatenus commodè fieri potest, speciales & separatos ab aliis loculos & sepulturas habeant,

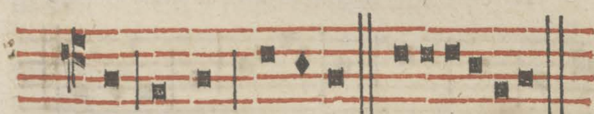
seu

ſeu fieri curent, in quibus non ſepeliantur, niſi qui baptizati fuerint infantes, vel pueri qui ante annos diſcretionis obierunt.

In funere paruulorum vt plurimùm non pulſantur campanæ: quòd ſi pulſentur, non ſono lugubri, ſed potiùs feſtiuo pulſari debent.

Ordo ſepeliendi paruulos.

CVm igitur infans vel puer baptizatus defunctus fuerit ante vſum rationis, induitur iuxta ætatem, & imponitur ei corona de floribus, ſeu de herbis aromaticis & odoriferis, in ſignum integritatis carnis & virginitatis, & Parochus ſuperpelliceo & ſtola alba indutus, & alij de Clero, ſi adſint, præcedente Cruce, quæ ſine haſta defertur, accedunt ad domum defuncti cum Clerico aſperſorium deferente. Sacerdos aſpergit corpus, deinde dicit:

Aña. Sit nomen Domini. E u o u a e.

Pſalmus 112.

LAudate pueri Dominum: * laudate nomen Domini.

Sit nomen Domini benedictum, * ex hoc nunc & vſque in ſæculum.

A solis ortu vsque ad occasum, * laudabile nomen Domini.

Excelsus super omnes Gentes Dominus, * & super cælos gloria eius.

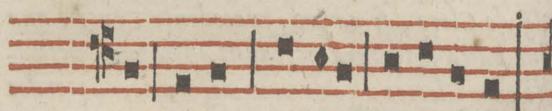
Quis sicut Dominus Deus noster, qui in altis habitat, * & humilia respicit in cælo & in terra?

Suscitans à terra inopem, * & de stercore erigens pauperem:
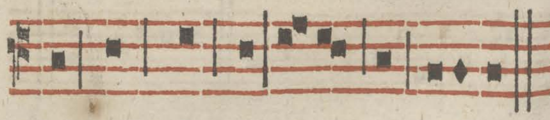
Vt collocet eum cum principibus, * cum principibus populi sui.

Qui habitare facit sterilem in domo, * matrem filiorum lætantem.

Gloria Patri.

Antiph. Sit nomen Domini benedictum,
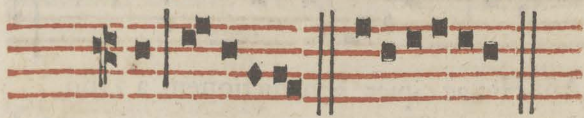

ex hoc nunc, & vsque in sæculum.

Dum portatur ad Ecclesiam, dicatur Psalmus Beati immaculati, &c. & si tempus superest, dici potest Psalmus, Laudate Dominum de cælis. suprà. 234. cum aliis duobus sequentibus, & in fine Gloria Patri.

Cùm

Cùm autem peruenerint ad Eccleſiam, dicatur

Antiph. Hic ac cipiet. E u o u a e.

Pſalmus 23.

DOmini eſt terra, & plenitudo eius: * orbis terrarum, & vniuerſi, qui habitant in eo.

Quia ipſe ſuper maria fundauit eum: * & ſuper flumina præparauit eum.

Quis aſcendet in montem Domini: * aut quis ſtabit in loco ſancto eius?

Innocens manibus & mundo corde: * qui non accepit in vano animam ſuam, nec iurauit in dolo proximo ſuo.

Hic accipiet benedictionem à Domino: * & miſericordiam à Deo ſalutari ſuo.

Hæc eſt generatio quærentium eum, * quærentium faciem Dei Iacob.
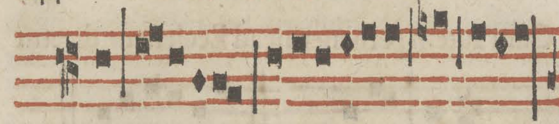
Attollite portas principes veſtras, & eleuamini portæ æternales: * & introibit Rex gloriæ.

Quis eſt iſte Rex gloriæ? * Dominus fortis & potens, Dominus potens in prœlio.
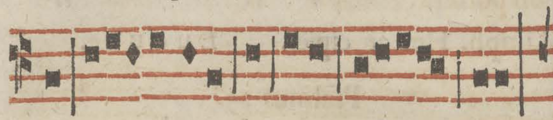
Attollite portas principes veſtras, & eleuamini portæ æternales: * & introibit Rex gloriæ.

Quis eſt iſte Rex gloriæ? * Dominus virtutum ipſe eſt Rex gloriæ. Gloria Patri.

Aña.

Aña Hic ac cipiet benedictionem à Dño,

& miſericordiam à Deo ſalu ta ri ſu o,

quia hæc eſt generatio quærentium Dñm.

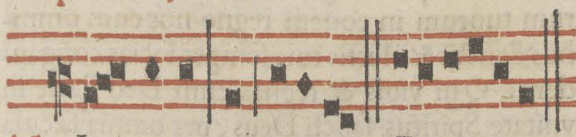
Poſteà dicitur, Kyrie eleiſon. Chriſte eleiſon. Kyrie eleiſon. Pater noſter. ſecretò. interim corpus aſpergit. ℣. Et ne nos inducas in tentationem. ℟. Sed libera nos à malo. ℣. Me autem propter innocentiam ſuſcepiſti. ℟. Et confirmaſti me in conſpectu tuo in æternum. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

OMnipotens & mitiſſime Deus, qui omnibus paruulis renatis fonte Baptiſmatis dum migrant à ſæculo, ſine vllis eorum meritis vitam illicò largiris æternam, ſicut animæ huius paruuli hodie credimus te feciſſe: fac nos quæſumus Domine, per interceſſionem beatæ Mariæ ſemper virginis, & omnium Sanctorum tuorum hìc purificatis tibi mentibus famu-
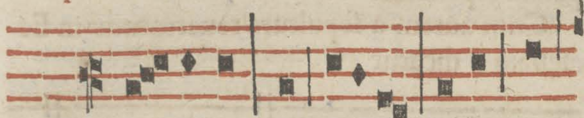
famulari, & in Paradiſo cum beatis paruulis perenniter ſociari. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Dum portatur ad tumulum, & etiamſi tunc non portetur, dicitur
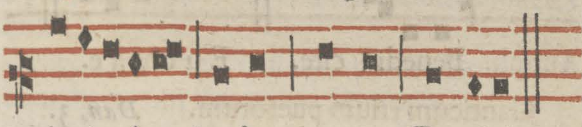

Aña. Iu uenes, & virgines. E u o u a e.

Pſalmus. L audate Dominum de cælis, &c. vt ſuprà. fol. 234. & in fine, G loria Patri, &c. & repetitur

Antiph. Iu uenes, & virgines, ſenes cum

iunioribus laudent nomen Domini.

K yrie eleiſon. C hriſte eleiſon. K yrie eleiſon. P ater noſter. ℣. Et ne nos inducas in tentationem. ℟. Sed libera nos à malo. ℣. Sinite paruulos venire ad me. ℟. Talium eſt enim regnum cælorum. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo. O remus.

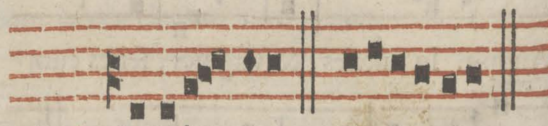
OMnipotens ſempiterne Deus, ſanctæ puritatis amator, qui animam huius paruuli

ad

ad cælorum regnum hodie miſericorditer vocare dignatus es, digneris etiam Domine ita nobiſcum miſericorditer agere, vt meritis tuæ ſanctiſſimæ Paſſionis, & interceſſione beatæ Mariæ ſemper Virginis, & omnium Sanctorum tuorum in eodem regno nos cum omnibus Sanctis & electis tuis ſemper facias congaudere. Qui viuis & regnas cum Deo Patre in vnitate Spiritus ſancti Deus, per omnia ſæcula ſæculorum. ℟. Amen.

Deinde Sacerdos corpus aſpergat Aqua benedicta, & thurificet ſimiliter, & tumulum, poſteà ſepeliatur.

Cùm autem à ſepultura reuertuntur in Eccleſiam, dicatur

Antiph. Benedi cite. E u o u a e.

Canticum trium puerorum. *Dan.* 3.

BEnedicite omnia opera Domini Dño: * laudate & ſuperexaltate eum in ſæcula.

Benedicite Angeli Domini Domino: * benedicite cæli Domino.

Benedicite aquæ omnes, quæ ſuper cælos ſunt, Domino: * benedicite omnes virtutes Domini Domino.

Benedicite ſol & luna Domino: * benedicite ſtellæ cæli Domino.

Benedicite omnis imber, & ros Domino: * benedicite omnes ſpiritus Dei Domino.

Benedicite ignis & æſtus Domino: * benedicite frigus & æſtus Domino.

Benedicite rores & pruina Domino: * benedicite gelu & frigus Domino.

Benedicite glacies & niues Domino: * benedicite noctes & dies Domino.

Benedicite lux & tenebræ Domino: * benedicite fulgura & nubes Domino.

Benedicat terra Dominum: * laudet & ſuperexaltet eum in ſæcula.

Benedicite montes & colles Domino: * benedicite vniuerſa germinantia in terra Domino.

Benedicite fontes Domino: * benedicite maria & flumina Domino.

Benedicite cete, & omnia quæ mouentur in aquis, Domino: * benedicite omnes volucres cæli Domino.

Benedicite omnes beſtiæ & pecora Domino: * benedicite filij hominum Domino.

Benedicat Iſraël Dominum: * laudet & ſuperexaltet eum in ſæcula.

Benedicite ſacerdotes Domini Domino: * benedicite ſerui Domini Domino.

Benedicite ſpiritus & animæ iuſtorum Domino: * benedicite ſancti & humiles corde Domino.

Benedicite Anania, Azaria, Miſaël Domino: * laudate & ſuperexaltate eum in ſæcula.

Benedicamus Patrem & Filium cum ſancto Spiritu : * laudemus & ſuperexaltemus eum in ſæcula.

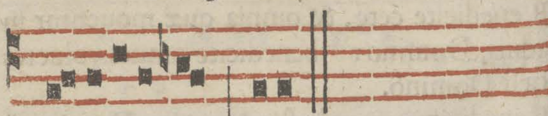
Benedictus es Domine in firmamento cæli : * & laudabilis , & glorioſus, & ſuperexaltatus in ſæcula.

Antiph. Benedi cite Dominum omnes

electi eius, agite di es læ ti tiæ, &

con fitemi ni illi.

Deinde ante altare dicit Sacerdos , Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

DEus , qui miro ordine Angelorum miniſteria , hominumq́ue diſpenſas : concede propitius , vt à quibus tibi miniſtrantibus in cælo ſemper aſſiſtitur, ab his in terra vita noſtra muniatur. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

DE

DE SACRAMENTO MATRIMONII.

PArochus admonitus de aliquo matrimonio in ſua Parochia contrahendo, primùm cognoſcat ex his ad quos ſpectat, qui & quales ſint qui matrimonium contrahere volunt: An inter eos ſit aliquod Canonicum impedimentum: Vtrùm ſpontè, liberè, & ſecundùm honeſtatem Sacramenti velint contrahere: Vtrùm ſint in ætate legitima; vt vir ſaltem quatuordecim, mulier verò duodecim annos expleuerit, & vterque ſciat rudimenta Fidei, cùm ea deinde filios ſuos docere debeant.

Nouerit ex probatis Auctoribus, quæ ſint Canonica impedimenta matrimonij contrahendi, & quæ contractum dirimant; & qui ſint gradus conſanguinitatis & affinitatis, & item cognationis ſpiritualis ex Baptiſmi vel Confirmationis Sacramento contractæ.

Habeat in primis ipſe benè cognita præcepta illa omnia, quæ in matrimonijs ritè conficiendis ſeruari oportere, ſacri Canones, & præcipuè ſancta Synodus Tridentina iuſſit; dabitque operam, vt illa in Parochia ſua accuratè exactéque ſeruentur.

Præſertim verò meminerit, matrimonia inter raptorem & raptam, dum ipſa in raptoris pote-

ſtate manſerit, inita, necnon clandeſtina, & quælibet matrimonia, quæ aliter quàm præſente Parocho, vel alio Sacerdote de ipſius Parochi vel Ordinarij licentia, & duobus vel tribus teſtibus contrahuntur, ex ipſius Concilij decretis irrita omnino ac nulla eſſe.

Eſt autem proprius Parochus, qui adeſſe debet, is, in cuius Parochia matrimonium celebratur, ſiue viri ſiue mulieris.

Caueat prætereà Parochus, ne facilè ad contrahendum matrimonium admittat vagos & peregrinos, & qui incertas habent ſedes; neque item eos, qui anteà coniugati fuerunt; vt ſunt vxores militum, vel captiuorum, vel aliorum qui peregrinantur; niſi diligenter de ijs omnibus facta inquiſitione, & re ad Ordinarium delata, ab eóque habita de eiuſmodi matrimonij celebrandi licentia, quæ gratis concedatur.

Antequam matrimonium contrahatur, ter à proprio contrahentium Parocho continuis diebus feſtis in Eccleſia intra Miſſarum ſolemnia ad ipſius Concilij præſcriptum publicè denuntietur, inter quos matrimonium ſit contrahendum.

Si verò vir & mulier Parochiæ ſint diuerſæ, in vtraque Parochia fiant denuntiationes: quibus denuntiationibus factis, ſi nullum legitimum opponatur impedimentum, ad celebrationem matrimonij procedatur. Sed ſi quid obſtat, vltrà Parochus non procedat.

Quòd ſi aliquando probabilis fuerit ſuſpicio,

vel alia rationabilis causa subsit, arbitrio Episcopi, matrimonium malitiosè impediri posse, si tot præcesserint denuntiationes; tunc de licentia Ordinarij, vel vna tantùm fiat denuntiatio, vel saltem Parocho, & duobus vel tribus testibus præsentibus matrimonium celebretur. Deinde ante illius consummationem, denuntiationes in Ecclesia fiant; vt si aliqua subsunt impedimenta, faciliùs detegant, nisi aliter Ordinarius ipse expedire iudicauerit.

Has autem denuntiationes Parochus facere non aggrediatur, nisi priùs de vtriusque contrahentis libero consensu sibi benè constet.

Si verò infra duos menses post factas denuntiationes matrimonium non contrahatur, denuntiationes repetantur, nisi aliter Episcopo videatur.

Denuntiationes autem fiant hoc modo. Inter Missarum solemnia Parochus populum admoneat in hanc sententiam vulgari sermone:

Notũ sit omnibus hîc præsentibus, quòd N. vir, & N. mulier, ex tali vel tali familia, & Parochia, Deo adiuuante, intendunt inter se contrahere matrimonium. Proinde admonemus omnes & singulos, vt si quis nouerit aliquod consanguinitatis, vel affinitatis, aut cognationis spiritualis, vel quoduis aliud impedimentum inter eos esse, quod matrimonium contrahendum inuicem impediat, illud quamprimùm nobis denuntiare debeat; & hoc

admonemus primò, *si fuerit prima*; *vel* secundò, *si fuerit secunda*; *vel* tertiò, *si fuerit tertia denuntiatio.*

Moneat Parochus coniuges, vt ante benedictionem Sacerdotalem in templo suscipiendam in eadem domo non cohabitent, neque matrimonium consumment, nec etiam simul maneant; nisi aliquibus propinquis, vel aliis præsentibus; quæ benedictio à nullo alio, quàm ab ipso Parocho, seu ab alio Sacerdote de ipsius Parochi vel Ordinarij licentia, fieri debet.

Caueat etiam Parochus, ne quando coniuges in primis nuptiis benedictionem acceperint, eos in secundis benedicat, siue mulier, siue etiam vir ad secundas nuptias transeat. Sed vbi ea viget consuetudo, vt si mulier nemini vmquam nupserit, etiamsi vir aliam vxorem habuerit, nuptiæ benedicantur, ea seruanda est. Sed viduæ nuptias non benedicat, etiamsi eius vir numquam vxorem duxerit.

Matrimonium in Ecclesia maximè celebrari decet; sed si domi celebratum fuerit, præsente Parocho & testibus, sponsi veniant ad Ecclesiam benedictionem accepturi, & tunc caueat Sacerdos, ne iterùm à contrahentibus consensum exigat; sed tantùm benedictionem illis conferat, celebrata Missa, vt infrà dicetur.

Admoneantur præterea coniuges, vt antequam contrahant, sua peccata diligenter confiteantur, & ad sanctißimam Eucharistiam, atque

ad Matrimonij Sacramentum ſuſcipiendum piè accedant, & quomodo in eo rectè & Chriſtianè conuerſari debeant, diligenter inſtruantur ex diuina Scriptura, exemplo Tobiæ & Saræ, verbiſq́ Angeli Raphaëlis eos edocentis, quàm ſanctè coniuges debeant conuiuere.

Poſtremò meminerint Parochi, à Dominica prima Aduentus vſque ad diem Epiphaniæ, & à Feria quarta Cinerum vſque ad Octauam Paſchæ incluſiuè, ſolemnitates nuptiarum prohibitas eſſe: vt nuptias benedicere, ſponſam traducere, nuptialia celebrare conuiuia. Matrimonium autem omni tempore contrahi poteſt. Nuptiæ verò qua decet modeſtia & honeſtate fiant: ſancta enim res eſt matrimonium, ſanctèq́ tractandum.

Quæ omnia ferè ex ſacri Concilij Tridentini decretis deſumpta, & item alia, quæ ibi de matrimonio ritè contrahendo præcipiuntur, ſunt diligenter ſeruanda.

Ritus celebrandi Matrimonij Sacramentum.

PArochus igitur matrimonium celebraturus, publicationibus factis tribus diebus feſtis, vt dictum eſt, ſi nullum obſtet legitimum impedimentum, in Eccleſia ſuperpelliceo & alba ſtola indutus, adhibito vno ſaltem Clerico ſuperpelliceo pariter induto, qui librum & vas Aquæ benedictæ cum aſperſo-

rio deferat, coram tribus aut duobus testibus, virum & mulierem, quos parentum vel propinquorum suorum præsentia cohonestari decet, de consensu in matrimonium interroget vtrumque sigillatim in hunc modum vulgari sermone:

N. vis accipere N. hîc præsentem in tuam legitimam vxorem iuxta ritum sanctæ Matris Ecclesiæ? Respondeat sponsus: Volo. Mox Sacerdos sponsam interroget, N. vis accipere N. hîc præsentem in tuum legitimum maritum, iuxta ritum sanctæ Matris Ecclesiæ? Respondeat, Volo. Nec sufficit consensus vnius; sed debet esse amborum, & expressus aliquo signo sensibili, siue fiat per se, siue per procuratorem. Mutuo igitur contrahentium consensu intellecto, Sacerdos iubeat eos inuicem iungere dexteras, dicens: Ego coniungo vos in matrimonium, In nomine Patris ✠, & Filij, & Spiritus sancti. Amen. vel aliis vtatur verbis iuxta receptum vniuscuiusque Prouinciæ ritum: posteà eos aspergat Aqua benedicta: mox benedicat annulum.

Benedictio Annuli.

℣. Adiutorium nostrum in nomine Domini. ℟. Qui fecit cælum & terram. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

BEnedic ✠ Domine annulum hunc, quem nos in tuo nomine benedicimus ✠, vt quæ eum geſtauerit, fidelitatem integram ſuo ſponſo tenens, in pace & voluntate tua permaneat, atque in mutua charitate ſemper viuat. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Deinde Sacerdos aſpergat annulum Aqua benedicta in modum Crucis, & ſponſus acceptum annulum de manu Sacerdotis imponit in digito annulari ſiniſtræ manus ſponſæ, Sacerdote dicente, In nomine Patris ✠, & Filij, & Spiritus ſancti. Amen. mox ſubiungat ℣. Confirma hoc Deus, quod operatus es in nobis. ℟. A templo ſancto tuo, quod eſt in Ieruſalem. Kyrie eleïſon. Chriſte eleïſon. Kyrie eleïſon. Pater noſter, &c. ℣. Et ne nos inducas in tentationem. ℟. Sed libera nos à malo. ℣. Saluos fac ſeruos tuos. ℟. Deus meus ſperantes in te. ℣. Mitte eis Domine auxilium de ſancto. ℟. Et de Sion tuere eos. ℣. Eſto eis Domine turris fortitudinis. ℟. A facie inimici. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

REſpice quæſumus Domine, ſuper hos famulos tuos, & inſtitutis tuis, quibus propagationem humani generis ordinaſti,

benignus assiste, vt qui te auctore iunguntur, te auxiliante seruentur. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

His expletis, si benedicendæ sint nuptiæ, Parochus Missam pro sponso & sponsa, vt in Missali Romano, celebret, seruatis omnibus quæ ibi præscribuntur.

Ceterùm, si quæ Prouinciæ alijs, vltra prædictas, laudabilibus consuetudinibus & cærimoniis in celebrando Matrimonij Sacramento vtuntur, eas sancta Tridentina Synodus optat retineri.

Peractis omnibus, Parochus manu sua describat in libro Matrimoniorum nomina coniugum, & testium, & alia iuxta formulam præscriptam: idque licet alius Sacerdos, vel à se, vel ab Ordinario delegatus Matrimonium celebrauerit.

De benedictione mulieris post partum.

SI qua puerpera post partum iuxta piam ac laudabilem consuetudinem ad Ecclesiam venire voluerit pro incolumitate sua Deo gratias actura, petieritque à Sacerdote benedictionem, ipse superpelliceo & stola alba indutus, cum ministro aspergillum deferente, ad fores Ecclesiæ accedat, vbi illam genuflectentem, & candelam accensam in manu tenentem, Aqua bene-

benedicta aspergat, deinde dicat, ℣. Adiutorium nostrum in nomine Domini. ℟. Qui fecit cælum & terram. Aña. Hæc accipiet benedictionem à Domino. Psalm. Domini est terra, & plenitudo eius, orbis terrarum, & vniuersi qui habitant in eo, &c. totus vt suprà.fol. 242. Gloria Patri, & Filio, &c. Hæc accipiet benedictionem à Domino, & misericordiam à Deo salutari suo: quia hæc est generatio quærentium Dominum.

Deinde porrigens ad manum mulieris extremam partem stolæ, eam introducit in Ecclesiam, dicens: Ingredere in templum Dei, adora Filium beatæ Mariæ Virginis, qui tibi fecunditatem tribuit prolis.

Et ipsa ingressa genuflectit coram Altari, & orat, gratias agens Deo de beneficiis sibi collatis; & Sacerdos dicit: Kyrie eleïson. Christe eleïson. Kyrie eleïson. Pater noster. secretò. ℣. Et nos inducas in tentationem. ℟. Sed libera nos à malo. ℣. Saluam fac ancillam tuam Domine. ℟. Deus meus sperantem in te. ℣. Mitte ei Domine auxilium de sancto. ℟. Et de Sion tuere eam. ℣. Nihil proficiat inimicus in ea. ℟. Et filius iniquitatis non apponat nocere ei. ℣. Domine exaudi orationẽ meam. ℟. Et clamor meus, &c. ℣. Dñs vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus.

OMnipotens sempiterne Deus, qui per beatæ Mariæ Virginis partum fidelium

parientium dolores in gaudium vertisti: respice propitius super hanc famulam tuam, ad templum sanctum tuum pro gratiarum actione lætam accedentem: & præsta, vt post hanc vitam eiusdem beatæ Mariæ meritis & intercessione, ad æternæ beatitudinis gaudia cum prole sua peruenire mereatur. Per Christum Dominum nostrum. Amen. Deinde illam aspergit iterùm Aqua benedicta in modum Crucis, dicens: Pax, & benedictio Dei omnipotentis Patris ✠, & Filij, & Spiritus sancti, descendat super te, & maneat semper. Amen.

De benedictionibus Regulæ generales.

NOuerit Sacerdos, quarum rerum benedictiones ad ipsum, & quæ ad Episcopum suo iure pertineant, ne maioris dignitatis munera temerè aut imperitè vmquam vsurpet propria auctoritate.

In omni benedictione extra Missam, Sacerdos saltem superpelliceo & stola pro ratione temporis vtatur, nisi aliter in Missali notetur.

Stando semper benedicat, & aperto capite.

In principio cuiusque benedictionis dicat ℣. Adiutorium nostrum in nomine Domini. ℟. Qui fecit cælum & terram. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. deinde dicatur

catur Oratio propria vna, vel plures, prout suo loco notatum fuerit.

Posteà rem aspergat Aqua benedicta; & vbi notatum fuerit, pariter incenset, nihil dicendo.

Cùm Sacerdos aliquid benedicturus est, habeat ministrum cum vase Aquæ benedictæ & aspergillo, & cum hoc Rituali libro, seu Missali.

Caueat, ne benedictionis causa ponat aliquid indecens super Altare, veluti esculenta: sed quod eiusmodi est, ponatur super mensam, commodo loco paratam.

Ordo ad faciendam Aquam benedictam.

DIebus Dominicis, & quandocumque opus fuerit, præparato sale & aqua munda benedicenda in Ecclesia, vel in Sacristia, Sacerdos superpelliceo & stola violacea indutus, primò dicit, ℣. Adiutorium nostrum in nomine Domini. ℟. Qui fecit cælum & terram.

Deinde absolutè incipit exorcismum salis.

EXorcizo te creatura salis per Deum ✠ viuum, per Deum ✠ verum, per Deum ✠ sanctum, per Deum, qui te per Elisæum prophetam in aquam mitti iussit, vt sanaretur sterilitas aquæ: vt efficiaris sal exorcizatum in salutem credentium: & sis omnibus sumentibus te sanitas animæ & corporis: & effugiat

giat atque diſcedat à loco, in quo aſperſum fueris, omnis phantaſia, & nequitia vel verſutia diabolicæ fraudis, omniſque ſpiritus immundus adiuratus per eum qui venturus eſt iudicare viuos & mortuos, & ſæculum per ignem. ℟. Amen.

Oremus. Oratio.

IMmenſam clementiam tuam, omnipotens æterne Deus, humiliter imploramus, vt hanc creaturam ſalis, quam in vſum generis humani tribuiſti, benedicere ✠ & ſanctificare ✠ tua pietate digneris, vt ſit omnibus ſumentibus ſalus mentis & corporis, & quidquid ex eo tactum vel reſperſum fuerit, careat omni immunditia, omnique impugnatione ſpiritualis nequitiæ. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Exorciſmus aquæ: & dicatur ſine Oremus.

EXorcizo te creatura aquæ, in nomine Dei ✠ Patris omnipotentis, & in nomine IESV ✠ Chriſti Filij eius Domini noſtri, & in virtute Spiritus ✠ ſancti: vt fias aqua exorcizata ad effugandam omnem poteſtatem inimici, & ipſum inimicum eradicare & explantare valeas cum angelis ſuis apoſtaticis: per virtutem eiuſdem Domini noſtri IESV Chriſti, qui venturus eſt iudicare viuos & mortuos, & ſæculum per ignem. ℟. Amen.

Oremus. Oratio.

DEus, qui ad ſalutem humani generis maxima quæque Sacramenta in aquarum ſub-

fubftantia condidifti : adefto propitius inuocationibus noftris,& elemento huic multimodis purificationibus præparato, virtutem tuæ benedictionis ✠ infunde, vt creatura tua myfteriis tuis feruiens, ad abigendos dæmones, morbofq; pellendos diuinæ gratiæ fumat effectum, vt quidquid in domibus, vel in locis fidelium hæc vnda refperferit, careat omni immunditia, liberetur à noxa: non illic refideat fpiritus peftilens, non aura corrumpens: difcedant omnes infidiæ latentis inimici: & fi quid eft, quod aut incolumitati habitantium inuidet aut quieti, afperfione huius aquæ effugiat; vt falubritas per inuocationem fancti tui nominis expetita, ab omnibus fit impugnationibus defenfa. Per Dominum noftrum, &c.

Hîc mittat fal in aquam in modum Crucis, dicendo femel: Commixtio falis & aquæ pariter fiat: In nomine Patris ✠, & Filij ✠, & Spiritus ✠ fancti. ℟. Amen. ℣. Dominus vobifcum. ℟. Et cum fpiritu tuo.

Oremus.

DEus, inuictæ virtutis auctor, & infuperabilis imperij Rex, ac femper magnificus triumphator: qui aduerfæ dominationis vires reprimis: qui inimici rugientis fæuitiam fuperas: qui hoftiles nequitias potenter expugnas: te Domine, trementes & fupplices deprecamur, ac petimus, vt hanc creaturam falis & aquæ dignanter afpicias, benignus illuftres,

pietati

pietatis tuæ rore ſanctifices: vt vbicumque fuerit aſperſa, per inuocationem ſancti tui nominis, omnis infeſtatio immundi ſpiritus abigatur, terrorque venenoſi ſerpentis procul pellatur; & præſentia ſancti Spiritus nobis miſericordiam tuam poſcentibus vbique adeſſe dignetur. Per Dominum noſtrum. in vnitate eiuſdem Spiritus ſancti, &c.

Poſt benedictionem aquæ, Sacerdos Dominicis diebus antequam incipiat Miſſam, aſpergit Altare, deinde ſe, & miniſtros, ac populum, prout in Miſſali præſcribitur.

Poſteà Chriſti fideles poſſunt de ipſa Aqua benedicta in vaſculis ſuis accipere, & ſecum deferre ad aſpergendos ægros, domos, agros, vineas, & alia, & ad eam habendam in cubiculis ſuis, vt ea quotidie & ſæpiùs aſpergi poſſint.

¶ Benedictio candelarum extra diem Purificationis beatæ Mariæ virginis.

℣. Adiutorium noſtrum in nomine Domini. ℟. Qui fecit cælum & terram. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

DOmine IESV Chriſte Fili Dei viui, benedic ✠ candelas iſtas ſupplicationibus noſtris, infunde eis Domine per virtutem ſanctæ Crucis ✠ benedictionem cæleſtem, qui eas ad repellendas tenebras humano generi tribuiſti: talemque benedictionem ſignaculo ſanctæ Crucis ✠ accipiant, vt quibuſ-

buſcumque locis accenſæ ſiue poſitæ fuerint, diſcedant principes tenebrarum, & contremiſcant, & fugiant pauidi cum omnibus miniſtris ſuis ab habitationibus illis: nec præſumant ampliùs inquietare aut moleſtare ſeruientes tibi omnipotenti Deo. Qui viuis & regnas in ſæcula ſæculorum. ℞. Amen. Poſtmodum aſpergantur Aqua benedicta.

¶ Benedictio domorum in Sabbato ſancto Paſchæ.

PArochus, ſeu alius Sacerdos ſuperpelliceo & ſtola alba indutus, cum miniſtro deferente vas aquæ ex benedictione Fontium ante perfuſionem Chriſmatis acceptæ, viſitat domos ſuæ parochiæ, aſpergens eas eadem Aqua benedicta. Ingrediens domum dicit: Pax huic domui, & omnibus habitantibus in ea.

Deinde aſpergens loca præcipua domus, & eos qui habitant in ea, dicit Antiphònam: Vidi aquam egredientem de templo à latere dextro, alleluia: Et omnes, ad quos peruenit aqua iſta, ſalui facti ſunt, alleluia, alleluia. Pſalmus. Confitemini Domino quoniam bonus: quoniam in ſæculum miſericordia eius. Gloria Patri, & Filio, & Spiritui ſancto. Sicut erat, &c. repetitur Antiph. Vidi aquam, &c. deinde dicit, ℣. Oſtende nobis Domine miſericordiam tuam, alleluia. ℞. Et ſalutare tuum da nobis, alleluia.

℣. Do-

℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus. Oratio.

EXaudi nos, Domine ſancte, Pater omnipotens, æterne Deus, & ſicut domos Hebræorum in exitu de Ægypto agni ſanguine linitas (quod Paſcha noſtrum, in quo immolatus eſt Chriſtus, figurabat) ab Angelo percutiente cuſtodiſti; ita mittere digneris ſanctum Angelum tuum de cælis, qui cuſtodiat, foueat, protegat, viſitet atque defendat omnes habitantes in hoc habitaculo. Per eumdem Chriſtum Dominũ noſtrum. ℟. Amen.

¶ Alia benedictio domorum alio tempore facienda cum aſperſione Aquæ benedictæ.

PArochus, ſeu alij Sacerdotes volentes aliquam particularem domum, vel generaliter domos fidelium alio tempore infra annum aſpergere Aqua benedicta, ingredientes domum dicant: Pax huic domui, & omnibus habitantibus in ea. Deinde loca aſpergendo dicant Añam: Aſperges me Domine hyſſopo, & mundabor; lauabis me, & ſuper niuem dealbabor. Pſalm. 50. Miſerere mei Deus, ſecundùm magnam miſericordiam tuam. Gloria Patri, & Filio, & Spiritui ſancto. Sicut erat, &c. & repetitur Antiphona, Aſperges me Domine, &c. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat.

℣. Do-

℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus. Oratio.

EXaudi nos Domine ſancte, Pater omnipotens, æterne Deus, & mittere digneris ſanctum Angelum tuum de cælis, qui cuſtodiat, foueat, protegat, viſitet, atque defendat omnes habitantes in hoc habitaculo. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Deinde aſpergat Aqua benedicta.

¶ Benedictio loci.

℣. Adiutorium noſtrum in nomine Domini. ℟. Qui fecit cælum & terram. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo. Oremus. Oratio.

BEnedic ✠ Domine Deus omnipotens locum iſtum [vel domum iſtam] vt ſit in eo [vel in ea] ſanitas, caſtitas, victoria, virtus, humilitas, bonitas, & manſuetudo, plenitudo legis, & gratiarum actio Deo Patri, & Filio, & Spiritui ſancto, & hæc benedictio maneat ſuper hunc locum, & ſuper habitantes in eo nunc & ſemper. ℟. Amen. Et aſpergat Aqua benedicta.

¶ Alia benedictio domus nouæ.

℣. Adiutorium noſtrum in nomine Domini. ℟. Qui fecit cælum & terram. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo. Oremus.

TE Deum Patrem omnipotentem ſuppliciter exoramus pro hac domo, & habi-

tatoribus eius, ac rebus: vt eam benedicere ✠ & sanctificare ✠ ac bonis omnibus ampliare digneris: tribue eis, Dñe, de rore cæli abundantiam, & de pinguedine terræ vitæ substantiam, & desideria voti eorum ad effectum tuæ miserationis perducas. Ad introitũ ergo nostrum benedicere ✠ & sanctificare ✠ digneris hanc domũ, sicut benedicere dignatus es domũ Abraham, Isaac, & Iacob: & intra parietes domus istius Angeli tuę lucis inhabitent, eamq; & eius habitatores custodiant. Per Christũ Dñm nostrum.

℟. Amen. Deinde aspergat Aqua benedicta.

¶ Benedictio thalami.

℣. Adiutorium nostrum in nomine Domini.

℟. Qui fecit cælum & terram. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus.

BEnedic ✠ Domine thalamum hunc, vt omnes habitantes in eo in tua pace consistant, & in tua voluntate permaneant, & senescant, & multiplicentur in longitudine dierum, & ad regna cælorum perueniant. Per Christum Dominum nostrum. ℟. Amen.

Posteà aspergatur thalamus Aqua benedicta.

¶ Benedictio nouæ nauis.

℣. Adiutorium nostrum in nomine Domini.

℟. Qui fecit cælum & terram. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus.

PRopitiare Domine supplicationibus nostris, & benedic ✠ nauem istam dextera tua sancta, & omnes qui in ea vehentur, sicut digna-

dignatus es benedicere arcam Noë ambulantem in diluuio: porrige eis Domine dexteram tuam, ſicut porrexiſti beato Petro ambulanti ſupra mare: & mitte ſanctum Angelum tuum de cælis, qui liberet & cuſtodiat eam ſemper à periculis vniuerſis, cum omnibus quæ in ea erunt: & famulos tuos, repulſis aduerſitatibus, portu ſemper optabili curſuq; tranquillo tuearis, tranſactiſque ac rectè perfectis negotiis omnibus, iterato tēpore ad propria cum omni gaudio reuocare digneris. Qui viuis & regnas, &c.

Aſpergat nauem Aqua benedicta.

¶ Benedictio communis ſuper fruges & vineas.

℣. Adiutorium noſtrum in nomine Domini. ℟. Qui fecit cælum & terram. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo. Oremus.

ORamus pietatem tuam omnipotēs Deus, vt has primitias creaturæ tuæ, quas aëris & pluuiæ temperamento nutrire dignatus es, benedictionis tuæ imbre perfundas; & fructus terræ tuæ vſque ad maturitatem perducas. Tribuas quoque populo tuo de tuis muneribus tibi ſemper gratias agere, vt à fertilitate terræ eſurientium animas bonis affluentibus repleas, & egenus & pauper laudent nomen gloriæ tuæ. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Aſpergat illas Aqua benedicta.

¶ Benedictio Peregrinorum ad loca ſancta prodeuntium.

PEregrini, ad loca ſancta profecturi, antequam diſcedant, iuxta veteris Eccleſiæ inſtitutum, deberent accipere patentes ſeu commendatitias litteras à ſuo Ordinario, ſeu Parocho. Quibus obtentis, & rebus ſuis diſpoſitis, facta peccatorum ſuorum confeſſione, & audita Miſſa, in qua dicitur Oratio pro peregrinantibus, ſanctiſſimam Euchariſtiam deuotè ſuſcipiunt. Expleta Miſſa, Sacerdos ſuper eos genuflexos dicit ſequentes Preces. Antiph. In viam pacis. Benedictus Dominus Deus Iſraël, &c. vt ſuprà. fol. 237. in fine Gloria Patri. Repetitur Antiph. In viam pacis & proſperitatis dirigat vos omnipotens & miſericors Dominus, & Angelus Raphaël comitetur vobiſcum in via, vt cum pace, ſalute, & gaudio reuertatis ad propria. Kyrie eleiſon. Chriſte eleiſon. Kyrie eleiſon. Pater noſter, &c. ℣. Et ne nos inducas in tentationem. ℟. Sed libera nos à malo. ℣. Saluos fac ſeruos tuos. ℟. Deus meus ſperantes in te. ℣. Mitte eis Domine auxilium de ſancto. ℟. Et de Sion tuere eos. ℣. Eſto eis Domine turris fortitudinis. ℟. A facie inimici. ℣. Nihil proficiat inimicus in eis. ℟. Et filius iniquitatis non apponat nocere eis. ℣. Benedictus Dominus die quotidie. ℟. Proſperum iter faciat nobis Deus ſalutarium noſtrorum. ℣. Vias tuas Domine demonſtra nobis.

bis. ℟. Et ſemitas tuas edoce nos. ℣. Vtinam dirigantur viæ noſtræ. ℟. Ad cuſtodiendas iuſtificationes tuas. ℣. Erunt praua in directa. ℟. Et aſpera in vias planas. ℣. Angelis ſuis Deus mandauit de te. ℟. Vt cuſtodiant te in omnibus viis tuis. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus. Oratio.

DEus, qui filios Iſraël per maris medium ſicco veſtigio ire feciſti, quique tribus Magis iter ad te ſtella duce pandiſti; tribue eis, quæſumus, iter proſperum, tempuſque tranquillum: vt Angelo tuo ſancto comite, ad eum quò pergunt locum, ac demum ad æternæ ſalutis portum feliciter valeant peruenire.

DEus, qui Abraham puerum tuum de Vr Chaldæorum eductum, per omnes ſuæ peregrinationis vias illæſum cuſtodiſti: quæſumus, vt hos famulos tuos cuſtodire digneris: eſto eis Domine in procinctu ſuffragium, in via ſolatium, in æſtu vmbraculum, in pluuia & frigore tegumentum, in laſſitudine vehiculum, in aduerſitate præſidium, in lubrico baculus, in naufragio portus; vt te duce, quò tendunt, proſperè perueniant, & demum incolumes ad propria reuertantur.

ADeſto, quæſumus Domine, ſupplicationibus noſtris, & viam famulorũ tuorum in ſalutis tuæ proſperitate diſpone, vt inter om-

nes viæ & vitæ huius varietates, tuo semper protegantur auxilio.

PRæsta, quæsumus omnipotens Deus, vt familia tua per viam salutis incedat, & beati Ioannis Præcursoris hortamenta sectando, ad eum, quem prædixit, secura perueniat Dominum nostrum IESVM Christum filium tuum.

EXaudi Domine preces nostras, & iter famulorum tuorum propitius comitare, atque misericordiam tuam, sicut vbique es, ita vbique largire, quatenus à cunctis aduersitatibus tua opitulatione defensi, gratiarum tibi referant actionem. Per Christum Dominum nostrum. ℟. Amen. Pax & benedictio ✠ Dei omnipotentis, Patris, & Filij, & Spiritus sancti, descendat super vos & maneat semper. Amen.

Deinde aspergantur Aqua benedicta.

Quòd si vnus fuerit peregrinaturus, omnia dicuntur in numero singulari; ac si Sacerdos ipse, qui benedicit, fuerit socius peregrinationis, dicat in persona prima numeri pluralis, quatenus congruere videbitur.

¶ Benedictio peregrinorum post reditum.

℣. Adiutorium nostrum in nomine Domini. ℟. Qui fecit cælum & terram. Antiphona. Ecce sic benedicetur homo, qui timet Dominum. Psalmus 127.

BEati omnes qui timent Dominum, * qui ambulant in viis eius.

Labo-

Labores manuum tuarum quia manducabis: * beatus es, & benè tibi erit.

Vxor tua ſicut vitis abundans, * in lateribus domus tuæ.

Filij tui ſicut nouellæ oliuarum, * in circuitu menſæ tuæ.

Ecce ſic benedicetur homo, * qui timet Dominum.

Benedicat tibi Dominus ex Sion: * & videas bona Ieruſalem omnibus diebus vitæ tuæ.

Et videas filios filiorum tuorum, * pacem ſuper Iſrael.

Gloria Patri, &c. Antiphona. Ecce ſic benedicetur homo, qui timet Dominum. Kyrie eleiſon. Chriſte eleiſon. Kyrie eleiſon. Pater noſter, &c. ℣. Et ne nos inducas in tentationem. ℟. Sed libera nos à malo. ℣. Benedicti qui veniunt in nomine Domini. ℟. Benedicti vos à Domino, qui fecit cælum & terram. ℣. Reſpice Domine in ſeruos tuos, & in opera tua. ℟. Et dirige eos in viam mandatorum tuorum. ℣. Dn̄e exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

Largire quæſumus Domine famulis tuis indulgentiam placatus & pacem, vt pariter ab omnibus mundentur offenſis, & ſecura tibi mente deſeruiant.

Omnipotens ſempiterne Deus, noſtrorum

temporum vitæque diſpoſitor, famulis tuis continuæ tranquillitatis largire ſubſidium, vt quos incolumes propriis laboribus reddidiſti, tua facias protectione ſecuros.

Deus humilium viſitator, qui nos fraterna dilectione conſolaris, prætende ſocietati noſtræ gratiam tuam, vt per eos, in quibus habitas, tuum nobis ſentiamus aduentum. Per Dominum noſtrum, &c.

Deinde aſpergantur Aqua benedicta à Sacerdote dicente:

Pax, & benedictio ✠ Dei omnipotentis Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, deſcendat ſuper vos & maneat ſemper. Amen.

Benedictiones eſculentorum, præſertim in Paſcha.

¶ Benedictio Agni Paſchalis.

℣. Adiutorium noſtrum in nomine Domini. ℟. Qui fecit cælum & terram. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

DEus, qui per famulum tuum Moyſen, in liberatione populi tui de Ægypto, agnum occidi iuſſiſti, in ſimilitudinem Domini noſtri IESV Chriſti, & vtroſque poſtes domorum de ſanguine eiuſdem agni perungi præcepiſti: tu benedicere ✠ & ſanctificare ✠ digneris hanc creaturam carnis, quam nos

famuli

famuli tui ad laudem tuam ſumere deſideramus, per reſurrectionem eiuſdem Domini noſtri IESV Chriſti. Qui tecum viuit & regnat in ſæcula ſæculorum. ℟. Amen.

Et mox aſpergat Aqua benedicta.

¶ Benedictio ouorum.

℣. Adiutorium noſtrum in nomine Domini. ℟. Qui fecit cælum & terram. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

SVbueniat, quæſumus Domine, tuæ benedictionis ✠ gratia huic ouorum creaturæ, vt cibus ſalubris fiat fidelibus tuis, in tuarum gratiarum actione ſumentibus, ob reſurrectionem Domini noſtri IESV Chriſti, qui tecum viuit & regnat in ſæcula ſæculorum. ℟. Amen.

Aſpergat Aqua benedicta.

¶ Benedictio panis.

℣. Adiutorium noſtrum in nomine Domini. ℟. Qui fecit cælum & terram. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

DOmine IESV Chriſte, panis Angelorum, panis viuus æternæ vitæ, benedicere ✠ dignare panem iſtum, ſicut benedixiſti quinque panes in deſerto; vt omnes ex eo guſtantes, inde corporis & animæ percipiant ſanitatem. Qui viuis & regnas in ſæcula ſæculorum. ℟. Amen.

Et aſpergat Aqua benedicta.

¶ Alia benedictio panis.

℣. Adiutorium nostrum in nomine Domini. ℟. Qui fecit cælum & terram. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus.

DOmine sancte, Pater omnipotens, æterne Deus, benedicere ✠ digneris hunc panem tua sancta spirituali benedictione: vt sit omnibus sumentibus salus mentis & corporis, atque contra omnes morbos, & vniuersas inimicorum insidias tutamen. Per Dominum nostrum IESVM Christum filium tuum, panem viuum, qui de cælo descendit, & dat vitam & salutem mundo: & tecum viuit & regnat in vnitate Spiritus sancti Deus, per omnia sæcula sæculorum. ℟. Amen.

Aspergat Aqua benedicta.

¶ Benedictio nouorum fructuum.

℣. Adiutorium nostrum in nomine Domini. ℟. Qui fecit cælum & terram. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

BEnedic ✠ Domine hos nouos fructus N. & præsta: vt qui ex eis in tuo sancto nomine vescentur, corporis & animæ salute potiantur. Per Christum Dominum nostrum. ℟. Amen. Et aspergat Aqua benedicta.

¶ Benedictio ad quodcumque comestibile.

℣. Adiutorium nostrum in nomine Domini. ℟. Qui fecit cælum & terram. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo.

Ore-

Oremus.

BEnedic ✠ Domine creaturam istam N. vt sit remedium salutare generi humano: & præsta per inuocationem sancti nominis tui, vt quicumque ex ea sumpserint, corporis sanitatem, & animæ tutelam percipiant. Per Christum Dominum nostrum. ℟. Amen.

Aspergat id Aqua benedicta.

¶ Benedictio olei simplicis.

℣. Adiutorium nostrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit cælum & terram.

Exorcismus.

EXorcizo te creatura olei per Deum Patrem ✠ omnipotentem, qui fecit cælum & terram, mare, & omnia quæ in eis sunt. Omnis virtus aduersarij, omnis exercitus diaboli, & omnis incursus, omne phantasma satanæ eradicare & effugare ab hac creatura olei, vt fiat omnibus qui eo vsuri sunt, salus mentis & corporis, in nomine Dei Patris ✠ omnipotentis, & IESV ✠ Christi filij eius Domini nostri, & Spiritus sancti ✠ paracliti, & in charitate eiusdem Domini nostri IESV Christi, qui venturus est iudicare viuos & mortuos, & sæculum per ignem. ℟. Amen. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus. Oratio.

DOmine Deus omnipotens, cui astat exercitus Angelorum cum tremore, quorum

seruitium spirituale cognoscitur, dignare respicere, & benedicere ✠ & sanctificare ✠ hanc creaturam olei, quam ex oliuarum succo eduxisti, & ex eo infirmos inungi mandasti, quatenus sanitate percepta, tibi Deo viuo & vero gratias agerent: præsta quæsumus, vt hi, qui hoc oleo, quod in tuo nomine benedicimus ✠, vsi fuerint, ab omni languore, omnique infirmitate, atque cunctis insidiis inimici liberentur, & cunctæ aduersitates separentur à plasmate tuo, quod pretioso Sanguine Filij tui redemisti: vt numquam lædatur à morsu serpentis antiqui. Per eumdem Dominum nostrum IESVM Christum filium tuum, qui tecum viuit & regnat in vnitate, &c.

Aspergat oleum Aqua benedicta.

Benedictiones ab Episcopis, vel alijs facultatem habentibus, faciendæ.

Benedictio Sacerdotalium indumentorum in genere.

℣. Adiutorium nostrum in nomine Domini. ℟. Qui fecit cælum & terram. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Omnipotens sempiterne Deus, qui per Moysen famulum tuum Pontificalia & Sacerdotalia seu Leuitica vestimenta, ad explendum in conspectu tuo ministerium eorum,

rum, ad honorem & decorem nominis tui fieri decreuisti: adesto propitius inuocationibus nostris, & hæc indumenta Sacerdotalia, desuper irrigante gratia tua, ingenti benedictione per nostræ humilitatis seruitium purificare ✠, benedicere ✠, & consecrare ✠ digneris: vt diuinis cultibus & sacris mysteriis apta & benedicta existant: his quoque sacris vestibus Pontifices, & Sacerdotes, seu Leuitæ tui induti, ab omnibus impulsionibus seu tentationibus malignorum spirituum muniti & defensi esse mereantur; tuisque mysteriis aptè & condignè seruire & inhærere, atque in his tibi placitè & deuotè perseuerare tribue. Per Christum Dominum nostrum. ℟. Amen.

Oremus.

DEus, inuictæ virtutis triumphator, & omnium rerum creator ac sanctificator: intende propitius preces nostras, & hæc indumenta Leuiticæ, Sacerdotalis & Pontificalis gloriæ, ministris tuis fruenda tuo ore proprio benedicere ✠, sanctificare ✠, & consecrare ✠ digneris: omnesque eis vtentes, tuis mysteriis aptos, & tibi in eis deuotè ac laudabiliter seruientes, gratos efficere digneris. Per Dominum nostrum IESVM Christum, &c.

Oremus.

DOmine Deus omnipotens, qui vestimenta Pontificibus, Sacerdotibus, & Leuitis in vsum tabernaculi fœderis necessaria Moysen famu-

famulum tuum agere iussisti, eumque spiritu sapientiæ ad id peragendum repleuisti: hæc vestimenta in vsum & cultum mysterij tui benedicere ✠, sanctificare ✠, & consecrare ✠ digneris: atque ministros Altaris tui, qui ea induerint, septiformis Spiritus gratia dignanter repleri, atque castitatis stola, beata facias cum bonorum fructu operum ministerij congruentis immortalitate vestiri. Per Christum Dominum nostrum. ℟. Amen.

Deinde aspergit ipsa indumẽta Aqua benedicta.

¶ Benedictio mapparum, siue linteaminum Altaris.

℣. Adiutorium nostrum in nomine Domini. ℟. Qui fecit cælum & terram. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus.

EXaudi Domine preces nostras, & hæc linteamina sacri Altaris vsui præparata benedicere ✠ & sanctificare digneris. Per Christum Dominum nostrum. ℟. Amen.

Oremus.

DOmine Deus omnipotens, qui Moysen famulum tuum, ornamenta & linteamina facere per quadraginta dies docuisti, quæ etiam Maria texuit, & fecit in vsum ministerij, & tabernaculi fœderis: benedicere ✠, sanctificare ✠, & consecrare ✠ digneris hæc linteamina ad tegendum inuoluendumque Altare gloriosissimi Filij tui Domini nostri IESV Christi. Qui tecum viuit & regnat in vnitate Spiritus

tus ſancti Deus, per omnia ſæcula ſæculorum. ℟. Amen. Deinde aſpergit ea Aqua benedicta.

¶ Benedictio corporalium.

℣. Adiutorium noſtrum in nomine Domini. ℟. Qui fecit cælum & terram. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

CLementiſſime Domine, cuius inenarrabilis eſt virtus, cuius myſteria arcanis mirabilibus celebrantur: tribue, quæſumus, vt hoc linteamen tuæ propitiationis benedictione ✠ ſanctificetur ad conſecrandum ſuper illud Corpus & Sanguinem Dei & Domini noſtri IESV Chriſti Filij tui. Qui tecum viuit & regnat in vnitate Spiritus ſancti Deus, per omnia ſæcula ſæculorum. ℟. Amen. Oremus.

OMnipotens ſempiterne Deus, benedicere ✠, ſanctificare ✠, & conſecrare ✠ digneris linteamen iſtud ad tegendum inuoluendumque Corpus & Sanguinem Domini noſtri IESV Chriſti Filij tui. Qui tecum viuit & regnat, &c. ℟. Amen. Oremus.

OMnipotens Deus, manibus noſtris opem tuæ benedictionis infunde: vt per noſtram benedictionem ✠ hoc linteamen ſanctificetur, & Corporis ac Sanguinis Redemptoris noſtri nouum ſudarium, Spiritus ſancti gratia efficiatur. Per eumdem, &c. in vnitate eiuſdem Spiritus ſancti. ℟. Amen.

Et aſpergit Aqua benedicta.

¶ Bene-

¶ Benedictio tabernaculi, seu vasculi pro sacrosancta Eucharistia conseruanda.

℣. Adiutorium nostrum in nomine Domini. ℟. Qui fecit cælum & terram. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus.

OMnipotens sempiterne Deus, maiestatem tuam supplices deprecamur, vt vasculum hoc pro Corpore filij tui Domini nostri IESV Christi in eo condendo fabricatum, benedictionis ✠ tuæ gratia dicare digneris. Per eumdem Christum Dominum nostrum.

Deinde aspergit illud Aqua benedicta.

¶ Benedictio nouæ Crucis.

℣. Adiutorium nostrum in nomine Domini. ℟. Qui fecit cælum & terram. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus. Oratio.

ROgamus te, Domine sancte, Pater omnipotens, æterne Deus, vt digneris benedicere ✠ hoc signum Crucis, vt sit remedium salutare generi humano, sit soliditas fidei, profectus bonorum operum, redemptio animarum, sit solamen, & protectio, ac tutela contra sæua iacula inimicorum. Per Christum Dominum nostrum. ℟. Amen.

Alia Oratio ad idem.

BEnedic ✠ Domine hanc Crucem tuam, per quam eripuisti mundum à dæmonum potestate, & superasti passione tua suggestorem pecca-

peccati, qui gaudebat in præuaricatione primi hominis per ligni vetiti ſumptionem. Hîc aſpergat Aqua benedicta. Sanctificetur hoc ſignum Crucis in nomine Patris ✠, & Filij ✠, & Spiritus ✠ ſancti, vt orantes inclinanteſque ſe propter Dominum ante iſtam Crucem, inueniant corporis & animæ ſanitatem. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Poſteà Sacerdos genuflexus ante Crucem deuotè adorat, & oſculatur, & idem faciunt quicumque voluerint.

Benedictio imaginum IESV Chriſti Domini noſtri, B. Virginis Mariæ, & aliorum Sanctorum.

℣. Adiutorium noſtrum in nomine Domini. ℟. Qui fecit cælum & terram. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus. Oratio.

OMnipotens ſempiterne Deus, qui Sanctorum tuorum imagines [ſiue effigies] ſculpi aut pingi non reprobas, vt quoties illas oculis corporeis intuemur, toties eorum actus & ſanctitatem ad imitandum memoriæ oculis meditemur: hanc, quæſumus, imaginem [ſeu ſculpturam] in honorem & memoriam vnigeniti Filij tui Domini noſtri IESV Chriſti, [vel beatiſſimæ Virginis Mariæ Ma-

tris Domini nostri IESV Christi, vel beati N. Apostoli tui, vel Martyris, vel Confessoris, aut Pontificis, aut Virginis] adaptatam benedicere ✠ & sanctificare ✠ digneris: & præsta, vt quicumque coram illa vnigenitum Filium tuum [vel beatissimam Virginem, vel gloriosum Apostolum, siue Martyrem, siue Confessorem, aut Virginem] suppliciter colere & honorare studuerit, illius meritis & obtentu à te gratiam in præsenti, & æternam gloriam obtineat in futurum. Per eumdem Christum Dominum nostrum. ℟. Amen.

Vltimò aspergat Aqua benedicta.

Ritus benedicendi & imponendi primarium lapidem pro Ecclesia ædificanda, seruandus à Sacerdote facultatem habente ab Episcopo.

ECclesiam ex Episcopi auctoritate tantùm, iuxta sacrorum Canonum decreta, ædificari fas est. Si verò Sacerdos eius ædificationis primarium lapidem benedicendi potestatem habens, eiusmodi functionem peragat, hunc ritum seruabit.

Pridie quàm primarius lapis benedicatur, ligneã Crucem in loco, vbi debet esse Altare, figat ipse vel alius Sacerdos. Sequenti verò die lapis in

in Ecclesiæ fundatione ponēdus, qui debet esse quadratus, & angularis, benedicatur hoc modo.

Sacerdos indutus amictu, alba, cingulo, stola, & pluuiali albi coloris, adhibitis aliquot Sacerdotibus & Clericis, salem & aquam benedicit, nisi priùs in promptu habeat iam benedictam ordinaria benedictione, vt sup. fol. 161. & interim dum cantatur à Clericis Aña cum Psalmo sequenti, aspergit locum, vbi Crux posita est, cum Aqua benedicta. Aña. Signum salutis pone Domine IESV Christe in loco isto, & non permittas introire angelum percutientem.

Psalmus 83.

QVàm dilecta tabernacula tua Domine virtutum! * concupiscit & deficit anima mea in atria Domini.

Cor meum & caro mea * exultauerunt in Deum viuum.

Etenim passer inuenit sibi domum: * & turtur nidum sibi, vbi ponat pullos suos.

Altaria tua Domine virtutum: * Rex meus, & Deus meus.

Beati, qui habitant in domo tua Domine: * in sæcula sæculorum laudabunt te.

Beatus vir, cuius est auxilium abs te: * ascensiones in corde suo disposuit, in valle lacrymarum, in loco quem posuit.

Etenim benedictionem dabit legislator, ibunt de virtute in virtutem: * videbitur Deus deorum in Sion.

Domine Deus virtutum exaudi orationem meam: * auribus percipe Deus Iacob.

Protector noster aſpice Deus: * & reſpice in faciem Chriſti tui.

Quia melior eſt dies vna in atriis tuis * ſuper millia.

Elegi abiectus eſſe in domo Dei mei: * magis quàm habitare in tabernaculis peccatorum.

Quia miſericordiã & veritatem diligit Deus: * gratiam & gloriam dabit Dominus.

Non priuabit bonis eos qui ambulant in innocentia: * Domine virtutum, beatus homo qui ſperat in te.

Gloria Patri, & Filio.

Finito Pſalmo, Sacerdos verſus ad locum per eum aſperſum dicit: Oremus.

DOmine Deus, qui licet cælo & terra non capiaris, domum tamen dignaris habere in terris, vbi nomen tuum iugiter inuocetur: locum hunc, quæſumus, beatæ Mariæ ſemper Virginis, & beati N. (nominando Sanctum vel Sanctam, in cuius honorem ac nomen fundabitur Eccleſia) omniumque Sanctorum intercedentibus meritis, ſereno pietatis tuæ intuitu viſita, & per infuſionem gratiæ tuæ ab omni inquinamento purifica, purificatumque conſerua; & qui dilecti tui Dauid deuotionem in filij ſui Salomonis opere compleuiſti, in hoc opere deſideria noſtra perficere digneris; effugiantque omnes hinc nequitiæ ſpirituales. Per Dominum

minum nostrum IESVM Christum filium tuum, qui tecum viuit & regnat in vnitate Spiritus sancti Deus, per omnia sæcula sæculorum. ℟. Amen.

Posteà stans benedicit primarium lapidem, dicens: ℣. Adiutorium nostrum in nomine Domini. ℟. Qui fecit cælum & terram. ℣. Sit nomen Domini benedictum. ℟. Ex hoc nunc & vsque in sæculum. ℣. Lapidem, quem reprobauerunt ædificantes. ℟. Hic factus est in caput anguli. ℣. Tu es Petrus. ℟. Et super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam. ℣. Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto. Sicut erat in principio, & nunc, & semper, & in sæcula sæculorum, Amen.

Oremus.

DOmine IESV Christe Fili Dei viui, qui es verus omnipotens Deus, splendor & imago æterni Patris, & vita æterna, qui es lapis angularis de monte sine manibus abscissus, & immutabile fundamentum, hunc lapidem collocandum in tuo nomine confirma, & tu, qui es principium & finis, in quo principio Deus Pater ab initio cuncta creauit, sis, quæsumus, principium, & incrementum, & consummatio ipsius operis, quod debet ad laudem & gloriam tui nominis inchoari. Qui cum Patre & Spiritu sancto viuis & regnas Deus per omnia sæcula sæculorum. ℟. Amen.

Tunc aspergit lapidem ipsum Aqua bene-

dicta, & accepto cultro, per singulas partes sculpit in eo signum Crucis, dicens: In nomine Patris ✠, & Filij ✠, & Spiritus ✠ sancti. ℟. Amen. quo facto dicit:

Oremus.

BEnedic ✠ Domine creaturam istam lapidis, & præsta per inuocationem sancti tui nominis, vt quicumque ad hanc Ecclesiam ædificandam pura mente auxilium dederint, corporis sanitatem, & animæ medelam percipiant. Per Christum Dominum nostrum. ℟. Amen.

Posteà dicantur Litaniæ ordinariæ sine Orationibus in fine positis: quibus dictis, parato cæmento, & cæmentario assistente, Sacerdos inchoat, Clericis prosequentibus, Antiphonam, Manè surgens Iacob erigebat lapidem in titulum: fundens oleum desuper, votum vouit Domino: Verè locus iste sanctus est, & ego nesciebam.

Psalmus 126.

NIsi Dominus ædificauerit domum, * in vanum laborauerunt qui ædificant eam.

Nisi Dominus custodierit ciuitatem, * frustrà vigilat qui custodit eam.

Vanum est vobis ante lucem surgere: * surgite postquam sederitis, qui manducatis panem doloris.

Cùm dederit dilectis suis somnum: * ecce hereditas Domini, filij; merces, fructus ventris.

Sicut ſagittæ in manu potentis: * ita filij excuſſorum.

Beatus vir, qui impleuit deſiderium ſuum ex ipſis: * non confundetur cùm loquetur inimicis ſuis in porta. Gloria Patri.

Quo dicto, Sacerdos ſtans tangit & ponit ipſum primarium lapidẽ in fundamẽto, dicens: In fide IESV Chriſti collocamus Lapidem iſtum primarium in hoc fundamento, In nomine Patris ✠, & Filij ✠, & Spiritus ✠ ſancti, vt vigeat vera fides hîc, & timor Dei, fraternaque dilectio; & ſit hic locus deſtinatus orationi, & ad inuocandum & laudandum nomen eiuſdem Domini noſtri IESV Chriſti, qui cum Patre & Spiritu ſancto viuit & regnat Deus, per omnia ſæcula ſæculorum. ℟. Amen.

Interim cæmentarius locat ipſum lapidem cum cæmento, poſteà Sacerdos ſpargit ſuper lapidem Aquam benedictam, dicens: Aſperges me Domine hyſſopo, & mundabor, lauabis me, & ſuper niuem dealbabor. Pſal. Miſerere mei Deus, ſecundùm magnam, &c. vt ſuprà fol. 102. dicitur totus cum Gloria Patri. Quo dicto, Sacerdos ſpargit Aquam benedictam per omnia fundamenta, ſi ſunt aperta: ſi verò non ſunt aperta, circuit aſpergendo fundamenta Eccleſiæ deſignata. Et incipiens aſpergere, inchoat Antiphonam, Clero proſequente: O quàm metuendus eſt locus iſte! verè non eſt hîc aliud, niſi domus Dei, & porta cæli.

Psalmus 86.

FVndamenta eius in montibus ſanctis: * diligit Dominus portas Sion ſuper omnia tabernacula Iacob.

G loriosa dicta ſunt de te, * ciuitas Dei.

M emor ero Rahab & Babylonis * ſcientiũ me.

E cce alienigenæ, & Tyrus, & populus Æthiopum, * hi fuerunt illic.

N umquid Sion dicet: Homo, & homo natus eſt in ea: * & ipſe fundauit eam Altiſſimus?

D ominus narrabit in ſcripturis populorum, & principum;* horum, qui fuerunt in ea.

S icut lætantium omnium*habitatio eſt in te.

G loria Patri.

Antiph. O quàm metuendus eſt locus iſte! verè non eſt hîc aliud, niſi domus Dei, & porta cæli. Interim aſpergendo procedit vſque ad fundamenta aperta, ſeu deſignata, & repetita Antiph. ſtans dicit: O remus. Miniſtri: Flectamus genua. ℟. Leuate.

OMnipotens & miſericors Deus, qui Sacerdotibus tuis tantam præ ceteris gratiam cõtuliſti, vt quidquid in tuo nomine dignè perfecteque ab eis agitur, à te fieri credatur: quæſumus immenſam clementiam tuam, vt quidquid modò viſitaturi ſumus, viſites; & quidquid benedicturi ſumus, bene✠dicas: ſitque ad noſtrę humilitatis introitũ, Sanctorum tuorum meritis, fuga dæmonum, Angeli pacis ingreſſus. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

DEus, qui ex omnium cohabitatione Sanctorum æternum maieſtati tuæ condis habitaculum: da ædificationi tuæ incrementa cæleſtia; vt quod te iubente fundatur, te largiente perficiatur. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℞. Amen.

Ritus benedicendi nouam Eccleſiam, ſeu Oratorium publicum, vt ibi ſanctiſſimum Miſſæ ſacrificium celebrari poſſit.

SAcerdos nouam Eccleſiam de licentia Epiſcopi benedicturus, vt in ea diuinum ſacrificium Miſſæ ritè celebretur, ſtola ac pluuiali albi coloris indutus, aliquot Sacerdotibus & Clericis adhibitis, prælata Cruce media inter duos Clericos deferentes cereos accenſos, manè procedit ad primariam Eccleſiæ vel Oratorij ianuam; vbi ſtans capite aperto, conuerſus ad eam dicit abſolutè Orationem.

ACtiones noſtras, quæſumus Domine, aſpirando præueni, & adiuuando proſequere: vt cuncta noſtra oratio & operatio à te ſemper incipiat, & per te cœpta finiatur. Per Chriſtum Dominum noſtrum. Amen.

Deinde inchoat Antiphonam, Aſperges me Domine, &c. & Clerus alternatim dicit Pſalmum Miſerere mei Deus. In fine Gloria Patri.

Interim circumdant exteriùs Ecclesiam (quæ intus debet esse vacua & nuda, & pariter altaria nuda, excluso populo, donec absoluta sit benedictio) & Sacerdos accepto aspergillo ex herba hyssopi ad eius dexteram se conuertens, parietes Ecclesiæ in superiori parte, & in fundamentis, cum Aqua benedicta aspergit, dicens, Asperges me Domine hyssopo, & mundabor; lauabis me, & super niuem dealbabor. Reuersi ad locum vnde Processio initium habuit, repetita Antiphona à Clero, Sacerdos stans vt priùs versus Ecclesiam dicit Oremus. & Ministri: Flectamus genua. ℟. Leuate.

Oratio.

DOmine Deus, qui licet cælo & terra non capiaris, domum tamen dignaris habere in terris, vbi nomen tuum iugiter inuocetur: locum hunc, quæsumus, beatæ Mariæ semper Virginis, & beati N. omniumque Sanctorum intercedentibus meritis, sereno pietatis tuæ intuitu visita, & per infusionem gratiæ tuæ ab omni inquinamento purifica, purificatumque conserua; & qui dilecti tui Dauid deuotionem in filij sui Salomonis opere compleuisti, in hoc opere desideria nostra perficere digneris; effugiantque omnes hinc nequitiæ spirituales. Per Dominum nostrum, &c.

Qua finita Oratione, omnes bini in Ecclesiam intrantes ad altare maius procedunt, Litanias decantantes.

Vbi

Vbi dictum fuerit, Vt omnibus fidelibus defunctis requiem æternam donare digneris, T e rogamus audi nos. surgit Sacerdos, & intelligibili voce dicit: Vt hanc Ecclesiam, & Altare ad honorem tuum, & nomen Sancti tui N. purgare & benedicere ✠ digneris, Te rogamus audi nos. cùm dicit, benedicere, manu dextera benedicit Ecclesiam, & Altare, deinde vt priùs genuflectit, donec perficiantur Litaniæ; & Cantores prosequuntur: Vt nos exaudire digneris, Te rogamus audi nos. Fili Dei, Te rogamus audi nos. Agnus Dei, &c.

Dicto vltimo Kyrie eleïson, Sacerdos stans dicit: O remus. Ministri: Flectamus genua. ℟. Leuate.

PRæueniat nos, quæsumus Domine, misericordia tua, & intercedentibus omnibus Sanctis tuis, voces nostras clementia tuæ propitiationis anticipet. Per Christum Dominum nostrum. ℟. Amen.

Tum distans ab Altari congruenti spatio genuflexus, & se signans, dicit: Deus in adiutorium meum intende. & statim surgit Clero respondente: Domine ad adiuuandum me festina. ipse verò stans dicit: G loria Patri, & Filio, & Spiritui sancto. Chorus respondet: S icut erat in principio, &c. Posteà Sacerdos dicit: O remus. Ministri: Flectamus genua. ℟. Leuate.

Oratio.

Oratio.

OMnipotens & misericors Deus, qui Sacerdotibus tuis tantam præ ceteris gratiam contulisti, vt quidquid in tuo nomine dignè perfecteque ab eis agitur, à te fieri credatur: quæsumus immensam clementiam tuam, vt quidquid modò visitaturi sumus, visites; & quidquid benedicturi sumus, bene ✠ dicas: sitque ad nostræ humilitatis introitum, Sanctorum tuorum meritis, fuga dæmonum, Angeli pacis ingressus. Per Dominum nostrum IESVM Christum filium tuum, &c.

His dictis inchoat Antiphonam, Benedic Domine domum istam nomini tuo ædificatam. *cum tribus Psalmis sequentibus, videlicet:*

Psalmus 119.

AD Dominum cùm tribularer clamaui: * & exaudiuit me.

Domine libera animam meam à labiis iniquis, * & à lingua dolosa.

Quid detur tibi, aut quid apponatur tibi * ad linguam dolosam?

Sagittæ potentis acutæ, * cum carbonibus desolatoriis.

Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus est: habitaui cum habitantibus Cedar: * multùm incola fuit anima mea.

Cum his qui oderunt pacem, eram pacificus: * cùm loquebar illis, impugnabant me gratis.

Gloria Patri.

Psalmus 120.

LEuaui oculos meos in montes, * vnde veniet auxilium mihi.

Auxilium meum à Domino, * qui fecit cælum & terram.

Non det in commotionem pedem tuum: * neque dormitet qui custodit te.

Ecce non dormitabit, neque dormiet, * qui custodit Israël.

Dominus custodit te, Dominus protectio tua * super manum dexteram tuam.

Per diem sol non vret te: * neque luna per noctem.

Dominus custodit te ab omni malo: * custodiat animam tuam Dominus.

Dominus custodiat introitum tuum, & exitum tuum; * ex hoc nunc, & vsque in sæculum. Gloria Patri.

Psalmus 121.

LÆtatus sum in his, quæ dicta sunt mihi: * in domum Domini ibimus.

Stantes erant pedes nostri, * in atriis tuis Ierusalem.

Ierusalem, quæ ædificatur vt ciuitas: * cuius participatio eius in idipsum.

Illuc enim ascenderunt tribus, tribus Domini: * testimonium Israël ad confitendum nomini Domini.

Quia illic sederunt sedes in iudicio, * sedes super domum Dauid.

Roga-

Rogate quæ ad pacem ſunt Ieruſalem : * & abundantia diligentibus te.

Fiat pax in virtute tua : * & abundantia in turribus tuis.

Propter fratres meos, & proximos meos, * loquebar pacem de te.

Propter domum Domini Dei noſtri, * quæſiui bona tibi.

Gloria Patri.

Antiph. Benedic Domine domum iſtam nomini tuo ædificatam.

Interim aſpergit interiùs parietes in parte ſuperiori & inferiori, inchoans aſperſionem à parte Euangelij, dicens : Aſperges me Domine, &c. tum ad Altare reuerſus, dicit : Oremus. Flectamus genua. ℞. Leuate.

DEus, qui loca nomini tuo dicanda ſanctificas, effunde ſuper hanc orationis domum gratiam tuam, vt ab omnibus hîc nomen tuum inuocantibus auxilium tuæ miſericordiæ ſentiatur. Per Dominum noſtrum IESVM Chriſtum filium tuum : qui tecum viuit & regnat in vnitate Spiritus ſancti Deus, per omnia ſæcula ſæculorum. ℞. Amen.

His peractis dicitur Miſſa de tempore occurrenti, vel de Sancto.

Eccleſia verò quamuis à ſimplici Sacerdote, vt ſuprà, ſit benedicta, ab Epiſcopo tamen conſecranda eſt.

Ritus reconciliandi Ecclesiam violatam, si nondum erat ab Episcopo consecrata.

ECclesiæ violatæ reconciliatio per Sacerdotem ab Episcopo delegatum fiat hoc modo. Altare Ecclesiæ omnino nudetur, prouideaturque vt Ecclesia possit liberè circumiri tam exteriùs quàm interiùs, si fieri potest. paretur vasculum cum Aqua benedicta, & aspergillum de herba hyssopo factum. Sacerdos indutus amictu, alba, cingulo, stola, & pluuiali albo, adhibitis aliquot Sacerdotibus & Clericis, procedit ad primariam Ecclesiæ portam. vbi stans Antiphonam incipit, dicens, Clero prosequente: Asperges me Domine hyssopo, & mundabor; lauabis me, & super niuem dealbabor. Psalmus Miserere mei Deus. totus cum Gloria Patri. Quo finito, Antiphona repetitur. Interim dum Antiphona & Psalmus dicuntur, Sacerdos cum Aqua benedicta aspergit in circuitu extrinsecus Ecclesiam, & Cœmeterium, simul aspergendo alternatim ad parietes Ecclesiæ, ad terram Cœmeterij, præsertim ad loca contaminata. Quo facto, redit ad locum, vbi incœpit aspergere, & stans dicit:

Oremus.

OMnipotens & misericors Deus, qui Sacerdotibus tuis tantam præ ceteris gratiam

tiam contulisti, vt quidquid in tuo nomine dignè perfecteque ab eis agitur, à te fieri credatur: quæsumus immensam clementiam tuam, vt quod modò visitaturi sumus, visites; & quidquid benedicturi sumus, bene ✠dicas: sitque ad nostræ humilitatis introitum, Sanctorum tuorum meritis, fuga dæmonum, Angeli pacis ingressus. Per Christum Dominum nostrum. ℟. Amen.

Deinde Sacerdos incipit Litanias, & ingreditur Ecclesiam cum Clero, cantando eas; acceditque ante Altare maius, coram quo genuflectit: cumque dictum fuerit; Vt omnibus fidelibus defunctis requiem æternam, &c. ℟. Te rogamus audi nos. Sacerdos surgit, & clara voce dicit: Vt hanc Ecclesiam, Altare hoc, & Cœmeterium purgare ✠ & reconciliare digneris, Te rogamus, &c.

Quibus dictis rursus genuflectit, & Litaniæ perficiuntur. Quibus finitis, Sacerdos versus ad dictum Altare dicit: Oremus. & Ministri: Flectamus genua. ℟. Leuate.

PRæueniat nos, quæsumus Domine, misericordia tua, & intercedentibus omnibus Sanctis tuis, voces nostras clementia tuæ propitiationis anticipet. Per Christum Dominum nostrum. ℟. Amen.

Deinde Sacerdos genuflectit ante Altare, & se signo Crucis muniens, clara voce dicit: Deus in adiutorium meum intende. tum surgit, & Cho-

Chorus, seu astantes Clerici respondent: Domine ad adiuuandum me festina. & Sacerdos stans dicit: Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto. ℟. Sicut erat in principio, & nunc, & semper, & in sæcula sæculorum, Amen. Quo dicto, Sacerdos inchoat, Clero prosequente, Añam. Exurgat Deus, & dissipentur inimici eius, & fugiant qui oderunt eum à facie eius. Psalm. In Ecclesiis benedicite DeoDomino,* de fontibus Israël.

repetitur Antiphona.

Ibi Beniamin adolescentulus, * in mentis excessu. repetitur Antiphona.

Principes Iuda,duces eorum:*Principes Zabulon, Principes Nephthali. repetitur Aña.

Manda Deus virtuti tuæ:*confirma hoc Deus, quod operatus es in nobis. repetitur Aña.

A templo sancto tuo in Ierusalẽ, * tibi offerent reges munera. repetitur Antiphona.

Increpa feras arundinis,congregatio taurorum in vaccis populorum : * vt excludant eos qui probati sunt argento. repetitur Antiphona.

Dissipa Gentes,quæ bella volunt:venient legati ex Ægypto: * Æthiopia præueniet manus eius Deo. repetitur Antiphona.

Regna terræ,cantate Deo:* psallite Domino.

repetitur Antiphona.

Psallite Deo,qui ascendit super cælum cæli,*ad Orientem. repetitur Antiphona.

Ecce dabit voci suæ vocem virtutis, date glo-

riam Deo ſuper Iſraël, * magnificentia eius,& virtus eius in nubibus.

repetitur Antiphona.

Mirabilis Deus in Sanctis ſuis, Deus Iſraël ipſe dabit virtutem & fortitudinem plebi ſuæ, * benedictus Deus. & non dicitur Gloria Patri, ſed Antiphona repetitur. Interim dum Antiphona & Pſalmus prædicti dicuntur, Sacerdos circuit Eccleſiam intrinſecus aſpergendo : aſpergit etiam ſpecialiter loca contaminata : quo facto ſtans in Preſbyterio verſus ad Altare dicit:

DEus, qui in omni loco dominationis tuæ clemens & benignus purificator aſſiſtis; exaudi nos, quæſumus, & concede, vt in poſterum inuiolabilis huius loci permaneat benedictio; & tui muneris beneficia, vniuerſitas fidelium, quæ ſupplicat, percipere mereatur. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Deinde dicitur Miſſa de die occurrenti.

Simplex Sacerdos, tantùm ex priuilegio Sedis Apoſtolicæ, poteſt Eccleſiam ab Epiſcopo conſecratam reconciliare. Et tunc vtatur ritu in Pontificali præſcripto : procedatque indutus amictu, alba, cingulo, ſtola,& pluuiali albi coloris : adhibitis ſecum aliis Preſbyteris & Clericis ſuperpelliceis indutis, cum aqua ab Epiſcopo ad hunc vſum ritè benedicta.

Ritus

Ritus benedicendi nouum Cœmeterium per Sacerdotem ab Episcopo delegatum.

PRidie quàm fiat benedictio, ponitur in medio Cœmeterio benedicendo lignea Crux, alta ad staturam hominis; & ante ipsam Crucem in terra figitur paxillus tridens ligneus altus ad cubitum vnum, aptus ad affigendum illi tres candelas.

Sequenti die manè Sacerdos in Sacristia paratus amictu, alba, cingulo, stola, & pluuiali albi coloris, adhibitis aliquot Sacerdotibus & Clericis indutis superpelliceis, qui deferant vasculum Aquæ benedictæ, aspergillum, & thuribulum cum incensi nauicula, & hoc Rituali libro, & tribus candelis cereis, procedit ad Cœmeterium benedicendum ante Crucem in medio positam, & affiguntur, & accenduntur tres candelæ super ligneum paxillum, & Sacerdos ante Crucem & candelas, stans discooperto capite dicit: Oremus.

OMnipotens Deus, qui es custos animarum, & tutela salutis, fides credentium, respice propitius ad nostræ seruitutis officium, & ad introitum nostrum purgetur ✠, benedicatur ✠, & sanctificetur ✠ hoc Cœmeterium, vt humana corpora hîc post vitæ cursum

quieſcentia, in magno iudicij die ſimul cum felicibus animabus mereantur adipiſci vitæ perennis gaudia. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Mox ante ipſam Crucem omnes, genibus flexis, dicunt Litanias ordinarias, incipiente Cantore, ceteris reſpondentibus: & cùm dictum fuerit, Vt omnibus fidelibus defunctis, &c. Te rogamus audi nos. Sacerdos ſurgit, & clara voce dicit, producens manu ſignum Crucis: Vt hoc Cœmeterium purgare & benedicere ✠ digneris, Te rogamus, &c.

Deinde Sacerdos, vt priùs genuflectit, & Litaniæ perficiuntur.

Quibus finitis, ſurgunt omnes, & Sacerdos Crucem aſpergit Aqua benedicta, dicens Antiphonam, Aſperges me Domine hyſſopo, & mundabor: lauabis me, & ſuper niuem dealbabor. Miſerere mei Deus, &c. dicitur totus ab aſtantibus cum Gloria Patri, &c. vt ſuprà fol. 102. quo dicto repetitur Antiph. Dum dicitur Pſalmus, Sacerdos circuit, & perambulat totum Cœmeterium, incipiens ad eius dexteram, aſpergens vbique Aqua benedicta, quo facto, redit ante Crucem, & ad ipſam reſpiciens, dicit:

Oremus.

DEus, qui es totius orbis conditor, & humani generis redemptor, cunctarumque creaturarum viſibilium & inuiſibilium perfectus

ctus diſpoſitor, te ſupplici voce ac puro corde expoſcimus, vt hoc Cœmeterium, in quo famulorum famularumque tuarum corpora quieſcere debent poſt curricula huius vitæ labentia, purgare ✠, benedicere ✠, & ſanctificare ✠ digneris: quique remiſſionem omnium peccatorum per tuam magnam miſericordiam in te confidentibus præſtitiſti, corporibus quoque eorum in hoc Cœmeterio quieſcentibus, & tubam primi Archangeli exſpectantibus conſolationem perpetuam largiter impartire. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Tunc figit in ſummitate Crucis vnam ex tribus candelis ardentibus, & alias duas ſimiliter ardentes in duobus brachiis eiuſdem Crucis. Deinde incenſat ipſam Crucem, & aſpergens Aqua benedicta redit cum miniſtris in ſacriſtiam.

Ordo reconciliandi Cœmeterium violatum, ſiue Eccleſiæ contiguum ſit, ſiue ſeparatum, vbi Eccleſia non eſt polluta.

MAnè diei, qua facienda eſt reconciliatio, Sacerdos, ſi ab Epiſcopo facultatem habeat, adhibitis aliis Sacerdotibus & Clericis indutis ſuperpelliceis, in ſacriſtia, aut alio decen-

decenti loco veſtitus amictu, alba, cingulo, ſtola, & pluuiali albi coloris, accedit ad medium Cœmeterij, Clerico vaſculum Aquæ benedictæ & aſpergillum deferente, & ibi ſuper tapete genuflectit vnà cum miniſtris: & Cantores, aliique omnes genibus flexis, dicunt Litanias. In quibus cùm dictum fuerit, Vt omnibus fidelibus defunctis, &c. Te rogamus audi nos. Sacerdos ſurgit, & manu dextra producens ſignum Crucis ſuper Cœmeterium, clara voce dicit: Vt hoc Cœmeterium reconciliare ✠ & ſanctificare digneris. ℞. Te rogamus audi nos. Quibus dictis, vt priùs genuflectit, Cantoribus Litanias perficientibus. Quibus finitis, ſurgunt omnes, & Sacerdos accepto aſpergillo cum Aqua benedicta inchoat Antiphonam, Aſperges me Domine hyſſopo, Clero proſequente & mundabor; lauabis me, & ſuper niuem dealbabor. Pſalm. Miſerere mei Deus, &c. dicitur totus ſine Gloria Patri. in fine repetitur Aña, Aſperges. Dum hæc dicuntur, Sacerdos circuit totum Cœmeterium, incipiens ad eius dexteram, aſpergens vbique Aqua benedicta, præſertim in loco vbi violatio commiſſa eſt. Quo peracto, redit ad locum vbi Litaniæ dictæ fuerunt, & ibi ſtans dicit: Oremus. & Miniſtri: Flectamus genua. ℞. Leuate.

DOmine pie, qui agrum figuli pretio Sanguinis tui in ſepulturam peregrinorum com-

comparari voluiſti, quæſumus, dignanter reminiſcere clementiſſimi huius myſterij tui. Tu es enim Domine figulus noſter, tu quietis noſtræ ager, tu agri huius pretium. Tu dediſti etiam, & ſuſcepiſti. Tu de pretio tui viuifici Sanguinis nos requieſcere donaſti. Tu ergo Domine, qui es offenſionis noſtræ clementiſſimus indultor, expectantiſſimus iudicator, iudicij tui ſuperabundantiſſimus miſerator, iudicium tuæ iuſtiſſimæ ſeueritatis abſcondens poſt miſerationem tuæ piæ redemptionis, adeſto exauditor, & effector noſtræ reconciliationis; hocque Cœmeterium peregrinorum tuorum cæleſtis patriæ incolatum exſpectantium, benignus purifica & reconcilia; & hîc tumulatorum & tumulandorum corpora de potentia & pietate tuæ reſurrectionis ad gloriam incorruptionis non damnans, ſed glorificans reſuſcita. Qui venturus es iudicare viuos & mortuos, & ſæculum per ignem. ℟. Amen.

DE PROCESSIONIBVS.

PVBLICÆ ſacræq́; Proceſsiones, ſeu Supplicationes, quibus ex antiquiſſimo SS. Patrum inſtituto Catholica Eccleſia vel ad excitandam fidelium pietatem, vel ad commemoranda Dei beneficia, eiq́; gratias agendas, vel ad diuinum auxilium implorandum vti conſueuit, qua par eſt religione celebrari debent: continent enim magna ac diuina myſteria, & ſalutares Chriſtianæ pietatis fructus eas piè exequentes à Deo conſequuntur; de quibus fideles præmonere & erudire, quo tempore magis opportunum fuerit, Parochorum officium eſt.

Videant in primis Sacerdotes, alijq́; Eccleſiaſtici ordinis, vt in his Proceſsionibus ea modeſtia ac reuerentia tum ab ipſis tum ab aliis adhibeatur, quæ piis & religioſis huiuſmodi actionibus maximè debetur.

Omnes decenti habitu, ſuperpelliceis, vel aliis ſacris veſtibus, ſine galeris, niſi pluuia cogente, induti, grauiter, modeſtè, ac deuotè bini ſuo loco procedentes, ſacris Precibus ita ſint intenti, vt remoto riſu, mutuoq́; colloquio, & vago oculorum aſpectu, populum etiam ad piè deuoteq́; precandum inuitent.

Laici à Clericis, feminæ à viris ſeparatæ orantes proſequantur.

Præferatur Crux, & vbi fuerit consuetudo, vexillum sacris Imaginibus insignitum, non tamen factum militari seu triangulari forma.

Edendi ac bibendi abusum, secúmve esculenta & poculenta deferendi in sacris Processionibus, agrisq́; lustrandis, & suburbanis Ecclesiis visitandis, tollere Parochi studeant: ac fideles, præsertim die Dominica quæ proximè Rogationes antecedit, quàm hæc dedeceat corruptela, sæpiùs admoneãt.

Processiones priùs fieri debent, deinde Missa solemniter celebrari: nisi aliter ob grauem causam interdum Ordinario vel Clero videatur.

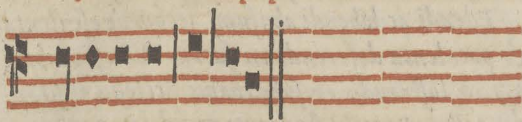
Processiones autem quædam sunt ordinariæ, quæ fiunt certis diebus per annum, vt in festo Purificationis beatæ Mariæ semper Virginis, & in Dominica Palmarum, & in Litaniis maioribus in festo sancti Marci, & in minoribus Rogationum triduo ante Ascensionem Domini, & in die festo Corporis Christi, vel aliis diebus pro consuetudine Ecclesiarum.

Quædam verò sunt extraordinariæ, vt quæ variis ac publicis Ecclesiæ de causis in dies indicuntur.
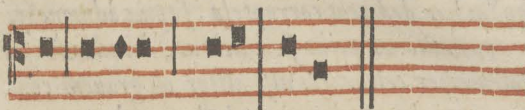
De Procesșione in die festo Purificationis beatæ Mariæ semper Virginis.

COmpleta benedictione & distributione candelarum, vt in Missali Romano re-

formato, ſit Proceſſio. Et primò Celebrans imponit incenſum in thuribulum: deinde Diaconus, vertens ſe ad populum, dicit:

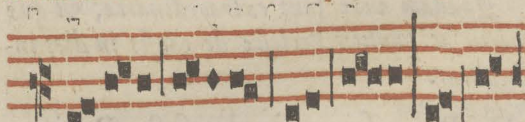

Procedamus in pace. & Chorus reſpondet:

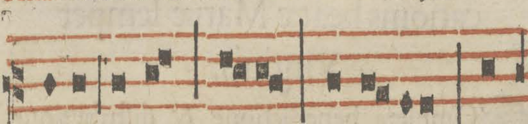

In nomine Chriſti, Amen.

Præcedit thuriferarius cum thuribulo fumigante: deinde Subdiaconus paratus deferens Crucem, medius inter duos Acolythos cum candelabris, & candelis accenſis: ſequitur Clerus per ordinem, vltimò Celebrans cum Diacono à ſiniſtris, omnes cum candelis accenſis in manibus: & cantantur Antiphonæ ſequentes.

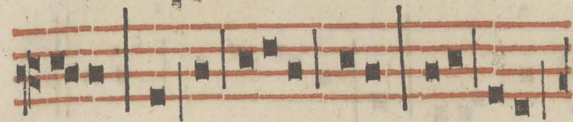

Aña. Adorna thalamum tuum Si on, & ſuſ-

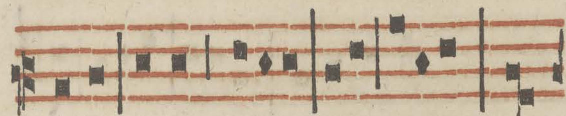

cipe Regem Chriſtum: amplectere Ma-
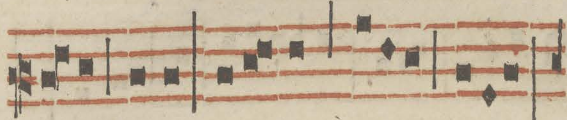
riam,

riam , quæ est cælestis porta : ipsa enim
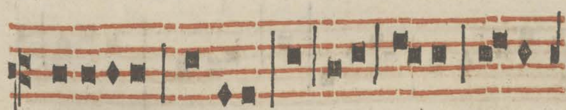

portat Regem gloriæ, noui luminis : Sub-
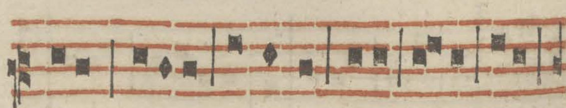

sistit Virgo, adducens manibus Filium
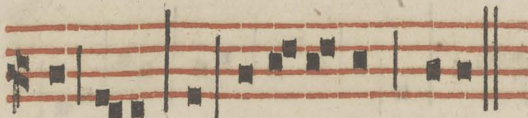

ante lu ci ferum ge nitum ; quem
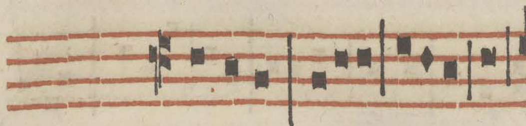

accipiens Simeon in vlnas suas prædi-

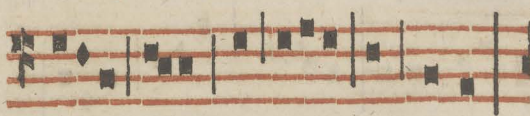
cauit populis Dominum eum esse vitæ
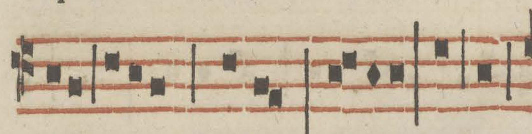

& mortis, & Saluato rem mundi.

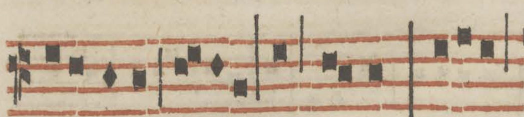
Alia Antiph. Reſponſum accepit Simeon à
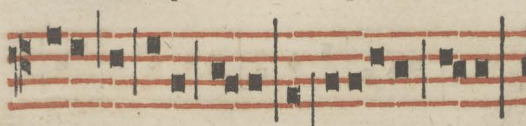

Spiritu ſancto, non viſurum ſe mortem,

niſi videret Chriſtum Domini: & cùm

inducerent puerum in templum, accepit
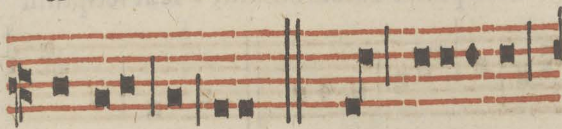

eum in vlnas ſuas, & benedixit Deum,
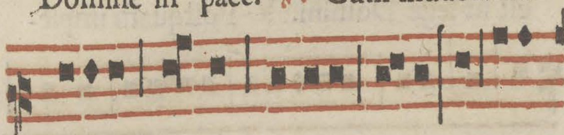
&

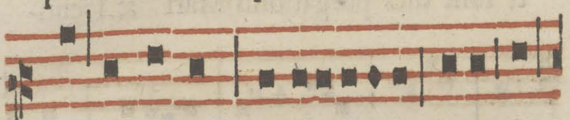
& dixit : Nunc dimittis seruum tuum
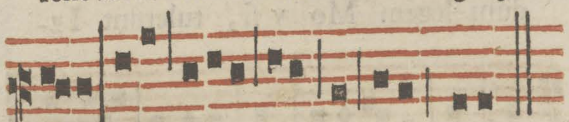

Domine in pace. ℣. Cùm inducerent

puerum IESVM parentes e ius, vt face-
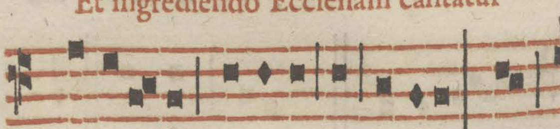

rent secundùm consuetudinem legis pro

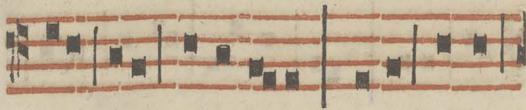
e o: ipse accepit eum in vlnas suas.

Et ingrediendo Ecclesiam cantatur
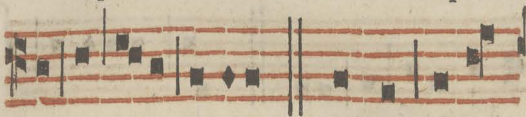

℟. Obtulerunt Domino par turturum, aut
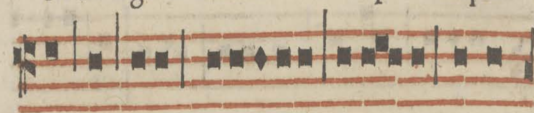
duos
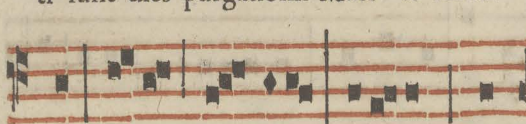

duos pullos columbarum, Sicut ſcriptum
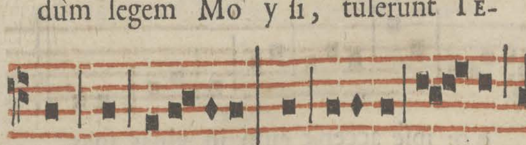

eſt in lege Domini. ℣. Poſtquam imple-
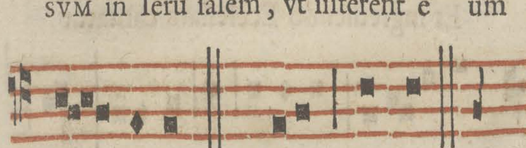

ti ſunt dies purgationis Mari æ ſecun-

dùm legem Mo y ſi, tulerunt I E-
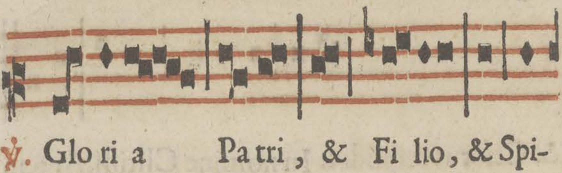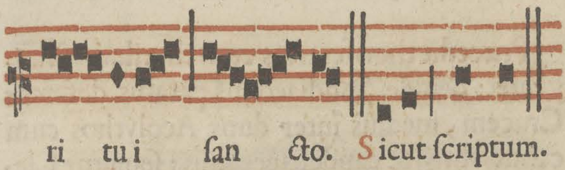

SVM in Ieru ſalem, vt ſiſterent e um

Do mino. Sicut ſcriptum.

℣. Glo-
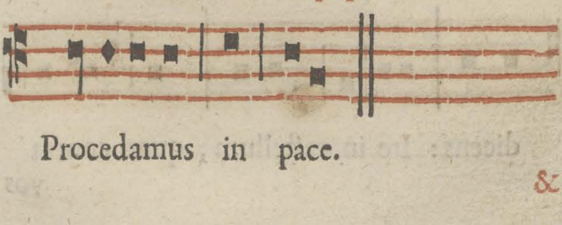

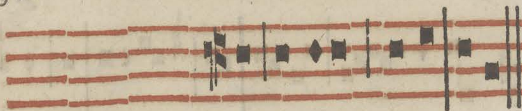
Finita Proceſſione, Celebrans & miniſtri, depoſitis violaceis, accipiunt paramenta alba pro Miſſa. Et candelæ tenentur in manibus accenſæ, dum legitur Euangelium; & iterùm ad eleuationem Sacramenti vſque ad Communionem.

De Proceſſione in die Palmarum.

IN Dominica Palmarum, facta benedictione & diſtributione Palmarum ſeu Oliuarum, poſt vltimam Orationem, Omnipotens ſempiterne Deus, &c. fit Proceſſio, ac primùm Celebrans imponit incenſum in thuribulum, & Diaconus vertens ſe ad populum, dicit:
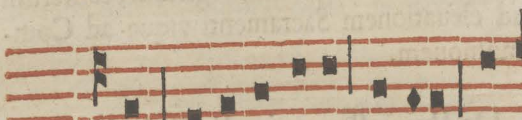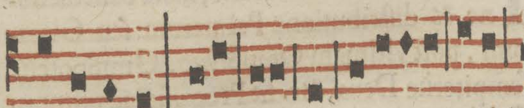

&

& Chorus reſpódet: In nomine Chriſti, Amen.
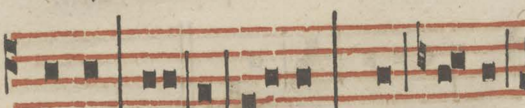
Præcedit thuriferarius cum thuribulo fumigante: deinde Subdiaconus paratus deferens Crucem, medius inter duos Acolythos cum candelabris, & candelis accenſis: ſequitur Clerus per ordinem, vltimò Celebrans cum Diacono à ſiniſtris, omnes cum ramis in manibus: & cantantur ſequentes Antiphonæ vel omnes, vel aliquæ, quouſque durat Proceſſio.

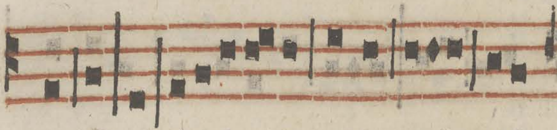
Antiph. Cùm appropinquaret Dominus Ie-
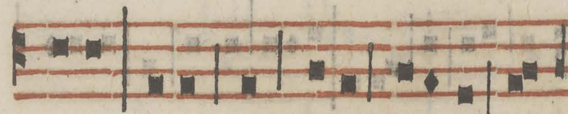

roſolymam, miſit duos ex diſcipulis ſuis,

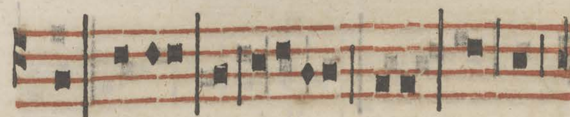
dicens: Ite in caſtellum, quod contra
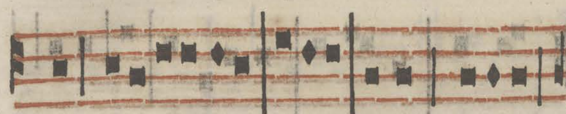

vos eſt; & inue nie tis pullum aſinæ alli-
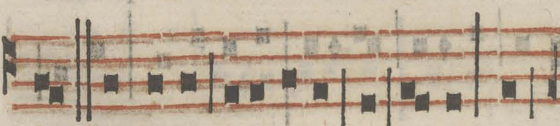

gatum , ſuper quem nullus hominum ſe-
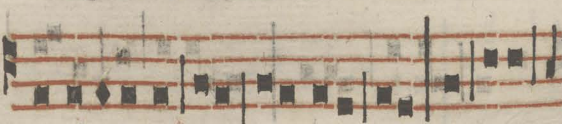

dit : ſoluite, & adducite mihi : Si quis

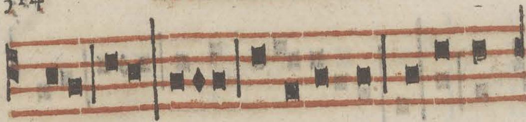
vos interrogauerit, dicite: Opus Domino
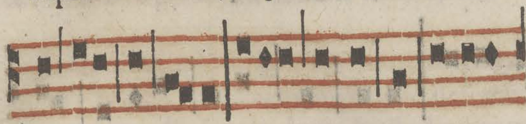

eſt. Soluentes adduxerunt ad IESVM, &

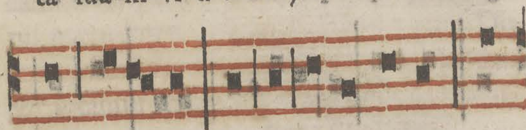
impoſuerunt illi veſtimenta ſua, & ſedit

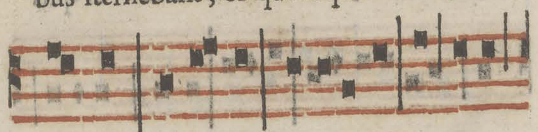
ſuper eum : a li j expandebant veſtimen-
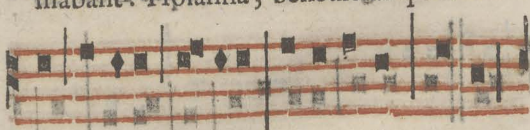

ta ſua in vi a : a li j ramos de arbori-

bus ſternebant ; & qui ſequebantur ; cla-
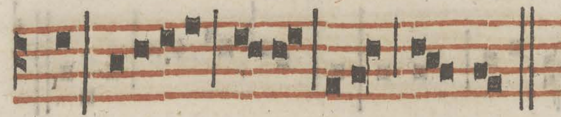

mabant : Hoſanna, benedictus qui venit
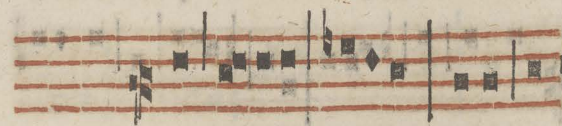

in nomine Domini : benedictum regnum

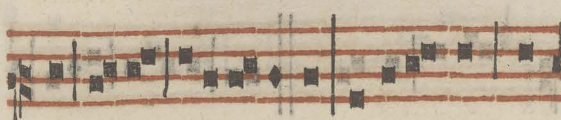
patris noſtri Dauid : Hoſanna in excel-
ſis:

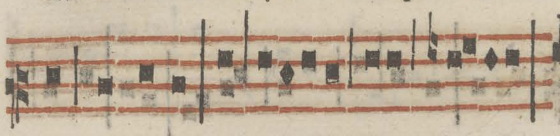
ſis: miſerere nobis fi li Da uid.
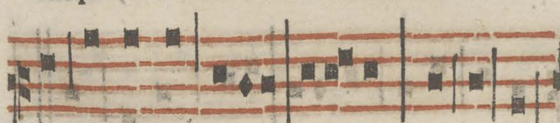

Alia Aña. Cùm audiſſet populus, quia IE-

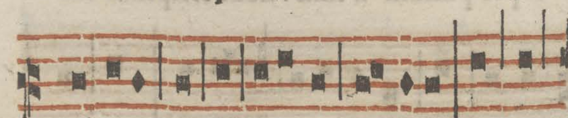
SVS venit Ieroſo lymam, accepe runt ra-
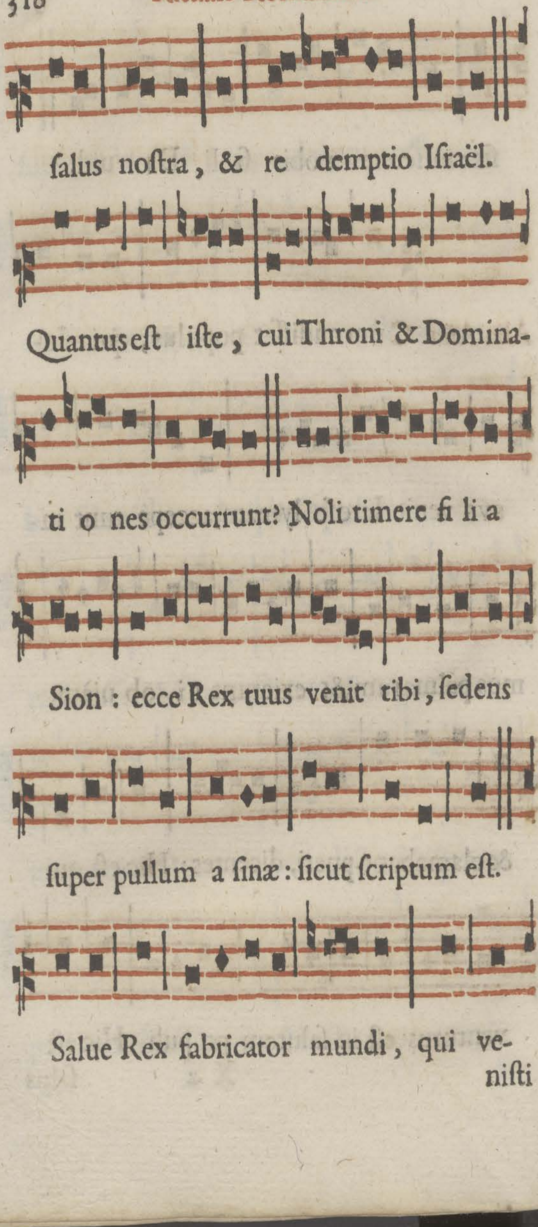

mos palmarum; & exierunt ei ob uiàm,

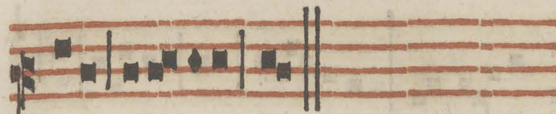
& clamabant pueri, dicentes: Hic eſt, qui
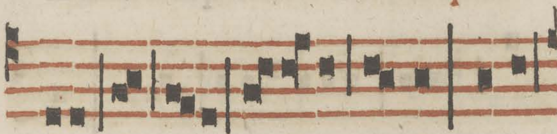

venturus eſt in ſalutem po puli. Hic eſt

ſalus noſtra, & re demptio Iſraël.
Quantus eſt iſte, cui Throni & Domina-
ti o nes occurrunt? Noli timere fi li a
Sion : ecce Rex tuus venit tibi, ſedens
ſuper pullum a ſinæ: ſicut ſcriptum eſt.
Salue Rex fabricator mundi, qui ve-
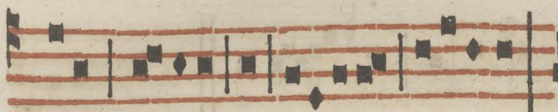
niſti
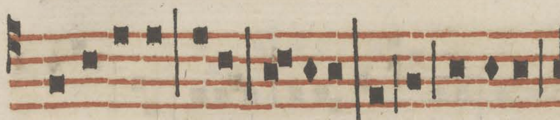

nisti redimere nos. Alia Antiphona.
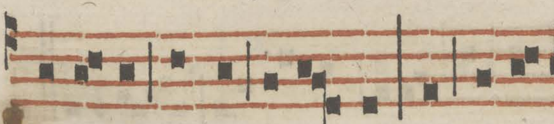

Ante sex di es solemnis Paschæ, quando
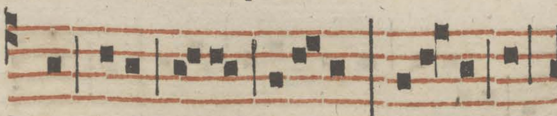

venit Dominus in ciuitatem Ierusalem,

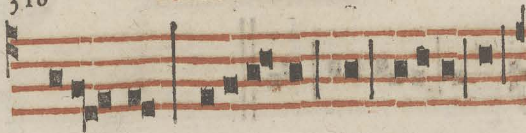
occurrerunt e i pu e ri : & in manibus

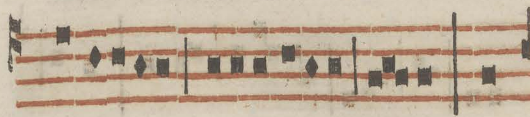
porta bant ramos palma rum, & clama-

bant voce magna dicentes : Hosanna in
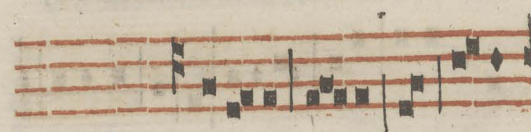

ex cel ſis : benedictus qui veniſti in
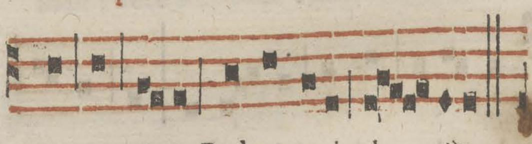

multitudine miſericordi æ tu æ : Ho-

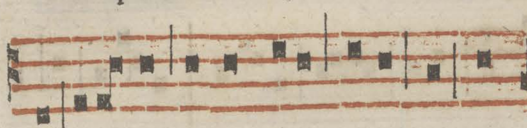
ſanna in ex cel ſis.
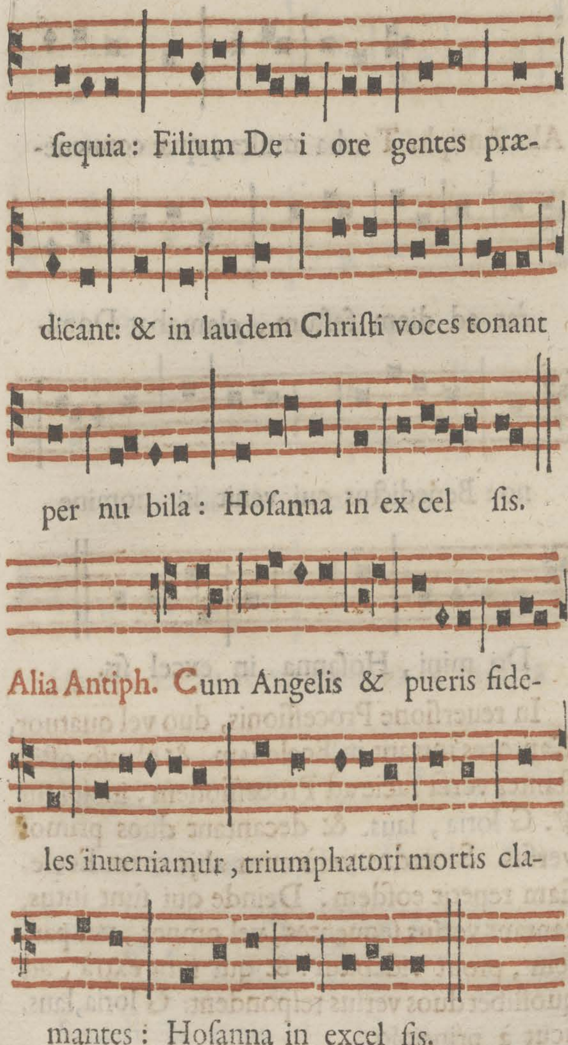

Alia Antiph. Occurrunt turbæ cum flori-

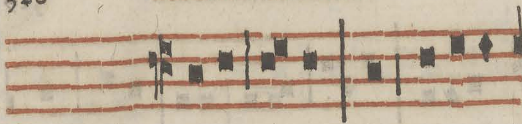

bus & palmis Redemptori ob uiàm,
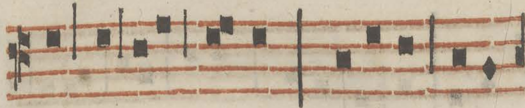

& victo ri triumphanti digna dant ob-
ſequia:
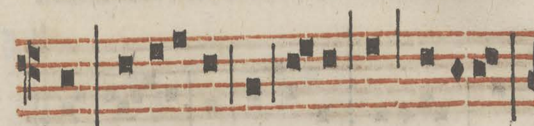

sequia: Filium De i ore gentes præ-
dicant: & in laudem Christi voces tonant
per nu bila: Hosanna in ex cel sis.
Alia Antiph. Cum Angelis & pueris fide-
les inueniamur, triumphatori mortis cla-
mantes: Hosanna in excel sis.

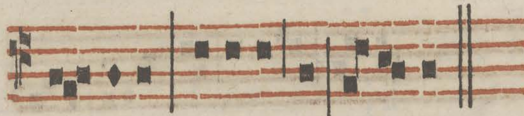
Alia Antiph. Turba multa, quæ conuene-

rat ad diem festum, clamabat Domi-

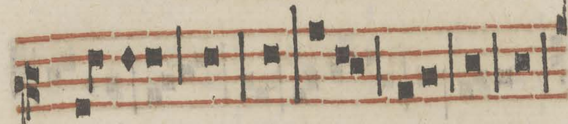
no: Benedictus qui venit in nomine

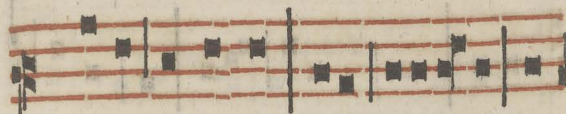
Do mini, Hosanna in excel sis.

In reuersione Processionis, duo vel quatuor Cantores intrant in Ecclesiam, & clauso ostio stantes versa facie ad Processionem, incipiunt ℣. Gloria, laus. & decantant duos primos versus. Sacerdos verò cum alijs extra Ecclesiam repetit eosdem. Deinde qui sunt intus, cantant versus sequentes, vel omnes, vel partem, prout videbitur: & qui sunt extrà, ad quoslibet duos versus respondent: Gloria, laus. sicut à principio.

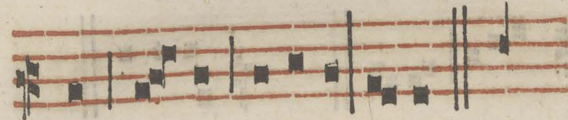
℣. Glo-
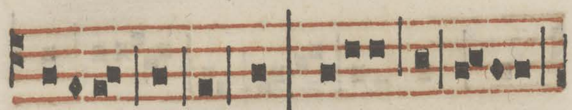

℣. Glo ri a, laus, & honor tibi ſit Rex
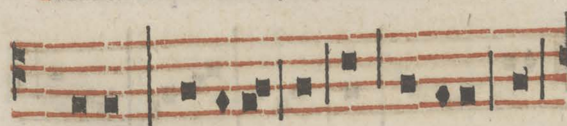

Chriſte redemptor: Cui pue ri le de-
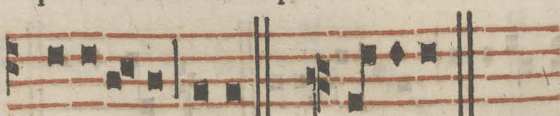

cus prompſit Hoſanna pi um.

Iſraël es tu Rex, Dauidis & in clyta

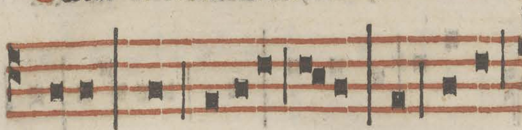
proles: Nomine qui in Domini Rex

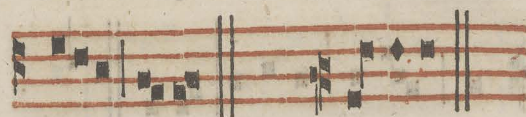
benedi cte venis. Glo ri a.
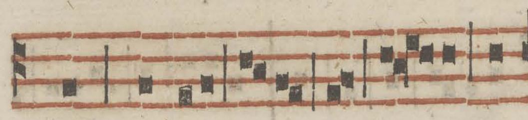

Cœtus in excel sis te laudat cælicus

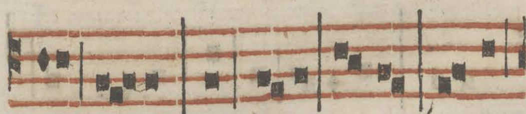
omnis, Et mortalis homo, & cuncta

creata si mul. Glo ri a.
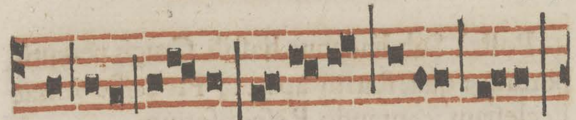

Plebs Hebræa ti bi cum pal mis ob-

uia ve nit: Cum prece, vo to, hymnis,

adsumus ecce ti bi. Glo ri a.
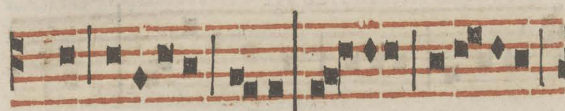

Hi tibi passuro soluebant munia laudis:
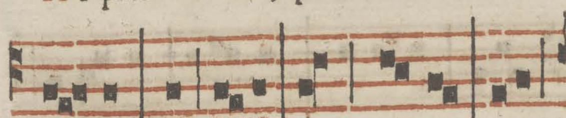

Nos tibi regnanti pan gimus ecce melos.
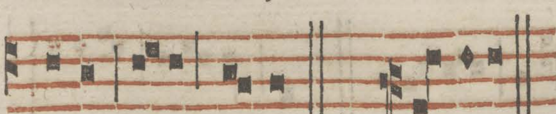

Glo ri a.

H i placuere tibi, pla ceat deuo ti o
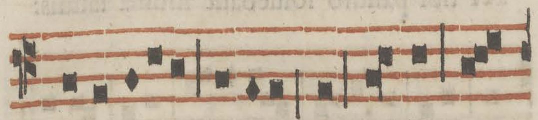

nostra. Rex bone, Rex clemens, cu i
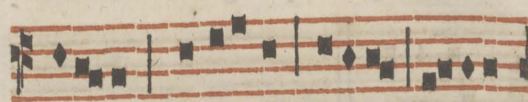

bona cuncta placent. Glo ri a.
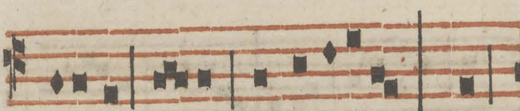
Posteà Subdiaconus hastili Crucis percutit portam: qua statim aperta, Processio intrat Ecclesiam, cantando Responsorium,
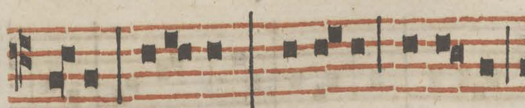

Ingrediente Domino in sanctam ci-
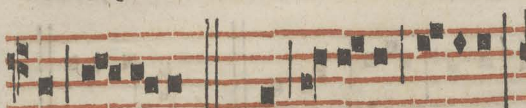

uitatem, Hebræorum pu e ri re surre-

ctionem vi tæ pronuntiantes, Cum
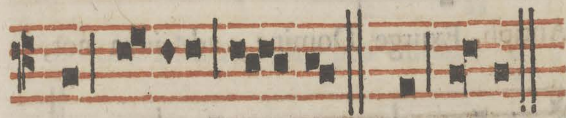

ramis palmarum, Hosanna clamabant

in ex celsis. ℣. Cùm audisset populus, quòd

quòd IESVS veniret Ieroſolymam, ex i e-

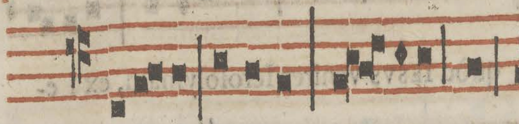
runt ob uiàm e i. Cum ramis.

Et non dicitur Gloria Patri. Deinde dicitur Miſſa, & rami tenentur in manibus, dum cantatur Paſſio & Euangelium tantùm.

Ordo ſeruandus in Litaniarum maiorum Proceſſione, quæ die feſto S. Marci celebratur.

CLerus & populus hora ſtatuta manè in Eccleſia congregati, omnes contrito & humili corde Deum flexis genibus pauliſper precentur. Sacerdos pluuiali cum miniſtris, vel ſaltem ſuperpelliceo & ſtola violacei coloris ſit indutus, cuius coloris habitu in reliquis Proceſſionibus ſemper vtatur, præterquam in Proceſſionibus Corporis Chriſti, & quæ fiunt ſolemnibus diebus, vel in gratiarum actionem; quibus diebus vtitur colore propriæ ſolemnitati congruenti. Ceteri verò Sacerdotes & Cleri-
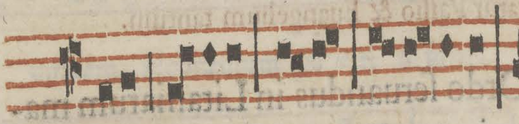
Clerici superpelliceis induti sequentem Antiphonam stantes concinant:
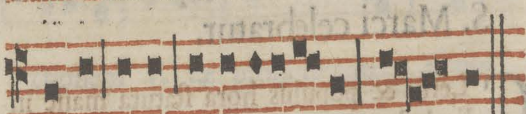

Antiph. Exurge Domine, ad iuua nos,
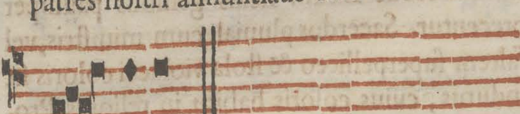

& li bera nos propter nomen tu um.

Psalm. Deus au ribus nostris au diuimus:

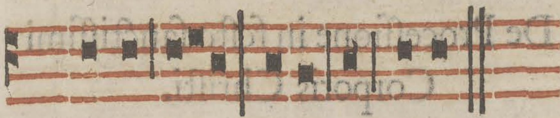
patres nostri annuntiaue runt no bis.

Glo ri a.

Repetitur Antiphona, Exurge Domine, &c. Deinde genuflectant omnes, & duo Clerici ante Altare maius genuflexi deuotè Litanias canta-

cantare incipiant, ceteris eadem voce reſpondentibus. Cùm autem cantatum erit,

Sancta Maria, Ora pro nobis.

ſurgunt omnes, & ordinatim procedunt, egredientes, Litaniaſque proſequentes, præcedente Cruce, & ſequente Clero, vltimo loco Sacerdos paratus, vt ſuprà dictum eſt, cum miniſtris, prout res vel locus poſtulet, ſacris veſtibus indutis.

Si Proceſſio ſit longior, vel repetantur Litaniæ, vel Litanijs abſolutis vſque ad Preces excluſiuè, dicantur aliqui Pſalmi ex Pœnitentialibus, ſeu Gradualibus. Hymni verò, vel Cantica lætitiæ in ijs, vel in Rogationibus, aut alijs pœnitentiæ cauſâ inſtitutis Proceſſionibus, non dicantur.

Si ad vnam vel plures Eccleſias in via ſit diuertendum, ingreſſis Eccleſiam, intermiſſiſque Litanijs vel Pſalmis, cantatur Antiph. cum Verſu & Oratione Sancti Patroni illius Eccleſiæ. Deinde egredientes, reſumptis Precibus, eodem ordine procedunt vſque ad Eccleſiam, vbi cum Precibus & Orationibus omnibus Proceſſio terminatur, vt in fine Breuiarij Romani poſt Pſalmos Pœnitentiales.

In

In Litanijs minoribus Rogationum seruentur omnia vt suprà in Litanijs maioribus.

De Processione in festo sanctissimi Corporis Christi.
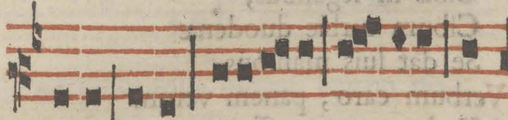
DEcenter ornentur Ecclesiæ, & parietes viarum, per quas est transeundum, tapetibus & aulæis, & sacris imaginibus; non autē profanis aut vanis figuris, seu indignis ornamentis.

Sacerdos primùm Missam celebret, in qua duas Hostias consecret, & sumpta vna, alteram in Processione deferendum in tabernaculum ita reponat, vt per vitrum seu crystallum, quo ipsum tabernaculum circumseptum esse debet, exteriùs adorantibus appareat, veloque operiatur, donec auferatur ab Altari. Peracto autem Sacrificio, & Processione iam inchoata, ordine quo iam suprà dictum est in Litanijs maioribus, Sacerdos pluuiali albo indutus ter incenset Sacramentum genuflexus.

Deinde Diaconus oblongum ac decens velum circumponit scapulis Sacerdotis, qui parte veli ante pectus pendente, vtraque manu cooperta, ostensorium seu tabernaculum à Diacono sibi porrectum reuerenter suscipit in supremo Altaris gradu, mox ad Altare ascendit, & Sacramentum ante faciem tenens vertit se ad populum, inde descendit sub vmbellam comitantibus ministris, & duo

duo Acolythi vel Clerici cum thuribulis effumantibus præcedunt.
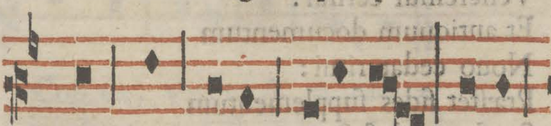
Omnes præcedent nudo capite accenſos cereos geſtantes, & ſequentes Hymnos pro longitudine Proceſſionis deuotè concinentes. Dum verò Sacerdos diſcedit ab Altari, Clerus vel Sacerdos cantare incipit ſequentem Hymnum.
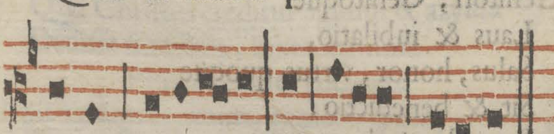

PAnge lingua glori o ſi Corporis my-

ſte ri um , Sanguiniſque pre ti o ſi,

Quem in mundi pre ti um , Fructus
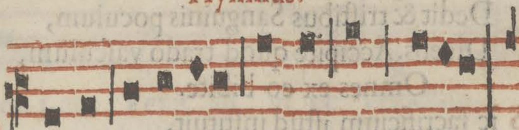

ventris genero ſi Rex effudit gentium.
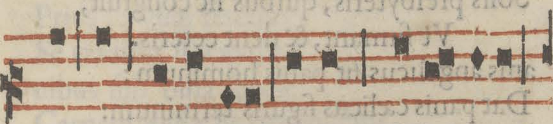
Nobis datus, nobis natus

Ex intacta Virgine,
Et in mundo conuersatus,
Sparso verbi semine,
Sui moras incolatus
Miro clausit ordine.
In supremæ nocte cœnæ
Recumbens cum fratribus,
Obseruata lege plenè
Cibis in legalibus,
Cibum turbæ duodenæ
Se dat suis manibus.
Verbum caro, panem verum
Verbo carnem efficit:
Fitque Sanguis Christi merum,
Et si sensus deficit:
Ad firmandum cor sincerum
Sola fides sufficit.
Tantum ergo Sacramentum
Veneremur cernui:
Et antiquum documentum
Nouo cedat ritui:
Præstet fides supplementum
Sensuum defectui.
Genitori, Genitoque
Laus & iubilatio,
Salus, honor, virtus quoque
Sit & benedictio:
Procedenti ab vtroque
Compar sit laudatio. Amen.
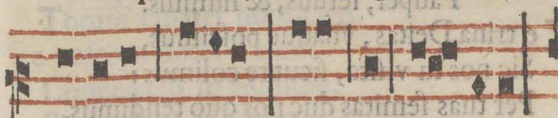
Hymnus.

SAcris solemnijs iuncta sint gaudia,

Et ex præcordijs sonent præ co nia:

Recedant vetera, noua sint om ni a,

Cor da, voces, & o pera.

Noctis recolitur cœna nouissima,
Qua Christus creditur agnum & azyma
Dedisse fratribus, iuxta legitima
Priscis indulta patribus.

Post agnum typicum, expletis epulis,
Corpus Dominicum datum discipulis,
Sic totum omnibus, quod totum singulis,
Eius fatemur manibus.
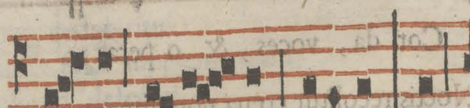
D edit fragilibus Corporis ferculum,
Dedit & triſtibus Sanguinis poculum,
Dicens, Accipite quod trado vaſculum,
Omnes ex eo bibite.

S ic ſacrificium iſtud inſtituit,
Cuius officium committi voluit
Solis preſbyteris, quibus ſic congruit,
Vt ſumant, & dent ceteris.
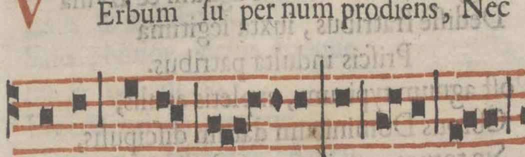
P anis angelicus fit panis hominum:
Dat panis cælicus figuris terminum:
O res mirabilis! manducat Dominum
Pauper, ſeruus, & humilis.

T e trina Deitas, vnaque poſcimus,
Sic nos tu viſita, ſicut te colimus:
Per tuas ſemitas duc nos quò tendimus,
Ad lucem quam inhabitas.
Amen.

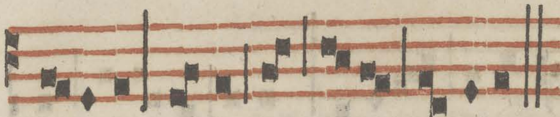
Hymnus.

V Erbum ſu per num prodiens, Nec

Patris linquens dex teram, Ad opus ſuum

ex i ens Venit ad vi tæ veſperam.

In mortem à diſcipulo
Suis tradendus æmulis,
Priùs in vitæ ferculo
Se tradidit diſcipulis.
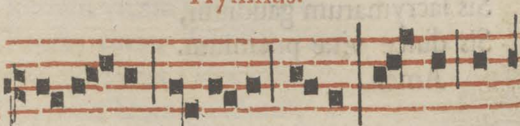
Quibus ſub bina ſpecie
Carnem dedit & ſanguinem;
Vt duplicis ſubſtantiæ
Totum cibaret hominem.

Se naſcens dedit ſocium,
Conueſcens in edulium,
Se moriens in pretium,
Se regnans dat in præmium.
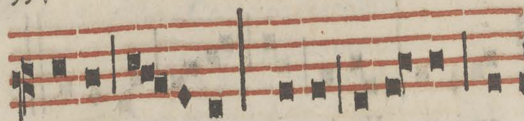
O ſalutaris Hoſtia,
Quæ cæli pandis oſtium:
Bella premunt hoſtilia,
Da robur, fer auxilium.

Vni trinoque Domino
Sit ſempiterna gloria;
Qui vitam ſine termino
Nobis donet in patria. Amen.

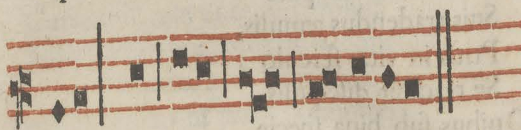
Hymnus.

SA lu tis hu manæ Sa tor Ie sv vo-

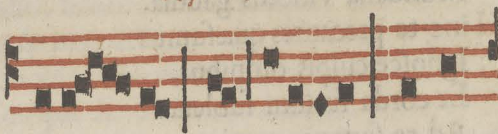
luptas cor dium, Orbis redempti Con-

ditor, Et caſta lux a mantium:

Qua victus es clementia
Vt noſtra ferres crimina?
Mortem ſubires innocens,
A morte nos vt tolleres?
Perrumpis infernum chaos,
Vinctis catenas detrahis;
Victor triumpho nobili
Ad dexteram Patris ſedes.
Te cogat Indulgentia,
Vt damna noſtra ſarcias,
Tuique vultus compotes
Dites beato lumine.
Tu Dux ad aſtra, & ſemita,
Sis meta noſtris cordibus,
Sis lacrymarum gaudium,
Sis dulce vitæ præmium.
Amen.
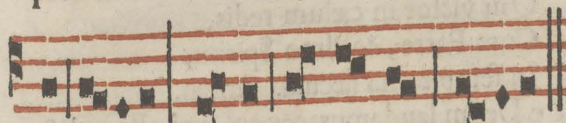
Hymnus.

AEter ne Rex altissime, Redem-

ptor & fi de lium, Cui mors perem-

pta detulit Summæ tri umphum glo riæ.

Ascendis orbes siderum,
Quò te vocabat cælitus
Collata, non humanitus
Rerum potestas omnium.

Vt trina rerum machina,
Cælestium, terrestrium,
Et inferorum condita,
Flectat genu iam subdita.

Tremunt videntes Angeli
Versam vicem mortalium:
Peccat caro, mundat caro,
Regnat Deus Dei caro.

Sis ipse nostrum gaudium,
Manens olympo præmium;

Mundi regis qui fabricam,
Mundana vincens gaudia.
Hinc te precantes quæſumus
Ignoſce culpis omnibus,
Et corda furſum ſubleua
Ad te ſuperna gratia.
Vt cùm repentè cœperis
Clarere nube Iudicis,
Pœnas repellas debitas,
Reddas coronas perditas.
Ieſu, tibi ſit gloria,
Qui victor in cælum redis,
Cum Patre, & almo Spiritu,
In ſempiterna ſæcula. Amen.

Te Deum laudamus, &c. fol. 353. Benedictus Dominus Deus Iſraël, &c. fol. 237. Magnificat anima mea Dominum, &c. fol. 380.

PEracta Proceſſione, & ſanctiſſimo Sacramento ad Eccleſiam reportato, & ſuper Altare depoſito, omnes Eccleſiaſtici, qui adſint, hinc inde ordine genuflexi illud reuerenter adorantes, dum Sacerdos de more incenſat, ſequentem Hymni partem concinant.

TAntum ergo Sacramentum
Veneremur cernui:
Et antiquum documentum
Nouo cedat ritui:
Præſtet fides ſupplementum
Senſuum defectui.
Genitori, Genitoque

Laus

Laus & iubilatio,
Salus, honor, virtus quoque
Sit & benedictio,
Procedenti ab vtroque
Compar sit laudatio. Amen.

Posteà duo Clerici dicant ℣. Panem de cælo præstitisti eis, alleluia. ℟. Omne delectamentum in se habentem, alleluia.

Deinde Sacerdos stans dicit: Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus.

DEus, qui nobis sub Sacramento mirabili passionis tuæ memoriam reliquisti: tribue quæsumus, ita nos Corporis & Sanguinis tui sacra mysteria venerari: vt redemptionis tuæ fructum in nobis iugiter sentiamus. Qui viuis & regnas per omnia sæcula sæculorum. ℟. Amen.

Tunc Sacerdos facta genuflexione, cum Sacramento semel benedicat populum in modum Crucis, nihil dicens, posteà illud reuerenter reponat.

Hic autem modus benedicendi seruatur etiam in aliis Processionibus faciendis cum sanctissimo Sacramento.

De Processione ad petendam pluuiam.

AGuntur omnia, vt suprà in Litaniis maioribus, vsque ad finem Litaniarum, in quarum Precibus bis dicitur: Vt congruentem

 pluuiam

pluuiam fidelibus tuis concedere digneris, Te rogamus audi nos. In fine posteà dicitur : Pater noster. secretò. ℣. Et ne nos inducas in tentationem. ℟. Sed libera nos à malo. Psalm. 146.

LAudate Dominum quoniam bonus est psalmus : * Deo nostro sit iucunda decoraque laudatio.

Ædificans Ierusalem Dominus: * dispersiones Israëlis congregabit.

Qui sanat contritos corde: * & alligat contritiones eorum.

Qui numerat multitudinem stellarum : * & omnibus eis nomina vocat.

Magnus Dominus noster, & magna virtus eius : * & sapientiæ eius non est numerus.

Suscipiens mansuetos Dominus : * humilians autem peccatores vsque ad terram.

Præcinite Domino in confessione : * psallite Deo nostro in cithara.

Qui operit cælum nubibus : * & parat terræ pluuiam.

Qui producit in montibus fœnum: * & herbam seruituti hominum.

Qui dat iumentis escam ipsorum : * & pullis coruorum inuocantibus eum.

Non in fortitudine equi voluntatem habebit: * nec in tibiis viri beneplacitum erit ei.

Beneplacitum est Dño super timentes eum: * & in eis qui sperant super misericordia eius.

Gloria Patri.

Quo

Quo finito dicantur Preces.

℣. Operi Domine cælum nubibus. ℟. Et para terræ pluuiam. ℣. Vt producat in montibus fœnum. ℟. Et herbam seruituti hominum. ℣. Riga montes de superioribus tuis. ℟. Et de fructu operum tuorum satiabitur terra. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo.

Oremus. Oratio.

DEus, in quo viuimus, mouemur, & sumus, pluuiam nobis tribue congruentem, vt præsentibus auxilijs sufficienter adiuti, sempiterna fiducialiùs appetamus.

Oratio.

PRæsta, quæsumus omnipotens Deus, vt qui in afflictione nostra de tua pietate confidimus, contra aduersa omnia tua semper protectione muniamur.

Oratio.

DA nobis, quæsumus Domine, pluuiam salutarem, & aridam terræ faciem fluentis cælestibus dignanter infunde. Per Dominum nostrum IESVM Christum, &c.

℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. ℣. Benedicamus Domino. ℟. Deo gratias. ℣. Exaudiat nos omnipotens & misericors Dominus. ℟. Amen. ℣. Fidelium animæ per misericordiam Dei requiescant in pace. ℟. Amen.

Pro-

Proceſsio ad poſtulandam ſerenitatem.

OMnia fiant vt ſuprà in Litaniis maioribus, & in Litaniarum Precibus bis dicatur: Vt fidelibus tuis aëris ſerenitatem concedere digneris, Te rogamus audi nos. Ad finem obſecrationum dicitur Pater noſter, &c. ℣. Et ne nos inducas.

Pſalmus 66.

DEus miſereatur noſtri, & benedicat nobis: * illuminet vultum ſuum ſuper nos, & miſereatur noſtri.

Vt cognoſcamus in terra viam tuam: * in omnibus gentibus ſalutare tuum.

Confiteantur tibi populi Deus: * confiteantur tibi populi omnes.

Lætentur & exultent gentes: * quoniā iudicas populos in æquitate, & gentes in terra dirigis.

Confiteantur tibi populi Deus: confiteantur tibi populi omnes: * terra dedit fructum ſuum.

Benedicat nos Deus, Deus noſter, benedicat nos Deus: * & metuant eum omnes fines terræ.

Gloria Patri.

℣. Adduxiſti Domine ſpiritum tuum ſuper terram. ℟. Et prohibitæ ſunt pluuiæ de cælo. ℣. Cùm obduxero nubibus cælum. ℟. Apparebit arcus meus, & recordabor fœderis mei. ℣. Illuſtra faciem tuam Domine ſuper ſeruos tuos. ℟. Et benedic ſperantes in te. ℣. Domine

ne exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus. Oratio.

DEus qui culpa offenderis, pœnitentia placaris, preces populi tui ſupplicantis propitius reſpice, & flagella tuæ iracundiæ, quæ pro peccatis noſtris meremur, auerte. Oratio.

AD te nos Domine clamantes exaudi, & aëris ſerenitatem nobis tribue ſupplicantibus, vt qui iuſtè pro peccatis noſtris affligimur, miſericordia tua præueniente, clementiam ſentiamus. Oratio.

QVæſumus, omnipotens Deus, clementiam tuam, vt inundantiam coërceas imbrium, & hilaritatem vultus tui nobis impertiri digneris. Per Dominum noſtrum IESVM Chriſtum filium tuum, &c.

Preces ad repellendam tempeſtatem.

PVlſantur campanæ, & qui adeſſe poſſunt, in Eccleſiam conuocatis, dicuntur Litaniæ ordinariæ, in quibus bis dicitur: A fulgure & tempeſtate, & poſt Litanias, Orationemque Dominicam, Pſalmus 147.

LAuda Ieruſalem Dominum: *lauda Deum tuum Sion.

Quoniam confortauit ſeras portarum tuarum: * benedixit filiis tuis in te.

Qui

Qui poſuit fines tuos pacem : * & adipe frumenti ſatiat te.

Qui emittit eloquium ſuum terræ : * velociter currit ſermo eius.

Qui dat niuem ſicut lanam : * nebulam ſicut cinerem ſpargit.

Mittit cryſtallum ſuam ſicut buccellas : * ante faciem frigoris eius quis ſuſtinebit?

Emittet verbum ſuum, & liquefaciet ea: * flabit ſpiritus eius, & fluent aquæ.

Qui annuntiat verbum ſuum Iacob : * iuſtitias & iudicia ſua Iſraël.

Non fecit taliter omni nationi : * & iudicia ſua non manifeſtauit eis.

Gloria Patri.

℣. Adiutorium noſtrum in nomine Domini. ℟. Qui fecit cælum & terram. ℣. Oſtende nobis Domine miſericordiam tuam. ℟. Et ſalutare tuum da nobis. ℣. Adiuua nos Deus ſalutaris noſter. ℟. Et propter gloriam nominis tui Domine libera nos. ℣. Nihil proficiat inimicus in nobis. ℟. Et filius iniquitatis non apponat nocere nobis. ℣. Fiat miſericordia tua Domine ſuper nos. ℟. Quemadmodum ſperauimus in te. ℣. Saluum fac populum tuum Domine. ℟. Et benedic hereditati tuæ. ℣. Non priuabis bonis eos, qui ambulant in innocentia. ℟. Domine Deus virtutum, beatus homo, qui ſperat in te. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor

meus

meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum.
℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus. Oratio.

DEus, qui culpa offenderis, pœnitentia placaris: preces populi tui ſupplicantis propitius reſpice, & flagella tuæ iracundiæ, quæ pro peccatis noſtris meremur, auerte.

Oratio.

A Domo tua, quæſumus Domine, ſpirituales nequitiæ repellantur, & aërearum diſcedat malignitas tempeſtatum.

Oratio.

OMnipotens ſempiterne Deus, parce metuentibus, propitiare ſupplicibus; vt poſt noxios ignes nubium, & vim procellarum, in miſericordiam tranſeat laudis comminatio tempeſtatum.

Oratio.

DOmine IESV, qui imperaſti ventis & mari, & facta fuit tranquillitas magna, exaudi preces familiæ tuæ, & præſta; vt hoc ſigno ſanctæ Crucis ✠ omnis diſcedat ſæuitia tempeſtatum.

Oratio.

OMnipotens & miſericors Deus, qui nos & caſtigando ſanas, & ignoſcendo conſeruas: præſta ſupplicibus tuis; vt & tranquillitatibus optatæ conſolationis lætemur, & dono tuæ pietatis ſemper vtamur. Per Dominum noſtrum IESVM Chriſtum filium tuum, &c.

Aſpergatur Aqua benedicta.

Preces

Preces dicendæ tempore penuriæ & famis.

AGuntur omnia vt suprà in Litaniis maioribus vsque ad finem Litaniarum, in quarum Precibus bis dicitur: Vt fructus terræ dare & conseruare digneris. Post Litanias dicitur, Pater noster, &c. Psalm. 22. Dominus regit me, &c. vt sup. fol. 207. ℣. Domine non secundùm peccata nostra facias nobis. ℟. Neque secundùm iniquitates nostras retribuas nobis. ℣. Oculi omnium in te sperant Domine. ℟. Et tu das illis escam in tempore opportuno. ℣. Memento congregationis tuæ. ℟. Quam possedisti ab initio. ℣. Dominus dabit benignitatem. ℟. Et terra nostra dabit fructum suum. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo.

Oremus. Oratio.

INeffabilem nobis Domine misericordiam tuam clementer ostende, vt simul nos & à peccatis omnibus exuas, & à pœnis, quas pro his meremur, eripias.

Oratio.

DA nobis, quæsumus Domine, piæ supplicationis effectum, & famem propitiatus auerte; vt mortalium corda cognoscant, & te indignante talia flagella prodire, & te miserante cessare.

Oratio.

Oratio.

POpulum tibi subditum pro peccatis suis fame laborantem ad te Domine conuerte propitius, qui quærentibus regnum tuum omnia adiicienda esse dixisti. Qui viuis & regnas cum Deo Patre, &c.

Processio tempore mortalitatis & pestis.

FIat vt suprà in Litaniis maioribus, & in Litaniarum Precibus dicatur bis: A peste & fame, Libera nos Domine, & infrà suo loco, Vt à pestilentiæ flagello nos liberare digneris, &c. In fine Litaniarum dicitur, Pater noster, &c. Et ne nos inducas, &c. Psal.6. Domine ne in furore tuo arguas me, &c. vt suprà, fol. 98. ℣. Domine non secundùm peccata nostra facias nobis. ℟. Neque secundùm iniquitates nostras retribuas nobis. ℣. Adiuua nos Deus salutaris noster. ℟. Et propter gloriam nominis tui Domine libera nos. ℣. Domine ne memineris iniquitatum nostrarum antiquarum. ℟. Citò anticipent nos misericordiæ tuæ, quia pauperes facti sumus nimis. ℣. Ora pro nobis sancte Sebastiane. ℟. Vt digni efficiamur promissionibus Christi. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

EXaudi nos Deus salutaris noster, & intercedente beata & gloriosa Dei genitrice Maria semper virgine, & beato Sebastiano martyre tuo, & omnibus Sanctis, populum tuum ab iracundiæ tuæ terroribus libera, & misericordiæ tuæ fac largitate securum. Oratio.

PRopitiare Domine supplicationibus nostris, & animarum & corporum medere languoribus, vt remissione percepta, in tua semper benedictione lætemur. Oratio.

DA nobis, quæsumus Domine, piæ petitionis effectum, & pestilentiam mortalitatemque propitiatus auerte; vt mortalium corda cognoscant à te indignante talia flagella prodire, & te miserante cessare. Per Dñm nostrum.

Preces dicendæ in Litaniis tempore belli.

PEractis omnibus, vt suprà in Litaniis maioribus, ad finem Litaniarum dicitur Pater noster, &c. ℣. Et ne nos inducas in tentationem. ℟. Sed libera nos à malo. Psalmus 45.

DEus noster refugium, & virtus: * adiutor in tribulationibus, quæ inuenerunt nos nimis.

Propterea non timebimus dum turbabitur terra: * & transferentur montes in cor maris.

Sonuerunt, & turbatæ sunt aquæ eorum: * con-

conturbati sunt montes in fortitudine eius.

F luminis impetus lætificat ciuitatem Dei: * sanctificauit tabernaculum suum Altissimus.

D eus, in medio eius, non commouebitur: * adiuuabit eam Deus manè diluculo.

C onturbatæ sunt Gentes, & inclinata sunt regna: * dedit vocem suam, mota est terra.

D ominus virtutum nobiscum: * susceptor noster Deus Iacob.

V enite, & videte opera Domini, quæ posuit prodigia super terram: * auferens bella vsque ad finem terræ.

A rcum conteret, & confringet arma: * & scuta comburet igni.

V acate, & videte quoniam ego sum Deus: * exaltabor in Gentibus, & exaltabor in terra.

D ominus virtutum nobiscum: * susceptor noster Deus Iacob. G loria Patri.

℣. Exurge Domine adiuua nos. ℟. Et libera nos propter nomen tuum. ℣. Saluum fac populum tuum Domine. ℟. Deus meus sperantem in te. ℣. Fiat pax in virtute tua. ℟. Et abundantia in turribus tuis. ℣. Esto nobis Domine turris fortitudinis. ℟. A facie inimici. ℣. Arcum contere, & confringe arma. ℟. Et scuta combure igni. ℣. Mitte nobis Domine auxilium de Sancto. ℟. Et de Sion tuere nos. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

DEus, qui conteris bella, & impugnatores in te ſperantium potentia tuæ defenſionis expugnas, auxiliare famulis tuis implorantibus miſericordiam tuam, vt inimicorum ſuorum feritate depreſſa, inceſſabili te gratiarum actione laudemus.

Oratio.

DEus, à quo ſancta deſideria, recta conſilia, & iuſta ſunt opera, da ſeruis tuis illam, quam mundus dare non poteſt, pacem: vt & corda noſtra mandatis tuis dedita, & hoſtium ſublata formidine, tempora ſint tua protectione tranquilla.

Oratio.

HOſtium noſtrorum, quæſumus Domine, elide ſuperbiam, & eorum contumaciam dexteræ tuæ virtute proſterne. Per Dominum noſtrum IESVM Chriſtum, &c.

Si verò bellum eſt contra Turcas, & alios infideles, vel hæreticos, inter Preces Litaniarum his dicatur: Vt inimicos ſanctæ Eccleſiæ humiliare digneris, Te rogamus audi nos. & addatur: Vt Turcarum [vel hæreticorum] conatus reprimere, & ad nihilum redigere digneris, Te rogamus, &c. & dicto Pater noſter, dicatur

Pſalmus 78.

DEus venerunt Gentes in hereditatẽ tuam, polluerunt templum ſanctum tuum: * poſuerunt Ieruſalem in pomorum cuſtodiam.

Poſuerunt morticina ſeruorum tuorum, eſcas vola-

volatilibus cæli: * carnes sanctorum tuorum bestiis terræ.

Effuderunt sanguinẽ eorum tamquam aquam in circuitu Ierusalẽ: * & non erat qui sepeliret.

Facti sumus opprobriũ vicinis nostris:* subsannatio & illusio his qui in circuitu nostro sunt.

Vsquequò Domine irascêris in finem: * accendetur velut ignis zelus tuus?

Effunde iram tuam in Gentes, quæ te non nouerunt: * & in regna, quæ nomen tuum non inuocauerunt:

Quia comederunt Iacob: * & locum eius desolauerunt.

Ne memineris iniquitatum nostrarum antiquarũ, citò anticipent nos misericordiæ tuæ: * quia pauperes facti sumus nimis.

Adiuua nos Deus salutaris noster: & propter gloriam nominis tui Dñe libera nos: * & propitius esto peccatis nostris, propter nomen tuũ.

Ne fortè dicant in Gentibus: Vbi est Deus eorum? * & innotescat in nationibus coram oculis nostris.

Vltio sanguinis seruorum tuorum qui effusus est: * introëat in conspectu tuo gemitus compeditorum.

Secundùm magnitudinem brachij tui, * possi de filios mortificatorum.

Et redde vicinis nostris septuplum in sinu eorum: * improperium ipsorum, quod exprobrauerunt tibi Domine.

Nos autem populus tuus, & oues pascuæ tuæ,* confitebimur tibi in sæculum.

In generationem & generationem * annuntiabimus laudem tuam. Gloria Patri.

℣. Saluos fac seruos tuos. ℟. Deus meus sperantes in te. ℣. Esto nobis Domine turris fortitudinis. ℟. A facie inimici. ℣. Nihil proficiat inimicus in nobis. ℟. Et filius iniquitatis non apponat nocere nobis. ℣. Hostium nominis tui Domine elide superbiam. ℟. Et eorum contumaciam dexteræ tuæ virtute prosterne. ℣. Fiant tamquam puluis ante faciem venti. ℟. Et Angelus Domini persequatur eos. ℣. Effunde iram tuam in gentes, quæ te non nouerunt. ℟. Et in regna, quæ nomen tuum non inuocauerunt. ℣. Mitte nobis Domine auxilium de Sancto. ℟. Et de Sion tuere nos. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus. Oratio.

DA, quæsumus, Ecclesiæ tuæ misericors Deus, vt sancto Spiritu congregata, hostili nullatenus incursione turbetur. Oratio.

DEus, qui culpa offenderis, pœnitentia placaris, preces populi tui supplicantis propitius respice, & flagella tuæ iracundiæ, quæ pro peccatis nostris meremur, auerte. Oratio.

OMnipotens sempiterne Deus, in cuius manu sunt omnium potestates, & omnium iura regnorum, respice in auxilium Christiano-

ſtianorum, vt gentes Turcarum [ſeu hæreticorum] quæ in ſua feritate confidunt, dexteræ tuæ potentia conterantur. Per Dominum noſtrum IESVM Chriſtum, &c. Exaudiat nos Dominus. Amen.

Proceſſio in quacumque tribulatione.

SEruatis omnibus, vt ſuprà in Litaniis maioribus, finitiſque Litaniis, dicitur Pater noſter, &c. ℣. Et ne nos inducas in tentationem. ℟. Sed libera nos à malo. Pſalmus 19.

EXaudiat te Dominus in die tribulationis: * protegat te nomen Dei Iacob.

Mittat tibi auxilium de ſancto: * & de Sion tueatur te.

Memor ſit omnis ſacrificij tui: * & holocauſtum tuum pingue fiat.

Tribuat tibi ſecundùm cor tuum: * & omne conſilium tuum confirmet.

Lætabimur in ſalutari tuo: * & in nomine Dei noſtri magnificabimur.

Impleat Dominus omnes petitiones tuas: * nunc cognoui quoniam ſaluum fecit Dominus Chriſtum ſuum.

Exaudiet illum de cælo ſancto ſuo: * in potentatibus ſalus dexteræ eius.

Hi in curribus, & hi in equis: * nos autem in nomine Domini Dei noſtri inuocabimus.

Ipsi obligati sunt, & ceciderunt: * nos autem surreximus & erecti sumus.
Domine saluum fac regem: * & exaudi nos in die, qua inuocauerimus te. Gloria Patri.
Vel Psalm. 90. Qui habitat in adiutorio, &c. vt suprà, fol. 129. Quo finito, dicuntur Versus.
℣. Deus refugium nostrum, & virtus. ℟. Adiutor in tribulationibus. ℣. Saluos fac seruos tuos Domine. ℟. Deus meus sperantes in te. ℣. Sanctus Deus, Sanctus fortis, Sanctus immortalis. ℟. Miserere nobis. ℣. Adiuua nos Deus salutaris noster. ℟. Et propter gloriam nominis tui Domine, libera nos. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo.

Oremus. Oratio.

NE despicias, omnipotens Deus, populum tuum in afflictione clamantem, sed propter gloriam nominis tui tribulatis succurre placatus.

Oratio.

INeffabilem misericordiam tuam Domine nobis clementer ostende, vt simul nos & à peccatis omnibus exuas, & à pœnis, quas pro his meremur, eripias.

Oratio.

COncede nos famulos tuos, quæsumus Domine Deus, perpetua mentis & corporis sanitate gaudere, & gloriosa beatę Mariæ semper virginis intercessione, à præsenti liberari tristitia, & æterna perfrui lætitia.

Ora-

Oratio.

TRibulationem nostram, quæsumus Domine, propitius respice, & iram tuæ indignationis, quam iustè meremur, auerte.

Oratio.

DEus refugium nostrum & virtus, adesto piis Ecclesiæ tuæ precibus auctor ipse pietatis, & præsta, vt quod fideliter petimus, efficaciter consequamur. Per Dominum nostrum IESVM Christum, &c.

Preces dicendæ in Processione pro gratiarum actione.

Initio Processionis cantatur Hymnus.

TE Deum laudamus: te Dominum confitemur.

Te æternum Patrem: omnis terra veneratur.

Tibi omnes Angeli: tibi cæli, & vniuersæ potestates.

Tibi Cherubim & Seraphim: incessabili voce proclamant.

Sanctus, Sanctus, Sanctus: Dñs Deus sabaoth.

Pleni sunt cæli & terra: maiestatis gloriæ tuæ.

Te gloriosus Apostolorum chorus,

Te Prophetarum laudabilis numerus,

Te Martyrum candidatus laudat exercitus.

Te per orbem terrarum, sancta confitetur Ecclesia,

Patrem immensæ maiestatis.

Venerandum tuum verum, & vnicum Filium,
Sanctum quoque Paraclitum Spiritum.
Tu Rex gloriæ Christe.
Tu Patris sempiternus es Filius.
Tu ad liberandum suscepturus hominem: non horruisti Virginis vterum.
Tu deuicto mortis aculeo: aperuisti credentibus regna cælorum.
Tu ad dexteram Dei sedes: in gloria Patris.
Iudex crederis esse venturus.
Te ergo quæsumus, tuis famulis subueni: quos pretioso Sanguine redemisti.
Æterna fac cũ sanctis tuis: in gloria numerari.
Saluum fac populum tuum Domine: & benedic hereditati tuæ.
Et rege eos: & extolle illos vsque in æternum.
Per singulos dies, benedicimus te.
Et laudamus nomen tuum in sæculum: & in sæculum sæculi.
Dignare Domine die isto: sine peccato nos custodire.
Miserere nostri Domine: miserere nostri.
Fiat misericordia tua Domine super nos: quemadmodum sperauimus in te.
In te Dñe speraui: non confundar in æternum.

Deinde dici poterunt Psalmi qui sequuntur, prout tempus feret. Psalmus 65.

IVbilate Deo omnis terra, psalmum dicite nomini eius: * date gloriam laudi eius.
Dicite Deo, quàm terribilia sunt opera tua Domi-

Domine ! * in multitudine virtutis tuæ mentientur tibi inimici tui.

Omnis terra adoret te, & psallat tibi : * psalmum dicat nomini tuo.

Venite, & videte opera Dei: * terribilis in consiliis super filios hominum.

Qui conuertit mare in aridam, in flumine pertransibunt pede : * ibi lætabimur in ipso.

Qui dominatur in virtute sua in æternum, oculi eius super Gentes respiciunt : * qui exasperant, non exaltentur in semetipsis.

Benedicite Gentes Deum nostrum: * & auditam facite vocem laudis eius.

Qui posuit animam meam ad vitam: * & non dedit in commotionem pedes meos.

Quoniam probasti nos Deus : * igne nos examinasti, sicut examinatur argentum.

Induxisti nos in laqueum, posuisti tribulationes in dorso nostro : * imposuisti homines super capita nostra.

Transiuimus per ignem & aquam: * & eduxisti nos in refrigerium.

Introibo in domum tuam in holocaustis : * reddam tibi vota mea, quæ distinxerunt labia mea.

Et locutum est os meum, * in tribulatione mea.

Holocausta medullata offeram tibi cum incenso arietum: * offeram tibi boues cum hircis.

Venite, audite, & narrabo, omnes qui timetis Deum, * quanta fecit animæ meæ.

Ad

Ad ipſum ore meo clamaui, * & exaltaui ſub lingua mea.
Iniquitatem ſi aſpexi in corde meo, * non exaudiet Dominus.
Propterea exaudiuit Deus, * & attendit voci deprecationis meæ.
Benedictus Deus, * qui non amouit orationem meam, & miſericordiam ſuam à me.
Gloria Patri.

Pſalmus 80.

EXultate Deo adiutori noſtro: * iubilate Deo Iacob.
Sumite pſalmum, & date tympanum: * pſalterium iucundum cum cithara.
Buccinate in Neomenia tuba, * in inſigni die ſolemnitatis veſtræ:
Quia præceptum in Iſrael eſt: * & iudicium Deo Iacob.
Teſtimonium in Ioſeph poſuit illud, cùm exiret de terra Ægypti: * linguam quam non nouerat, audiuit.
Diuertit ab oneribus dorſum eius: * manus eius in cophino ſeruierunt.
In tribulatione inuocaſti me, & liberaui te: * exaudiui te in abſcondito tempeſtatis: probaui te apud aquam contradictionis.
Audi populus meus, & conteſtabor te: * Iſrael ſi audieris me, non erit in te deus recens, neque adorabis deum alienum.
Ego enim ſum Dñs Deus tuus, qui eduxi te de terra Ægypti: * dilata os tuũ, & implebo illud.

Et non audiuit populus meus vocem meam: * & Israel non intendit mihi.

Et dimisi eos secundùm desideria cordis eorum: * ibunt in adinuentionibus suis.

Si populus meus audisset me: * Israel si in viis meis ambulasset.

Pro nihilo forsitan inimicos eorum humiliassem: * & super tribulantes eos misissem manum meam.

Inimici Domini mentiti sunt ei: * & erit tempus eorum in sæcula.

Et cibauit eos ex adipe frumenti: * & de petra, melle saturauit eos.

Gloria Patri. Psalmus 95.

CAntate Domino canticum nouum:* cantate Domino omnis terra.

Cantate Domino, & benedicite nomini eius: * annuntiate de die in diem salutare eius.

Annuntiate inter Gentes gloriam eius: * in omnibus populis mirabilia eius.

Quoniam magnus Dominus, & laudabilis nimis: * terribilis est super omnes deos.

Quoniam omnes dij gentium dæmonia: * Dominus autem cælos fecit.

Confessio & pulchritudo in conspectu eius: * sanctimonia & magnificentia in sanctificatione eius.

Afferte Domino patriæ Gentium, afferte Domino gloriam & honorem: * afferte Domino gloriam nomini eius.

Tollite

Tollite hostias, & introite in atria eius: * adorate Dominum in atrio sancto eius.

Commoueatur à facie eius vniuersa terra: * dicite in Gentibus quia Dominus regnauit.

Etenim correxit orbem terræ, qui non commouebitur: * iudicabit populos in æquitate.

Lætentur cæli, & exultet terra, commoueatur mare, & plenitudo eius: * gaudebunt campi, & omnia quæ in eis sunt.

Tunc exultabunt omnia ligna siluarum à facie Domini, quia venit: * quoniam venit iudicare terram.

Iudicabit orbem terræ in æquitate: * & populos in veritate sua. Gloria. Psalmus 99.

IVbilate Deo omnis terra: * seruite Domino in lætitia.

Introite in conspectu eius, * in exultatione.

Scitote quoniam Dominus ipse est Deus: * ipse fecit nos, & non ipsi nos.

Populus eius, & oues pascuæ eius: * introite portas eius in confessione, atria eius in hymnis: confitemini illi.

Laudate nomen eius: quoniam suauis est Dominus, in æternum misericordia eius, * & vsque in generationem & generationem veritas eius. Gloria Patri. Psalmus 102.

BEnedic anima mea Domino: * & omnia, quæ intra me sunt, nomini sancto eius.

Benedic anima mea Domino: * & noli obliuisci omnes retributiones eius:

Qui propitiatur omnibus iniquitatibus tuis: * qui ſanat omnes infirmitates tuas.
Qui redimit de interitu vitam tuam: * qui coronat te in miſericordia & miſerationibus.
Qui replet in bonis deſiderium tuum: * renouabitur vt aquilæ iuuentus tua.
Faciens miſericordias Dominus: * & iudicium omnibus iniuriam patientibus.
Notas fecit vias ſuas Moyſi, * filiis Iſraël voluntates ſuas.
Miſerator, & miſericors Dominus: * longanimis, & multùm miſericors.
Non in perpetuum iraſcetur: * neque in æternum comminabitur.
Non ſecundùm peccata noſtra fecit nobis: * neque ſecundùm iniquitates noſtras retribuit nobis.
Quoniam ſecundùm altitudinem cæli à terra: * corroborauit miſericordiam ſuam ſuper timentes ſe.
Quantum diſtat ortus ab occidente: * longè fecit à nobis iniquitates noſtras.
Quomodo miſeretur pater filiorum, miſertus eſt Dominus timentibus ſe: * quoniam ipſe cognouit figmentum noſtrum.
Recordatus eſt, quoniam puluis ſumus: * homo ſicut fœnum dies eius, tamquam flos agri ſic efflorebit.
Quoniam ſpiritus pertranſibit in illo, & non ſubſiſtet: * & non cognoſcet ampliùs locum ſuũ.
Miſeri-

Misericordia autem Domini ab æterno: * & vſque in æternum ſuper timentes eum.

Et iuſtitia illius in filios filiorum, * his qui ſeruant teſtamentum eius.

Et memores ſunt mandatorum ipſius, * ad faciendum ea.

Dominus in cælo parauit ſedem ſuam: * & regnum ipſius omnibus dominabitur.

Benedicite Domino omnes Angeli eius: * potentes virtute, facientes verbum illius, ad audiendam vocem ſermonum eius.

Benedicite Domino omnes virtutes eius: * miniſtri eius, qui facitis voluntatem eius.

Benedicite Domino omnia opera eius: * in omni loco dominationis eius: benedic anima mea Domino.

Gloria Patri, & Filio.

Pſalmus 116.

LAudate Dominum omnes Gentes: * laudate eum omnes populi.

Quoniam confirmata eſt ſuper nos miſericordia eius: * & veritas Domini manet in æternũ.

Gloria Patri.

Pſalmus. 148. Laudate Dominum de cælis. cum duobus ſequentibus, vt ſuprà folio 234. Canticum. Benedicite omnia opera Domini, &c. vt ſuprà fol. 246. Canticum. Benedictus Dominus Deus Iſraël, &c. vt ſuprà folio 237.

Hæc autem prædicta, prout longitudo itineris

neris poſtulauerit, vel omnia, vel ex parte cantari poſſunt. Deinde in Eccleſia, vbi fit ſtatio, ante Altare dicuntur ſequentes Verſus, & Orationes. ℣. Benedictus es Domine Deus patrum noſtrorum. ℟. Et laudabilis, & glorioſus in ſæcula. ℣. Benedicamus Patrem, & Filium cum ſancto Spiritu. ℟. Laudemus, & ſuperexaltemus eum in ſæcula. ℣. Benedictus es Domine Deus in firmamento cæli. ℟. Et laudabilis, & glorioſus, & ſuperexaltatus in ſæcula. ℣. Benedic anima mea Domino. ℟. Et noli obliuiſci omnes retributiones eius. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus. Oratio.

DEus, cuius miſericordiæ non eſt numerus, & bonitatis infinitus eſt theſaurus; piiſſimæ maieſtati tuæ pro collatis donis gratias agimus, tuam ſemper clementiam exorantes: vt qui petentibus poſtulata concedis, eoſdem non deſerens, ad præmia futura diſponas.

Oratio.

DEus, qui corda fidelium ſancti Spiritus illuſtratione docuiſti; da nobis in eodem Spiritu recta ſapere, & de eius ſemper conſolatione gaudere.

Oratio.

DEus, qui neminem in te ſperantem nimiùm affligi permittis; ſed pium preci-

bus præſtas auditum: pro poſtulationibus noſtris votiſque ſuſceptis gratias agimus, te piiſſime deprecantes, vt à cunctis ſemper muniamur aduerſis. Per Dominum noſtrum IESVM Chriſtum filium tuum, &c.

De Proceſsione in tranſlatione ſacrarum Reliquiarum inſignium.

ECcleſia, & viæ, per quas tranſeundum eſt, quàm fieri poteſt, decentiùs ornentur. Sacerdotes, & miniſtri veſtibus induti albi vel rubei coloris, prout Sancti, quorum Reliquiæ transferuntur, expoſcunt, & cum luminaribus accenſis omnes procedant, decantantes Litanias cum inuocatione Sanctorum, quorum reliquiæ deferuntur, & Hymnum Te Deum, &c. & Pſalmum. Laudate Dominum de cælis. cum duobus ſequentibus, & alios Pſalmos, & Hymnos de Proprio, vel de Communi eorum Sanctorum, quorum Reliquiæ transferuntur.

DE

DE EXORCIZANDIS OBSESSIS A DÆMONIO.

SACERDOS, *seu quiuis alius legitimus Ecclesiæ minister, vexatos à dæmone exorcizaturus, ea qua par est pietate, prudentia, ac vitæ integritate præditus esse debet: qui non sua, sed diuina fretus virtute, ab omni rerum humanarum cupiditate alienus, tam pium opus ex charitate constanter & humiliter exequatur. Hunc prætereà maturæ ætatis esse decet, & non solùm officio, sed etiam morum grauitate reuerendum.*

Vt igitur suo munere rectè fungatur, cùm alia multa sibi vtilia documenta, quæ breuitatis gratia hoc loco prætermittuntur, ex probatis Auctoribus & ex vsu nosse studeat; tum hæc pauca magis necessaria diligenter obseruabit.

In primis, ne facilè credat, aliquem à dæmonio obsessum esse; sed nota habeat ea signa, quibus obsessus dignoscitur ab iis, qui vel atra bile, vel morbo aliquo laborant. Signa autem obsidentis dæmonis sunt, ignota lingua loqui pluribus verbis, vel loquentem intelligere; distantia, & occulta patefacere; vires supra ætatis seu conditionis

naturam oſtendere; & id genus alia, quæ cùm plurima concurrunt, maiora ſunt indicia.

Hæc autem vt magis cognoſcat, poſt vnum aut alterum exorciſmum interroget obſeſſum, quid ſenſerit in animo, vel in corpore, vt ſciat etiam ad quænam verba magis diaboli conturbentur; vt ea deinceps magis inculcet ac repetat.

Aduertat, quibus artibus ac deceptionibus vtantur dæmones ad Exorciſtam decipiendum: ſolent enim vt plurimùm fallaciter reſpondere, & difficilè ſe manifeſtare, vt Exorciſta diu defatigatus deſiſtat, aut infirmus videatur non eſſe à dæmonio vexatus. Aliquando poſtquam ſunt manifeſti, abſcondunt ſe, & relinquunt corpus quaſi liberum ab omni moleſtia, vt infirmus putet ſe omnino eſſe liberatum: ſed ceſſare non debet Exorciſta, donec viderit ſigna liberationis. Aliquando etiam dæmones ponunt quæcumque poſſunt impedimenta, ne infirmus ſe ſubijciat exorciſmis, vel conantur perſuadere infirmitatem eſſe naturalem; interdum in medio exorciſmi faciunt dormire infirmum, & ei viſionem aliquam oſtendunt, ſubtrahendo ſe, vt infirmus liberatus videatur. Aliqui oſtendunt factum maleficium, & à quibus ſit factum, & modum ad illud diſſipandum; ſed caueat, ne ob hoc ad magos, vel ad ſagas, vel ad alios, quàm ad Eccleſiæ miniſtros confugiat, aut vlla ſuperſtitione, aut alio modo illicito vtatur. Quandoque diabolus infirmum quieſcere,

re, & ſuſcipere ſanctiſsimam Euchariſtiam permittit, vt diſceßiſſe videatur. Denique innumerabiles ſunt artes & fraudes diaboli ad decipiendum hominem; quibus ne fallatur, Exorciſta cautus eſſe debet.

Quare memor, Dominum noſtrum dixiſſe, genus eſſe dæmoniorum, quod non eÿcitur niſi per orationem & ieiunium; hæc duo potiſsimùm remedia ad impetrandum diuinum auxilium, dæmoneſq; pellendos, exemplo ſanctorum Patrum, quoad eius fieri poterit, tum per ſe, tum per alios curet adhiberi.

In Eccleſiam, ſi commodè fieri poteſt, vel in alium religioſum & honeſtum locum ſeorſum à multitudine perductus energumenus exorcizetur; ſed ſi fuerit ægrotus, vel perſona nobilis, vel alia honeſta de cauſa in domo priuata exorcizari poterit.

Admoneatur obſeſſus, ſi mente & corpore valet, vt pro ſe oret Deum, ac ieiunet, & ſacra Confeßione & Communione ſæpiùs ad arbitrium Sacerdotis ſe communiat; & dum exorcizatur, totùm ſe colligat, & ad Deum conuertat; ac firma fide ſalutem ab eo depoſcat cum omni humilitate. Et cùm vehementiùs vexatur, patienter ſuſtineat, nihil diffidens de auxilio Dei. Habeat præ manibus, vel in conſpectu Crucifixũ. Reliquiæ quoque Sanctorum, vbi haberi poßint, decenter ac tutò colligatæ & coopertæ, ad pectus vel ad caput obſeßi reuerenter admoueantur, ſed caueatur, ne

res sacræ indignè tractentur, aut illis à dæmone vlla fiat iniuria. Sanctißima verò Eucharistia super caput obseßi, aut aliter eius corpori non admoueatur ob irreuerentiæ periculum.

Exorcista ne vagetur in multiloquio, aut superuacaneis vel curiosis interrogationibus, præsertim de rebus futuris & occultis, ad suum munus non pertinentibus; sed iubeat immundum spiritum tacere, & ad interrogata tantùm respondere: neque ei credatur, si dæmon simularet se esse animam alicuius Sancti, vel defuncti, vel Angelum bonum.

Necessariæ verò interrogationes sunt, vt de numero & nomine spirituum obsidentium, de tempore quo ingreßi sunt, de causa, & aliis huiusmodi. Ceteras autem dæmonis nugas, risus, & ineptias Exorcista cohibeat, aut contemnat; & circumstantes, qui pauci esse debent, admoneat ne hæc curent, neque ipsi interrogent obsessum; sed potiùs humiliter & enixè Deum pro eo precentur.

Exorcismos verò faciat ac legat cum imperio & auctoritate, magna fide, & humilitate, atque feruore: & cùm viderit spiritum valdè torqueri, tunc magis instet & vrgeat. Et quoties viderit obsessum in aliqua corporis parte commoueri aut pungi, aut tumorem alicubi apparere, ibi faciat signum Crucis, & Aqua benedicta aspergat, quam exorcizando in promptu habeat.

Obseruet

Obseruet etiam ad quæ verba dæmones magis contremiscant, & ea sæpiùs repetat; & quando peruenerit ad comminationem, eam iterùm & sæpiùs proferat, semper pœnam augendo: ac si videat se proficere, in ipsa perseueret per duas, tres, quatuor horas, & ampliùs, prout poterit, donec victoriam consequatur.

Caueat proinde Exorcista, ne vllam medicinam infirmo vel obsesso præbeat, aut suadeat; sed hanc curam Medicis relinquat.

Mulierem exorcizans, semper secum habeat honestas personas, quæ obsessam teneant, dum exagitatur à dæmonio, quæ quidem personæ sint patienti, si fieri potest, cognatione proximæ: atque honestatis memor Exorcista caueat, ne quid dicat vel faciat, quod sibi aut aliis occasio esse possit prauæ cogitationis.

Dum exorcizat, vtatur sacræ Scripturæ verbis potiùs, quàm suis aut alienis. Iubeátque dæmonem dicere, an detineatur in illo corpore ob aliquam operam magicam, aut malefica signa, vel instrumenta; quæ si obsessus ore sumpserit, euomat; vel si alibi extra corpus fuerint, ea reuelet, & inuenta comburantur. Moneatur etiam obsessus, vt tentationes suas omnes Exorcistæ patefaciat.

Si verò obsessus liberatus fuerit, moneatur, vt diligenter sibi caueat à peccatis; ne occasionem dæmoni præbeat in ipsum reuertendi; ne fiant nouißima hominis illius peiora prioribus.

Itaque Sacerdos, siue alius Exorcista, ritè confessus, aut saltem corde peccata sua detestans, peracto, si commodè fieri potest, sanctissimo Missæ sacrificio, diuinoque auxilio piis precibus implorato, superpelliceo & stola violacea, cuius extrema pars ad obsessi collum circumponatur, indutus, & coram se habens obsessum ligatum, si fuerit periculum, eum, se, & astantes communiat signo Crucis, & aspergat Aqua benedicta, & genibus flexis, aliis respondentibus, dicat Litanias ordinarias vsque ad Preces exclusiuè. In fine Antiphona, Ne reminiscaris Domine delicta nostra, vel parentum nostrorum, neque vindictam sumas de peccatis nostris. Pater noster, &c. ℣. Et ne nos inducas in tentationem. ℟. Sed libera nos à malo.

Psalmus 53.

DEus in nomine tuo saluum me fac: * & in virtute tua iudica me.

Deus exaudi orationem meam: * auribus percipe verba oris mei.

Quoniam alieni insurrexerunt aduersum me, & fortes quæsierunt animam meam: * & non proposuerunt Deum ante conspectum suum.

Ecce enim Deus adiuuat me: * & Dominus susceptor est animæ meæ.

Auerte mala inimicis meis: * & in veritate tua disperde illos.

Voluntariè sacrificabo tibi, * & confitebor nomini tuo Domine, quoniam bonum est.

Quo-

Quoniam ex omni tribulatione eripuiſti me: * & ſuper inimicos meos deſpexit oculus meus.

Gloria Patri.

℣. Saluum fac ſeruum tuum. ℟. Deus meus ſperantem in te. ℣. Eſto ei Domine turris fortitudinis. ℟. A facie inimici. ℣. Nihil proficiat inimicus in eo. ℟. Et filius iniquitatis non apponat nocere ei. ℣. Mitte ei Domine auxilium de Sancto. ℟. Et de Sion tuere eum. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus. Oratio.

DEus, cui proprium eſt miſereri ſemper & parcere, ſuſcipe deprecationem noſtram, vt hunc famulum tuum [vel famulam tuam] quem [vel quam] delictorum catena conſtringit, miſeratio tuæ pietatis clementer abſoluat.

Oratio.

DOmine ſancte, Pater omnipotens, æterne Deus, Pater Domini noſtri IESV Chriſti, qui illum refugam tyrannum & apoſtatam gehennæ ignibus deputaſti; quique Vnigenitum tuum in hunc mundum miſiſti, vt illum rugientem contereret; velociter attende, accelera, vt eripias hominem ad imaginem & ſimilitudinem tuam creatum, à ruina & dæmonio meridiano. Da Domine terrorem tuum ſuper beſtiam, quæ exterminat vineam tuam. Da fiduciam ſeruis tuis contra nequiſſimum dra-

conem pugnare fortiſſimè, ne contemnat ſperantes in te, & ne dicat, ſicut in Pharaone, qui iam dixit, Deum non noui, nec Iſraël dimitto. Vrgeat illum dextera tua potens diſcedere à famulo tuo N. [vel à famula tua N.] ✠ ne diutiùs præſumat captiuum tenere, quem tu ad imaginem tuam facere dignatus es, & in Filio tuo redemiſti: qui tecum viuit & regnat, &c. ℟. Amen.

Deinde præcipiat dæmoni hunc in modum:

PRæcipio tibi, quicumque es, ſpiritus immunde, & omnibus ſociis tuis hunc Dei famulum obſidentibus, vt per myſteria Incarnationis, Paſſionis, Reſurrectionis, & Aſcenſionis Domini noſtri Iesv Chriſti, per miſſionem Spiritus ſancti, & per aduentum eiuſdem Domini noſtri ad iudicium, dicas mihi nomen tuum, diem, & horam exitus tui, cum aliquo ſigno; & vt mihi Dei miniſtro, licet indigno, prorſus in omnibus obedias: neque hanc creaturam Dei, vel circumſtantes, aut eorum bona vllo modo offendas.

Deinde legantur ſuper obſeſſum hæc Euangelia, vel vnum, aut alterum. Lectio ſancti Euangelij ſecundùm Ioannem. hæc dicens ſignat ſe & obſeſſum in fronte, ore, & pectore. I n principio erat Verbum, &c. vt ſuprà folio 130.

Lectio ſancti Euangelij ſecundùm Marcum. *Marc.* 16.

IN illo tempore dixit IESVS diſcipulis ſuis: Euntes in mundum vniuerſum, prædicate Euangelium omni creaturæ. Qui crediderit,& baptizatus fuerit, ſaluus erit: qui verò non crediderit, condemnabitur. Signa autem eos,qui crediderint, hæc ſequentur. In nomine meo dæmonia eiicient: linguis loquentur nouis: ſerpentes tollent: & ſi mortiferum quid biberint, non eis nocebit: ſuper ægros manus imponent, & benè habebunt.

Lectio ſancti Euangelij ſecundùm Lucam. *Luc.* 10.

IN illo tempore: Reuerſi ſunt ſeptuaginta duo cum gaudio dicentes ad IESVM: Domine, etiam dæmonia ſubijciuntur nobis in nomine tuo. Et ait illis: Videbam ſatanam ſicut fulgur de cælo cadentem. Ecce dedi vobis poteſtatem calcandi ſupra ſerpentes, & ſcorpiones, & ſuper omnem virtutem inimici, & nihil vobis nocebit: verumtamen in hoc nolite gaudere, quia ſpiritus vobis ſubiiciuntur: gaudete autem, quòd nomina veſtra ſcripta ſunt in cælis.

Lectio ſancti Euangelij ſecundùm Lucam. *Luc.* 11.

IN illo tempore: Erat IESVS eiiciens dæmonium, & illud erat mutum. Et cùm eieciſſet dæmonium, locutus eſt mutus, & admiratæ

ratæ ſunt turbæ. Quidam autem ex eis dixerunt: In Beelzebub principe dæmoniorum eiicit dæmonia. Et alij tentantes ſignum de cælo quærebant ab eo. Ipſe autem vt vidit cogitationes eorum, dixit eis: Omne regnum in ſeipſum diuiſum deſolabitur, & domus ſupra domum cadet. Si autem & ſatanas in ſeipſum diuiſus eſt, quomodo ſtabit regnum eius? quia dicitis in Beelzebub me eiicere dæmonia. Si autem ego in Beelzebub eiicio dæmonia, filij veſtri in quo eiiciunt? ideò ipſi iudices veſtri erunt. Porrò ſi in digito Dei eiicio dæmonia, profectò peruenit in vos regnum Dei. Cùm fortis armatus cuſtodit atrium ſuum, in pace ſunt ea quæ poſſidet: ſi autem fortior eo ſuperueniens vicerit eum, vniuerſa arma eius auferet, in quibus confidebat, & ſpolia eius diſtribuet. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

OMnipotens Domine, Verbum Dei Patris, Chriſte Iesv, Deus & Dominus vniuerſæ creaturæ, qui ſanctis Apoſtolis tuis dediſti poteſtatem calcandi ſuper ſerpentes & ſcorpiones, qui inter cetera mirabilium tuorum præcepta dignatus es dicere, Dæmones effugate: cuius virtute motus tamquam fulgur de cælo ſatanas cecidit: tuum ſanctum nomen cum timore & tremore ſuppliciter deprecor, vt indigniſ-

digniſſimo mihi ſeruo tuo, data venia omnium delictorum meorum, conſtantem fidem, & poteſtatem donare digneris, vt hunc crudelem dæmonem, brachij tui ſancti munitus potentia, fidenter & ſecurus aggrediar, per te IESV Chriſte Domine Deus noſter, qui venturus es iudicare viuos & mortuos, & ſæculum per ignem. ℟. Amen.

Deinde muniens ſe & obſeſſum ſigno Crucis, circumpoſita parte ſtolæ ad collum eius, & dextera manu ſua capiti eius impoſita, conſtanter & magna cum fide dicat ea quæ ſequuntur. ℣. Ecce Crucem Domini, fugite partes aduerſæ. ℟. Vicit leo de tribu Iuda radix Dauid. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus. Oratio.

DEus, & Pater Domini noſtri IESV Chriſti, inuoco nomen ſanctum tuum, & clementiam tuam ſupplex expoſco, vt aduerſus hunc, & omnem immundum ſpiritum, qui vexat hoc plaſma tuum, mihi auxilium præſtare digneris. Per eumdem Dominum noſtrum IESVM Chriſtum filium tuum, qui tecum viuit & regnat in vnitate Spiritus ſancti Deus, per omnia ſæcula ſæculorum. ℟. Amen.

¶ Exorciſmus.

EXorcizo te, immundiſſime ſpiritus, omnis incurſio aduerſarij, omne phantaſma, omnis

nis legio, in nomine Domini noſtri IESV Chriſti ✠ eradicare, & effugare ab hoc plaſmate Dei ✠. Ipſe tibi imperat, qui te de ſupernis cælorum in inferiora terræ demergi præcepit. Ipſe tibi imperat, qui mari, ventis, & tempeſtatibus imperauit. Audi ergo, & time ſatana, inimice fidei, hoſtis generis humani, mortis adductor, viſæ raptor, iuſtitiæ declinator, malorum radix, fomes vitiorum, ſeductor hominum, proditor gentium, incitator inuidiæ, origo auaritiæ, cauſa diſcordiæ, excitator dolorum. quid ſtas, & reſiſtis, cùm ſcias Chriſtum Dominum vires tuas perdere? Illum metue, qui in Iſaac immolatus eſt, in Ioſeph venumdatus, in agno occiſus, in homine crucifixus, deinde inferni triumphator fuit. Sequentes Cruces fiant in fronte obſeſſi. Recede ergo in nomine Patris ✠, & Filij ✠, & Spiritus ✠ ſancti, da locum Spiritui ſancto, per hoc ſignum ✠ Crucis IESV Chriſti Domini noſtri. Qui cum Patre & eodem Spiritu ſancto viuit & regnat Deus per omnia ſæcula ſæculorum. ℟. Amen. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus. Oratio.

DEus conditor & defenſor generis humani, qui hominem ad imaginem tuam formaſti: reſpice ſuper hunc famulum tuum N. [vel hanc famulam tuam N.] qui [vel quæ] dolis

dolis immundi ſpiritus appetitur, quem vetus aduerſarius, antiquus hoſtis terræ, formidinis horrore circumuolat, & ſenſum mentis humanæ ſtupore defigit, terrore conturbat, & metu trepidi timoris exagitat. Repelle Domine virtutem diaboli, fallaceſque eius inſidias amoue; procul impius tentator aufugiat: ſit nominis tui ſigno ✠ (in fronte) famulus tuus munitus, & in animo tutus & corpore.

Tres Cruces ſequẽtes fiant in pectore dæmoniaci. Tu pectoris ✠ huius interna cuſtodias. Tu viſcera ✠ regas. Tu ✠ cor confirmes. In anima aduerſatricis poteſtatis tentamenta euaneſcant. Da Domine ad hanc inuocationem ſanctiſſimi nominis tui gratiam, vt qui hucuſque terrebat, territus aufugiat, & victus abſcedat, tibique poſſit hic famulus tuus, & corde firmatus, & mente ſincerus debitum præbere famulatum. Per Dominum noſtrum IESVM Chriſtum filium tuum, qui tecum, &c. Reſp. Amen.

¶ Exorciſmus.

ADiuro te ſerpens antique, per Iudicem viuorum & mortuorum, per factorem tuum, per factorem mundi, per eum qui habet poteſtatem mittendi te in gehennam, vt ab hoc famulo Dei N. qui ad Eccleſiæ ſinum recurrit, cum metu & exercitu furoris tui feſtinus diſcedas. Adiuro te iterùm ✠ (in fronte) non mea infirmitate, ſed virtute Spiritus ſancti,

ſancti, vt exeas ab hoc famulo Dei N. quem omnipotens Deus ad imaginem ſuam fecit. Cede igitur, cede non mihi, ſed miniſtro Chriſti. Illius enim te vrget poteſtas, qui te Cruci ſuæ ſubiugauit. Illius brachium contremiſce, qui deuictis gemitibus inferni, animas ad lucem perduxit. Sit tibi terror corpus hominis ✠ (in pectore) ſit tibi formido imago Dei ✠ (in fronte.) Non reſiſtas, nec moreris diſcedere ab homine iſto, quoniam complacuit Chriſto in homine habitare. Et ne contemnendum putes, dum me peccatorem nimis eſſe cognoſcis. Imperat tibi Deus ✠. Imperat tibi maieſtas Chriſti ✠. Imperat tibi Deus Pater ✠, imperat tibi Deus Filius ✠, imperat tibi Deus Spiritus ✠ ſanctus. Imperat tibi ſacramentum Crucis ✠. Imperat tibi fides ſanctorum Apoſtolorum Petri & Pauli, & ceterorum Sanctorum ✠. Imperat tibi Martyrum ſanguis ✠. Imperat tibi continentia Confeſſorum ✠. Imperat tibi pia Sanctorum & Sanctarum omnium interceſſio ✠. Imperat tibi Chriſtianæ fidei myſteriorum virtus ✠. Exi ergo tranſgreſſor. Exi ſeductor, plene omni dolo & fallacia, virtutis inimice, innocentium perſecutor. Da locum diriſſime; da locum impiiſſime; da locum Chriſto, in quo nihil inueniſti de operibus tuis, qui te ſpoliauit, qui regnum tuum deſtruxit, qui te victum ligauit, & vaſa tua diripuit, qui te proiecit in tenebras exteriores, vbi

tibi cum miniſtris tuis erit præparatus interitus. Sed quid truculente reniteris? quid temerarie detrectas? Reus es omnipotenti Deo, cuius ſtatuta tranſgreſſus es. Reus es Filio eius IESV Chriſto Domino noſtro, quem tentare auſus es, & crucifigere præſumpſiſti. Reus es humano generi, cui tuis perſuaſionibus mortis venenum propinaſti.

Adiuro ergo te, draco nequiſſime, in nomine Agni ✠ immaculati, qui ambulauit ſuper aſpidem & baſiliſcum, qui conculcauit leonem & draconē, vt diſcedas ab hoc homine ✠, (fiat in fronte) diſcedas ab Eccleſia Dei ✠, (fiat ſignum Crucis ſuper circumſtantes) contremiſce, & effuge, inuocato nomine Domini illius, quem inferi tremunt, cui Virtutes cælorum, & Poteſtates, & Dominationes ſubiectæ ſunt; quem Cherubim & Seraphim indefeſſis vocibus laudant dicentes, Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus Deus ſabaoth. Imperat tibi Verbum ✠ caro factum. Imperat tibi natus ✠ ex Virgine. Imperat tibi IESVS ✠ Nazarenus, qui te, cùm diſcipulos eius contemneres, eliſum atque proſtratum exire præcepit ab homine; quo præſente, cùm te ab homine ſeparaſſet, nec porcorum gregem ingredi præſumebas. Recede ergo nunc adiuratus in nomine ✠ eius ab homine, quem ipſe plaſmauit. Durum eſt tibi velle reſiſtere ✠. Durum eſt tibi contra ſtimulū calcitrare ✠. Quia quantò

tardiùs exis, tantò magis tibi supplicium crescit, quia non homines contemnis, sed illum, qui dominatur viuorum & mortuorum, qui venturus est iudicare viuos & mortuos, & sæculum per ignem. ℟. Amen. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

DEus cæli, Deus terræ, Deus Angelorum, Deus Archangelorum, Deus Prophetarum, Deus Apostolorum, Deus Martyrum, Deus Virginum, Deus qui potestatem habes donare vitam post mortem, requiem post laborem, quia non est alius Deus præter te, nec esse poterit verus, nisi tu creator cæli & terræ, qui verus Rex es, & cuius Regni non erit finis; humiliter maiestati gloriæ tuæ supplico, vt hunc famulum tuum de immundis spiritibus liberare digneris. Per Christum Dominum nostrum. ℟. Amen.

¶ Exorcismus.

ADiuro ergo te omnis immundissime spiritus, omne phantasma, omnis incursio satanæ, in nomine IESV Christi ✠ Nazareni, qui post lauacrum Iordanis in desertum ductus est, & te in tuis sedibus vicit, vt quem ille de limo terræ ad honorem gloriæ suæ formauit, tu desinas impugnare: & in homine miserabili non humanam fragilitatem, sed imaginem omnipotentis Dei contremiscas. Cede ergo Deo ✠, qui te & malitiam tuam in Pharaone,

ne, & in exercitu eius per Moyſen ſeruum ſuum in abyſſum demerſit. Cede Deo ✠, qui te per fideliſſimum ſeruum ſuum Dauid de Rege Saule ſpiritualibus canticis pulſum fugauit. Cede Deo ✠, qui te in Iuda Iſcariote proditore damnauit. Ille enim te diuinis ✠ verberibus tangit, in cuius conſpectu cum tuis legionibus tremens & clamans dixiſti: Quid nobis & tibi IESV Fili Dei altiſſimi? Veniſti huc ante tempus torquere nos? Ille te perpetuis flammis vrget, qui in fine temporum dicturus eſt impiis: Diſcedite à me maledicti in ignem æternum, qui paratus eſt diabolo & angelis eius. Tibi enim impie, & angelis tuis vermes erunt, qui numquam morientur. Tibi & angelis tuis inextinguibile præparatur incendium, quia tu es princeps maledicti homicidij; tu auctor incæſtus, tu ſacrilegorum caput, tu actionum peſſimarum magiſter: tu hæreticorum doctor, tu totius obſcœnitatis inuentor. Exi ergo ✠ impie, exi ✠ ſcelerate, exi cum omni fallacia tua, quia hominem templum ſuum eſſe voluit Deus. Sed quid diutiùs moraris hîc? Da honorem Deo Patri omnipotenti ✠, cui omne genu flectitur. Da locum Domino IESV Chriſto ✠, qui pro homine Sanguinem ſuum ſacratiſſimum fudit. Da locum Spiritui ✠ ſancto, qui per beatum Apoſtolum ſuum Petrum te manifeſtè ſtrauit in Simone mago:

qui fallaciam tuam in Anania & Saphira condemnauit, qui te in Herode Rege honorem Deo non dante percussit; qui te in mago Elima per Apostolum suum Paulum cæcitatis caligine perdidit, & per eumdem de Pythonissa verbo imperans exire præcepit. Discede ergo nunc ✠, discede ✠ seductor. Tibi eremus sedes est. Tibi habitatio serpens est: humiliare & prosternere. Iam non est differendi tempus. Ecce enim dominator Dominus proximat citò, & ignis ardebit ante ipsum, & præcedet, & inflammabit in circuitu inimicos eius. Si enim hominem fefelleris, Deum non poteris irridere. Ille te eiicit, cuius oculis nihil occultum est. Ille te expellit, cuius virtuti vniuersa subiecta sunt. Ille te excludit, qui tibi & angelis tuis præparauit æternam gehennam; de cuius ore exibit gladius acutus. qui venturus est iudicare viuos & mortuos, & sæculum per ignem.

℟. Amen.

Prædicta omnia, quatenus opus fuerit, repeti possunt, donec obsessus sit omnino liberatus.

Iuuabit prætereà plurimùm, hæc quæ infrà notantur, super obsessum deuotè dicere, sæpeque repetere.

Pater noster, &c. Aue Maria, &c. Credo, &c.

Canticum beatæ Mariæ Virginis. *Luc.* 1.

MAgnificat * anima mea Dominum.

Et exultauit spiritus meus * in Deo salutari meo.

Quia

Quia reſpexit humilitatem ancillæ ſuæ: * ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes.

Quia fecit mihi magna qui potens eſt: * & ſanctum nomen eius.

Et miſericordia eius à progenie in progenies * timentibus eum.

Fecit potentiam in brachio ſuo: * diſperſit ſuperbos mente cordis ſui.

Depoſuit potentes de ſede, * & exaltauit humiles.

Eſurientes impleuit bonis: * & diuites dimiſit inanes.

Suſcepit Iſrael puerum ſuum, * recordatus miſericordiæ ſuæ.

Sicut locutus eſt ad patres noſtros, * Abraham, & ſemini eius in ſæcula. Gloria Patri.

Canticum. Benedictus Dominus Deus Iſrael, &c. vt ſuprà fol. 237.

Symbolum ſancti Athanaſij.

QVicumque vult ſaluus eſſe, * ante omnia opus eſt vt teneat Catholicam fidem.

Quam niſi quiſque integram inuiolatamque ſeruauerit, * abſque dubio in æternum peribit.

Fides autem Catholica hęc eſt: * vt vnū Deum in Trinitate, & Trinitatē in vnitate veneremur.

Neque confundentes perſonas, * neque ſubſtantiam ſeparantes.

Alia eſt enim perſona Patris, alia Filij, * alia Spiritus ſancti.

S ed Patris, & Filij, & Spiritus sancti vna est diuinitas, * æqualis gloria, coæterna maiestas.
Q ualis Pater, talis Filius, * talis Spiritus sanctus.
I ncreatus Pater, increatus Filius, * increatus Spiritus sanctus.
I mmensus Pater, immensus Filius, * immensus Spiritus sanctus.
Æ ternus Pater, æternus Filius, * æternus Spiritus sanctus.
E t tamen non tres æterni; * sed vnus æternus.
S icut non tres increati, nec tres immensi; * sed vnus increatus, & vnus immensus.
S imiliter omnipotens Pater, omnipotens Filius, * omnipotens Spiritus sanctus.
E t tamen non tres omnipotentes; * sed vnus omnipotens.
I ta Deus Pater, Deus Filius; * Deus Spiritus sanctus.
E t tamen non tres Dij; * sed vnus est Deus.
I ta Dominus Pater, Dominus Filius, * Dominus Spiritus sanctus.
E t tamen non tres Domini; * sed vnus est Dñs.
Q uia sicut singillatim vnamquamque personam Deum ac Dominum cõfiteri Christiana veritate compellimur: * ita tres Deos aut Dominos dicere, Catholica religione prohibemur.
P ater à nullo est factus: * nec creat⁹, nec genitus.
F ilius à Patre solo est: * non factus, nec creatus, sed genitus.
S piritus sanctus à Patre & Filio: * non factus,

ctus, nec creatus, nec genitus, ſed procedens.
Vnus ergo Pater, non tres Patres: vnus Filius, non tres Filij: * vnus Spiritus ſanctus, non tres Spiritus ſancti.
Et in hac Trinitate nihil prius aut poſterius, nihil maius aut minus; * ſed totæ tres perſonæ coæternæ ſibi ſunt, & coæquales.
Ita vt per omnia, ſicut iam ſuprà dictum eſt, * & vnitas in Trinitate, & Trinitas in vnitate veneranda ſit.
Qui vult ergo ſaluus eſſe, * ita de Trinitate ſentiat.
Sed neceſſarium eſt ad æternam ſalutem, * vt incarnationem quoque Domini noſtri IESV Chriſti fideliter credat.
Eſt ergo fides recta, vt credamus & confiteamur, * quia Dominus noſter IESVS Chriſtus Dei Filius, Deus & homo eſt.
Deus eſt ex ſubſtãtia Patris ante ſęcula genitus: * & homo eſt ex ſubſtãtia matris in ſæculo natus.
Perfectus Deus, perfectus homo; * ex anima rationali, & humana carne ſubſiſtens.
Æqualis Patri ſecundùm diuinitatem: * minor Patre ſecundùm humanitatem.
Qui licet Deus ſit, & homo: * non duo tamen, ſed vnus eſt Chriſtus.
Vnus autẽ non conuerſione diuinitatis in carnem; * ſed aſſumptione humanitatis in Deum.
Vnus omnino non confuſione ſubſtantiæ; * ſed vnitate perſonæ.

Nam ſicut anima rationalis & caro vnus eſt homo: * ita Deus & homo vnus eſt Chriſtus.
Qui paſſus eſt pro ſalute noſtra, deſcendit ad inferos, * tertia die reſurrexit à mortuis.
Aſcendit ad cælos, ſedet ad dexteram Dei Patris omnipotentis: * inde venturus eſt iudicare viuos & mortuos.
Ad cuius aduentum omnes homines reſurgere habent cum corporibus ſuis, * & reddituri ſunt de factis propriis rationem.
Et qui bona egerunt, ibunt in vitam æternã: * qui verò mala, in ignem æternum.
Hæc eſt fides catholica: * quã niſi quiſq; fideliter firmiterq; crediderit, ſaluus eſſe nõ poterit.
Gloria Patri, & Filio.
Pſalm. 90. Qui habitat in adiutorio Altiſſimi, &c. vt ſuprà fol. 129. Pſalmus 67.
EXurgat Deus, & diſſipentur inimici eius: * & fugiant, qui oderunt eum, à facie eius.
Sicut deficit fumus, deficiant: * ſicut fluit cera à facie ignis, ſic pereant peccatores à facie Dei.
Et iuſti epulentur, & exultent in conſpectu Dei: * & delectentur in lætitia.
Cantate Deo, pſalmum dicite nomini eius: * iter facite ei qui aſcendit ſuper occaſum, Dominus nomen illi.
Exultate in conſpectu eius, * turbabuntur à facie eius, patris orphanorũ, & iudicis viduarũ.
Deus in loco ſancto ſuo: * Deus, qui inhabitare facit vnius moris in domo.

Qui educit vinctos in fortitudine, * ſimiliter eos qui exaſperant, qui habitant in ſepulchris.
Deus cùm egredereris in conſpectu populi tui, * cùm pertranſires in deſerto;
Terra mota eſt, etenim cæli diſtillauerunt à facie Dei Sinai, * à facie Dei Iſrael.
Pluuiam voluntariam ſegregabis Deus hereditati tuæ: * & infirmata eſt, tu verò perfeciſti eã.
Animalia tua habitabunt in ea: * paraſti in dulcedine tua pauperi Deus.
Dominus dabit verbum euangelizantibus, * virtute multa.
Rex virtutum dilecti dilecti: * & ſpeciei domus diuidere ſpolia.
Si dormiatis inter medios cleros, pennæ columbæ deargentatæ, * & poſteriora dorſi eius in pallore auri.
Dum diſcernit cæleſtis reges ſuper eam, niue dealbabuntur in Selmon: * mons Dei, mons pinguis.
Mons coagulatus, mons pinguis: * vt quid ſuſpicamini montes coagulatos?
Mons, in quo beneplacitum eſt Deo habitare in eo: * etenim Dominus habitabit in finem.
Currus Dei decem millibus multiplex, millia lætantium: * Dominus in eis in Sina in ſancto.
Aſcendiſti in altum, cepiſti captiuitatem: * accepiſti dona in hominibus.
Etenim non credentes, * inhabitare Dominum Deum.

Benedictus Dñs die quotidie: * prosperum iter faciet nobis Deus salutarium nostrorum.
Deus noster, Deus saluos faciendi: * & Domini Domini exitus mortis.
Verumtamen Deus confringet capita inimicorum suorum:* verticem capilli perambulantium in delictis suis.
Dixit Dominus: Ex Basan conuertam, * conuertam in profundum maris.
Vt intingatur pes tuus in sanguine: * lingua canum tuorum ex inimicis ab ipso.
Viderunt ingressus tuos Deus, * ingressus Dei mei: regis mei qui est in sancto.
Præuenerunt principes coniuncti psallentibus, * in medio iuuenculарũ tympanistriarum.
In ecclesiis benedicite Deo Domino, * de fontibus Israël.
Ibi Beniamin adolescẽtulus, * in mẽtis excessu.
Principes Iuda, duces eorum: * principes Zabulon, principes Nephthali.
Manda Deus virtuti tuæ: * confirma hoc Deus, quod operatus es in nobis.
A templo tuo in Ierusalem, * tibi offerent reges munera.
Increpa feras arundinis, congregatio taurorum in vaccis populorum: * vt excludant eos, qui probati sunt argento.
Dissipa Gentes, quæ bella volunt: venient legati ex Ægypto: * Æthiopia præueniet manus eius Deo.

Regna

Regna terræ cantate Deo: * pſallite Domino.
Pſallite Deo, qui aſcendit ſuper cælum cæli, * ad Orientem.
Ecce dabit voci ſuæ vocem virtutis, date gloriam Deo ſuper Iſraël, * magnificentia eius, & virtus eius in nubibus.
Mirabilis Deus in Sanctis ſuis, Deus Iſraël ipſe dabit virtutem & fortitudinem plebi ſuæ,*benedictus Deus. Gloria Patri.
Pſalm. 69. Deus in adiutorium meum intende, &c. vt ſuprà fol. 112. Pſalm. 53. Deus in nomine tuo ſaluum me fac, &c. vt ſup. fol. 368.
Pſalm. 117. Confitemini Domino quoniam bonus. vt ſuprà fol. 152. Pſalmus 34.
IVdica Domine nocentes me,* expugna impugnantes me.
Apprehende arma & ſcutum : * & exurge in adiutorium mihi.
Effunde frameam, & conclude aduerſus eos, qui perſequuntur me: * dic animæ meæ, Salus tua ego ſum.
Confundantur & reuereantur, * quærentes animam meam.
Auertantur retrorſum, & confundantur * cogitantes mihi mala.
Fiant tamquam puluis ante faciem venti: * & Angelus Domini coarctans eos.
Fiat via illorum tenebræ & lubricum : * & Angelus Domini perſequens eos.
Quoniam gratis abſconderunt mihi interitum
laquei

laquei sui : * superuacuè exprobrauerunt animam meam.

Veniat illi laqueus quem ignorat : & captio quam abscondit, apprehendat eum: * & in laqueum cadat in ipsum.

Anima autem mea exultabit in Domino: * & delectabitur super salutari suo.

Omnia ossa mea dicent : * Domine, quis similis tibi?

Eripiens inopem de manu fortiorum eius : * egenum & pauperem à diripientibus eum.

Surgentes testes iniqui, * quæ ignorabam, interrogabant me.

Retribuebant mihi mala pro bonis : * sterilitatem animæ meæ.

Ego autem cùm mihi molesti essent, * induebar cilicio.

Humiliabam in ieiunio animam meam : * & oratio mea in sinu meo conuertetur.

Quasi proximum, & quasi fratrem nostrum, sic complacebam : * quasi lugens & contristatus sic humiliabar.

Et aduersum me lætati sunt, & conuenerunt: * congregata sunt super me flagella, & ignoraui.

Dissipati sunt, nec compuncti, tentauerunt me, subsannauerunt me subsannatione: * frenduerunt super me dentibus suis.

Domine quando respicies? * restitue animam meam à malignitate eorum, à leonibus vnicam meam.

Confi-

Confitebor tibi in eccleſia magna, * in populo graui laudabo te.
Non ſupergaudeant mihi qui aduerſantur mihi iniquè : * qui oderunt me gratis, & annuunt oculis.
Quoniam mihi quidem pacificè loquebantur : * & in iracundia terræ loquentes, dolos cogitabant.
Et dilatauerunt ſuper me os ſuum:* dixerunt: Euge, euge, viderunt oculi noſtri.
Vidiſti Domine,ne ſileas: * Domine ne diſcedas à me.
Exurge, & intende iudicio meo: * Deus meus & Dominus meus in cauſam meam.
Iudica me ſecundùm iuſtitiam tuam Domine Deus meus, * & non ſupergaudeant mihi.
Non dicant in cordibus ſuis: Euge, euge, animæ noſtræ: * nec dicant: Deuorauimus eum.
Erubeſcant & reuereantur ſimul, * qui gratulantur malis meis.
Induantur confuſione & reuerentia * qui magna loquuntur ſuper me.
Exultent & lætentur qui volunt iuſtitiam meam: * & dicant ſemper: Magnificetur Dominus, qui volunt pacem ſerui eius.
Et lingua mea meditabitur iuſtitiam tuam, * tota die laudem tuam. Gloria Patri.

Pſalmus 30.

IN te Domine ſperaui, non confundar in æternum : * in iuſtitia tua libera me.

In-

Inclina ad me aurem tuam,*accelera vt eruas me.
Esto mihi in Deum protectorem ; & in domum refugij , * vt saluum me facias.
Quoniam fortitudo mea , & refugium meum es tu : * & propter nomen tuum deduces me, & enutries me.
Educes me de laqueo hoc , quem absconderunt mihi : * quoniam tu es protector meus.
In manus tuas commendo spiritum meum : * redemisti me Domine Deus veritatis.
Odisti obseruantes vanitates : * superuacuè.
Ego autem in Domino speraui : * exultabo , & lætabor in misericordia tua.
Quoniam respexisti humilitatem meam: * saluasti de necessitatibus animam meam.
Nec conclusisti me in manibus inimici : * statuisti in loco spatioso pedes meos.
Miserere mei Domine , quoniam tribulor : * conturbatus est in ira oculus meus , anima mea , & venter meus.
Quoniam defecit in dolore vita mea: * & anni mei in gemitibus.
Infirmata est in paupertate virtus mea : * & ossa mea conturbata sunt.
Super omnes inimicos meos factus sum opprobrium & vicinis meis valdè: * & timor notis meis.
Qui videbant me, foras fugerunt à me:* obliuioni datus sum tamquam mortuus à corde.
Factus

Factus ſum tamquam vas perditum: * quoniam audiui vituperationem multorum commorantium in circuitu.

In eo dum conuenirent ſimul aduerſum me, * accipere animam meam conſiliati ſunt.

Ego autem in te ſperaui Domine: * dixi: Deus meus es tu, in manibus tuis ſortes meæ.

Eripe me de manu inimicorum meorum, * & à perſequentibus me.

Illuſtra faciem tuam ſuper ſeruum tuum, ſaluum me fac in miſericordia tua: * Domine, non confundar, quoniam inuocaui te.

Erubeſcant impij, & deducantur in infernum: * muta fiant labia doloſa.

Quæ loquuntur aduerſus iuſtum iniquitatem, * in ſuperbia, & in abuſione.

Quàm magna multitudo dulcedinis tuæ Domine, * quam abſcondiſti timentibus te.

Perfeciſti eis, qui ſperant in te, * in conſpectu filiorum hominum.

Abſcondes eos in abſcondito faciei tuæ * à conturbatione hominum.

Proteges eos in tabernaculo tuo * à contradictione linguarum.

Benedictus Dominus: * quoniam mirificauit miſericordiam ſuam mihi in ciuitate munita.

Ego autem dixi in exceſſu mentis meæ: * Proiectus ſum à facie oculorum tuorum.

Ideò exaudiſti vocem orationis meæ: * dum clamarem ad te.

Dili-

Diligite Dominum omnes ſancti eius: * quoniam veritatem requiret Dominus, & retribuet abundanter facientibus ſuperbiam.

Viriliter agite, & confortetur cor veſtrum, * omnes qui ſperatis in Domino.

Gloria Patri, & Filio.

Pſalmus 21.

DEus Deus meus, reſpice in me: quare me dereliquiſti? * longè à ſalute mea verba delictorum meorum.

Deus meus clamabo per diem, & non exaudies: * & nocte, & non ad inſipientiam mihi.

Tu autem in ſancto habitas, * laus Iſraël.

In te ſperauerunt patres noſtri: * ſperauerunt, & liberaſti eos.

Ad te clamauerunt, & ſalui facti ſunt: * in te ſperauerunt, & non ſunt confuſi.

Ego autem ſum vermis, & non homo: * opprobrium hominum, & abiectio plebis.

Omnes videntes me, deriſerunt me: * locuti ſunt labiis, & mouerunt caput.

Sperauit in Domino, eripiat eum: * ſaluum faciat eum, quoniam vult eum.

Quoniam tu es, qui extraxiſti me de ventre: * ſpes mea ab vberibus matris meæ. In te proiectus ſum ex vtero:

De ventre matris meæ Deus meus es tu, * ne diſceſſeris à me.

Quoniam tribulatio proxima eſt: * quoniam non eſt qui adiuuet.

Circumdederunt me vituli multi: * tauri pingues obſederunt me.

Aperuerunt ſuper me os ſuum, * ſicut leo rapiens & rugiens.

Sicut áqua effuſus ſum: * & diſperſa ſunt omnia oſſa mea.

Factum eſt cor meum tamquam cera liqueſcens * in medio ventris mei.

Aruit tamquam teſta virtus mea; & lingua mea adhæſit faucibus meis: * & in puluerem mortis deduxiſti me.

Quoniam circumdederunt me canes multi: * concilium malignantium obſedit me.

Foderunt manus meas & pedes meos: * dinumerauerunt omnia oſſa mea.

Ipſi verò conſiderauerunt, & inſpexerunt me: * diuiſerunt ſibi veſtimenta mea, & ſuper veſtem meam miſerunt ſortem.

Tù autem Domine ne elongaueris auxilium tuum à me: * ad defenſionem meam conſpice.

Erue à framea Deus animam meam: * & de manu canis vnicam meam:

Salua me ex ore leonis: * & à cornibus vnicornium humilitatem meam.

Narrabo nomen tuum fratribus meis: * in medio eccleſiæ laudabo te.

Qui timetis Dominum, laudate eum: * vniuerſum ſemen Iacob glorificate eum.

Timeat eum omne ſemen Iſraël: * quoniam

non spreuit, neque despexit deprecationem pauperis.
N ec auertit faciem suam à me: * & cùm clamarem ad eum, exaudiuit me.
A pud te laus mea in ecclesia magna: * vota mea reddam in conspectu timentium eum.
E dent pauperes, & saturabuntur, & laudabunt Dominum qui requirunt eum: * viuent corda eorum in sæculum sæculi.
R eminiscentur & conuertentur ad Dominum * vniuersi fines terræ.
E t adorabunt in conspectu eius * vniuersæ familiæ gentium.
Q uoniam Domini est regnum: * & ipse dominabitur gentium.
M anducauerunt, & adorauerunt omnes pingues terræ: * in conspectu eius cadent omnes, qui descendunt in terram.
E t anima mea illi viuet:* & semen meum seruiet ipsi.
A nnuntiabitur Domino generatio ventura: * & annuntiabunt cæli iustitiam eius, populo qui nascetur, quem fecit Dominus.
G loria Patri.

Psalmus 3.

D Omine, quid multiplicati sunt qui tribulant me?* multi insurgunt aduersum me.
M ulti dicunt animæ meæ: * Non est salus ipsi in Deo eius.
T u autem Domine susceptor meus es, * gloria mea, & exaltans caput meum.

V oce mea ad Dominum clamaui: * & exaudiuit me de monte ſancto ſuo.
E go dormiui, & ſoporatus ſum: * & exurrexi, quia Dominus ſuſcepit me.
N on timebo millia populi circumdantis me: * exurge Domine, ſaluum me fac Deus meus.
Q uoniam tu percuſſiſti omnes aduerſantes mihi ſine cauſa: * dentes peccatorũ contriuiſti.
D omini eſt ſalus: * & ſuper populum tuum benedictio tua. G loria Patri.

Pſalmus 10.

IN Domino confido: quomodo dicitis animæ meæ: * Tranſmigra in montem ſicut paſſer?
Q uoniam ecce peccatores intenderunt arcum, parauerunt ſagittas ſuas in pharetra, * vt ſagittent in obſcuro rectos corde.
Q uoniam quæ perfeciſti, deſtruxerunt: * iuſtus autem quid fecit?
D ominus in templo ſancto ſuo, * Dominus in cælo ſedes eius.
O culi eius in pauperem reſpiciunt: * palpebræ eius interrogant filios hominum.
D ominus interrogat iuſtum & impium: * qui autem diligit iniquitatem, odit animam ſuam.
P luet ſuper peccatores laqueos: * ignis, & ſulphur, & ſpiritus procellarum pars calicis eorũ.
Q uoniam iuſtus Dominus, & iuſtitias dilexit: * æquitatem vidit vultus eius.
G loria Patri, & Filio.

Pſalmus 12.

VSquequò Domine obliuiſcêris me in finem? * vſquequò auertis faciem tuam à me?

Quamdiu ponam conſilia in anima mea;* dolorem in corde meo per diem?

Vſquequò exaltabitur inimicus meus ſuper me? * reſpice, & exaudi me Domine Deus meus.

Illumina oculos meos, ne vmquam obdormiam in morte: * ne quando dicat inimicus meus: Præualui aduerſus eum.

Qui tribulant me, exultabunt ſi motus fuero: * ego autem in miſericordia tua ſperaui.

Exultabit cor meum in ſalutari tuo: cantabo Domino qui bona tribuit mihi: * & pſallam nomini Domini altiſſimi.

Gloria Patri.

Oratio poſt liberationem.

ORamus te Deus omnipotens, vt ſpiritus iniquitatis ampliùs non habeat poteſtatem in hoc famulo tuo N. [vel famula tua N.] ſed vt fugiat, & non reuertatur. ingrediatur in eum [vel in eam] Domine, te iubente, bonitas, & pax Domini noſtri IESV Chriſti, per quem redempti ſumus, & ab omni malo non timemus, quia Dominus nobiſcum eſt. Qui viuit & regnat cum Deo Patre in vnitate Spiritus ſancti Deus per omnia ſæcula ſæculorum. ℟. Amen.

Formu-

Formulæ ſcribendę in libris habendis apud Parochos, vt infrà notatur.

Liber Baptizatorum habeatur in Eccleſiis, in quibus confertur Baptiſma.

Liber Confirmatorum habeatur in Eccleſiis, in quibus confertur Chriſma.

Liber Matrimoniorum.
Liber Status animarum.
Liber Defunctorum habeatur etiam in omnibus Eccleſiis, in quibus defuncti ſepeliuntur.
} Hi tres habeantur à quolibet Parocho.

Aduertat in primis Parochus, vt in libris tam Baptizatorum & Confirmatorum, quàm Matrimoniorum & Defunctorum, exprimat ſemper non ſolùm nomen perſonarum quæ ibi nominantur, ſed etiam familiam.

Forma deſcribendi Baptizatos in primo libro.

Anno Domini die menſis ego N. Parochus huius Eccleſiæ S. N. ciuitatis, vel loci N. baptizaui infantem die natum, vel natam ex N. & N. coniugibus huius Parochiæ, vel S. N. & ex tali patria, & familia, cui impoſitum eſt nomen N. Patrini fuerunt N. filius N. ex Parochia, ſeu loco N. & N. coniux N. filia N. ex Parochia, ſeu loco N.

Si infans non fuerit ex legitimo matrimonio natus, nomen saltem alterius parentis, de quo constat, scribatur, (omnis tamen infamiæ vitetur occasio) si verò de neutro constat, ita scribatur:

Baptizaui infantem, cuius parentes ignorantur, natum die, &c. vt suprà.

Si expositus sit infans, exprimatur quo die, vbi, & à quo repertus, & quot dierum verisimiliter sit, & baptizetur sub conditione, si ignoratur fuisse baptizatum.

Si infans domi ob imminens mortis periculum baptizatus sit, tunc ita scribatur:

Anno die mensis natus est N. filius N. & N. coniugum, &c. vt suprà. quem ob imminens mortis periculum in domo ritè baptizauit N. obstetrix probata, vel N. filius N. vt mihi retulit N.

Si superuixerit infans, & ei adhibitæ sint in Ecclesia sacræ cærimoniæ, ita addatur:

Die eiusdem mensis ad Ecclesiam portatus est infans prædictus, ipsique ego Parochus sacras cærimonias & preces adhibui, & N. nomen imposui.

Si fortè non Parochus, sed alius baptizauerit, id exprimatur.

Si fuerit baptizatus sub conditione (Si non es baptizatus, &c.) id pariter exprimatur.

Forma deſcribendi Confirmatos in ſecundo libro.

Anno die menſis qui fuit dies N. filius N. & N. coniugum , vel N. filia N. (& ſi fuerit nupta', addatur, vxor N.) Sacramentum Confirmationis accepit à Reuerendiſſ. D. N. Epiſcopo N. in Eccleſia S. N. ciuitatis vel loci N. Compater fuit N. filius N. Parochiæ S. N. ciuitatis vel loci N.

Marium deſcriptio in vna pagina, ſeu prima facie folij, feminarum verò in altera ſeiunctim notetur.

Si Confirmatus non conſtet an ex legitimo matrimonio genitus ſit, vel parentes ignorentur, ſeruetur quod in libro Baptizatorum præſcriptum eſt.

Forma ſcribendi Coniugatos in tertio libro.

Anno die menſis denuntiationibus præmiſſis tribus continuis diebus Feſtiuis, quarum prima die ſecunda die tertia die inter Miſſæ Parochialis ſolemnia ; habita eſt, nulloq; legitimo impedimento detecto, ego N. Rector huius Eccleſiæ Parochialis N. ciuitatis, vel loci N. filium N. Parochiæ S. N. & N. filiam N. ſeu relictam q. N. (ſi vidua fuerit)

huius, seu Parochiæ S. N. in Ecclesia N. interrogaui, eorumque mutuo consensu habito, solemniter per verba de præsenti matrimonio coniunxi, præsentibus testibus notis N. filio N. qui habitat in Parochia S. N. & N. filio N. &c. & N. filio N. &c. posteà eis ex ritu sanctæ Matris Ecclesiæ (si tamen nuptias benedixerit) in Missæ celebratione benedixi.

Si vnus ex iis, qui matrimonium contrahere voluerint, alterius Parochiæ fuerit, antequam admittatur, Parochus, in cuius Ecclesia matrimonium celebrari debet, denuntiationum in eius Parochia ritè factarum fidem scriptam habeat, quæ asseruetur, & res tota exprimatur in ipsomet libro Matrimoniorum, hac ratione:

Denuntiationes huius matrimonij factæ sunt etiam à R. D. N. Parocho Ecclesiæ S. N. sub cuius cura dictus N. vel dicta N. habitat, vt ex ipsius Parochi scripto seruato apud me apparet. Denuntiationum autem prima facta est die secunda die tertia die inter Missæ Parochialis solemnia, nullumque impedimentum Canonicum detectum est.

Si autem alteruter sit diuersæ Diœcesis, testimonium Parochi affirmantis denuntiationes esse ritè præstitas, nullius roboris censeatur, nisi ab Episcopo, vel ab eius Vicario Generali illius Diœcesis subscriptione & sigillo comprobatum, & ab Episcopo, seu eius Vicario loci,

vbi contrahitur matrimonium, recognitum ſit, ab eoque licentia contrahendi fuerit obtenta.

Vbi verò Ordinarij conceſſu (quod ſcripto conſtare debet) denuntiationes aliquæ differendæ, aut omittendæ interdum ſint, ita notentur: Anno Domini die menſis denuntiationum vna die ritè facta, reliquis verò dilatis poſt matrimonij celebrationem ex facultate ſcripto conceſſa à Reuerendiſſ. N. ſeu à Vicario N. ſub die datis, &c. infraſcripti tenoris, quam penes me ſeruo cum aliis huiuſmodi facultatibus, nulloque prorſus impedimento allato, ego, &c. vt ſuprà.

Denuntiationes verò, quæ poſt contractum matrimonium fient, ita ſcribantur: Anno die menſis qui fuit Feſtus, &c. & ſequenti, qui fuit Dominicus, &c. eiuſdem menſis, ego N. Rector huius Eccleſiæ S. N. inter Miſſarum ſolemnia denuntiationes habui matrimonij, iam præuia opportuna diſpenſatione initi inter N. & N. die prima huius menſis, nullum tamen Canonicum impedimentum ab aliquo allatum eſt, quò minùs huiuſmodi matrimonium ratum ac firmum eſſe debeat.

Si autem denuntiationes omnes omittendæ ſint aut differendæ, ita ſcribatur: Denuntiationibus omnibus omiſſis, vel dilatis, &c. ex facultate, &c. ego Rector N. &c. vt ſuprà.

Ceterùm ſi alteri Preſbytero ab Ordinario, vel à Parocho ipſo facultas facta ſit coniun-

gendi aliquos, id in libro proprij Parochi ſic adnotetur ipſius Parochi manu:

N. Preſbyter, vel Cappellanus Eccleſiæ N. de licentia Reuerendiſſimi Epiſcopi N. ſeu N. eius Vicarij loci N. aut mea, quæ penes me extat N. filium N. & N. &c. matrimonio coniunxit, &c. vt ſuprà. Et ego N. Parochus N. ſubſcripſi, & teſtor rem ita ſe habere.

Quòd ſi ex denuntiationibus compertum ſit, coniuges aliquo conſanguinitatis aut affinitatis gradu coniunctos eſſe, nihilominùs ad contrahendum fuerit cum ipſis Apoſtolica auctoritate diſpenſatum, adnotetur gradus conſanguinitatis vel affinitatis diſpenſatæ, & compendium decreti ſuper ea relati cum die & anno, ac Notarij de illo rogati nomine hoc modo:

Anno Domini die menſis præmiſſis denuntiationibus, ac comperto impedimento ſecundi, vel tertij, aut quarti gradus conſanguinitatis vel affinitatis, *ſeu alio quouis*, &c. inter N. & N. &c. obtentoque per eos Apoſtolicæ Sedis mandato de diſpenſando, & cum eis per Reuerendiſſimum Epiſcopum N. auctoritate diſpenſato ſub die anno vt conſtat ex actis Notarij officij prædicti Epiſcopi, eos matrimonio coniunxi, &c. vt in prædicta formula.

Denuntiationes autem factæ in diuerſis Parochiis, ſponſi videlicet & ſponſæ, ab vtroque

que Parocho in libro notari debent, etiamsi matrimonium non sequatur.

Forma describendi statum animarum in quarto libro.

FAmilia quæque distinctè in libro notetur, interuallo relicto ab vnaquaque ad alteram subsequentem, in quo sigillatim scribantur nomen, cognomen, ætas singulorum, qui ex familia sunt, vel tamquam aduenæ in ea viuunt.

Qui verò ad sacram Communioné admissi sunt, hoc signũ C. in margine econtrà habeant.

Qui Sacramento Confirmationis sunt muniti, hoc signum habeant Chr.

Qui ad alium locum habitandum accesserint, eorum nomina subducta linea notentur.

Hac igitur ratione fiat, videlicet:

Anno die mensis in via seu platea, seu pago, in propriis ædibus Pauli N. vel in ædibus N. à Paulo conductis habitant Chr. Paulus N. Petri filius, annorum, &c. Chr. Apollonia eius vxor, filia Iacobi N. annorum, &c. C. Dominicus eorum filius, annorum, &c. Lucia eorum filia, annorum, &c. C. Chr. Antonius filius N. famulus, annorum, &c. C. Catharina N. filia N. ancilla, annorum, &c. ✠ Martinus filius N. annorum, &c.

For-

Forma deſcribendi defunctos in quinto libro.

DEſcribatur quis, & quæ, & cui Sacramenta miniſtrauerit, quando quis mortuus fuerit, & vbi ſepultus, quod hoc pacto fieri poterit:

Anno die menſis N. filius, vel filia N. ex loco N. ætatis N. (ſi hæc ſciri poſſunt) in domo N. in communione Sanctæ Matris Eccleſiæ animam Deo reddidit, cuius corpus die ſepultum eſt in Eccleſia S. N. mihi N. vel N. Confeſſario probato confeſſus die ſanctiſſimoque Viatico refectus die & ſacri Olei vnctione roboratus etiam per me die.

LAVS DEO,
VIRGINIQ. MATRI MARIÆ.
AMEN.

SVMMA PRIVILEGII PRINCIPVM BELGARVM.

ALBERTVS & ISABELLA CLARA EVGENIA *Archiduces Austriæ, Duces Burgundiæ, Brabantiæ,&c. Serenißimi Belgarum Principes, Diplomatibus suis sanxerunt; nequis præter Balthasaris Moreti voluntatem, Missalia, Breuiaria, Diurna, Officia B. Mariæ, aut reliqua Officia ad vsum Ecclesiæ Catholicæ Romanæ edita, prout nunc aucta sunt & emendata, vel in posterum augenda vel emendanda, vllo modo imprimat, aut alibi terrarum impressa, in has Inferioris Germaniæ ditiones importet, venaliáve habeat. Qui secùs faxit, confiscatione librorum, & alia graui pœna mulctabitur, vti latiùs patet in litteris datis Bruxellæ,* XVII. *Ianuarij,* M. DC. XI.

Signat.

S. De Grimaldi.

Et in Concilio Brabantiæ,

I. De Buschere.

LABORE ET CONSTANTIA

Forma Benedicendi Coronas Dnj N. J. Bj Congregans Camal.

Adiutoriu nrum in noe Dnj ℟. Qui fecit 2.

Benedices Corona Anni benignitatis tuæ.

℟. Et campi tui replebunt ubertate.

℣. Dne exaudi oronem meã. ℟. Et clamor. D. Vob. Et cum

Oremus.

Deus qui redemptionem populo tuo Angelo nunciante per Unigeniti Filij tui incarnaoem misisti eumq. Ingintatri: bus annis servilem formã gerendo humani generis salutem operari sanxisti per quem post mortum Bi. Michalis Ere: mitæ Camaldulensi, tot in memoriã annorũ illorũ Ordes Do: minicas recitare tibi beneplacitũ ee instruisti. Dignare ergo Dne has Coronas annorũ benignitatis tuã bene✝dicere et sanctificare, ut famuli tui qui eas pie gesta: uerint ac deuote recitaverint, Indulgentias ac gratias per tuos Summos Vicarios concessas plene consequi me: reantur. Per eund. Dnum nrum &.

Deinde aspergantur aqua benedicta.